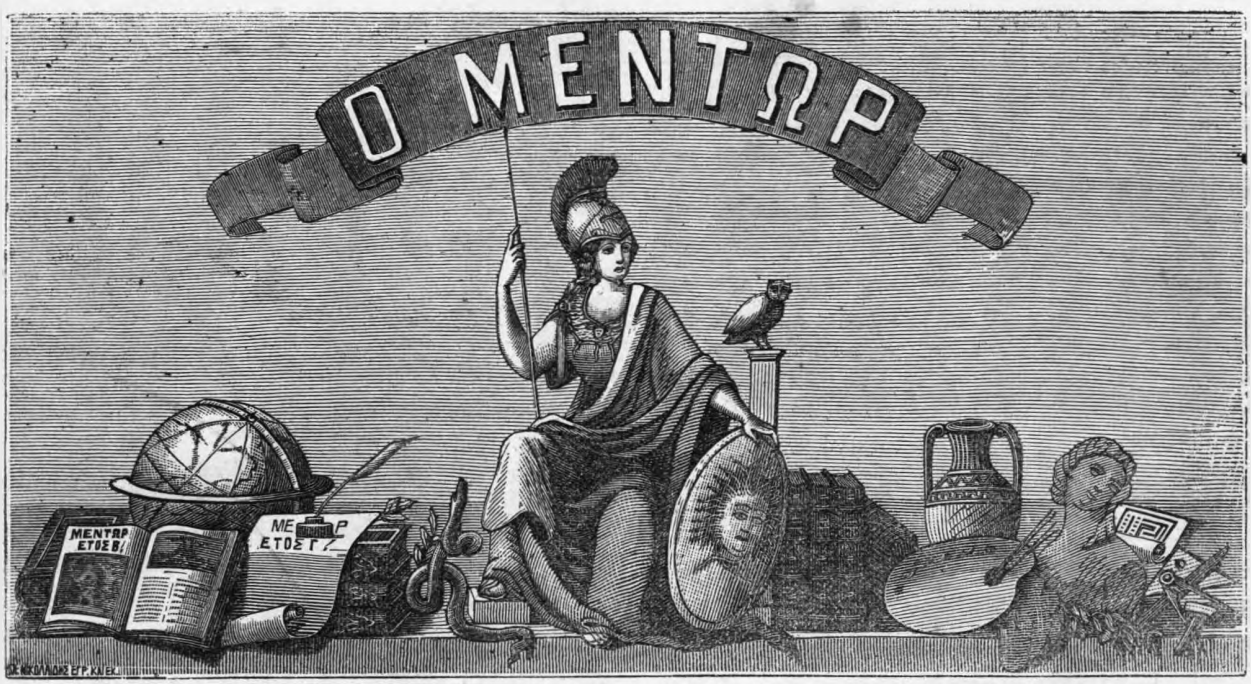

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1872.—ΤΕΥΧΟΣ ΛΣΤ'.

ΠΡΟΣΑΛΑΙΑ

πατρὸς πρὸς τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀποδημοῦσαν θυγατέρα.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 336).

—

Ὁποία δὲ ἦν ἡ ἐν τῷ κρυπτῷ θερμὴ δέησις τοῦ πατρός σου πρὸς τὸν Πλάστην, ἵνα τὰ ἀδύνατα δυνατὰ ποιήσας εἴπῃ σοι τὸ «Ἡ παῖς ἐγείρου» καὶ ἀποδώσῃ σε εἰς τοὺς ὑπεραγαπῶντάς σε γονεῖς καὶ ἀδελφούς σου; πλήν, φιλτάτη κόρη, ἄλλως τῷ οὐρανίῳ Πατρὶ ἔδοξεν· ἐπέπρωτο δὲ ἀπέναντι τοσούτων καὶ τηλικούτων προσπαθειῶν, δεήσεων καὶ θερμῶν δακρύων, περὶ τὴν 7ην ἑωθινὴν ὥραν τῆς ἀποφράδος (ἵνα κατ' ἄνθρωπον εἴπω) 25ης τοῦ Ἰουνίου, ὅτε ἀκριβῶς οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἀνήγγελλον τὴν ἔναρξιν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας, ἐπέπρωτο, λέγω, προσερχόμενός σοι ἠρέμα, ν' ἀκούσω τὸ κεραυνοβόλον ἐκεῖνο: «μὴ πλησιάζῃς, μὴ διαταράξῃς τὰς τελευταίας στιγμάς της· δὲν γνωρίζει πλέον, δὲν θὰ λαλήσῃ πλέον.» Ὤ! τότε μετὰ λυγμῶν ἀνέκραξα: «Ἀθηνᾶ μου, εἶμαι ὁ πατήρ σου· πῶς ἔχεις;» Ἀλλ' οὐκ ἦν φωνή! «Ἀθηνᾶ μου,» ἐπανέλαβον, καὶ βροντωδῶς σὲ κατησπάσθην. Ὁποίαν δὲ ἀνεκλάλητον καὶ οὐρανίαν ἡδονὴν ἠσθάνθην, ὅτε παρ' ἐλπίδα ἤκουσα ἐκ τοῦ στόματός σου τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο καὶ γλυκύτατον *Εὐχαριστῶ;* φίλησον, ἔκραξα τότε μετὰ παραφορᾶς, φίλησον, τέκνον, τὸν πατέρα σου· σὺ δὲ συγκεντρώσασα τὰς τελευταίας ζωτικὰς δυνάμεις σου ἐναπέθεσες ἐπὶ τῶν χειλέων μου τὸ θερμὸν ἐκεῖνο καὶ ζωηρὸν φίλημα, ὦ κόρη, τὸ ὁποῖον θὰ μένῃ θερμὸν ἕως οὗ ἡ κρυερὰ τοῦ τάφου πλὰξ μὲ καλύψῃ, διὰ τὸ ὁποῖον οἱ παρόντες φίλοι καὶ συγγενεῖς ἐξεπλάγησαν καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἐπὶ πολὺν καιρὸν θὰ φθονῶσι τὴν τύχην μου ταύτην ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί σου. *Ποῖ πορεύῃ τέκνον;* ἀνέκραξα, ἀλλ' εἰς ἀπάντησιν τὸ τελευταῖον μειδίαμα ἀνέτειλεν ἐπὶ τῶν παρθενικῶν χειλέων σου καὶ εὐθὺς ἔδυσε διὰ παντὸς· ἓν βλέμμα οὐράνιον ἤστραψεν εἰς τοὺς ἡμιεσβεσμένους ὀφθαλμούς σου καὶ ἔκλεισεν αὐτοὺς διὰ παντός· ἐγὼ δὲ ἠσθάνθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου κλόνον τοιοῦτον, ὡς εἰ ἔμελλε νὰ διαρραγῇ αὕτη, εἶπον δὲ ἐν τῇ ἀμυθήτῳ θλίψει μου: πῶς τοῦτο γέγονε; δὲν ἐδύνατο ἄρά γε «ὁ ἐκ λίθων ἐγείρων ἀνθρώπους» νὰ σώσῃ τὴν Ἀθηνᾶν μου; Πλὴν συγχρόνως ἤκουσα ἐντός μου φωνὴν λέγουσάν μοι: βλασφημεῖς, ἄνθρωπε· διότι ἡ θυγάτηρ σου αὕτη οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει· ἡ θυγάτηρ σου αὕτη σφόδρα ὑπὸ τοῦ νυμφίου Χριστοῦ ἀγαπηθεῖσα ἡρπάγη, μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτῆς.

Ἀλλ' ἄρά γε ἦτο ποτὲ δυνατὸν, θύγατερ, νὰ παρεκτραπῇς τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων σου; — Ὅταν μὲν ἐνθυμηθῶ τὴν πολλάκις ἐκφρασθεῖσαν ὑπὸ σοῦ ἀποστροφὴν πρὸς τὴν ἐπάρατον πολυτέλειαν καὶ ματαιότητα τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἄκραν σου εὐχαρίστησιν, ἂν ἦτο τρόπος νὰ μακρυνθῶμεν ἐκ τοιαύτης κοινωνίας, ὅπως ἀναπνέωμεν ἐλευθέρως τὴν δροσερὰν ζεφυρίτιδα αὔραν μακρὰν τοσούτων ψυχωλέθρων καὶ καταστρεπτικῶν τῆς πολυτελείας ἐθίμων, μοὶ φαίνεται ἀδύνατον πρᾶγμα ἡ παρεκτροπή σου. Ἀλλ ὅταν ἀναλογισθῶμεν, τέκνον μου, ὅτι ὁπωσδήποτε ἔζης ἐν μέσῳ τῆς ματαιότητος καὶ τῶν ποικίλων κοσμικῶν

πειρασμῶν—ὅταν ἐνθυμηθῶ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἔρραπτες ἡ ἰδία καὶ ἐπεριποιεῖσο τὰ πενιχρὰ ἐνδύματά σου, ὅπως ἐξερχομένη εἰς περίπατον μὴ φαίνησαι κατωτέρα τῶν συνηλικιωτίδων σου κατὰ τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὸν καλλωπισμόν — ὅταν ἐνθυμηθῶ τὴν χαράν, μεθ' ἧς ἐδέχθης τὴν πρόσκλησιν εἰς τὸν τελευταῖον χορόν, καὶ τὴν εὐαρέσκειαν, μεθ' ἧς ἐπανελθοῦσα περιέγραφες τὴν φιλόφρονα ὑποδοχήν, ἧς ἔτυχες ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, τὸν ἐκεῖ παρόντα λαμπρὸν κόσμον, τὴν συμμετοχήν σου εἰς τὸν χορὸν κ.τ.λ.— ὅταν σκεφθῶ, ὁποίους τρομεροὺς σκοπέλους ἔχει ἡ νεότης καὶ ἡ καλλονή, καὶ πόσον δύσκολον εἶνε νέος ἢ νέα νὰ διατηρήσῃ ἄσπιλον τὸν θεοῦφαντον χιτῶνα τῆς παρθενικῆς ἀθωότητος καὶ σωφροσύνης ἐν μέσῳ κοινωνίας ἥκιστα συγκεκροτημένης χριστιανικῶς — ὅταν, λέγω, ἀναλογισθῶ ταῦτα πάντα, τότε ἐπίτρεψόν μοι ν' ἀμφιβάλλω, ἂν μέχρι τέλους ἤθελες θριαμβεύσει κατὰ τηλικούτων πειρασμῶν χωρὶς νὰ παρασυρθῇς, φιλτάτη, ἀπὸ τὸ ἀκατάσχετον ρεῦμα τῆς περικυκλούσης ἡμᾶς ματαιότητος. Μίαν ἡμέραν πιθανώτατα ἤθελες ἀποχαιρετήσει καὶ σὺ γονεῖς καὶ ἀδελφούς, ὅπως συζευχθῇς καὶ συζήσῃς ὀλβία καὶ εὐδαίμων μετὰ συζύγου πλουσίου καὶ λατρεύοντός σε, ἢ δυστυχὴς καὶ κακοδαίμων μετὰ συζύγου πτωχοῦ ἢ ἀθλίου καὶ διεφθαρμένου. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιστάσει τίς δύναται ν' ἀποφανθῇ μετὰ βεβαιότητος, θύγατερ, ὅτι ἤθελες διαμένει ἀκράδαντος εἰς τὴν διαχαραχθεῖσάν σοι ὁδὸν τῆς εὐσεβείας; τίς δύναται ν' ἀποφανθῇ, ὅτι βυθισθεῖσα ἅπαξ εἰς πλούτη καὶ τρυφὰς καὶ ἔχουσα τὰς ὑλικὰς τάσεις, τὰς ὁποίας πᾶς σαρκικὸς ἄνθρωπος κέκτηται, δὲν θὰ ἐξώκελλες καὶ δὲν θὰ παρεσύρεσο ἀπὸ τὸν ὁρμητικώτατον χείμαρρον τῆς χλιδῆς καὶ τῆς κενοδοξίας; ἂν δὲ πάλιν ἐδυστύχεις καὶ εἰς ἀθλιότητα περιέπιπτες ἕνεκα τῶν παρεκτροπῶν συζύγου ἢ τῆς ἀνηθικότητος καὶ κακίας τέκνων, δὲν θὰ ἐθρήνεις ἀπαρηγόρητα εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος, ὡς πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲν θὰ κατηρᾶσο ἴσως τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐγεννήθης; Ταῦτα πάντα Ἀθηνᾶ, μου δὲν ἦσαν πιθανώτατα νὰ συμβῶσιν εἰς σέ;

Διὰ τοῦτο βεβαίως καὶ ὁ πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐν σοὶ σκηνώσας Χριστὸς δὲν ἠνέχθη χάριν τῶν δεήσεων γονέων ἁμαρτωλῶν νὰ καταλίπῃ σὲ τὴν ἐξαγνισθεῖσαν παρθένον εἰς τὴν φθοράν, ἀλλ' ἀκριβῶς κατ' αὐτὴν τὴν ἱερὰν καὶ ἐπίσημον στιγμὴν τῆς ἀναιμάκτου καὶ μυστηριώδους σφαγιάσεως Του ηὐδόκησεν ὅπως σφαγιασθεῖσα σωματικῶς ὑπὸ χαλεπωτάτης νόσου, ὡς καθαρὰ περιστερὰ ἀποπτᾶσα ἀνέλθῃς τὰς οὐρανίους ἀΰλβας, ἐμφανισθῇς ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ Δημιουργοῦ καὶ καταταχθῇς ἐν τῇ χορείᾳ τῶν φροντίμων παρθένων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν ἄλλων λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου, *ἔνθα τῶν εὐφραινομένων ἡ κατοικία*, καὶ ἔνθα τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, ἃ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη.

Ταῦτα προαισθανομένη, ποθεινὴ κόρη, τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἐνταῦθα παροικίας σου, καθ' ἣν ἡμεῖς πάντες σὲ ἐνομίζομεν σφοδρῶς πυρέσσουσαν καὶ ὠδυρόμεθα ἐπὶ σοὶ καὶ ἐθρηνοῦμεν, σὺ ἀποτανθεῖσα πρὸς τὴν κοπτομένην μητέρα σου εἶπες· «καλὲ μητέρα, ὁποία εὐχάριστος ἡμέρα εἶνε σήμερον; τί κρύσταλλα νερά; τί πρασινάδες; ὁποία ὡραιότης! πότε ὁ σιδηρόδρομος ἔγεινε τόσον ὡραῖος;» Ἐκ τῶν λόγων σου τούτων κατανοῶ, ὅτι, ἐνῶ ἡμεῖς ὡς παλαίουσαν μετὰ τοῦ θανάτου σὲ ἐθρηνοῦμεν, σὺ ὡς χρυσαλίς τις πνευματικὴ τερψιθύμως κατεσκόπεις τὴν μακαρίαν ὁδόν, ἣν μετὰ μικρὸν ἔμελλες νὰ διανύσῃς. Καὶ δὲν εἶνε ἄρα ἄντικρυς μωρία, βλέπων τις τὸ τέκνον του ἐξερχόμενον ἐκ τῆς εἰρκτῆς τοῦ σώματος καὶ εἰς τοιαύτην ἀνεκλάλητον εὐδαιμονίαν εἰσερχόμενον, νὰ θρηνῇ ἐπὶ τούτῳ; ὤ! πόσον οἱ ἄνω λόγοι σου μὲ διεβεβαίωσαν, κόρη μου, ὅτι ὑπάρχει μετὰ θάνατον ζωή, ζωὴ ἀληθὴς καὶ μακαρία διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, καὶ πόσον πρέπει νὰ εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἐντεῦθεν πρόωρον ἀποδημίαν σου; πότε ἄραγε οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι ἀληθῶς ὁ θάνατος ἐστὶν ἡ ζωή;

Ταῦτα, ὦ ἄγγελέ μου, ὡς ἀστραπὴ διελθόντα τὴν διάνοιάν μου καθ' ὥραν νομιζομένης καταστροφῆς, μὲ ἔπεισαν, ὅτι πνευματικῶς ἐσκήνωσας ἐν τῇ διανοίᾳ μου καὶ ὅτι οὐδέποτε ἔμελλον ν' ἀποχωρισθῶ σοῦ. Τότε εἶπον κατ' ἐμαυτόν: τίς ἡ αἰτία θρήνων, ἀφοῦ ἡ Ἀθηνᾶ μου ἐκ τοῦ θανάτου μετέβη εἰς τὴν ζωήν; Ἐν τούτοις πολλοὶ ἄσοφοι σοφοὶ κηρύττουσι τοῦτο ὡς ἀπάτην, καὶ θέλουσι τὸν ἄνθρωπον ἁπλοῦν κτῆνος θνητόψυχον ἄνευ διανοίας, ἄνευ εἰδικοῦ προορισμοῦ, ἄνευ ἰδίας ἀποστολῆς! ἀλλοίμονον! περὶ τῶν τοιούτων ἀσόφων σοφῶν ἄρα εἶπεν ὁ ἱεροψάλτης *"ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς!"* (ψαλμ. 48 ἐδ. 3)· ἀλλὰ τὸ χειρότερον πάντων εἶνε ὅτι οἱ τοιοῦτοι σοφοί μας, μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὸ νὰ ἔχωσι μόνοι των τὰς ὡραίας αὐτὰς ἰδέας περὶ τοῦ εὐγενεστέρου πλάσματος τοῦ Δημιουργοῦ, γίνονται αὐτοχειροτόνητοι διδάσκαλοι τοῦ τλήμονος ἡμῶν ἔθνους καὶ διὰ τῆς ὀλεθρίου διδασκαλίας των καταδηλητηριάζουσι τὰς ψυχὰς τῶν ἀπλουστέρων, τοὺς ὁποίους πείθουσιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος προωρίσθη νὰ ζήσῃ μόνον ἐπὶ γῆς ὀλίγα τινὰ ἔτη ζωὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀθλίαν καὶ κακοδαίμονα, καὶ ὅτι μετὰ θάνατον ἐκμηδενίζεται καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει μέλλουσα ζωή, ἀλλ' οὔτε κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις! Πλὴν τότε διατί ἐκ πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ζώων μόνος ὁ ἄνθρωπος ἔχει συνείδησιν τῶν ἑαυτοῦ πράξεων καὶ συναισθάνεται ὅτι εἶνε ὑπεύθυνος δι' αὐτὰς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; διατί μόνος ὁ ἄνθρωπος διὰ τοῦ μεγαλουργοῦ αὐτοῦ πνεύματος τελεῖ καθ' ἑκάστην ἀληθῆ θαύματα, θαύματα ἐπιστημῶν καὶ μαθήσεως;—Διότι κατὰ τὴν Ἱερὰν Γραφὴν «μόνος ὁ ἄνθρωπος ἠλαττώθη βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· διότι μόνος ὁ ἄνθρωπος δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανώθη καὶ κατεστάθη ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ Πλάστου.» Διότι μόνος ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη κατὰ θείαν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν καὶ θεόθεν διωρίσθη ἐπίγειος βασιλεύς. «Καὶ ηὐλόγησεν αὐ» τοὺς ὁ Θεὸς λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ κατακυριεύσατε τῆς γῆς, καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν » πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς » γῆς καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.» (Γεν. α. 28). Ἀλλ' οἱ καλοί μας σοφοί, περὶ ὧν ὁ λόγος, οὐδέποτε λαμβάνουσιν ἀνὰ χεῖρας τὴν ἱερὰν Γραφήν, διότι θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς βιβλίον κοινὸν πλῆρες μύθων, ὥστε κατὰ τὴν παροιμίαν «ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος, μυρία ἄλλα ἕπονται» Ἂς μάθωσιν ὅμως οἱ ἄσοφοι οὗτοι σοφοί, ὅτι τὴν ἱερὰν Γραφὴν ἀνεγνώρισαν ὡς βιβλίον θεῖον καὶ θεόπνευστον οἱ ἄριστοι ἀστρονόμοι, οἱ ἄριστοι γεωλόγοι καὶ φυσιοδίφαι, καθὸ ἀνακαλύψαντες πληρεστάτην συμφωνίαν μεταξὺ Αὐτῆς καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν, καὶ κατανοήσαντες ἀληθῶς ὅτι ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς πηγάζουσιν αἵ τε ἐξ ἀποκαλύψεως ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀλήθειαι, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὅτι εἶνε ἀδύνατον ν' ἀντιφάσκωσι πρὸς ἀλλήλας.

Μία λοιπὸν ἐκ τῶν ἐν τῇ Γραφῇ μεγάλων ἀληθειῶν, ποθεινότατόν μου τέκνον, εἶνε καὶ ἡ περὶ ἀθανασίας τοῦ ἀνθρώπου, συνάδουσα πληρέστατα πρὸς τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, καὶ λίαν εἰμὶ πεπεισμένος, Ἀθηνᾶ μου, ὅτι διὰ τοῦ θανάτου πρὸς τὴν ὄντως ζωὴν μετεβέβηκας. Την ἀλήθειαν ταύτην ἐγὼ μέν, καίτοι ἐν τῇ φθορᾷ εὑρισκόμενος, τοσοῦτον ψηλαφητῶς αἰσθάνομαι, ὥστε ἔχων σε πάντοτε παροῦσαν ἐν τῇ διανοίᾳ μου, ὡς ὅτε ἔζης ἐν τῷ φθαρτῷ κόσμῳ, ἥδιστα θὰ συνδιαλέγωμαι μετὰ σοῦ· σὺ δὲ ἀφθαρτισθεῖσα ἤδη καὶ μεταβᾶσα εἰς τὴν ἀληθινὴν πατρίδα σου, *ἔνθα τῶν εὐφραινομένων ἡ κατοικία*, οὐδέποτε θὰ παύσῃς νὰ συμπαθῇς ἡμῖν τοῖς φιλτάτοις σου καὶ νὰ συνδιαλέγῃσαι μετὰ τοῦ ἐπιγείου πατρός σου περὶ τῶν αὐτῶν ἀληθειῶν, περὶ ὧν πολλάκις συνδιελέχθημεν, πρὶν τὸ φθαρτὸν σκῆνός σου καταλίπῃς. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματι συνομιλοῦντες περὶ τῆς ἀνθρωπίνου διανοίας, ἀπεφαινόμεθα, ὅτι δι' αὐτῆς καὶ μόνης, οὔσης ἀπείρως ταχυτέρας καὶ αὐτοῦ τοῦ φωτός, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος, ἐν ἀκαρεῖ ἀγόμεθα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὡς ἐν κατόπτρῳ κατανοοῦμεν αὐτόν· εἶνε δὲ λίαν μωρός, ἐλέγομεν, ὁ μὴ παραδεχόμενος τὴν διάνοιαν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἀφαιρῶν τὸ ἀκτινοβόλον τοῦτο διάδημα ἐκ τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ κεφαλῆς. «Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; *ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ στεφανώσας αὐτὸν καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου.*» (ψαλμ. 8.) ἐξίσου μωρός, ἐλέγομεν, εἶνε καὶ ὁ μὴ παραδεχόμενος τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων πρόνοιαν τοῦ Αἰωνίου Θεοῦ, τοῦ παναγάθου τούτου οὐρανίου Πατρός, «ὅστις τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους·» «ὅστις θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν·» «ὅστις τέλος τοσοῦτον ἠγάπησεν ἡμᾶς, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα *ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.*» Καὶ τίς δὲν ἐννοεῖ, ὅτι ὁ ἐπιστήθιος Ἰωάννης ὁμιλεῖ ἐνταῦθα περὶ τῆς μελλούσης πνευματικῆς ζωῆς καὶ οὐχὶ περὶ τῆς προσκαίρου σωματικῆς; Ἄρα μακρὰν ἡμῶν, φιλτάτη κόρη, οἱ θρῆνοι καὶ οἱ κοπετοί, ἀφοῦ ὁ θάνατός σου ὑπῆρξε δι' ἐσὲ τὸ μέσον τῆς αἰωνίου ὀλβιότητος καὶ εὐδαιμονίας σου· ἀφοῦ ἀποθανοῦσα ἀνέστης εὐθὺς πρὸς ἑτέραν ζωήν, καὶ καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος εἰσῆλθες ἤδη εἰς τὸν νυμφῶνα τοῦ νυμφίου Χριστοῦ.

. . . . . .

Φιλτάτη θύγατερ! τὴν προσλαλιὰν ταύτην συνέταξα *μετὰ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας* κατὰ τὴν τρικυμιώδη ἐκείνην ἡμέρον τοῦ θανάτου σου ἐμπιστευθεὶς τὰ περὶ τῆς ταφῆς σου εἰς τὸν ἀγαπητόν σου Ἀριστοτέλην, καὶ ἐσκόπουν ν' ἀπαγγείλω ταῦτα ἐπὶ τοῦ φερέτρου σου νομίζων, ὅτι οὐδεὶς θὰ εὑρεθῇ, ὅστις ἄνευ χρυσίου θὰ ἔχῃ τὴν αὐταπάρνησιν νὰ πλέξῃ τὸν ἐκ νεκρικῶν ἀνθέων στέφανόν σου· ἀλλ' ἠπατήθην φρικτά, διότι δύο καλοὶ κἀγαθοὶ φίλοι, οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Μ. Γρηγοριάδης καὶ Μηνᾶς Δ. Χαμουδόπουλος αὐτοπροαιρέτως προσεφέρθησαν ἐν μέσῳ πλείστου χριστιανικοῦ κόσμου συρρεύσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς πανσέπτου νύμφης τοῦ Χριστοῦ ἁγίας Αἰκατερίνης, ὅπως ὑμνήσωσι τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς σου καὶ πλέξωσι τὸν ἀμάραντον στέφανον τῆς παρθενικῆς σου ἁγνότητος καὶ σωφροσύνης. Ἔστωσαν διὰ τοῦτο εὐλογημένοι οὐρανόθεν, διότι διὰ τοῦ χριστιανικοῦ αὐτῶν τρόπου κατέκτησαν ἀληθῶς τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς καρδίας μου. Ἐγὼ δέ, φιλτάτη κόρη, μὴ ἔχων πλέον δάκρυα νὰ χύσω, παρηκολούθουν τὴν ἐκφορὰν σου καὶ εἰσῆλθον μετὰ τοῦ φερέτρου σου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τῆς ὁποίας ἡ γενικὴ φωταψία καὶ αἱ νεκρικαὶ λαμπάδες μοι ὑπέμνησαν, ὅτι ἀληθῶς ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ὑμεναίου σου μετὰ τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ, ὃν πάντοτε ἐπόθησας.

Χαῖρε λοιπόν, Ἀθηνᾶ μου, καὶ ἐσαεὶ χαῖρε! δέχθητι τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τοῦ περιλύπου πατρός σου, καὶ καθικέτευσον, ἄγγελέ μου, τὸν Πλάστην, ἵνα ἄρῃ με ἐκ τῶν ἐνθένδε καὶ ἀναγάγῃ με πρὸς σέ, ὅπου οὐ λύπη, οὐ στεναγμός, ἀλλὰ ζωὴ ἀτελεύτητος.

« Τὴν δὲ κόνιν μου, κόρη, ὁμοῦ μὲ τὴν σὴν
ἂς ἑνώσουν, ἵν' ὦμεν ὁμοῦ εἰς τὴν γῆν.
Καὶ ἐν ἄνθος ἀγνὸν θὰ ἀνθήσῃ ἐκεῖ,
Τὸ σεμνὸν Μή μου ἅπτου, ὡς ἤνθησας σύ.
Ποτὲ βέβηλος χεὶρ δὲν θὰ ψαύσῃ αὐτό,
Ὡς καὶ σέ, ποθεινή μου, ὅτε ἔζης ἐδώ. »

Φ. ΞΑΝΘΙΔΗΣ

ΔΟΚΙΜΙΟΝ

ΠΕΡΙ ΣΙΩΠΗΣ ΚΑΙ ΕΧΕΜΥΘΙΑΣ.

«Καίτι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄρρητον ἄμεινον.»

Ἐν τῷ παρόντι δοκιμίῳ προτιθέμεθα νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς σιωπῆς καὶ τῆς ἐχεμυθίας.

Πλεῖστα ὅσα εὐεργετήματα ἀρύονται οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν δύο τούτων ἀρνητικῶν οὕτως εἰπεῖν ἰδιοτήτων, καὶ ἐν πλείσταις πολιτείαις λίαν τακτικῶς καὶ κανονικῶς ἠγοράσθησαν αὗται ἢ ἐπωλήθησαν. Ἡ κοινοποίησις τῶν μυστικῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόδειξις ἐσχάτης μωρίας, ἡ δὲ διατήρησις αὐτῶν ὡς πρᾶξις οὐ μόνον συνέσεως ἀλλὰ καὶ φιλίας. Διὸ καὶ οἱ τῶν ἀρχαίων ποιηταὶ ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν τὸ πρᾶγμα θεωροῦντες καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ κατανοοῦντες, συνέλαβον τὴν ὀρθοτάτην ἰδέαν τοῦ παριστάνειν τὸν Δία ἀναθέντα τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ, ὃν παρέταττε κατὰ τῶν ἐπὶ γῆς θνητῶν, εἰς τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἐχεμυθίαν. Καὶ ἀληθῶς αὗται εἰσὶν οἱ δύο πόλοι, ἐφ' ὧν ἅπασαι αἱ μέγισται πράξεις περιστρέφονται.

Ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἰδέας καὶ ὁ Πυθαγόρας κατεχόμενος ἐπέβαλλε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πενταετῆ σιωπήν, ἵνα οὗτοι ἐκμάθωσι τὸ σκέπτεσθαι καὶ ἀπομάθωσι τὸ φλυαρεῖν. Τοῦτο δ' ἦν τὸ προπαίδευμα τῆς σοφίας κατ' αὐτόν. Καὶ ἀφοῦ οἱ μαθητευόμενοι ἐν

τούτῳ ἤδη τελειοδίδακτοι ἐγίνοντο, τότε ἐπέτρεπεν αὐτοῖς τὸ ὁμιλεῖν. Ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ διὰ τοῦ λόγου προσβάλλων προσέβαλλεν ἀπρονοήτως καὶ προπετῶς, ὁ δὲ διὰ τῆς σιωπῆς ἠρέμα καὶ ἀσφαλῶς. Ἐγίνωσκε πρὸς τούτοις ὅτι, προκειμένου περὶ σπουδαίων ὑποθέσεων, τῷ σταθερῷ τὸν χαρακτῆρα ἀνδρὶ δύναται τις μόνον νὰ ἐμπιστευθῇ, τὸν ὁποῖον, ὥσπερ τὸν ἐν σκότει βαδίζοντα, πιθανόν τις νὰ εἰκάσῃ. οὐδέποτ' ὅμως καὶ νὰ διακρίνῃ καλῶς. Τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἐχεμυθίαν διὰ τοσαύτης οἱ ἀρχαῖοι Πέρσαι ἤγον τιμῆς, ὥστε ἐθεοποίησαν αὐτάς, οὐχ' ἧττον δ' ἀξιοσέβαστοι ἐθεωροῦντο καὶ ὑπὸ τῆς Βενετικῆς Δημοκρατίας ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Ἀριστοκρατίας. Οἱ Βενετοὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ αὐτῶν τῇ ἐκ τριακοσίων εὐγενῶν ἀνδρῶν συγκροτουμένῃ μετὰ τηλικαύτης μυστικότητος διεχειρίζοντο τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν, ὥστε τὸ πλῆθος δὲν ἠδύνατο οὐδὲ κἂν νὰ ὑπονοήσῃ τὸ περὶ τίνος ἡ συζήτησις ἐν τῇ συνόδῳ αὐτῆς. Τὰ δὲ μέλη αὐτῆς ἀνεξαιρέτως μετὰ τοσαύτης δεξιότητος διετήρουν τὴν ἐχεμυθίαν, ὥστε πᾶς τις ἐνόμιζεν ὅτι, ἅπαξ οὗτοι γερουσιασταὶ γενόμενοι, ὡς διὰ μαγείας προσεκτῶντο καὶ τὴν ἠθικὴν δύναμιν τοῦ λησμονεῖν πᾶν ὅ,τι ἤκουον. Οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν ἐκεῖσε ἀποστελλόμενοι πρεσβευταὶ ὤφειλον νὰ ὦσι πεπροικισμένοι διὰ μεγίστης διορατικότητος, καθόσον ἔμελλον νὰ διαπραγματεύωνται μετ' ἀνδρῶν ἀλάλων, οὕτως εἰπεῖν, καὶ διὰ σημείων τὰ πάντα νὰ ἐννοῶσι.

Ἡ σιωπὴ καὶ ἡ ἐχεμυθία εἰσὶν ἡ κλεὶς τῆς φρονήσεως καὶ τὸ ταμεῖον τῆς σοφίας. Κοινοποιῶν τις τὰ μυστικά, ἅτινα δι' ἑαυτὸν μόνον ὀφείλει νὰ διατηρῇ, ἢ διϊσχυριζόμενος ὅτι γινώσκει ὅσα οὐδόλως αὐτὸν ἐνδιαφέρουσι, μεγίστην ὑφίσταται βλάβην, προσελκύει εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀπέχθειαν τῶν ἄλλων καὶ ἔστιν ὅτε καὶ εἰς κίνδυνον τὴν ζωήν του ἐμβάλλει. Πρὸς ἀπόδειξιν ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα, ὡς ἐν παραδείγματι, τὸ ἑξῆς ἱστορικόν. Ὅτε ὁ δοὺξ Ἀνδεγαυῶν (Duc d' Anjou) ἔμαθε παρὰ Καρόλου τοῦ Θ'. τῆς Γαλλίας τὴν πρόθεσιν τοῦ βασιλέως τούτου τοῦ ἐξολοθρεῦσαι τοὺς Οὐγενότους (Καλβινιστὰς) κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγ. Βαρθολομαίου, ἐκοινοποίησε τὴν εἴδησιν ταύτην πρὸς ἕνα του φίλον. Μετ' οὐ πολὺ δ' ὁ κύριος οὗτος συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ βασιλέως ὑπαινιγμὸν ἐποιήσατο τοῦ μεγάλου τούτου μυστικοῦ· ὁ δὲ Κάρολος τοσοῦτον ἐξεπλάγη καὶ προσεβλήθη ἐπὶ τούτῳ, ὥστε κρυφίως διέταξε νὰ δολοφονήσωσι τὸν φίλον τοῦ δουκός, ὅταν κατὰ τὸ σύνηθες αὐτοῦ ἐξέλθῃ ἐπὶ θήραν, οὐδένα ἄλλον τρόπον εὑρών, ὅπως προλάβῃ τὴν περαιτέρω διάδοσιν τοῦ τοσούτῳ ἀξιολόγου μυστικοῦ, ὅπερ ὁ δοὺξ τοσούτῳ ἀπερισκέπτως ἀπεκάλυψε.

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ ἀνευρίσκομεν καὶ ἕτερον ἔτι τούτου λυπηρότερον γεγονός. Ὁ Σέλευκος Νικάτωρ, εἷς τῶν στρατηγῶν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὅστις, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ στρατηγοὶ τοῦ μεγάλου τούτου κατακτητοῦ τῆς ἀρχαιότητος (οὕσπερ, παροδικῶς εἰπεῖν, ἀπεμιμήθησαν καὶ οἱ στρατάρχαι τοῦ νεωτέρου τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἥρως Ναπολέοντος τοῦ Α'.) ἐκ ταπεινῆς ἀρχῆς ἀνῆλθεν εἰς βαθμὸν ἀνεξαρτήτου ἡγεμόνος, ὅτε ἦτο βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος, ἡττηθεὶς εἰς μάχην τινά, ἀφεῖλε τὸ διάδημα ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κατεξέσχισεν αὐτό, ὑπὸ δὲ τριῶν πιστῶν εὐλικῶν συνοδευόμενος, μετημφιεσμένος περιεπλανᾶτο ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅπως μὴ ὑπ' οὐδενὸς γνωρισθῇ. Ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ οὕτω περιεφέρετο, ἀπήντησε καθ' ὁδὸν πτωχήν τινα καλύβην, καὶ νομίσας ὅτι ἐν αὐτῇ βεβαίως δὲν ἤθελεν ἀναγνωρισθῆ, εἰσελθών, ᾐτήσατο ἄρτον καὶ ὕδωρ. Ὁ ξενίσας αὐτὸν μετὰ πάσης ὅσης ἀγαθότητος καὶ φιλοφροσύνης τὸν περιεποιήθη, διόπερ καὶ μεγάλην ἀκολούθως ἀνταμοιβὴν παρ' αὐτοῦ ἤθελεν ἀναμφιβόλως προσλάβει, ἂν ἡ ἀπερισκεψία τῆς γλώσσης αὐτοῦ δὲν κατέστρεφε τὴν προσδοκωμένην εὐτυχίαν του, πρὸς δὲ καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπέφερε. Ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς ἵνα τέλος ἀπέλθῃ, εἶπε φαιδρῶς πρὸς αὐτὸν «Ἔχε ὑγείαν, καλέ μου ξενοδόχε.» Ὁ Θεὸς νὰ σὲ διαφυλάττῃ εἰς πολλὰ ἔτη, βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ χωρικός. Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐκπλαγεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ χροιὰν προσώπου μεταβαλών, σφόδρα διεταράχθη ὑπὸ τοῦ φόβου μὴ τυχὸν ἐκ τῆς ἀδιακρισίας τοῦ ξενίσαντος αὐτὸν ἀνακαλυφθῇ, διὸ καὶ ἀμέσως διέταξεν ἕνα τῶν περὶ αὐτὸν νὰ τὸν ἀποκεφαλίσωσιν αὐθωρεί. Ἡ διαταγὴ αὕτη πιθανὸν νὰ θεωρηθῇ σκληρὰ καὶ λίαν τυραννική, ἀλλ' ὅμως δυνάμεθα νὰ διαβεβαιώσωμεν τὸν ἀναγινώσκοντα, ὅτι ἡ καλοκἀγαθία τοῦ Σελεύκου τούτου μεγάλως ἐκθειάζεται καὶ ὑπερεπαινεῖται ὑφ' ἁπάντων τῶν ἱστορικῶν, διαρρήδην ἀνομολογούντων ὅτι αἱ κατακτήσεις αὐτοῦ οὐδόλως ἀπέβλεπον πρὸς ὑποδούλωσιν τῶν ἡττωμένων λαῶν, ἀλλὰ πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ εὐημερίαν αὐτῶν, καὶ ὅτι εἰς διάφορα μέρη τῆς αὐτοκρατορίας ἐννέα καὶ πεντήκοντα πόλεις ἀνιδρύσας, μετέδωκε συνάμα τοῖς μαλθακοῖς τῆς Ἀσίας λαοῖς τὰ σπέρματα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς βιομηχανίας, τῆς παιδείας, τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νοός. Ἀναφέρομεν τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἀνέκδοτον, ἵνα καταδείξωμεν τὴν μωρίαν, καὶ μάλιστα τὴν βλάβην, ἣν πολλάκις συνεπάγεται ἡ τοῦ μυστικοῦ ἐκδήλωσις. Ἀλλ' οὐδέποτε ὀφείλομεν, εἰ δυνατόν, ἐπιτρέψαι τῷ εἰς χεῖρας κρατοῦντι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἢ καὶ βίαν δυναμένῳ καθ' ἡμῶν μετελθεῖν, ἵνα διαπιστευθῇ πρὸς ἡμᾶς τὰ ἀπόρρητα αὐτοῦ. Ὀρθῶς λοιπὸν ἔπραξε καὶ δικαίως ἐπαινεῖται ὁ διακριτικὸς Φιλιππίδης ὁ κωμῳδοποιός, ὅστις φιλοφρονούμενός ποτε ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Θράκης Λυσιμάχου καὶ ἐρωτώμενος, τί ἤθελε νὰ φιλοδωρηθῇ ἐκ τῶν βασιλικῶν· Πᾶν ὅ,τι ἄλλο θέλεις, ἀπεκρίθη, ὦ Βασιλεῦ, πλὴν τῶν μυστικῶν. «Ὀρθῶς οὖν Φιλιππίδης ὁ κωμῳδοποιὸς φιλοφρονουμένου τοῦ βασιλέως αὐτὸν Λυσιμάχου καὶ λέγοντος· Τίνος σοὶ μεταδῶ τῶν ἐμῶν; Οὗ βούλει (φησὶ) βασιλεῦ, πλὴν τῶν ἀπορρήτων.» (Πλουταρχ. περὶ Ἀδολεσχ. XII.) Εἰ δέ ποτε, ἀκουσίως ἡμῶν, ἀπόρρητόν τι ἀκούσωμεν, ὀφείλομεν νὰ καθιστῶμεν τότε τὴν καρδίαν ἡμῶν δωμάτιον ἰδιαιτέρας χρήσεως ἑρμητικῶς κεκλεισμένον, εἰς ὃ οὐδὲν βλέμμα νὰ εἰσδύῃ, καὶ καθόλου προσεμφερὲς τῷ κανίστρῳ τοῦ Αἰγυπτίου ἐκείνου ὅστις πρὸς τὸν ἐρωτῶντα τὸ ἐμπεριεχόμενον ἀπήντησεν εἰπών «Πανταχόθεν αὐτὸ βλέπων περίκλειστον, ἵνα τί ζητῇς νὰ ἴδῃς ἢ ν' ἀκούσῃς τὰ ἐν αὐτῷ;»

Οὐδέποτε ὀφείλομεν νὰ εἰσδύωμεν εἰς τὰ μυστικὰ τῶν ἄλλων, ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτῶν. Μεγίστην ὡς πρὸς τοῦτο εὐλάβειαν ὀφείλομεν νὰ δεικνύωμεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δυσανασχετοῦντες νὰ προσερχώμεθα εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ πρόσκλησιν αὐτῶν. Ὁ Καρδινάλιος Ρισσελιεὺς τοσούτῳ κατεθέλγετο ὑπὸ τῶν κεκτημένων τὴν ἰδιότητα ταύτην, ὥστε πάντοτε μεγάλως ἐσέβετο αὐτούς. Ἰδών ποτέ

τινα τηροῦντα τὴν συνήθη εὐπρέπειαν τοῦ ὑποχωρεῖν καὶ ἵστασθαι μακράν, ὅτε οὗτος ἰδίᾳ συνδιελέγετο μεθ' ἑτέρου, ἀνακαλέσας αὐτὸν τῷ ἐνεπιστεύθη αὐθωρεὶ τὰ περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. Ἄλλοτε πάλιν εὑρὼν νέον τινὰ ὑπάλληλόν του ἀναγινώσκοντα ἔγγραφα καὶ ἐπιστολὰς κειμένας ἐπὶ τῆς τραπέζης, τοσοῦτον παρωργίσθη ὥστε τὸν ἀπέπεμψε τῆς ὑπηρεσίας καὶ οὐδέποτε πλέον ἠβουλήθη νὰ τὸν παραλάβῃ ἐκ νέου.

Τὸ δ' ἀνέκδοτον τοῦτο ὑπομιμνήσκει ἡμῖν καὶ τὸ ἀναφερόμενον ἐν τῷ βίῳ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ὅτε δηλ. ποτ' ἔλαβεν ἐπιστολὴν τῆς μητρός του ἐμπεριέχουσαν μυστικὰ καὶ αἰτιάσεις κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου, ὁ φίλος του Ἡφαιστίων, ὃν εἰλικρινῶς ἠγάπα, προσελθὼν καὶ προσκύψας ὄπισθεν αὐτοῦ, συναναγίνωσκε τὴν ἐπιστολήν, τοῦθ' ὅπερ συνήθως ἔπραττεν ἄνευ ἀδείας εἰς πᾶν ἔγγραφον πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον κατευθυνόμενον. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν αὐτὸν ἐλεύθερον ν' ἀποτελειώσῃ τὴν ἀνάγνωσιν· τότε δ' ἀφελόμενος τὸν δακτύλιον προσήγγισε τὴν σφραγῖδα εἰς τὰ χείλη τοῦ Ἡφαιστίωνος, διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὑπαινιττόμενος ὅτι ὁ κατέχων τι μυστικὸν ὀφείλει πάντοτε νὰ τηρῇ τὸ στόμα κλειστόν.

«Πλὴν ἅπαξ Ἡφαιστίωνος, ὥσπερ εἰώθει, λυθεῖσαν ἐπιστο»λὴν αὐτῷ συναναγινώσκοντος, οὐκ ἐκώλυσεν, ἀλλὰ τὸν δακτύ»λιον ἀφελόμενος τὸν αὐτοῦ, προσέθηκε τῷ ἐκείνου στόματι τὴν »σφραγῖδα.» (Πλουταρχ. Ἀλεξ. 39).

Ἕκαστος ὀφείλει ἀληθῶς νὰ διατάττῃ τὴν καρδίαν του νὰ ἐπιθέτῃ τὸ κλεῖθρον τοῖς χείλεσιν αὐτῆς, καὶ ἔσεται βέβαιος ὅτι αὐτὸς μόνος θὰ κρατῇ τὴν κλεῖδα.

Οὐδεὶς μετημελήθη σιωπήσας, πλεῖστοι δὲ λαλήσαντες, κατὰ τὸ Σιμωνίδειον

«Λαλήσας μὲν πολλάκις μετενόησε, σιωπήσας δὲ οὐδέποτε»

Καὶ κατὰ τὸν Πλούταρχον:

«Οὐδεὶς γὰρ οὕτω λόγος ὠφέλησε ῥηθεὶς, ὡς πολλοὶ σιωπη»θέντες· ἔστι γὰρ εἰπεῖν ποτε τὸ σιγηθέν, οὐ μὴν σιωπῆσαί γε τὸ »λεχθέν, ἀλλ' ἐκκέχυται καὶ διαπεφοίτηκεν· ὅθεν (οἶμαι) τοῦ μὲν »λέγειν ἀνθρώπους, τοῦ δὲ σιωπᾷν θεοὺς διδασκάλους ἔχομεν, ἐν »τελεταῖς καὶ μυστηρίοις σιωπὴν παραλαμβάνοντες (περὶ Ἀδολεσχ. VIII).

Ὁ Ὅμηρος παριστάνει τὸν Μενέλαον, τὸν Νέστορα καὶ τὸν Ὀδυσσέα σοφωτάτους καὶ συνετωτάτους ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, καθότι οὗτοι ἦσαν βραδεῖς πρὸς τὸ λέγειν καὶ σιωπηλότατοι. Ἀλλὰ τὸν Θερσίτην ἀπ' ἐναντίας θεωρεῖ ἄνδρα μωρότατον, καθὸ ἀκριτόμυθον, φλύαρον καὶ ὡς στάμνον διερρωγότα οὐδὲν ἐν αὐτῷ δυνάμενον κρατεῖν.

Ὁ Φίλιππος δοὺξ, τῆς Βουργουνδίας, δίδων συμβουλὰς καὶ παραινέσεις τῷ υἱῷ αὐτοῦ, τῷ ἔλεγε πρὸς τοῖς ἄλλοις· «σήμερον συλλογίζου καὶ αὔριον ὁμίλει.» Μὴ νομίσῃ δέ τις συναντῶν σιγηλόν τινα ἄνδρα, ὅτι οὗτος κρατεῖ τὴν γλῶσσάν του κενότητος ἕνεκεν ἢ στερήσεως ἰδεῶν. Οὐκ ἔχει πολλάκις οὕτω τὸ πρᾶγμα. Ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδολέσχου διαφορὰ εἶνε ἡ ἑξῆς: Ὁ ἄνευ μυστικότητος ἀνὴρ εἶνε ἐπιστολὴ ἀνοικτή, ἣν ἅπαντες δύνανται ν' ἀναγνώσωσιν, ἀλλ' ὁ σιωπηλὸς εἶνε βιβλίον κεκλεισμένον, ὅπερ ἀνοίγων τις καὶ ἀναγινώσκων πλεῖστα καλὰ καὶ ἐξαίρετα εὑρίσκει ἐν αὐτῷ. Ἡ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις θεὰ τῆς σιωπῆς Ἀγγερώνη (Angerona) πρέπον νὰ λατρεύηται καὶ παρ' ἡμῖν, ἀλλ' οὐχὶ ὑπεράγαν καὶ δεισιδαιμόνως. Ἄλλως θέλομεν ἀκούσει τὸ παράδοξον ἐκεῖνο ἀπόφθεγμα τὸ ῥηθὲν πρός τινα ὑπὲρ τὸ δέον σιωπηλόν· «εἰ μὲν εἶ σοφός, μωρὸς εἶ, εἰδὲ μωρός, σοφός.» Ἡ ἐπιφύλαξις ἔστω λοιπὸν ἡ καλλίστη ἀσφάλεια, ἡ δὲ περὶ τὸ πιστεύειν βραδύτης τὸ κάλλιστον τῆς σοφίας νεῦρον. Οὐδέποτε μεταδίδου τῷ φίλῳ τὸ παρέχον αὐτῷ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ γείνῃ ποτὲ ἐχθρός.

Χριστιανός τις τῶν πρώτων αἰώνων, Bembo καλούμενος, προσῆλθεν εἰς φίλον του ἵνα διδαχθῇ τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαυίδ. Ὁ πρῶτος, ὃν ἐξελέξατο, ἦτο ὁ τριακοστὸς ὄγδοος ψαλμός, ἀρχόμενος οὕτω:

«Εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδούς μου τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν με ἐν γλώσσῃ μου. Ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν κτλ.» Ἅμα ἤκουσε τὸ πρῶτον τοῦτο ἐδάφιον ὁ Bembo ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βιβλίου, καὶ σταματήσας τὸν διδάσκαλον ἀνεφώνησε. «Ἀρκεῖ τοῦτο δι' ἐμέ, ἐὰν ἐκμάθω αὐτὸ ὡς δεῖ.» Μετὰ παρέλευσιν ἓξ μηνῶν ὁ φίλος του τὸν ἐπέπληξε διότι δὲν ἐπανῆλθε πλέον εἰς τὴν παράδοσιν. Ὦ φίλε μου, ἀπήντησεν ὁ μαθητής, ἀλλὰ δὲν ἔμαθα εἰσέτι τὸ πρῶτον μάθημα. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μετὰ δεκαεννέα ἔτη ὡμολόγει παρρησίᾳ, ὅτι δὲν εἶχε μάθει καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα τὸ νὰ βάλλῃ εἰς πρᾶξιν αὐτὴν μόνην τὴν περίοδον.

Ἐμ. Γιαννακόπουλος

ΤΑ ΝΗΠΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΝΕΦΗ.

Ἠκούσατε συχνά, φίλοι μου, θαυμαστὰ διηγήματα περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν ὁ Θεὸς διεφύλαξε τὰ τέκνα του ἀπὸ μεγάλους κινδύνους, ἀλλὰ δὲν ἀκούετε καθ' ἑκάστην καὶ πῶς ἐπηδαλιούχησε δύο μικρὰ παιδία ἀσφαλῶς διὰ μέσου τῶν νεφῶν. Αὕτη ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν μέλλω νὰ σᾶς διηγηθῶ, εἶνε ἀληθής, ἔλαβε δὲ χώραν πρὸ δεκατεσσάρων περίπου ἐτῶν. Ἴσως ἠκούσατε, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1858 ἕνας μέγας κομήτης ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανόν, κομήτης δὲ εἶνε ἄστρον μὲ μακρὰν φωτεινὴν οὐράν. Ὅταν οὗτος ἐφάνη, ὡμοίαζε μὲ μίαν μεγάλην στάσιμον ῥουκέταν, καὶ ἦτο πολὺ λαμπρὸν καὶ ὡραῖον ἀντικείμενον εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός. Αὐτὸς ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ πολλαὶ ὑποθέσεις ἐγίνοντο ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες τὸν ἔβλεπον φέγγοντα τόσον λαμπρῶς, ὡς ἂν ἠπείλει κίνδυνός τις τὴν σφαῖραν ἡμῶν ἐκ τῆς συγκρούσεώς της μὲ αὐτήν.

Ὡραίαν τινὰ μεταμεσημβρίαν ἑνὸς Σαββάτου κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον δύο μικρὰ ἀρσενικὰ παιδία καὶ ἓν κοράσιον, τέκνα γεωργοῦ τινος, καλουμένου Βασιλείου, ἔπαιζον εἰς τὸν περίξ τῆς οἰκίας κῆπον ἑνὸς μεγάλου κτήματος, κειμένου πλησίον μιᾶς πόλεως τῶν δυτικῶν Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Τὸ μεγαλείτερον παιδίον ἦτο δέκα περίπου ἐτῶν· ἡ Ἑλένη, τὸ κοράσιον, ἦτο ὀκτὼ ἐτῶν, καὶ ὁ Ἰωάννης, ὁ μικρότερος, μόνον τριῶν. Εἶχον πολλὰ παιγνίδια καὶ ἠδύναντο νὰ διασκεδάσωσι μὲ αὐτὰ· ἀλλὰ παράδοξόν τι περιστατικὸν συνέβη, τὸ ὁποῖον μεγάλως

ἐξέπληξεν οὐχὶ μόνον αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς των καὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ κτήματι ἐργαζομένους. Ἓν περίεργον ἀντικείμενον ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, φαινόμενον μὲν κατ' ἀρχὰς ὡς ἓν μικρὸν σημεῖον, ἀλλ' ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν αὐξάνον καὶ γενόμενον ὁλονὲν μεγαλείτερον. Τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε ὁ κομήτης, διότι ἦτον ἀκόμη ἑνωρὶς, ἔπειτα αὐτὸ ἦτο σκιερὸν καὶ οὐχὶ φωτεινόν. Ἐπὶ τέλους κατέβη εἰς τὸ κτῆμα καὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο ἀερόστατον.

Ὁ Κὺρ Βασίλειος καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ κτήματι ἐργαζόμενοι συνηθροίσθησαν πέριξ αὐτοῦ, καὶ ἤχισαν προθύμως καὶ μετὰ μεγάλης περιεργείας νὰ ἐρωτῶσι τὸν ἀεροναύτην περὶ τοῦ ταξειδίου του καὶ περὶ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἠδυνήθη νὰ κυβερνήσῃ τὸ ἀερόστατον, ὅπερ ἐμποδίζετο ἀπὸ τοῦ νὰ ὑψωθῇ μόνον διὰ μιᾶς μικρᾶς ἀγκύρας καὶ ἑνὸς σχοινίου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του. Ἦτο πολὺς ἄνεμος· καὶ ὁ γεωργὸς παρατηρῶν αὐτὸ κινούμενον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν βραδέως εἰς τὸν ἀέρα, οὐδόλως ὑπώπτευε πόσον ἐπικίνδυνον πρᾶγμα ἠδύνατο νὰ ἀποβῇ, ἐὰν ἔκαμνέ τις κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν κύριον τοῦ ἀεροστάτου, ὅτι ἠδύνατο αὐτὸς νὰ τὸ κρατήσῃ ἐντὸς τοῦ περιφράγματος τοῦ κήπου του, καὶ ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ τὸ βαστάσῃ, ἐνῷ ὁ ἀεροναύτης ἐξηκολούθει νὰ ἀποκρίνηται εἰς τὰς πολυαρίθμους ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας τῷ ἀπηύθυνον οἱ ἄλλοι. Τὰ παιδία βεβαίως ἠκολούθουν εὐχαρίστως τὸν πατέρα των, ἀνυπόμονα νὰ ἴδωσιν ὅσον περισσότερον ἠδύναντο τὸ παράδοξον καὶ θαυμαστὸν τοῦτο τέρας· τὸν παρεκάλεσαν δὲ ἐπιμόνως, τὸ ὁποῖον πάντοτε συμβαίνει εἰς τὰ παιδία εἰς παρομοίας περιστάσεις, νὰ τὰ βάλῃ μέσα εἰς τὸ καλάθιον τοῦ ἀεροστάτου, καὶ νὰ καθήσωσιν ἐπάνω εἰς τὰ ὡραῖα κόκκινα προσκεφάλαια. Ὁ πατὴρ μὴ φανταζόμενος τὸν κίνδυνον, προθύμως συνήνεσεν εἰς τοῦτο, καὶ ἔθεσε μέσα πρῶτον τὸ πρωτότοκον ἀρσενικὸν παιδίον, ἔπειτα τὸν Ἰωάννην καὶ τελευταῖον τὴν μικρὰν Ἑλένην. Κρατῶν δὲ τὸ σχοινίον, ἀφῆκεν αὐτὰ νὰ ὑψωθῶσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ὑψηλότερον ἀπὸ τὴν στέγην τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν δένδρων μὲ μεγάλην των εὐχαρίστησιν. Ἐπὶ τέλους ὁ κὺρ Βασίλειος κατεβίβασεν αὐτὰ πάλιν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐξέβαλε τὸ μεγαλείτερον παιδίον. Ἡ ἐλάττωσις τοῦ βάρους του δυστυχῶς ὑπῆρξε τόσον μεγάλη, ὥστε τὸ ἀερόστατον ὑψώθη ἀμέσως δι' ἑνὸς σφοδροῦ τιναγμοῦ, ἐξέσυρε τὸ σχοινίον ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς καὶ ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα· ἡ ἄγκυρα δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ κρατήσῃ εἰς τὴν γῆν, ἐπίασε διὰ μίαν στιγμὴν εἰς τὸν φράκτην, ἔπειτα ὅμως συρθεῖσα διαίως, ἐκρεμάσθη ἀνωφελῶς ἀπὸ τὸ ἓν μέρος τοῦ ἀεροστάτου.

Ὁποῖα ἠδύναντο νὰ ἦνε τὰ αἰσθήματα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς δυστυχοῦς μητρὸς, ἥτις ἀκούσασα τὰς φωνὰς καὶ τὸν θόρυβον προσέδραμε κραυγάζουσα εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔβλεπον ἐκεῖνο τὸ σκοτεινὸν καὶ σκληρὸν ἀντικείμενον, μεταφέρον τὰ φίλτατά των τέκνα, τῶν ὁποίων τὰ πρόσωπα ἤρχισαν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ μὴ διακρίνωνται, καὶ αἱ φωναί των φωναὶ πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα πρὸς βοήθειαν βαθμηδὸν νὰ ἐκλείπωσιν. Ἐστράφησαν πρὸς τὸν ἀεροναύτην, ὅστις εἶχεν ἐννοήσει τὴν ἀρρωσύνην του, πολὺ ὅμως ἀργά, ἀλλὰ καὶ οὗτος φεῦ! ἦτον ἀνίκανος νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Ἡ μόνη παρηγορία, τὴν ὁποίαν οὗτος ἠδύνατο νὰ τεῖς δώσῃ, ἦτον, ὅτι τὸ ἀερόστατον δὲν ἠδύνατο νὰ ταξειδεύσῃ μακρότερα τῶν τριάκοντα μιλίων. Ἀλλὰ ποῦ ἤθελε καταβῆ; Ἴσως ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης ἢ ποταμοῦ τινος ἢ ἐν τῷ μέσῳ πυκνοῦ τινος δάσους, ὅπου τὰ δυστυχῆ παιδία ἤθελον χαθῆ ἀπὸ τὴν πεῖναν χωρὶς νὰ τὰ ἀνακαλύψῃ τις. Καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελον καταβῆ εἰς καλήν τινα θέσιν, ἦτο πάλιν φόβος, μήπως τὸ μεγαλείτερον παιδίον ἤθελεν ἐξέλθει πρῶτον, ἡ δὲ αἰφνιδία ἐλάφρυνσις ἤθελε κάμει τὸ ἀερόστατον νὰ ἀναπηδήσῃ ἐκ νέου μὲ τὸ μικρότερον εἰς τὸν ἀέρα!

«Ὦ! δὲν φοβοῦμαι διὰ τοῦτο διόλου» ἀνέκραξεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ μετὰ μικρᾶς τινος ἀκτῖνος ἐλπίδος, «ἡ μικρά μας Ἑλένη δὲν ἤθελε ποτὲ κινηθῆ ἀπὸ τὸ πλοιάριον χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸν Ἰωάννην εἰς τὰς ἀγκάλας της.»

Ὅτε τὸ τελευταῖον ἴχνος τοῦ ἀεροστάτου ἐξηφανίσθη, ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἔπεσε κάτω ἀπηλπισμένος καὶ ἄφωνος, ἡ δὲ μήτηρ, ἂν καὶ σχεδὸν παράφρων ὑπὸ τῆς λύπης, ἔτεινε τὰς χεῖράς της πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάλει μανιωδῶς τὰ ἀγαπητά της.

Ἐν τούτοις τί συνέβη εἰς τοὺς μικροὺς φίλους μας ἐν τῷ ἀεροστάτῳ; εὐτυχῶς ἡ Ἑλένη ἦτο καλὸν κοράσιον καὶ εἶχε καλῶς ἀνατραφῆ ὑπὸ τῶν γονέων της. Ἂν καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι εἶχον ἀφήσει τὴν οἰκίαν πολὺ μακρὰν κάτωθεν αὐτῶν, ἤξευρεν ὡσαύτως, ὅτι ὁ Θεὸς ἦτο καὶ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἄνωθεν αὐτῶν, καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι τρόπον τι νὰ ἦσαν πλησιέστεροι εἰς αὐτὸν τώρα παρὰ ὅτε ἦσαν εἰς τὴν γῆν, ἂν καὶ ὁ Θεὸς ἦνε βεβαίως πανταχοῦ· ὡμίλησε λοιπὸν εἰς τὸν Ἰωάννην περὶ ὅλων αὐτῶν, καὶ προσπαθοῦσα νὰ παρηγορήσῃ αὐτὸν παρηγόρει ἑαυτήν.

Τὸ ἀερόστατον ἐπέρασε κατ' εὐθεῖαν ἄνωθεν τῆς πόλεως, Πλεῖστοι ἦσαν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰ δὲ παιδία βλέποντα αὐτοὺς ἐξήπλωνον τὰς χεῖράς των καὶ ἔκραζον βοήθειαν, τὴν ὁποίαν βεβαίως δὲν ἠδύναντο νὰ δώσωσιν. Ἔβλεπον τὸ παράδοξον φαινόμενον, καὶ τὰς μικρὰς ὡραίας κεφαλὰς, αἵτινες ὡμοίαζον σχεδὸν μὲ τὰ Χερουβεὶμ, εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἀλλ' αἱ φωναί των δὲν ἔφθανον εἰς αὐτά.

Ηὔξανε βαθμηδὸν τὸ σκότος, ἡ δὲ νὺξ τέλος ἐπῆλθε. Οἱ μικροὶ περιπλανώμενοι εἰς τὰ νέφη, ἠσθάνθησαν τότε ἔτι μᾶλλον ἑαυτοὺς μεμονωμένους. Ὁ λαμπρὸς ὅμως κομήτης ἐφάνη, ἵνα χαροποιήσῃ αὐτὰ ὀλίγον. Ὁ Ἰωάννης ἐροεῖτο μήπως τοὺς σύρῃ πλησίον του καὶ καῶσιν, ἀλλ' ἡ ἀδελφή του τῷ εἶπεν, ὅτι «αὐτὸς ἦτο περισσότερον τῶν εἴκοσι μιλίων μακρὰν! καὶ ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε τὸν ἀφήσει νὰ τοὺς βλάψῃ.»

«Ἐπεθύμουν νὰ ἔλθῃ πλησιέστερον, ἂν δὲν ἤθελε μὲ βλάψει, — εἶπεν ὁ Ἰωάννης ὥστε νὰ θερμανθῶ, ἐπειδὴ πολὺ κρυόνω.»

Ἀκούσασα τοῦτο ἡ Ἑλένη, ἐξέβαλε τὴν ἐμπροσθέλλαν της, καὶ τὸν περιετύλιξε μὲ αὐτήν. «Αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ ἀδελφή, ἵνα σὲ θερμάνῃ, ἀγαπητέ μου, εἶπεν αὐτὴ, ἀλλὰ θὰ σὲ σφίγξω εἰς τὰς ἀγκάλας μου, θὰ εἴπωμεν δὲ καὶ τὴν προσευχήν μας καὶ τότε θὰ κοιμηθῇς.»

«Τί! καὶ πῶς δύναμαι νὰ εἴπω τὴν προσευχήν μου πρὶν δειπνήσω;» ἠρώτησεν ὁ μικρὸς Ἰωάννης.

«Ἡ ἀδελφὴ δὲν ἔχει δεῖπνον διὰ σὲ οὐδὲ δι' ἑαυτήν, ἀλλὰ πρέπει νὰ προσευχώμεθα ὅσον δυνάμεθα θερμότερον,» ἦτον ἡ ἀπόκρισις τῆς Ἑλένης.

Ὁ Ἰωάννης τότε ἔκαμεν, ὡς τοῦ εἶπεν. Ἀμφότεροι δὲ ἑνώσαντες τὰς χεῖράς των εἶπον τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ ἔψαλλον τὸν ἑσπερινὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον συνείθιζον. . . . . Ἐδῶ ὁ Θεὸς, πιστεύω, ἤκουσε τὴν προσευχήν μας εὐκόλως, διότι εἴμεθα πολλὰ πλησίον αὐτοῦ ἐδῶ ἐπάνω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὅταν ἐτελείωσαν.

Ἡ Ἑλένη τότε τῷ εἶπε νὰ καθήσῃ κάτω εἰς τὸν πυθμένα τοῦ καλαθίου καὶ ν' ἀκουμβήσῃ τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τῶν γονάτων της. Ὁ Ἰωάννης τὸ ἔκαμε, καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἀπεκοιμήθη σχεδὸν τόσον καλὰ, ὡς ἂν ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν μικράν του κλίνην ἐν τῇ οἰκίᾳ. Κατὰ τὰς μακρὰς σιωπηλὰς ὥρας τῆς νυκτὸς ἡ Ἑλένη ἠγρύπνει μεθ' ὑπομονῆς, ἐνῷ τὸ πλοιάριον ἔπλεεν ἡσύχως εἰς τὸν ἤρεμον ἀέρα. Ἐνίοτε διάττων τις ἀστὴρ ἤναπτεν αἴφνης, ἐπέρνα ταχέως καὶ τὴν ἐτρόμαζεν ὀλίγον. Δὲν ἠξεύρω ποίας ἰδέας εἶχεν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ· ἴσως ὁ Θεὸς ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτὴν μυστήριόν τι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀξιοῖ ἐνίοτε νὰ φανερόνῃ εἰς τὰ νήπια καὶ θηλάζοντα. Πολὺ πιθανῶς ἐξηκολούθει νὰ προσεύχηται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπικαλουμένη τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἰσήκουσε τῶν δεήσεών της ἐπὶ τέλους, ὡς κάμνει πάντοτε εἰς πᾶσαν θερμὴν προσευχήν, ἂν καὶ δὲν βοηθῇ πάντοτε τὰ τέκνα του ἀκριβῶς, ὅπως αὐτὰ προσδοκῶσιν. Ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν τῆς μικρᾶς Ἑλένης τώρα νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἀερόστατον μὲ περισσοτέραν προσοχήν. Παρετήρησεν ἓν σχοινίον κρεμάμενον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε πρότερον ἰδεῖ. Ἐσκέφθη νὰ τὸ σύρῃ ὀλίγον, τολὺ ὀλίγον, καὶ νὰ ἴδῃ τί ἀποτέλεσμα εἶχε· τῳόντι ἅμα τὸ ἤγγισε, τὸ ἀερόστατον ἤρχισε νὰ καταβαίνῃ ἡσύχως, ὡς ἂν ἐσύρετο κάτω ὑπὸ τρυφερῶν χειρῶν.

Καὶ ὅμως ποῦ θέλει καταβῆ; ἐδῶ εἶνε τώρα ὁ κίνδυνος. Ἄγγελός τις ὡδήγησε τὸν δρόμον του ἀναμφιβόλως εἰς μίαν θέσιν, ὅπου ἡ βοήθεια ἦτο πρόχειρος.

Περὶ τὰ χαράγματα εἶχον φθάσει, ὅταν τὸ κοράσιον βλέπον ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ πλοιαρίου, εἶδεν, ὡς αὐτὸ ἐξεφράσθη «τὴν ἀγαπητὴν γῆν ὑψουμένην πρὸς αὐτούς.» Παράξενον ἔδαφος τῷ ὄντι ἦτο τοῦτο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἀερόστατον ἑστάθη. Ποῦ νομίζετε; ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κλάδων μιᾶς μεγάλης ἀχλαδέας, ὅπου εὐτυχῶς προσεκολλήθη. Ἡ Ἑλένη ἐλυπήθη κατ' ἀρχάς, διότι τὸ ἀερόστατον δὲν κατέβη ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, ἵνα δυνηθῶσι νὰ ἐξέλθωσιν ἀμέσως, ἀλλ' ὅταν παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἀπιδέα ἔκειτο περίπου ἑκατὸν βήματα μακρὰν μιᾶς οἰκίας, ἀπεφάσισε νὰ περιμένῃ μεθ' ὑπομονῆς μέχρις οὗ ἐξυπνήσωσιν οἱ κάτοικοι. Ἡ Ἑλένη ἐξύπνησε τὸν μικρὸν Ἰωάννην, ἵνα τῷ εἴπῃ τὰς χαροποιὰς εἰδήσεις καὶ περιεπτύχθησαν σφικτά, ἵνα ζεσταθῶσιν ὅσον ἠδύναντο.

Δὲν εἶχον νὰ περιμένωσι τόσον πολὺν χρόνον ὅσον ἐνόμιζον. Κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ὁ ἰδιοκτήτης τῆς πλησίον οἰκίας ἐξύπνησε δι' ἀνεξήγητόν τινα λόγον. Οὗτος συνήθως ἠγάπα πολὺ τὸν ὕπνον, ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἂν καὶ προσεπάθησε πολὺ, δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ· πρῶτον ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ ἓν πλευρὸν, ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἡ ἀνησυχία του ἐξύπνησε τὴν γυναῖκά του, ἥτις δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν βοηθήσῃ· ἐπὶ τέλους εἶπεν, «Εἰς μάτην προσπαθῶ νὰ κοιμηθῶ· θὰ σηκωθῶ καὶ θὰ ἐνδυθῶ καὶ θὰ ῥίψω ἓν βλέμμα εἰς τὸν κομήτην.»

Ἐνδυθεὶς λοιπὸν ἐξῆλθε τῆς θύρας, ἐλπίζων, ὅτι ὁ δροσερὸς ἀὴρ ἤθελε τὸν ὠφελήσει· ἀλλὰ διατί σταματᾷ εἰς τὸ κατώφλιον καὶ κυττάζει τόσον προσεκτικῶς ἔμπροσθέν του; τί συνέβη εἰς τὴν ἀχλαδέαν ἐκείνην; Μήπως παράξενόν τι ζῶον ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς της, ἢ μήπως τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος κομήτης ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν, ἀφοῦ ἐσβέσθη τὸ φῶς του; τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι δὲν ἐτόλμα κατ' οὐδένα τρόπον νὰ πλησιάσῃ μόνος ἓν ἀντικείμενον τόσον παράδοξον, ὥστε ταχέως ἐκάλεσε τὴν σύζυγόν του πλησίον του. Ἐνθαρρυνθεὶς κἄπως ὑπὸ τῆς παρουσίας της, ἐπροχώρησαν ὁμοῦ πρὸς τὸ τέρας. Ὅτε ἐπλησίασαν, ἤκουσαν μικράν τινα καὶ γλυκεῖαν φωνὴν ἀπευθυνομένην πρὸς αὐτούς:

«Καταβιβάσατέ μας παρακαλοῦμεν.—Κρυόνομεν πολύ.»

Δευτέρα τις ἔτι μᾶλλον γλυκυτέρα προσετέθη—«Καὶ πεινῶμεν. Καταβιβασατέ μας, παρακαλοῦμεν.»

»Καὶ ποῖος εἶσαι σὺ καὶ ποῦ εἶσαι; ἀνέκραξεν ὁ γεωργὸς καὶ ἡ σύζυγός του ὁμοφώνως.

Ἡ πρώτη φωνὴ ἀπεκρίθη, εἴμεθα τὸ ἀγόριον καὶ τὸ κοράσιον τοῦ Κὺρ Βασιλείου, καὶ ἐχάθημεν εἰς τοῦτο τὸ ἀερόστατον.

»Ἡμεῖς εἴμεθα, καὶ ἐφύγομεν μὲ ἓν ἀερόστατον» εἶπεν ἡ δευτέρα φωνή.

Ὁ κὺρ. Γεώργιος ἐμάντευσεν ὀλίγον τί ἔτρεχε· κυττάζων δ' ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἶδεν ἓν σχοινίον κρεμάμενον, τὸ ὁποῖον πιάσας κατώρθωσε διὰ τοῦτο νὰ σύρῃ κάτω τὸ ἀερόστατον.

Τὰ παιδία ἐφάνησαν τότε μέσα εἰς τὸ καλάθιον. Πρῶτον ἐπῆρε τὸν μικρὸν Ἰωάννην, ὅστις ἔτρεξε βήματά τινα πρὸς τὴν οἰκίαν, ἔπειτα σταθεὶς ἔμεινε καὶ ἐκύττοζε μετὰ θαυμασμοῦ τὸ παράξενον ἐκεῖνο πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον τοὺς ἀφήρπασεν. Ἐφάνη δὲ ὅτι δὲν ἔπαθε σχεδὸν τίποτε, ἀλλ' ἡ δυστυχὴς Ἑλένη ἦτο τόσον κρυωμένη καὶ ἐξησθενημένη, ὥστε ἐχρειάσθη νὰ τὴν σηκώσωσι καὶ νὰ τὴν φέρωσιν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ ἀγαθὴ κυρία Γεωργίου τὴν ἐθέρμανε, καὶ τῇ ἔδωκε τροφὴν, ἔπειτα δὲ ἡ Ἑλένη ἂν καὶ ἔτρεμεν ἀκόμη καὶ ἔκλαιε, κατώρθωσε νὰ διηγηθῇ τὴν ἱστορίαν των. Ὁ Κὺρ Γεώργιος ἀμέσως ἀπέστειλεν ἕνα ἄνθρωπον ἔφιππον εἰς τὸ κτῆμα τοῦ κ. Βασιλείου ἵνα εἰδοποιήσῃ τοὺς ἀνησύχους γονεῖς περὶ τῆς σωτηρίας τῶν τέκνων των· ἀργότερα δὲ ὁ μικρὸς Ἰωάννης καὶ ἡ Ἑλένη ὡδηγήθησαν εἰς τὴν οἰκίαν των ἐν παρατάξει ὀχούμενοι ἐφ' ἁμάξης συρομένης ὑπὸ τεσσάρων ἵππων, προπορευομένης τῆς μουσικῆς καὶ μὲ σημαίας κυματιζούσας εἰς τὸν ἀέρα. Οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πλησιοχώρου πόλεως ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐσήμαινον. Τὴν δὲ χαρὰν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ὑποδεχομένων τὰ φίλτατά των δύνασθε ὑμεῖς νὰ φαντασθῆτε ἄνευ περαιτέρω περιγραφῆς.

(Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς).

ΗΕΡΙ ΚΕΡΑΥΝΟΥ.

Ὁ κεραυνὸς εἶνε ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ ἔχων μῆκος πολλῶν λευγῶν, παραγόμενος ἀπὸ νέφη ἠλεκτρισμένα τὰ μὲν θετικῶς, τὰ δὲ ἀρνητικῶς· ἐξακοντίζεται δὲ καὶ καταπίπτει μετ' ἀπεριγράπτου ὁρμῆς καὶ καταπληκτικοῦ πατάγου, διασχίζων, συντρίβων, κατακαίων καὶ εἰς κόνιν μεταβάλλων πᾶν τὸ προστυχόν. Παρετηρήθη δ' ἐνίοτε πίπτων σὺχὶ ὡς συνήθως διὰ τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος, ἀλλ' ὡς σφαῖρά τις πυρίνη κινουμένη βραδέως καὶ μετὰ ταῦτα ἐκρηγνυμένη ὡς βολὴ πολλῶν κανονίων· ὑπὸ τοιαύτην δὲ μορφὴν πίπτων κατακαίει οἰκοδομάς. Οὕτω ἐν ἔτει 1718 πεσὼν εἰς τὴν Γουεσνὼν πλησίον τῆς Βρέστης κατέστρεψε τὴν σέγην καὶ τοὺς τοίχους οἰκίας τινός, τῆς ὁποίας οἱ λίθοι ἐξεσφενδονίσθησαν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις εἰς πεντήκοντα μέτρων ἀπόστασιν.

Πολλοὶ φρίττουσιν ἀκούοντες τὰ τοῦ κεραυνοῦ ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ἡ φρίκη αὕτη θὰ ἐκλείψῃ, ἐὰν συλλογισθῶσι τὸ εὐάριθμον τῶν ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ φονευομένων· καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν π. χ. κατὰ μέσον ὅρον 20 μόνον κατ' ἔτος φονεύονται, δηλαδὴ εἰς περίπου ἀναλογεῖ εἰς δύο ἑκατομμύρια κατοίκων. Ὁ δὲ ἀριθμὸς οὗτος τῶν κατ' ἔτος κεραυνοπλήκτων εἶνε ἐλάχιστος, παραβαλλόμενος πρὸς ἄλλα τοῦ βίου δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα ἀψηφοῦσιν οἱ τρομάζοντες τὸν κεραυνόν. Εἰς τούτους δὲ δυνάμεθα νὰ συμβουλεύσωμεν νὰ προφυλάττωνται ὡς ἑξῆς. Ἐπικειμένου κεραυνοῦ, πρέπει νὰ ἐνδύωνται μὲ μεταξωτὰ ἱμάτια, καὶ εἶνε προτιμότερον νὰ κάθηνται ἐπὶ ἕδρας ἐχούσης πέδας ὑελίνους ἢ ἐπὶ παχέος δίσκου ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης. Τηροῦντες δὲ τοὺς ὅρους τούτους, οὐδένα κίνδυνον διατρέχουσι· καὶ ἂν δέ ποτε ὁ κεραυνὸς πέσῃ πλησιέστατα αὐτῶν, μικρὸν μόνον τιναγμὸν δύνανται νὰ αἰσθανθῶσιν.

Δολοφόνος πληττόμενος ὑπὸ κεραυνοῦ.

Οἱ χωρικοὶ ἐν Εὐρώπῃ συνειθίζουσι νὰ σημαίνωσι τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν, ὅταν ἐπαπειλῆται κεραυνός, νομίζοντες, ὅτι οὕτως ἀπομακρύνουσιν αὐτόν. Ἀλλ' ἀπατῶνται, διότι ὁ κρούων τὸν κώδωνα τοὐναντίον διατρέχει τὸν μέγιστον κίνδυνον ἕνεκα τοῦ ὕψους τῶν κωδωνοστασίων καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἠλεκτρισμοῦ διὰ τῆς ἐπιτριβῆς τῶν μορίων, ἔνθα ὁ κώδων κρούεται· διό, κεραυνοῦ πίπτοντος, πρῶτος ὁ κρούων τὸν κώδωνα φονεύεται.

Ἡ ὕπαρξις θυέλλης εἶνε σημεῖον ἀλάνθαστον, ὅτι ἡ μεταξὺ ἀτμοσφαίρας καὶ γῆς ἠλεκτρικὴ ἰσορροπία διεκόπη· διότι ὁ ἠλεκτρισμός, καίπερ διαδεδομένος εἰς ὅλα τὰ σώματα, δὲν ἐκδηλοῦται ὅμως ἐν ὅσῳ εὑρίσκεται εἰς κατάστασιν τελείας ἰσορροπίας. Ὁσάκις δὲ ἡ ἰσορροπία διακόπτεται, εὐκολώτατα ἐννοοῦμεν, ὅτι διαταράσσεται αὕτη καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ ἔτι ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῆς· διὰ τὸν αὐτὸν ὅθεν λόγον, δι' ὃν ὁ κεραυνὸς ἐκτοξεύεται ἀπὸ τοῦ νέφους ἐπὶ τὴν γῆν, διὰ τὸν ἴδιον δύναται νὰ ἐξακοντισθῇ καὶ ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς γῆς πρὸς τὰ ἄνω νέφη.

Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τούτου ὁ διάσημος Γάλλος φυσιολόγος Ἀραγὼ ἀναφέρει πολλὰ παραδείγματα, ἐξ ὧν παραθέτομεν τὸ ἑπόμενον:

« Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1787 δύο ὁδοιπόροι καταληφθέντες ὑπὸ θυέλλης καθ' ὁδόν, κατέφυγον ὑπὸ δένδρον· κεραυνὸς ἐπισκήψας ἀφῆκεν ἀμφοτέρους νεκρούς. Τοιαύτην δὲ διεύθυνσιν εἶχεν ὁ κεραυνός, ὥστε οἱ ἵπποι τῶν δυστυχῶν τούτων ἀνετινάχθησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου, σιδηροῦς δέ τις κρίκκος, δι' οὗ ἦτο δεδεμένος ὁ ποῦς τοῦ ἑνὸς τῶν ἵππων εὑρέθη κρεμάμενος εἰς ἕνα τῶν ὑψηλοτέρων κλάδων τοῦ δένδρου.»

Ἐν τῷ κεραυνῷ διακρίνονται δύο φαινόμενα, ἡ *ἀστραπὴ* καὶ ἡ *βροντή*.

Ἡ *ἀστραπὴ* εἶνε λαμπρότατον φῶς παραγόμενον ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος τοῦ ἐκρηγνυμένου μεταξὺ τῶν ἠλεκτρισμένων νεφῶν. Τὸ φῶς τῶν ἀστραπῶν εἶνε λευκὸν ἐν ταῖς ταπειναῖς χώραις τῆς ἀτμοσφαίρας, ἀλλ' ἐν ταῖς ὑψηλαῖς, ὅπου ὁ ἀὴρ εἶνε ἀραιός, λαμβάνει χρῶμα ἰῶδες, ὡς συμβαίνει κατὰ τὴν αὐτὴν περίστασιν καὶ εἰς τὸν σπινθῆρα τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς. Αἱ ἀστραπαὶ ἐνίοτε ἔχουσι πολλῶν λευγῶν μῆκος, ἡ δὲ πορεία αὐτῶν ἐν τῷ ἀέρι γίνεται πάντοτε κατὰ κεκλασμένην γραμμήν. Ὡς αἰτία δὲ τοῦ φαινομένου τούτου θεωρεῖται ἡ ἀντίστασις τοῦ συμπεπυκνωμένου ἀέρος εἰς τὴν διάβασιν ἰσχυροῦ σπινθῆρος, ὅστις διὰ τοῦτο παρεκτρέπεται τῆς εὐθείας γραμμῆς, λαμβάνων τὴν διεύθυνσιν, καθ' ἣν ἡ ἀντίστασις εἶνε μικροτέρα. Καὶ τῷ ὄντι ἐν τῷ κενῷ ἡ διάδοσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ γίνεται κατ' εὐθεῖαν γραμμήν.

Διακρίνονται τέσσαρα εἴδη ἀστραπῶν: α.) Αἱ κατὰ κεκλασμένην γραμμὴν ἀστραπαί, κινούμεναι μετὰ μεγίστης ταχύτητος καὶ παραβαλλόμεναι πρὸς τὸν σπινθῆρα τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς. β'). Αἱ ἀστραπαί, αἵτινες δὲν εἶνε γραμμικαί, ὡς αἱ προηγούμεναι, ἀλλὰ περιλαμβάνουσιν ὅλον τὸν ὁρίζοντα ἄνευ ὡρισμένης περιγραφῆς, ὅπως ἡ σίφνιδία λάμψις εὐφλέκτων οὐσιῶν. γ'.) Αἱ καλούμεναι ἀστραπαὶ θερμότητος, καθὸ λάμπουσαι τὰς θερινὰς νύκτας χωρὶς νὰ φαίνηται νέφος ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα καὶ χωρὶς ν' ἀκούηται βροντή. Πιθανολογεῖται δέ, ὅτι εἶνε κοιναὶ ἀστραπαὶ παραγόμεναι ἐν νεφέλαις κειμέναις ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα καὶ εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν, ὥστε ἡ βροντὴ δὲν ἀκούεται. δ'.) Αἱ ἀστραπαὶ αἱ φαινόμεναι ἐν σχήματι πυρίνων σφαιρῶν, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν ὁποίων παρουσιάζεται ὁ κεραυνός, ὅταν εἰσχωρῇ εἰς τὰ οἰκοδομήματα.

Ἡ *βροντὴ* εἶνε ὁ ἰσχυρὸς κρότος ὁ ἀκουόμενος μετὰ τὴν ἀστραπήν. Ἡ βροντὴ καὶ ἡ ἀστραπὴ εἶνε πάντοτε σύγχρονοι, ἀλλ' ἡ βροντὴ ἀκούεται δευτερόλεπτά τινα μετὰ τὴν λάμψιν τῆς ἀστραπῆς, διότι ὁ μὲν ἦχος διατρέχει 337 μέτρα κατὰ 1, ἐνῷ τὸ φῶς χρειάζεται ἀνεπαίσθητον χρόνον ἵνα φθάσῃ ἀπὸ τῆς νεφέλης μέχρι τοῦ ὀφθαλμοῦ ἡμῶν. Ἡ βροντὴ προέρχεται ἐκ τῆς δονήσεως τοῦ ἀέρος, ἥτις παράγεται ὑπὸ τῆς ἠλεκτρικῆς ἐκρήξεως. Καὶ πλησίον μὲν τοῦ τόπου, ὅπου συμβαίνει ὁ κεραυνός, ὁ κρότος τῆς βροντῆς εἶνε ξηρὸς καὶ διαρκεῖ βραχέως· ἀπώτερον δὲ ἀκούεται σειρὰ κρότων, ταχέως διαδεχομένων ἀλλήλους. Εἰς ἀπόστασιν ἔτι μεγαλειτέραν ὁ κρότος, ἀσθενὴς κατ' ἀρχάς, μεταβάλλεται εἰς μυκηθμὸν παρατεταμένον ἀνίσου ἐντάσεως.

Κατὰ τοὺς νόμους τῶν ἠλεκτρικῶν ἕλξεων ὁ κεραυνὸς πρέπει νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῶν πλησιεστέρων τῇ νεφέλῃ καὶ μᾶλλον ἠλεκτραγωγῶν σωμάτων. Διὰ τοῦτο παρατηρεῖται, ὅτι ἰδίως πλήττονται ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τὰ ὑψηλὰ κτίρια, τὰ δένδρα καὶ τὰ μέταλλα. Ἑπομένως δὲν εἶνε καλὸν νὰ μένῃ τις ὑπὸ δένδρον ἐν καιρῷ θυέλλης.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κεραυνοῦ εἶνε λίαν ποικίλα. Ὁ κεραυνὸς δύναται νὰ φονεύσῃ ἀνθρώπους καὶ ζῶα, ἀναφλέγει τὰς καυσίμους οὐσίας, τήκει τὰ μέταλλα καὶ συντρίβει τὰ ὀλίγον ἀγωγὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ σώματα. Εἰσδύων εἰς τὴν γῆν τήκει τὰς πυρετώδεις οὐσίας καὶ παράγει κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐκρήξεως ὑαλώδεις σωλῆνας, οἵτινες ἐκλήθησαν *κεραύνιοι σωλῆνες ἢ κεραυνῖται*. Πίπτων ἐπὶ σιδηρῶν ράβδων μαγνητίζει αὐτὰς καὶ πολλάκις ἀναστρέφει τοὺς πόλους τῶν βελονῶν τῶν μαγνητικῶν πυξίδων. Ὁ κεραυνὸς διαχέει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖ, ὅθεν διέρχεται, ὀσμήν τινα ὁμοίαν τῇ τοῦ καιομένου θείου ἢ φωσφορούχου οὐσίας. Ἡ ὀσμὴ δὲ αὕτη εἶνε τοῦ ἠλεκτρισμένου ὀξυγόνου.

Ἡ ὑπ' ὄψιν εἰκὼν παριστάνει δολοφόνον, ὁ ὁποῖος ἐν καιρῷ θυελλώδους καὶ ἀσελήνου νυκτὸς πλησιάζει βραδέως καὶ ἀψοφητὶ τὸ θῦμά του. Κατέχει τὴν ἀναπνοήν του, διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος θόρυβος δύναται νὰ τὸν προδώσῃ. Ἤδη ὑψόνει τὸ ὄργανον τῆς δολοφονίας . . . . ἤδη πάλλει αὐτό . . . μία στιγμὴ καὶ τετέλεσται. Ἀλλ' αἴφνης ἐκρήγνυται τρομερὰ βροντή . . . . Ὁ δολοφόνος κραυγάζει, καὶ δύναμις ἀήττητος καταβάλλει αὐτόν, τὸ δὲ ἐγχειρίδιόν του ἐκσφενδονίζεται εἴκοσι βήματα εἰς τὴν κόνιν ! ! !

Ἂς τρέμωσι λοιπὸν οἱ φονεῖς καὶ οἱ κακοῦργοι τὸν κεραυνὸν ὡς ὄργανον τῆς θείας ἀγανακτήσεως, διότι «ἐδρόντησεν ἐξ οὐρα-
» νοῦ ὁ Κύριος καὶ ὁ Ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ. Ἐξαπέστειλε
» βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτούς, καὶ ἀστραπὰς ἐπλήθυνε καὶ συνε-
» τάραξεν αὐτούς.» (Ψαλμ. 17.).

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Γ'. Τεῦχ. ΑΣΤ.).

Περὶ τῶν καλουμένων τοῦ λόγου ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 336).

Τέλος ὁ τρίτος καὶ τελευταῖος χαρακτὴρ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν ἀνήκει εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην καὶ καλεῖται *εὐαγγελικὸν ὕφος*. Ἐνταῦθα τὸ ὕφος τῶν προφητῶν μεταβάλλεται εἰς ὑγρότητα λόγου ἐξίσου ὑψηλήν. Ἐνταῦθα λαλεῖ ἡ θεία ἀγάπη· ἐνταῦθα ἀληθῶς ὁ *λόγος σὰρξ ἐγένετο*.

Ἕκαστος εὐαγγελιστὴς ἔχει ἰδιαίτερον χαρακτῆρα, ἐξαιρουμένου τοῦ ἁγίου Μάρκου, ὅστις ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ἁγίου Ματθαίου ἠθέλησεν, ὡς φαίνεται, ἄλλην νὰ κάμῃ ἐπιτομὴν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ ἀποστόλου Πέτρου καὶ πολλοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἔγραψεν ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων. Εἶνε δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι, ἐνῷ παραλείπει ἐκ μετριοφροσύνης πᾶν ὅ,τι οἱ λοιποὶ εὐαγγελισταὶ διηγοῦνται εἰς ἔπαινον τοῦ Πέτρου, ἀναφέρει ὅμως λεπτομερῶς τὴν τριπλῆν αὐτοῦ ἄρνησιν καὶ τὸ λάθος εἰς ὃ ὁ ἀπόστολος Πέτρος ὑπέπεσεν. Εἶνε δὲ λίαν συγκινητικὸν νὰ βλέπῃ τις τὸν μαθητὴν ἐκεῖνον, ὅστις τρὶς ἠρνήθη τὸν Κύριόν του, οὐ μόνον νὰ λάβῃ πάλιν διὰ πικροτάτων δακρύων τὴν συγχώρησιν τοῦ οἰκείου παραπτώματος, ἀλλὰ ὅτι καὶ μεταξὺ τῶν κορυφαίων ἠξιώθη νὰ καταταχθῇ. Ἐνταῦθα, ἀδελφοί μου, ἔγκειται τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ ἀπόστολος Πέτρος εἶνε ὁ Ἀδὰμ τῆς νέας διαθήκης, εἶνε ὁ πταίσας καὶ μετανοῶν πατὴρ τῶν νέων Ἰσραηλιτῶν, ἡ δὲ πτῶσις αὐτοῦ μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶνε θρησκεία ἐλέους, καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθε ἵνα καλέσῃ εἰς μετάνοιαν οὐχὶ δικαίους ἀλλ' ἁμαρτωλούς.

Τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον εὐαγγέλιον εἶνε προπάντων πολύτιμον διὰ τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα, ἅτινα διαλαμβάνει. Ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος ἠθέλησε νὰ περιγράψῃ λεπτομερῶς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅπως ἀποδείξῃ εἰς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο πραγματικῶς ὁ Μεσσίας ὁ ὑπὸ τῶν προφητῶν προκαταγγελθεὶς καὶ ὡς ἐκ τούτου στηρίζει τὴν διήγησίν του εἰς περισσοτέρας μαρτυρίας τῆς παλαιᾶς Γραφῆς παρὰ τοὺς ἄλλους εὐαγγελιστάς. Παρὰ τοῦ Ἀποστόλου τούτου παρελάβομεν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων διδασκαλιῶν, αἵτινες ἀφθόνως ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἶνε ἡβύτερος καὶ περιπαθέστερος. Ἐκ τοῦ ὕφους αὐτοῦ ἀναγνωρίζει τις τὸν μαθητὴν ὃν *ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς* καὶ τὸν ὁποῖον ἠθέλησε νὰ ἔχῃ πλησίον αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ τῆς Γεθσημανῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀγωνίας του. Ἡ διάκρισις αὕτη εἶνε τῷ ὄντι ὑψηλοτάτη, καθότι μόνον ὁ ἐπιστήθιος ἡμῶν φίλος εἶνε ἄξιος νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ βάθος τῆς τεθλιμμένης ἡμῶν καρδίας. Μόνος μεταξὺ τῶν μαθητῶν ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἠκολούθησε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τοῦ σταυροῦ, ὅπου ὁ Σωτὴρ ἰδὼν αὐτὸν συνέστησε τὴν μητέρα του. *Γύναι ἰδοὺ ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ ἰδοὺ*

ἡ μήτηρ σου. Οὐράνιοι καὶ ἀνέκφραστοι λόγοι! Ὁ ἠγαπημένος μαθητής, ὅστις ἐπὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου ἠξιώθη νὰ ἀνακλιθῇ εἰς τὸν κόλπον τοῦ διδασκάλου του, διετήρησε περὶ αὐτοῦ ἀνεξάλειπτον μνήμην καὶ ὁ πρῶτος μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ τὸν ἀνεγνώρισεν. Ἡ καρδία τοῦ Ἰωάννου δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπατηθῇ βλέπουσα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ θείου αὐτοῦ φίλου, ἡ δὲ πίστις ἐγεννήθη αὐτῷ ἐκ τῆς ἀγάπης. Ἄλλως τε τὸ πνεῦμα τοῦ κατ' Ἰωάννην Εὐαγγελίου ἐμπεριέχεται ἐν τῷ ἀξιώματι ἐκείνῳ, ὅπερ ἐν τῷ γήρατι αὐτοῦ συχνάκις ἐπανελάμβανεν. Ὁ ἀπόστολος οὗτος, πλήρης ἡμερῶν καὶ καλῶν ἔργων, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἐκτείνηται εἰς μακρὰς ὁμιλίας, ἔλεγε μόνον εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ «Τέκνα μου ἀγαπητά, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.»

Τὸ ὕφος τοῦ *Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ*, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος, εἶνε πολὺ ὑψηλότερον καὶ καθαρώτερον παρὰ τῶν ἄλλων Εὐαγγελιστῶν. Ἐν αὐτῷ βλέπει τις οὐ μόνον ἄνδρα κάτοχον τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐντριβῆ περὶ τὰ πράγματα τῆς ἐποχῆς του. Ἄρχεται τοῦ λόγου κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν καὶ ἔχει ὁμοιότητά τινα μετὰ τοῦ Ἡροδότου.

»Ἐπειδὴ περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε κἀμοί, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.»

Ἀλλὰ τοιαύτη δυστυχῶς ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῖν ἀμάθεια περὶ τὰς ἱερὰς γραφάς, ὥστε *γραμματισμένοι* τινὲς ἴσως θέλουσι θαυμάσει μανθάνοντες ὅτι ὁ ἱερὸς Λουκᾶς εἶνε μέγας συγγραφεύς, οὗτινος τὸ εὐαγγέλιον ἐμφαίνει συνάμα τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς τε ἑλληνικῆς καὶ ἑβραϊκῆς ἀρχαιότητος· ἐντούτοις οὐδὲν ὡραιότερον τοῦ χωρίου, ὅπερ προηγεῖται τῆς γενέσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

»Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.

»Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι, καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.»

Καὶ ἐνῷ ὁ Ζαχαρίας προσέφερε τὸ θυμίαμα εἰς τὸν ναόν, *ὤφθη αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου* καὶ τῷ προλέγει ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐλισάβετ θέλει γεννήσει υἱὸν καὶ θέλει καλέσει αὐτὸν Ἰωάννην καὶ ὅτι θέλει εἶναι μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου.

»Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ· καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε, χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. κτλ.»

«Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ, καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί· καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοὶ τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με; ἰδοὺ γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτα μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.»

Ἔνθους τότε καὶ ὑπὸ προφητικοῦ πνεύματος κατεχομένη ἡ Θεομήτωρ ἀναφωνεῖ τὴν μεγαλοπρεπεστάτην ταύτην ᾠδήν. «Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρι μου, ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαρισοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσε ταπεινούς· πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς· ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν) τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.»

Ἕπεται ἀκολούθως ἡ ἐξιστόρησις τῆς φάτνης καὶ τῶν ποιμένων· *πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου* ψάλλει ἐν καιρῷ νυκτός. *Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.* Ὁ λόγος οὗτος διαλαμβάνων τὴν ἐπιτομὴν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας εἶνε ὄντως ἀντάξιος τῶν ἀγγέλων.

Ὁ ἀναγινώσκων μετ' ἐπιστασίας τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον θέλει ἀνακαλυψει ἐν αὐτῷ εἰς πᾶν βῆμα ἐξαισίας καλλονάς, αἵτινες διαφεύγουσι τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς αὐτῶν ἁπλότητος. Οὕτω λ. χ. ἐξιστορῶν ὁ ἱερὸς Λουκᾶς τὴν γενεαλογίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀνατρέχει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου. Φθάσας δὲ εἰς τὰς πρώτας γενεὰς καὶ ἐξακολουθῶν να καταλογίζῃ τὰς φυλὰς λέγει: Σὴμ υἱὸς τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἁπλῆ αὕτη λέξις τοῦ *Θεοῦ* ῥιφθεῖσα ἐνταῦθα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐξηγήσεως ὅπως διηγηθῇ τὴν δημιουργίαν, τὴν ἀρχὴν, τὴν φύσιν, τον σκοπὸν καὶ τὸ μυστήριον τοῦ ἀνθρώπου, φαίνεται ἡμῖν μεγαλοπρεπεστάτη καὶ ἐξαισία.

Ἄλλως τε μεγίστην ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν προξενοῦσιν ἡμῖν αἱ ἐπιστολαὶ τῶν ἀποστόλων, πρὸ πάντων αἱ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὅστις διὰ τοῦ ἁπλουστέρου ὕφους ἐκφράζει τὰς ὑψηλοτέρας ἐννοίας, ῥίπτει ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου τὰ βαθύτερα βλέμματα, ἐξηγεῖ τὴν φύσιν τοῦ ὑπερτάτου Ὄντος καὶ προλέγει τὰ μέλλοντα.

Ὅπως ἐνγοήσωμεν, λέγει ὁ Βοσσυέτος, τίς εἶνε ὁ κῆρυξ οὗτος ὁ παρὰ τῆς Θείας Προνοίας προσδιορισθεὶς ὅπως ἐκμηδενίσῃ τὴν σοφίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀκούσωμεν τὴν περιγραφὴν ἣν ἐξάγομεν ἐκ τῆς πρώτης πρὸς Κορινθίους αὐτοῦ ἐπιστολῆς.

Τρία τινα συντείνουσιν ὅπως ἀποκαταστήσωσι τὸν ῥήτορα τερπνὸν καὶ ἀποτελεσματικόν: το λαλοῦν πρόσωπον, ἡ καλλονὴ τῶν

ἀντικειμένων ἅτινα διαπραγματεύεται καὶ ὁ ἔντεχνος τρόπος δι' οὗ ἀναπτύσσει αὐτά. Ὁ δὲ λόγος προφανῆς· καθότι ἡ μὲν ἀτομικὴ ὑπόληψις τοῦ ῥήτορος ἀποκαθιστᾷ προσεκτικωτέρους τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ, ἡ καλλονὴ τῶν ἀντικειμένων ζωογονεῖ τὸ πνεῦμά των, ἡ δὲ δεινότης τοῦ λόγου ἐπενεργεῖ ἡδέως ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτῶν· ἀλλ' ἕκαστος εὐκόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ ἡμέτερος κῆρυξ διὰ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἐμφανίζεται, δὲν κατέχει οὐδὲν τῶν προτερημάτων τούτων.

Καὶ ἐν πρώτοις ἡ μὲν παρουσία τοῦ σώματος αὐτοῦ εἶνε ἀσθενής, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἡ δὲ κοινωνικὴ αὐτοῦ θέσις ἀσήμαντος, καθότι εἶνε ἠναγκασμένος νὰ μετέρχηται βιοποριστικόν τι ἔργον, ὅπως ζήσῃ. Ὡς ἐκ τούτου λέγει πρὸς Κορινθίους «καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς» (Κορ. Α'. κεφ. Β'. 3).

Πιθανὸν ὅμως ἡ διδασκαλία αὐτοῦ νὰ ἦνε τοσοῦτον πειστικὴ καὶ ὡραία ὥστε νὰ χορηγήσῃ πίστιν εἰς τὸν ἀφανῆ τοῦτον ἄνθρωπον. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Δὲν γινώσκει ἄλλο εἰμὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον ἤγουν πᾶν ὅ,τι ἀπαρέσκει, πᾶν ὅ,τι σκανδαλίζει, πᾶν ὅ,τι φαίνεται μωρία καὶ παραλογισμός. Πῶς λοιπὸν θὰ δυνηθῇ νὰ ἑλκύσῃ τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ; Ἀλλ' ὦ μέγιστε Παῦλε, ἐὰν ἡ διδακαλία, ἣν ἀναγγέλλεις, εἶνε τοσοῦτον παράδοξος καὶ δύσκολος, ζήτησον τοὐλάχιστον τὴν καλλιέπειαν τοῦ λόγου, κάλυψον διὰ τῶν ἀνθέων τῆς ρητορικῆς τὴν δυσάρεστον ταύτην ὄψιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ μετρίασον τὴν τραχύτητα αὐτοῦ διὰ τῶν θελγήτρων τῆς εὐγλωττίας σου Μὴ γένοιτο, ἀποκρίνεται ὁ μέγας οὗτος ἀνήρ, νὰ περιπλέξω τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν μετὰ τῆς σοφίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· καθότι «καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως.»

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπορρίπτει ὅλους τοὺς καλλωπισμοὺς τῆς ρητορικῆς. Ὁ λόγος του, ἀντὶ νὰ ῥέῃ μετὰ τῆς τερπνῆς ἐκείνης ἡδύτητος καὶ τῆς συγκεκραμένης ὁμαλότητος, ἣν θαυμάζομεν εἰς τοὺς ῥήτορας, φαίνεται εἰς τοὺς μὴ ἐμβαθύνοντας αὐτῷ ἀνώμαλος καὶ ἀσυνάρτητος. οἱ δὲ ἀβροδίαιτοι οἱ ἔχοντες τὴν ἀκοὴν λεπτὴν βαρέως φέρουσι τὴν τραχύτητα τοῦ ἀσυμμέτρου αὐτοῦ ὕφους. — Ἀλλ' ἂς μὴν ἐρυθριῶμεν, ἀδελφοί μου· ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου εἶνε μὲν ἁπλοῦς, πλὴν οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ θεῖοι καὶ ὑψηλοί.— Ἐὰν δὲν ἦνε κάτοχος τῆς ρητορικῆς, ἐὰν περιφρονῇ τὴν φιλοσοφίαν, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀναπληροῖ τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ, τὸ δὲ ὄνομά του, ὅπερ πάντοτε ἔχει εἰς τὰ χείλη, τὰ μυστήρια, ἅτινα διαπραγματεύεται μετὰ τοσαύτης ὑπεροχῆς, θέλουν καταστήσει τὴν ἁπλότητα αὐτοῦ πανίσχυρον.

Ὁ ἀμαθὴς οὗτος περὶ τὴν ρητορικὴν θέλει πορευθῇ μετὰ τῆς τραχείας καὶ ξένης αὐτοῦ προφορᾶς εἰς τὴν πεπολιτισμενην ἐκείνην Ἑλλάδα τὴν μητέρα τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ῥητόρων καί, ἐναντίον τῆς ἀντιδράσεως τῶν ἀνθρώπων, θέλει ἱδρύσει περισσοτέρας ἐκκλησίας ἢ ὅσους μαθητὰς διὰ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ εὐγλωττίας ὁ Πλάτων δὲν ἀπέκτησε. Θέλει κηρύξει τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὁ σοφώτερος τοῦ Ἀρείου Πάγου θέλει καταταχθῇ εἰς τὴν σχολὴν τοῦ βαρβάρου τούτου—θέλει ἐκτείνει μακρότερον τὰς κατακτήσεις του, δηλαδὴ ἐν τῷ προσώπῳ ἑνὸς ἀνθυπάτου θέλει καταβάλλει ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Σωτῆρος τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ρωμαϊκῶν ῥάβδων καὶ θέλει ἐμπνεύσει τρόμον εἰς τοὺς δικαστάς, ἐνώπιον τῶν ὁποίων μέλλει νὰ παρασταθῇ —Ἡ Ρώμη θέλει ἀντηχήσει ἐκ τῆς φωνῆς του καὶ ἐλεύσεται ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ κυρίαρχος αὕτη πόλις θέλει καυχᾶται μᾶλλον διὰ μίαν ἐπιστολὴν τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἢ διὰ τὰς λαμπρὰς δημηγορίας τοῦ Κικέρωνος—Τοῦτο προέρχεται, διότι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κατέχει πειστικὰ μέσα ἄγνωστα παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις—Ὑπερφυσική τις δύναμις εὐαρεστουμένη ν' ἀνυψώσῃ πᾶν ὅ,τι ἡ ἀλαζονεία περιφρονεῖ διεδόθη ἐν τῇ σεμνοπρεπεῖ ἁπλότητι τῶν λόγων του. Ὡς ἐκ τούτου θαυμάζομεν εἰς τὰς ἀξιοθαυμάστους αὐτοῦ ἐπιστολὰς τὴν ὑπεράνθρωπον ἐκείνην δύναμιν, ἥτις ἀντὶ νὰ κολακεύῃ τὴν ἀκοήν μας κυριεύει τὴν διάνοιαν ἡμῶν καὶ πλήττει ἀπ' εὐθείας τὴν καρδίαν μας.—Καὶ καθὼς βλέπομεν μεγάλον ποταμὸν ῥέοντα ἐπὶ τῆς πεδιάδος καὶ διατηροῦντα εἰσέτι τὴν ὁρμητικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἣν ἔλαβεν ἐκ τῶν πηγῶν του, οὕτω καὶ ἡ οὐράνιος ἐκείνη δύναμις ἡ ἐμπεριεχομένη εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ μακαρίου Παύλου διατηρεῖ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἁπλότητι πᾶσαν τὴν ἀκμὴν, ἣν ἐξ οὐρανοῦ παρέλαβε—Διὰ τῆς θείας ταύτης δυνάμεως ἡ ἁπλότης τοῦ Ἀποστόλου καθυπέταξε τὰ πάντα, κατέστρεψε τὰ εἴδωλα, ἐστερέωσε τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ κατέπεισε μυριάδας μαρτύρων ὅπως ἀποθάνωσιν ὑπερ τῆς δόξης αὐτοῦ. Τέλος ἐν ταῖς θαυμασίαις αὐτοῦ ἐπιστολαῖς ἀπεκάλυψε τοσαῦτα μυστήρια, ὥστε βλέπομεν τοὺς ἐξοχωτέρους φιλοσόφους ἐγκαταλείποντας ὅλα τὰ φιλοσοφικὰ αὐτῶν συστήματα καὶ ταπεινῶς προσερχομένους εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως μάθωσι τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Καταστρέφων τὸν λόγον, ἐπεύχομαι, κύριοι, ἵνα τοῦ λοιποῦ ἡ μελέτη τῶν ἱερῶν γραφῶν γίνῃ παρ' ἡμῖν κοινοτέρα καὶ εὐχερεστέρα. Ἡ ἱερὰ Γραφὴ ὡς βάσις τῆς ἡμετέρας πίστεως ἐμπεριέχει τὰς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλυφθείσας διδασκαλίας καὶ αὐτὴ μόνον δύναται νὰ μᾶς χειραγωγήσῃ πρὸς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν καὶ νὰ μᾶς φωτίσῃ περὶ τῶν καθηκόντων ἡμῶν, περὶ τοῦ ἡμετέρου προορισμοῦ καὶ περὶ τῆς διαγωγῆς, ἣν χρεωστοῦμεν πάντες ἀδιακρίτως νὰ διατηρῶμεν, ὅπως διέλθωμεν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς τὸ στάδιον τοῦ βίου μας. — Εἶνε δὲ ἀξιοπαρατήρητον, ὅτι ἐν ἐκείναις ταῖς χώραις ἐπικρατεῖ σαφὴς καὶ καθαρὰ γνῶσις τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἐπισταμένως ἀναγινώσκεται ἡ ἁγία Γραφή, ἐνῷ τὸ σκότος τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῆς ἀμαθείας καλύπτει τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἅτινα δὲν ἐφωτίσθησαν εἰσέτι ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ φωτὸς τοῦ θείου λόγου. Ἂς ἐννοήσωμεν λοιπὸν τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν καὶ μὴν ἀπατώμεθα στηριζόμενοι εἰς πατραγαθίας, εἰς δικαιώματα ἀρχαιότητος καὶ πρωτοκαθεδρίας. Ἕως ὅτου δὲν σχηματίσωμεν πεπαιδευμένον κλῆρον, ἕως ὅτου δὲν ἀποβάλωμεν τὸ σοφιστικὸν ἐκεῖνο πνεῦμα, ὅπερ εἶναι ἐπόρροια τοῦ λελανθαμένου ἐκπαιδευτικοῦ ἡμῶν συστήματος καὶ τῆς ἀνατροφῆς μας, οὐδέποτε θέλομεν ἐνατενίσει θαρραλέως εἰς αἰσιώτερον μέλλον καὶ εἰς τὴν ποθητὴν ἀναγέννησιν τῆς κοινῆς καὶ φίλης ἡμῶν πατρίδος. Ἂς ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ σοφισταὶ ἐπετάχυναν τὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἡ δὲ ἀμάθεια καὶ

ἡ ὀκνηρία τῶν καλογήρων τοῦ Βυζαντίου τὴν τελείαν ὑποδουλωσιν τοῦ ἀτυχοῦς ἡμῶν ἔθνους. Ὁ ἡμέτερος λαὸς ἔχει ἀνάγκην χριστιανικῆς ἀναμορφώσεως καὶ θρησκευτικῆς διδασκαλίας, ἡ δὲ ἑρμηνεία τῶν ἱερῶν γραφῶν ὤφειλε νὰ ἦνε τὸ κύριον μέλημα παντὸς καλοῦ ποιμένος, ὅστις χρεωστεῖ νὰ διδάσκῃ εἰς τὸν λαὸν τὴν πρακτικὴν γνῶσιν τῶν θείων Γραφῶν. Ὁ ἀληθὴς ἱερεὺς, ἡδόμενος τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς Ἐκκλησίας, χρεωστεῖ οὐ μόνον νὰ περιορίζεται εἰς τὸ τυπικὸν μέρος, ὡς τοῦτο δυστυχῶς παρ' ἡμῖν συμβαίνει, ἀλλὰ μετὰ τὴν θείαν ἱερουργίαν νὰ ἑρμηνεύῃ εἰς ἁπλῆν διάλεκτον τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ἐγχαράττῃ εἰς τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ τὰ μεγάλα παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καθότι θρησκεία μὴ εἰσδύουσα εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας δὲν δύναται νὰ μορφώσῃ οὐδέποτε καλοὺς πολίτας καὶ γνησίους χριστιανοὺς δυναμένους νὰ ἐννοήσωσι τὸ ὕψος καὶ τὸ βάθος τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως. Ἂς ἐνεργήσωμεν λοιπὸν πάντες ὑπὲρ τῆς ἀναμορφώσεως πεπαιδευμένων καὶ ἐναρέτων κληρικῶν, ἃς μεταρρυθμίσωμεν ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον καὶ εὐκολώτερον τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἡμῶν σύστημα, καὶ ὦμεν βέβαιοι ὅτι οὕτω πράττοντες θέλομεν ἐπιταχύνει τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος ἡμῶν ἔθνους. — Εἴθε δὲ οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Ἀνατολῆς συστηθέντες σύλλογοι πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων, ἀπέχοντες τῶν ἐπιδείξεων, ἐννοήσωσι τὸν διπλοῦν τοῦτον προορισμὸν καὶ ἐπιδιώξωσιν ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ τὸν ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος σωτήριον καὶ θεάρεστον τοῦτον σκοπόν.

ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ Ο Β'.
βασιλεὺς τοῦ Βελγίου.

ΜΑΡΙΑ ΕΡΡΙΕΤΑ ΑΝΝΑ
ἀρχιδούκισσα τῆς Αὐστρίας καὶ σύζυγος τοῦ Λεοπόλδου.

ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ Ο Β'.
βασιλεὺς τοῦ Βελγίου.

Ὁ Λεοπόλδος Β'. Λουδοβίκος Φίλιππος Βίκτωρ δοὺξ τῆς Σαξωνίας, πρίγκηψ τῆς Σαξο-Κοβουργικῆς Γόθας, ἐγεννήθη ἐν Βρυξέλλαις τῇ 9 Ἀπριλίου 1835. Διεδέχθη τὸν πατέρα του, τὸν ἀείμνηστον Λεοπόλδον Α'. (γεννηθέντα τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1790 καὶ ἀποθανόντα τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1865). καὶ πάντες ἐνθυμοῦνται ἔτι τας πατριωτικὰς ἐπιδείξεις, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἡ 17 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἡ ἐγκαθίδρυσις καὶ ἡ ὁρκωμοσία του. Οἱ εὐγενεῖς λόγοι, οἱ ἀπαγγελθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐνώπιον τῶν μεγάλων σωμάτων τοῦ Κράτους καθ' ἣν στιγμὴν ἐλάμβανε κατοχὴν τοῦ θρόνου, παρήγαγον ἐνθουσιασμὸν ἀπερίγραπτον. Μετὰ 34 ὅλα ἔτη ὑπενθυμίζον οἱ λόγοι οὗτοι τὰς ὑποχρεώσεις,

ἃς εἶχεν ἀναλάβει ὁ μακαρίτης πατήρ του καὶ ἃς μετὰ θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ ἐτήρησε.

Τῇ 2 Αὐγούστου 1853 ὁ βασιλεύς, τότε δοὺξ τῆς Βραβάντης, ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν Ἐρριέταν Ἄνναν ἀρχιδούκισσαν τῆς Αὐστρίας γεννηθεῖσαν ἐν Πέστῃ τῇ 23 Ἀπριλίου 1836.

Ὁ Λεοπόλδος Β'· εἶνε συνταγματάρχης τοῦ 27ου συντάγματος τοῦ αὐστριακοῦ πεζικοῦ, ὁ δὲ τίτλος οὗτος εἶνε καθαρῶς τιμητικός. Κέκτηνται πλῆθυν παρασήμων αὐτός τε καὶ ἡ βασίλισσα, καὶ ἔσχον τρία τέκνα τὰ ἑξῆς:

1. Πρ. Λουΐζα Μαρία Ἀμαλία, γεννηθεῖσα τὴν 18ην Φεβρουαρίου 1858 καὶ ἔχουσα ἤδη ἡλικίαν 14 ἐτῶν σχεδόν.

2. Ὁ βασιλ. πρίγκηψ Λεοπόλδος Φερδινάνδος, δοὺξ τῆς Βραβάντης καὶ ἱππότης τοῦ χρυσοῦ δέρατος, ἀποθανὼν τῇ 22 Ἰανουαρίου 1868 εἰς ἡλικίαν δέκα ἐτῶν.

3. Πρ. Στεφανία Κλωθίλδη Λουΐζα γεν. τῇ 21 Μαΐου 1864.

Ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως εἶνε ὁ πρίγκηψ Φίλιππος κόμης τῆς Φλανδρίας, γεννηθεὶς τῇ 24 Μαΐου 1837 καὶ νυμφευθεὶς τὴν Μαρίαν Χοχενζόλερν. Ἀδελφὴ δὲ ἡ πρ. Καρλόττα, γεννηθεῖσα τῇ 7 Ἰουνίου 1840 καὶ νυμφευθεῖσα τὸν ἀρχιδοῦκα τῆς Αὐστρίας Μαξιμιλιανὸν, ποτὲ αὐτοκράτορα τοῦ Μεξικοῦ.

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΠΕΡΙ ΜΕΘΗΣ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΥ
ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις συλλόγῳ τῆς ἐγκρατείας ὑπὸ Σ. Εὐ. Στεφάνου.

"Ἡ μέθη μικρὰ μανία ἐστίν.„
"Ἡ μέθη ναρκόνει τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀν-
„θρώπου, ἀμβλύνει τὸν νοῦν αὐτοῦ, κατα-
„στρέφει τὴν μνήμην καὶ καθιστᾷ αὐτὸν
„ἀνίκανον εἰς παντὸς εἴδους ἐργασίαν.„

Ἐκ διαφόρων συμβεβηκότων δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ τὰ ὀλέθρια καὶ οἰκτρότατα ἀποτελέσματα τῆς μέθης, τὴν ὁποίαν μυρία ὅσα δυστυχήματα καὶ ἁμαρτήματα παρακολουθοῦσιν. Ἡ μέθη, ὡς γνωστόν, προέρχεται ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ οἴνου ἢ ἄλλου τινὸς μεθυστικοῦ ποτοῦ· δύσκολον δὲ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀδύνατον εἶνε διὰ τὸν κυριευθέντα ἅπαξ ὑπ' αὐτῆς τῆς νόσου νὰ δυνηθῇ νὰ θεραπευθῇ ἀπ' αὐτῆς καὶ νὰ λυτρώσῃ καὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του ἀπὸ τοῦ θανάτου, τῆς πείνης καὶ τῆς ἀθλιότητος, εἰς ἣν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν παρέσυρε μεθ' ἑαυτοῦ.

Ποσάκις δὲν ἀναγνωρίζομεν μεταξὺ τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ ἀνθρώπους δυστυχεῖς καὶ ἀπροστατεύτους, τοὺς ὁποίους ἐνθυμούμεθα ὅτι ἄλλοτε τοὺς εἴδομεν εἰς πολὺ καλλιτέραν κατάστασιν; Ποσάκις δὲν παρατηροῦμεν ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων τὸ ἐκ τῆς μέθης καταντῆσαν ἐξευτελισμὸν νὰ δεικνύῃ πρόσωπον καὶ νὰ μᾶς ἀφίνῃ τὴν ἀλγεινοτέραν καὶ ἐξωλεστέραν ἐντύπωσιν, οἵτινες καταντῶσι σχεδὸν ἀνεπαισθήτως εἰς τὴν ἐσχάτην πενίαν καὶ ἀθλιότητα; ποσάκις, λέγω, βλέποντες ἐνδεῆ τινα ἄθλιον καὶ δυστυχῆ ρακενδύτην, δὲν ἐνθυμούμεθα, ὅτι ἄλλοτε ἦτο εἷς ἐκ τῶν εὐπολήπτων καὶ τιμίων ἀνθρώπων, ὅστις κατήντησεν εἰς τὴν τρομερὰν ταύτην κατάστασιν ἕνεκα τῆς μέθης; ! ! Ὀρθῶς λοιπὸν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ἔλεγον ὅτι « Ἡ μέθη μικρὰ μανία ἐστίν,» ὀρθῶς παρίστανον τὸν Διόνυσον ἢ Βάκχον ἄλλως καλούμενον, θεὸν τοῦ οἴνου, ὑπὸ Μαινάδων γυναικῶν περικυκλούμενον, αἵτινες ἐν τῇ ἐξάψει τῆς μέθης αὐτῶν δὲν ἤξευρον τί ἔπραττον, καὶ ἡ μὲν τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐφόνευεν, ἡ δὲ ἀπὸ λίθου πίπτουσα κατεκερματίζετο καὶ ἄλλας ἄλλα πασχούσας· ὀρθῶς, λέγω, εἷς τῶν ἀρχαίων σοφῶν τῆς Ἑλλάδος ἔλεγεν, ὅτι « ἡ ἄμπελος φέρει τρεῖς σταφυλὰς: τὴν πρώτην τῆς ἡδονῆς, τὴν δευτέραν τῆς μέθης καὶ τὴν τρίτην τῆς μετανοίας,» ἐν ᾧ ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ καὶ τετάρτην τῆς ἀθλιότητος.

Πολλὰ καὶ διάφορα τὰ ἀποτελέσματα τῆς μέθης, ἀλλ' ἐνταῦθα χάριν παραδείγματος ἐν μικρὸν ἱστορίδιον θέλομεν ἀναφέρει.

« Ἦτο 3η ὥρα μεσονυκτίου περίπου, ὅτε ἅπαντα τὸ φῶς τῆς μεγίστης πόλεως τοῦ Λονδίνου εἶχον σβεσθῆ, ὁπότε ἀμυδρόν τι φῶς, διαλάμπον ἔκ τινος παραθύρου, ἐδείκνυεν ὅτι ἀνησυχεῖ τις ἐνταῦθα. Λυχνία τις πλησίον πενιχρᾶς κλίνης κρεμαμένη ἐδείκνυεν εἰς τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην ξένον ἀσθενῆ τινα τὰ λοίσθια πνέουσαν, ἐπὶ τῆς κλίνης εὑρισκομένην, καὶ παρὰ τὴν κλίνην τῆς δυστυχοῦς ταύτης γυναικὸς τρία παιδία γονυπετῆ καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκπέμποντα λυγμὸν σπαραξικάρδιον, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους διέκρινε δεκαπενταετῆ κόρην κλαίουσαν καὶ ὀδυρομένην καὶ προσπαθοῦσαν νὰ κρατῇ ὀρθὸν τὸ σῶμα τῆς ἀσθενοῦς μητρός της. Προχωρῶν τις ἐκ τοῦ δωματίου τούτου παρετήρει, ἀκριβῶς ἐξετάζων, ὅτι ἄλλοτέ ποτε ηὐτύχει ἡ οἰκογένεια αὕτη, ἥτις τώρα κάθηται εἰς μίαν τῶν ἐλεεινοτέρων καὶ ἀθλιεστέρων συνοικιῶν τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης. Ὡρολόγιόν τι ἐκρέματο ὑπεράνω τῆς ἑστίας, ὁ βραδὺς κτύπος τοῦ ὁποίου συνεχόμενος μετὰ τῶν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκπεμπομένων λυγμῶν, θρηνώδη ἀπετέλει μελῳδίαν, ἥτις διακόπτουσα τὴν βαθεῖαν ἡσυχίαν, ἐνεθύμιζεν εἰς τὴν ἀσθενῆ τὰ ἀγαπητὰ ταῦτα ὄντα, τὰ ὁποῖα ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλε νὰ ἀφήσῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς πείνης καὶ τῆς ἀθλιότητος καὶ τὰς χεῖρας μεθύσου πατρός, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχε φερθῆ διὰ νὰ ἴδῃ τὴν θνήσκουσαν σύζυγόν του καὶ ὅστις, ἐπί τινος πλησίον τῆς ἑστίας καθίσματος καθήμενος καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ καίοντος μετώπου του ἔχων, ἐνητένιζεν ὁτὲ μὲν εἰς τὰ τέκνα του τῶν ὁποίων τὰ δεδακρυσμένα ὄμματα προσηλονόμενα ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του κατετάραττον τὴν συνείδησίν του, ὁτὲ δὲ ἐπὶ τῆς ἐκπνεούσης συζύγου του.

Οὐδεμίαν παρηγορητικὴν λέξιν ἤκουσεν, οὐδ' ἐν συμπαθητικὸν βλέμμα ἀπήντησαν οἱ ὀφθαλμοί του. Ὁ καιρός, καθ' ὃν πολλοὶ φίλοι ἔπρεπε νὰ περιτριγυρίσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν θλίψιν του καὶ διὰ παραμυθιῶν νὰ διασκεδάσωσι τὴν λύπην του, ἔρθασεν ἤδη, ἀλλὰ ποῦ οὗτοι; Φίλοι, γνώριμοι, γείτονες, ἀδελφοὶ καὶ οἱ στενότεροι συγγενεῖς ἀπεμακρύνθησαν, ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐγκαταλείψαντες τὸν μέθυσον. Ἡ σύζυγός του μόνη καὶ μόνη αὕτη εἶχε συνυποφέρει μετ' αὐτοῦ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ, τὰς δυστυχίας καὶ τὰς πενίας· καὶ ὅμως πῶς ἀντήμειψεν αὐτὴν; τὸν ἔσυραν ἐκ τοῦ καπηλείου εἰς τὴν κλίνην της ἵνα τὴν ἴδῃ θνήσκουσαν

Ἰδοὺ ἄνθρωπος ἀποκτεινωθείς, ἰδοὺ ἄνθρωπος ἀπολέσας ἅπαντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου αἰσθήματα καὶ τὰ τοῦ ἀλόγου ζώου ἐναγκαλισθείς! τί περιμένομεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου; περαιτέρω θὰ ἴδωμεν.

Οὐδὲ οἱ θρῆνοι, οὐδὲ οἱ λυγμοί, οὐδὲ τίποτε ἄλλο ἴσχυσε νὰ κρατήσῃ αὐτὸν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἔκειτο τὸ πτῶμα τῆς ἐκπνευσάσης ἤδη συζύγου του, ἀλλ' ἐξελθὼν τῆς οἰκίας του διήρχετο τὰς ὁδοὺς ταχέως· τύψεις τοῦ συνειδότος, φόβος, αἰσχύνη, τὰ πάντα συνεσωρεύθησαν εἰς τὸν νοῦν του, ὡς μάρτυρες κατ' αὐτοῦ. Ναρκωμένος ἐκ τῆς μέθης καὶ τεταραγμένος ἐκ τῆς σκηνῆς, ἥτις ἦτο ἐντετυπωμένη ζωηρὰ ἀκόμη εἰς τὸν νοῦν του, εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸ καπηλεῖον, τὸ ὁποῖον πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀφήσει. Ποτήριον διεδέχετο τὸ ποτήριον, ἄχρις ὅτου ἡ κεφαλή του ἐθερμάνθη καὶ ὁ ἐγκέφαλός του ἐγύριζεν. . . Θάνατος . . . . ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ πεθάνωμε; ἢ μήπως αὐτὴ δὲν ἤθελε ἀποθάνει ποτέ!!! Καλλίτερα εἶνε καθὼς ἔγινε. Ἄλλο ποτήριον — ἀκόμη ἕν, ἕτερον, ζήτω! ἡ ζωὴ αὕτη ἦτο ἡδονική εἰς αὐτόν.

Πολλὰ ἔτη παρῆλθον μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του καὶ αὐτὸς ὄχι μόνον δὲν μετενόησεν ἀπὸ τοῦ νὰ μεθύῃ ἀλλ' ἔγινεν ἔτι χαμερπέστερος, ἔτι ἀθλιώτερος, ἔτι μᾶλλον παραλελυμένος.

Μόνη ἡ θυγάτηρ του ἦτο μετ' αὐτοῦ καὶ αὕτη διὰ νὰ ἀκούῃ τὰς ὕβρεις καὶ βαναυσολογίας τοῦ πατρός της, καὶ νὰ ἐργάζηται ὅπως αὐτὸς μεθύῃ διὰ νὰ ἀποφεύγῃ τὰ συνεχῆ αὐτοῦ ραπίσματα καὶ οὕτω πολλάκις πολλὰς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν ἢ ἑβδομάδα ὁλόκληρον ἔμενε μόνον μὲ ὀλίγον ξηρὸν ἄρτον, τὸν ὁποῖον μόλις ἠδύνατο νὰ προμηθεύηται, ἕως οὗ καὶ αὕτη καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς κακουχίας ἠσθένησε. Καὶ ἔκειτο μὲν πρὸ πολλοῦ ἀσθενὴς ἄνευ τῆς ἐλαχίστης περιποιήσεως, ὁ δὲ πατήρ της ἐνόσῳ μὲν εἶχε χρήματα οὐδὲ κἂν τὸ ἐσυλλογίσθη· ὅτε δὲ τὰ μὲν χρήματα ἐτελείωσαν, αὐτὸς δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ πίνῃ δι' ἔλλειψιν τούτων, τότε ἐσκέφθη, ὅτι πρέπει, διὰ νὰ δύναται καὶ ἡ θυγάτηρ του νὰ ἐργάζηται καὶ αὐτὸς νὰ εὑρίσκῃ χρήματα, νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν ἰατροῦ τινος ἢ τοὐλάχιστον νὰ φροντίσῃ ὁ ἰδιος νὰ μάθῃ τί εἶχε, τὸ ὁποῖον ἕως τότε ἐνόμιζεν ὅλως περιττόν.

Ὅθεν ἀνεχώρησε παρὰ τὴν συνήθη ὥραν, δηλ. τὴν 10ην, ἐκ τοῦ καπηλείου καὶ φθάσας παρά τινα γωνίαν τῆς ὁδοῦ Φλὴτ, ἥτις εἶνε ἐκ τῶν κεντρικωτέρων καὶ ἡ μεγίστη τοῦ Λονδίνου καὶ ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ Ταμέσεως, ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του εἴς τινα διαβάτην καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὀλίγα χρήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀγοράσας μικρόν τινα ἄρτον ἐξηκολούθει τὸν πρὸς τὴν οἰκίαν δρόμον λοξοβατῶν ἕνεκα τῆς μέθης.

Ὄπισθεν τῆς ὁδοῦ ταύτης ὑπάρχουσι πολλοὶ δρομίσκοι στενοὶ καὶ ἀδιάβατοι ἕνεκα τῶν εἰς αὐτὰς συσσωρευμένων ἀκαθαρσιῶν· εἰς ἕνα ἐκ τούτων λοιπὸν τῶν δρομίσκων διευθύνθη ὁ μέθυσος. Διερχόμενός τις τὰς ὁδοὺς ταύτας θὰ ἐνόμιζε ὅτι διέρχεται τὴν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν τοῦ Χριστιανοῦ ἀποδημητοῦ περιγραφομένην ***Κοιλάδα τῆς Σκιᾶς τοῦ θανάτου***, διότι αἱ φωναὶ τῶν μεθύσων ἀναμιγνυόμεναι μὲ τὴν βοὴν τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἐσύριζε διὰ μέσου τῶν σεσαθρωμένων οἰκιῶν τῆς συνοικίας ταύτης ἀποκαθίστων τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ νυκτὸς τόσον φρικῶδες, ὡς ἐὰν κατῳκεῖτο ὑπὸ μυριάδων δαιμόνων.

Ὁ μέθυσος λοιπὸν ἐπροχώρει εἰς τὸ σκότος, ἄλλοτε μὲν προσκόπτων ἐντὸς αὔλακός τινος, ἄλλοτε δὲ πίπτων εἰς λάκκον πλήρη ἀκαθαρσιῶν, καὶ μὴ αἰσθανόμενος ποῦ εὑρίσκεται ἕνεκα τῆς μέθης, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους ἔφθασεν εἰς μίαν οἰκίαν τῆς ὁποίας ἡ θύρα, ἢ κάλλιον νὰ εἴπωμεν τὰ ξύλα ὅσα ἔμενον ἀπὸ τῆς θύρας, ἦτο ἡμιανοικτὴ πρὸς εὐκολίαν τῶν πολλῶν ἐνοικιαστῶν· εἰσῆλθε καὶ ἤρχισε νὰ ἀναβαίνῃ ψηλαφῶν, διότι ὁ φανὸς εἶχε σβεσθῆ, ὁπότε ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ κοράσιον κάτισχνον κρατοῦν λοχνίαν λέγει: « Σὺ εἶσαι πατέρα; »

«Καὶ ποῖος ἄλλος εἶνε;» ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ταχέως «τί φοβεῖσαι; ἢ μήπως νομίζεις ὅτι εἶμαι μεθυσμένος; σήμερον δὲν ἔπιον πολύ, διότι χωρὶς χρήματα κρασὶ δὲν δίδουν, οὔτε χρήματα χωρὶς ἐργασίαν. Τί διάβολος σ' ἐπῆρε καὶ σένα καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ δουλέψῃς;

— Δὲν εἶμαι καλά, πατέρα, καθόλου καλὰ—εἶπεν ἡ νέα, χύνουσα πικρὰ δάκρυα.

«Ἄ!» ἐξεφώνησεν ἐκεῖνος μὲ φωνὴν ἀνθρώπου, ὅστις ἠναγκάζετο νὰ ὁμολογήσῃ πικρὰν ἀλήθειαν, «Πρέπει νὰ γίνῃς ὁπωσδήποτε· αὔριον νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν ἰατρὸν τῆς συνοικίας . . . . . ἀλλὰ διὰ τί στέκεσαι ἐμπρός μου, καὶ δὲν μὲ ἀφίνῃς νὰ εἰσέλθω;

« Πατέρα » ἐψιθύρισε τὸ κοράσιον, εἶνε ὁ Ἀνδρέας μέσα.

« Ποῖος » ἐφώναξεν ἐξαφνισθείς.

«Σούτ! πατέρα, μὴ φωνάζῃς» ἀπεκρίθη ἡ κόρη· ὁ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφός μου εἶνε μέσα.

«Καὶ τί θέλει;» ἠρώτησεν ἀποτόμως ὁ μέθυσος..

«Χρήματα διὰ νὰ φάγῃ θέλει» εἶπεν ἡ νέα.

»Ἂς πάῃ κεῖ ποῦ γύριζε νὰ φάῃ, ἐδῶ δὲν ἔχομεν ἀπ' αὐτὰ— ἔλα δός μου τὸ λύχνο . . καὶ μὴ φοβῆσαι· ἐγὼ δὲν πηγαίνω νὰ τὸν βλάψω. Ταῦτα λέγων ἥρπασε τὴν λυχνίαν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον.

Νέος τις περίπου 22 ἐτῶν ἐκάθητο πλησίον τῆς ἑστίας θερμαινόμενος εἰς τὰ ἡμιεσβεσμένα ξύλα αὐτῆς, ρακενδύτης καὶ δεικνύων ἐν τῷ προσώπῳ του παραχὴν ψυχῆς. Οὗτος ἦτο εἷς ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ μεθύσου, ὅστις μόλις εἶδε τὸν πατέρα του ἐσηκώθη ὡς νὰ ἐκεντρώθη ὑπὸ ὄφεως καὶ ἔκραξε κλείσε Μαρία τὴν θύραν, κλεῖσε—μὲ παρατηρεῖς ὡς νὰ μὴ μὲ γνωρίζῃς καὶ βέβαια εἶνε τόσος καιρὸς ὅπου μὲ ἔδιωξες ἀπὸ τὸ σπῆτι σου, ὥστε κατήντησα ἀγνώριστος.»

«Αἴ καὶ τί θὲς τώρα δῶ ποῦ ἦρθες;» τὸν ἠρώτησεν ὁ πατὴρ καθίσας ἐπί τινος σκαμνίου εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς ἑστίας.

Ἄσυλον! ἄσυλον! πατέρα, διότι εἶμαι χαμένος.

Μὲ ἄλλους λόγους δηλαδὴ θέλεις νὰ μᾶς πῇς ὅτι ἔκλεψες ἢ ἐδολοφόνησες, ἔ;! τὸν ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

Ναί, ἐδολοφόνησα ἀπεκρίθη ὁ υἱός, καὶ πῶς τοῦτο σὲ ταράττει; ταῦτα δὲ λέγων παρετήρει ἐπὶ τοῦ σκυθρωποῦ μετώπου τοῦ μεθύσου, ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὰ ἐκφραστικὰ ταῦτα βλέμματα ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του.

«Καὶ τί γίνονται οἱ ἀδελφοί σου;» ἐπανέλαβεν ὁ πατὴρ μετὰ μικρὰν σιωπήν.

Ἐκεῖ ὅπου εἶνε κεῖνοι δὲν σὲ ἐνοχλοῦν πλέον· ὁ μὲν Ἰωάννης

εἶνε εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὁ δὲ Ἐρρῖκος ἀπέθανεν. Ἀπέθανεν!!! ἀπεκρίθη ὁ πατὴρ μὲ φρικίασιν, ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ κρύψῃ.

Ναί, ἀπέθανε καὶ ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου πυροβοληθεὶς ὡς σκύλος ἀπὸ ἕνα κυνηγόν· τὸν ἐσήκωσα καὶ τὸν ἐκράτησα εἰς τὰς ἀγκάλας μου, προσπαθῶν νὰ τὸν ἐπαναφέρω εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Ὅτε δὲ συνῆλθεν, ἐγονάτισεν εἰς τὰ χόρτα καὶ προσηυχήθη εἰς τὸν Θεὸν ὅτι, ἂν ἡ μήτηρ του ἦτο εἰς τοὺς οὐρανούς, νὰ εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς τὰς δεήσεις του καὶ συγχωρήσῃ τὸν μικρότερόν της υἱόν: « Ἤμην τὸ ἀγαπητότερόν της παιδί, Ἀνδρέα », μοὶ εἶπε, «καὶ χαίρω συλλογιζόμενος ὅτι, ὅτε αὐτὴ ἀπέθνησκεν, ἂν καὶ ἤμην πολὺ μικρὸς καὶ ἡ μικρά μου καρδία ἐλυπεῖτο πολύ, μ' ὅλα ταῦτα ἐγονάτισα πλησίον τῆς κλίνης καὶ ηὐχαρίστησα τὸν Θεὸν, διότι μὲ ἔκαμε καὶ ἠγάπησα αὐτὴν τόσον πολύ, ὥστε δὲν ἔκαμα τίποτε, διὰ τὸ ὁποῖον νὰ δυσαρεστηθῇ ἢ νὰ κλαύσῃ». Ἄχ! . . . Ἀνδρέα μου . . . διατί ὁ Θεὸς . . . ἐπῆρεν ἐκείνην καὶ ἄφησε . . . . τὸν . . . . πα . . . . τέ . . . . . Δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποτελειώσῃ τὴν λέξιν καὶ ἐξέπνευσε. Αὗται εἶνε αἱ τελευταῖαι του λέξεις· συλλογίσου καὶ κάμε ὅπως ἀγαπᾷς. Τὸν εἶχες κτυπήσει εἰς τὸ πρόσωπον τὸ πρωί, ὅπου μᾶς ἐδίωξες ἐν τῇ μέθῃ σου καὶ ἰδοὺ ποῖον ὑπῆρξε τὸ τέλος του.

Τὸ κοράσιον εἰς τοὺς λόγους τούτους ἤρχισε νὰ κλαίῃ μεγαλοφώνως, ὁ δὲ πατὴρ τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐντὸς τῶν γονάτων του ἐκινεῖτο ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω.

«Ἐὰν μὲ πιάσουν» ἐξηκολούθησεν ὁ νέος, «θὰ μὲ φέρουν ἔξω » εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ θὰ μὲ φονεύσωσιν ὡς δολοφόνον τοῦ φονέως τοῦ ἀδελφοῦ μου. Εἶμαι παραβέβαιος ὅτι ἐνταῦθα δὲν θὰ δυνη- » θῶσι νὰ μὲ ἀνακαλύψωσιν, ἐὰν σύ, πάτερ, δὲν μὲ προδώσῃς· θὰ » ἦμαι δὲ πολὺ καλὰ ἠσφαλισμένος, ἕως οὗ εὕρω πλοῖον διὰ τὸ » ἐξωτερικόν.»

Ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ἡμέρας ἔμειναν κεκλεισμένοι πατήρ, υἱὸς καὶ θυγάτηρ, ἥτις ἔτι μᾶλλον ἐχειροτέρευε, ὅτε τὴν τρίτην τὸ ἑσπέρας δι' ἔλλειψιν τροφῶν ἀπεφασίσθη νὰ ἐξέλθῃ ἢ ὁ εἷς ἢ ὁ ἄλλος προς ἀνεύρεσιν τοιούτων: ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ θυγάτηρ ἦτο πολὺ ἀσθενὴς ἐξῆλθεν ὁ πατήρ. Προμηθευθεὶς ὀλίγον ἰατρικὸν καὶ ὀλίγα χρήματα, ἅτινα ἔλαβε κρατήσας ἵππον κυρίου τινος, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅτε αἴφνης ἐστάθη ἔξωθεν τοῦ συνήθους οἰνοπωλείου καὶ ἀμφεταλαντεύετο ἕως οὗ ἐπὶ τέλους εἰσῆλθε βραδέως καὶ πεφοβισμένος ἐντὸς αὐτοῦ. Δύο ἄνθρωποι, οὓς αὐτὸς δὲν παρετήρησε, τὸν κατεσκόπευον. Οὗτοι πρὸ πολλοῦ ζητοῦντες καὶ μὴ εὑρίσκοντες αὐτὸν παρῃτήθησαν τῆς ἐρεύνης των, ἀλλ' ἡ βραδύτης του εἵλκυσε τὴν προσοχήν των, ἕως ὅτου εἰσῆλθεν ὅτε καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον κατόπιν αὐτοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΕΚ ΣΜΥΡΝΗΣ

εἰς τὸ Καϋστρινὸν καὶ τὸ Ματάνδριον πεδίον ἐκδρομή.

Βαϊνδήριον.

Ἀναχωρήσας ἐκ Σμύρνης περὶ τὰς 8 1]2 ἔφθασα εἰς Τουρβαλὶ περὶ τὰς 12 καὶ ἐπιτυχὼν ἁμάξης ἀνέβην ἐπ' αὐτῆς καὶ ἀφίχθην εἰς Βαϊνδήριον περὶ τὰς 6 ὥρας. Κατέβην εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ κυρίου Κ. Βάλβιτζη καὶ μετέβην μετὰ μικρὰν ἀνάπαυλαν εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔνθα περιέτυχον πρῶτον τὸν καλοκἀγαθον ἰατρὸν Ν. Βλασσόπουλον, ὃς ἔσχε τὴν καλοσύνην νὰ μὲ σχετίσῃ μετὰ πολλῶν ἀξιοτίμων ὁμογενῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης.

Τὸ Βαϊνδήριον ἀπέχει τῆς Σμύρνης ὥρας 12, εἶνε πόλις νέα καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας, ἃς ἔλαβον, μόλις ἀριθμεῖ ἡλικίαν 150 ἕως 200 ἐτῶν. Ἡ κωμόπολις αὕτη κεῖται ἐπὶ τῆς κλιτύος ἑνὸς τῶν ὑψωμάτων τοῦ Τμώλου. Ὁ βάμβαξ καὶ τὸ ἔλαιον εἰσὶ τὰ κυριώτερα αὐτοῦ προϊόντα, διὸ καὶ ὑπάρχουσι δύο ἐργοστάσια βάμβακος καὶ ἐλαίου διὰ τοῦ ἀτμοῦ, τὸ ἓν ἀνῆκον εἰς τὸν ἐξ Ἠπείρου καταγόμενον ἀξιότιμον Κωνστ. Βάλβιτζη καὶ τὸ ἄλλο εἰς ἀγαθόν τινα Ἀρμένιον. Ἡ κάτωθεν εὐρεῖα πεδιὰς ἄρχεται ἀμέσως μετὰ τὴν κατωφέρειαν τοῦ Βαϊνδηρίου. Ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ ἀπόψεως βλέπει τις ἁπλήστως καὶ περιέργως τὸν ἱστορικὸν Καϋστρον κεκαλυμμένον ὑπὸ πυκνοτάτων καλαμώνων καὶ διαρρέοντα τὴν γόνιμον κ' εὔφορον πεδιάδα. Ἐκεῖ που φαίνονται λείψανα ἐκκλησίας καὶ μονῆς Βυζαντινῆς. Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ἡ ὁδὸς ἐκκλίνει ἐλαφρῶς πρὸς βορρᾶν καὶ ὁ ὁδοιπόρος, βαδίζων παραλλήλως πρὸς τὸν Καϋστρον, διέρχεται ρυάκιόν τι· προβὰς ὀλίγον, ἀπαντᾷ καφφενεῖον παρὰ τῇ συμβολῇ δύω ρυακίων καὶ στραφεὶς πρὸς βορρᾶν φθάνει εἰς Ὀδεμήσιον. Τὸ Βαϊνδήριον ἔχει ναὸν περικαλλέστατον καὶ φιλοτίμως κεκοσμημένον· ἡ δ' ἄκρα καθαριότης καὶ ἡ διευθέτησις τῶν ἐν τῷ ἱερῷ βήματι μαρτυροῦσι τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀξιέπαινον φροντίδα τῶν προϊσταμένων. Τὸ μόνον ὅπερ ἀσχημίζει τὸ κομψὸν τοῦτο οἰκοδόμημα εἶνε τὰ ὅλως ἄτεχνα ζωγραφήματα τοῦ εἰκονοστασίου (τέμπλου) καὶ τῶν τοίχων ὄντα ἔργα χειρὸς ἀτέχνου καὶ ἀγυρτικῆς. Ὁ χῶρος τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ εἶνε ἱκανῶς μικρὸς καὶ ὅμως ἐν αὐτῷ εἰσὶ οἱ τάφοι καὶ παρὰ τὰ δυτικονότια μέρη ἡ Μητρόπολις καὶ τὰ διὰ τοὺς Ἱερεῖς δωμάτια. Ἀνατολικῶς αὐτῆς κειται ἡ δημοτικὴ σχολὴ καὶ ὄπισθεν αὐτῆς ὑπάρχουσι τρία ἕτερα δωμάτια χρησιμεύοντα ὡς Ἑλληνικὴ Σχολή.

Οἱ ὁμογενεῖς κάτοικοι πρὸ πολλοῦ ἀντιφερόμενοι ὡς πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῆς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου ἐσχίσθησαν δυστυχῶς εἰς δύω μερίδας, αἵτινες ἀμφότεραι διατηροῦσι τὸν ἀρέσκοντα αὐταῖς διδάσκαλον, τὸν μὲν κοινῶς μισθοδοτούμενον τὸν δὲ μερικῶς. Ἐσχάτως ὁμονοήσασαι διὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος παρέλαβον ἐκ Σμύρνης ὡς Ἑλληνοδιδάσκαλον τὸν ἐλλόγιμον Δ. Λογιωτατίδην, τὸν εὐδοκίμως διδάξαντα ἐν τῷ διαλυθέντι Γερμανικῷ Λυκείῳ, ὅπερ διευθύνετο ὑπὸ τοῦ ἀξιοπρεποῦς αἰδεσίμου κυρίου Ρέϊνεκ.

Τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου οἱ μαθηταὶ δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς 40, ἐν ᾧ ἡ δημοτικὴ σχολὴ περιέχει περισσοτέρους τῶν 160. Ἀπὸ τὸν παρελθόντα Μάϊον προσεκλήθη ἐξ Ἀθηνῶν διδασκάλισσα, εἰς ἣν ἀνέθεσαν τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀνατροφὴν τῶν κορασίων των.

Ἐν Βαϊνδηρίῳ ὑπάρχει καὶ μερικὸν δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ Δ. Χ. Τζανῆ ἐπιμελῶς διευθυνόμενον καὶ περισσοτέρους τῶν 40 μαθητῶν διὰ τὰ κοινὰ σχολεῖα προετοιμάζον.

Τὸ διοικητήριον τοῦ Βαϊνδηρίου εἶνε ὅλως νέα οἰκοδομὴ λιθόκτιστος, μὲ πολλὴν φιλοκαλίαν καὶ μὲ εὐρύτατα εὐάερα δωμάτια, γραφεῖα κ.τ.λ.

Ὁ Ε. Διοικητὴς διακρίνεται ἐπὶ βαθείᾳ συνέσει καὶ ἐπὶ διοικητικῇ ἱκανότητι. Ἐπισκεφθεὶς αὐτὸν μετὰ τοῦ ἰατροῦ Βαλασσοπούλου ἐδικαίωσα τὴν περὶ αὐτοῦ σχηματισθεῖσαν ἀγαθὴν ὑπόληψιν καὶ ἐνόησα ὅτι δικαίως ἐπεσπάσατο τὴν ἀγάπην ἁπάντων τῶν κατοίκων. Ἔξωθεν τοῦ διοικητηρίου ὑπάρχει τὸ ἐπισημότερον τζαμεῖον. Ἐν Βαϊνδηρίῳ ἔχουσι καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἀρμένιοι μικρὸν νεόδμητον ναὸν καὶ σχολεῖον, ἐν ᾧ διδάσκεται καὶ ἡ τουρκική, καὶ εὔχομαι ἵνα μιμηθῶσιν αὐτοὺς κατὰ τοῦτο καὶ οἱ ἡμέτεροι.

Τὸ Βαϊνδήριον εἶνε ἡ πατρὶς τοῦ ἐξιδιασμένην διοικητικὴν ἱκανότητα ἔχοντος Ε. Σαδὴκ Πασσᾶ καὶ ἐν αὐτῷ διαμένει ὁ συνετὸς πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς καὶ οἱ ἀνεψιοί του.

Τὸ Βαϊνδήριον ἔχει ἄφθονα ὕδατα καὶ ἑκάστη σχεδὸν οἰκία ἔχει καὶ τὰ λεμονοπορτοκαλόδενδρά της. Παρὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ καὶ ἀπέναντι τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Κων. Βάλβιτζη εἶνε τὸ Νοσοκομεῖον τῆς κοινότητος, ὅπερ ὅσον ἀτελὲς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, καταδεικνύει τὸ φιλάνθρωπον καὶ προνοητικὸν τῶν ὁμογενῶν μας.

Ὀδεμήσιον.

Ἡ λέξις Ὀδεμήσιον, τουρκικὴ οὖσα, σημαίνει ἐξόφλησις καὶ ἔχει τὸ ἐφεξῆς ἱστορικόν. Λέγεται ὅτι κατ' ἀρχὰς ὀλίγοι τινὲς καταβάντες ἐκ τῶν Ὑπαίπων κατῴκησαν εἰς τὴν πεδιάδα. Οἱ πρὸς τοὺς ὀλίγους τούτους ἐρχόμενοι ἄνθρωποι τῆς κυβερνήσεως ἐλάμβανον ἀκόπως πάντοτε τοὺς φόρους αὐτῶν καὶ ἀνεχώρουν μεταβαίνοντες πρὸς τὴν μεγάλην Κοινότητα τῶν Ὑπαίπων, παρ' ὧν αἰτοῦντες ἐλάμβανον μετὰ δυσκολίας ἢ ὀλίγον ἢ μηδὲν, προφασιζομένων τῶν κατοίκων ἀνέχειαν. Οἱ ἐπὶ τῶν φόρων ἔθεν ἐλέγχοντες αὐτοὺς ἢ φιλοτιμοῦντες, ἔλεγον «σοὺτανμάσινιζ» δὲν ἐντρέπεσθε; οἱ κάτωθεν «ἀσσὰ» ἐξώφλησαν «ὀδεμήσ.» Ἐκ τούτου παρέμεινεν εἰς τὴν κατ' ὀλίγον αὐξάνουσαν νέαν κοινότητα ἡ ὀνομασία Ὀδεμὴς-ἐξόφλησις.

Τὸ Ὀδεμήσιον ἀπέχει ἀπὸ τὸ Βαϊνδήριον ὥρας 6—7. Κεῖται εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἀπέχει τῶν κατωφερειῶν τοῦ ἱστορικοῦ Τμώλου καὶ τῶν Ὑπαίπων μίαν ὥραν διαιρούμενον ὑπὸ χειμάρρου κατερχομένου ἐκ τοῦ Τμώλου. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ὀδεμησίου οὐχὶ πρὸ πολλοῦ κτισθεῖσα εἶνε κομψοτάτη καὶ στερεῶς ᾠκοδομημένη ἐκ τῶν πλουσίων ἐρειπίων τῶν ἀρχαίων Ὑπαίπων, ἐξ ὧν ἐλήφθη οὐχὶ μόνον ἅπαν τὸ ὑλικὸν ἀλλὰ καὶ οἱ ὡραῖοι μονόλιθοι κίονες, οἵτινες εἰσὶν εἰς τὸ ἐμβαδὸν τοῦ ναοῦ καὶ ἔξω εἰς τὸ περιστήλιον (νάρθηκα), τὰ βάθρα καὶ τὰ κιονόκρανα, ἅτινα φέρουσιν ἄνθη καὶ προτομὰς βοῶν ἢ βουβάλων, μαρτύρια (ἴσως) τῆς ἀκμῆς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας τῶν ἀρχαίων Ὑπαίπων.

Μέρος τοῦ εὐρυχώρου περιαυλίου χρησιμεύει ὡς νεκροταφεῖον, τὸ δὲ λοιπὸν καὶ μάλιστα τὸ πρὸς νότον μέρος εἶνε ὅλως κατάφυτον ἀπὸ πορτοκαλο-λεμονόδενδρα καὶ ἀπὸ μικρὸν τερψίθυμον ἀνθῶνα, ποτιζόμενον διὰ μαρμαρίνου πήδακος ὑπὸ σιδηρῶν κιγκλίδων περιβαλλομένου.

Ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ κατέρχεται ἡ κλίμαξ τοῦ γυναικωνίτου, ὑπ' αὐτὴν δὲ ὑπάρχει κρήνη καὶ παρὰ τὴν κρήνην μικρὰ θύρα δι' ἧς εἰσέρχεταί τις εἰς ἑτέραν αὐλήν, ἐν ᾗ εἰσὶν ἐκτισμένα τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, τὰ δωμάτια τῶν ἱερέων καὶ τὰ διὰ τὸν ἐπίσκοπον Ἁγ. Ἠλιουπόλεως.

Ἄγαλμα τῆς ἐν λουτρῷ λουομένης Ἀφροδίτης ληφθὲν ἐξ Ὑπαίπων χρησιμεύει πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κλίμακος τῶν ἱερατικῶν δωματίων. Ἡ δὲ στερημένη κεφαλῆς αὕτη Ἀφροδίτη ἀνήκει εἰς τὴν ὡραιοτέραν ἐποχὴν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης· διὰ δὲ τῆς θέσεώς της καὶ τοῦ ἀξιοθαυμάστου λουτρικοῦ περὶ τὰ κάτω ἱματισμοῦ της ἐξισοῦται (ἴσως) πρὸς τὸ τῆς Μήλου.

Τὸ παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου διδασκάλου διευθυνόμενον σχολεῖον ἔχει θέσιν ὅλως ἀκατάλληλον, εἰ καὶ συχνάζεται ὑπὸ 150 μαθητῶν. Ἀπὸ τοὺς μᾶλλον προωδευμένους τῶν μαθητῶν ἐσχημάτισεν ὁ διδάσκαλος τάξεις ἑλληνικὰς (ὡς τὰς ὀνομάζει) τρεῖς, ἅσπερ διδάσκει εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος, εἰς δωμάτιον δηλ. παρακείμενον τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ δημοτικοῦ, ὅπερ (δωμάτιον) ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς περιστερεῶνα ἢ πρὸς σχολεῖον ἑλληνικόν· Εἰς τὸν φίλον δημοδιδάσκαλον χρησιμεύει ὡς βοηθὸς ὁ σεμνοήθης καὶ φιλομαθὴς ἱεροδιάκονος κ. Μελέτιος Θεοχαρίδης.

Τὸ Ὀδεμήσιον ἔχει 250—300 οἰκογενείας ἑλληνικὰς καὶ τὸν χριστιανικὸν τοῦτον πληθυσμὸν ὑπηρετοῦσι δύω ἱερεῖς, εἷς ἱεροδιάκονος, δύω ἰατροί, εἷς διδάσκαλος, εἷς ὑποδιδάσκαλος καὶ εἷς τῆς Τουρκικῆς.

Ἔχει δρόμους εὐρεῖς καὶ εὐθυγράμμους καὶ ἐν μέρει δενδροφυτευμένους, ἀγορὰν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λιθόκτιστον, καθαρὰν καὶ ἀπὸ δένδρα ἢ κλίματα σκιαζομένην, καφενεῖα εὐάερα καὶ καθαρὰ καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ξενώνων (χανίων) ἕνα (ξενῶνα) νεόκτιστον καὶ καθαρώτατον· Ἔχει συνοικίας καὶ ὡραίας οἰκίας ὁμοίας πρὸς τὰς τῆς Ἁγι Αἰκατερίνης τῆς Σμύρνης ἐχούσας εἰς τὸ βάθος εὐρυτέρους τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀνθῶνας, ὕδατα ἄφθονα καὶ ἄλλα τινὰ ἐπίζηλα προσόντα, ἅπερ δὲν ἀπήντησα εἰς τὰς ἄλλας 5 κοινότητας. Ἐκεῖνο ὅπερ καθιστᾷ τὸ Ὀδεμὴς μᾶλλον ἀγαπητὸν, φίλοι ἀναγνῶσται, εἶνε ἡ ἀξιόζηλος καὶ ἐπαινετέα συγκέντρωσις καὶ ὁμοφροσύνη· προτέρημα ὅπερ εὐχόμεθα εἰς πᾶσαν ἄλλην τῆς Ἀνατολῆς ὁμογενῆ κοινότητα.

Εἰς Ὀδεμήσιον οἰκοῦσιν ἱκανοὶ Ἀρμένιοι οἵτινες ἔχουσι ναὸν καὶ σχολεῖον καὶ σέβονται τὸν ἡμέτερον κλῆρον ἴσως καὶ τῶν ἡμετέρων περισσότερον. Μεταξὺ τῶν 4—5 τζαμίων τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ εἶνε τὸ ἐπισημότατον, διότι καὶ εἰς τούτου τὴν οἰκοδομὴν συνεισέφερον τὰ Ὑπαιπα. Ὑπάρχει καὶ ἐδῶ ἓν ἐργοστάσιον βάμβακος τῶν ἐκ Σμύρνης καταγομένων ἀδελφῶν Ἰωαν. καὶ Ἀναστασίου Κυριακιδῶν, οἵτινες οὐχὶ μόνον ὡς ἔμποροι καὶ ἐργοστασιάρχαι χρησιμώτατοι εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ Ὀδεμὴς ἀποβαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν παρημελημένον καὶ ἀδικούμενον ἑλληνισμὸν ἐκθύμως καὶ ὅλως μοναδικῶς ὑπηρετοῦσι.

Πόσον εὐτυχεῖς θὰ ἦσαν οἱ ὁμογενεῖς, ἂν τὸ αἴσθημα τῆς ἀγαθῆς ταύτης δυάδος τῶν ἀδελφῶν εἶχον οἱ εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας τῆς Ἀνατολῆς προξενικοὶ πράκτορες, ἰατροὶ καὶ διδάσκαλοι!

Ὁ θέλων νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ ἀρχαῖα Ὑπαιπα πρέπει νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τοῦ Ὀδεμησίου, νὰ ἀνέλθῃ ἀνωφέρειάν τινα, νὰ κατέλθῃ ρύακα καὶ εἶτα ν' ἀνέλθῃ πρὸς τὰ ἀρχαῖα Ὑπαιπα, τουρκιστὶ Τεπέ. Τὰ Ὑπαιπα κεῖνται ἐπὶ μιᾶς κλιτύος τοῦ παρ' Ἡροδότου φημιζομένου Τμώλου καὶ διατέμνονται διὰ βαθείας χαράδρας, ἥτις πληροῦται κατὰ τὸν χειμῶνα ὑδάτων. Τὰ δύο τμήματα, εἰς ἃ διαιροῦνται τὰ Ὑπαιπα, συνέδεον ἄλλοτε 5 γέφυραι· ἀλλ' ἤδη δὲν ὑπάρχουσιν ἐν χρήσει παρὰ τρεῖς καὶ μόναι καὶ αὗται ἠμελημέναι.

Ἡ εὐρυτέρα καὶ στερεωτέρα ἔχει τὰ πλάγια ἐκ μαρμάρου λευκοῦ· παρ' αὐτῇ δὲ βλέπει τις τὴν εἴσοδον ἑνὸς ὑπογείου κρύπτου ἢ ὑπονόμου, ἥτις ἔφερε τὸ πάλαι ἐντὸς τῶν τειχῶν· ὁ ἀνερχόμενος τὴν χαράδραν φθάνει πλησίον τῆς δευτέρας γεφύρας καὶ εἶτα εἰς ἐκτεταμένον ἐλαιῶνα, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἰδιόρρυθμος οἰκοδομή, ἥτις εἶνε διπλοῦς ὑπόγειος διάδρομος ἀνήκων κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς μέγαν ναόν. Μεταξὺ τῶν δύω διαδρόμων ὑπάρχει σειρὰ στηλῶν ἐκ γρανίτου ἀκατεργάστου, μεγέθους τεσσάρων μέτρων. Ἐκεῖ πλησίον βλέπει τις καὶ ἄλλα ἐρείπια διεσπαρμένα εἰς χῶρον 4 ἕως 5 μέτρων, ἅπερ ἠνοῦντο ἄλλοτε διὰ τοῦ ἐπισωθέντος τοίχου συνιστάμενου ἀπὸ μακροὺς λίθους καὶ φέροντος διάζωμα.

Αἱ στῆλαι τῶν ἐρειπίων τούτων ἔχουσι στερεὰς τὰς βάσεις καὶ ὑποστηρίζουσι τὸ βάρος τῶν ἀψίδων. Ἡ οἰκοδομὴ αὕτη θὰ ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου ἱδρυθεὶς ναός, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Παυσανίας λέγει τὰ ἑξῆς· « Καὶ ἄλλο ἐν Λυδίᾳ θεασάμενος οἶδα διάφορον μὲν θαῦμα ἢ κατὰ τὸν ἵππον τὸν Φόρμιδος μάγων μέντοι σοφίας οὐδὲ αὐτὸ ἀπηλλαγμένον· ἔστι γάρ τι Λυδίοις ἐπίκλησιν Περσικοῖς ἱερά, ἔν τε Ἱεροκαισαρείᾳ καλουμένῃ πόλει, καὶ ἐν Ὑπαίποις· ἐν ἑκατέρῳ δὲ τῶν ἱερῶν οἴκημά τε καὶ ἐν τῷ οἰκήματί ἐστιν ἐπὶ βωμοῦ τέφρα· χρόα δε οὐ κατὰ τέφραν ἐστὶν αὐτὴ τὴν ἄλλην· ἐσελθὼν δὲ ἐς τὸ οἴκημα ἀνὴρ μάγος καὶ ξύλα ἐπιφορήσας αὖα ἐπὶ τὸν βωμόν, πρῶτα μὲν τιάραν ἐπέθετο ἐπὶ τῇ κεφαλῇ· δεύτερα δὲ ἐπίκλησιν ὅτου δὴ θεῶν ἐπᾴδει βάρβαρα καὶ οὐδαμῶς συνετὰ Ἕλλησιν. Ἐπᾴδει δὲ ἐπιλεγόμενος ἐκ βιβλίου· ἄνευ δὲ δὴ πυρὸς ἀνάγκη πᾶσα ἀφθῆναι τὰ ξύλα καὶ περιφανῆ φλόγα ἐξ αὐτῶν ἐκλάμψαι» (Παυσαν. Ἠλιακ. κεφ. 27).

Εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς γεφύρας ἐπὶ λόφου εὑρίσκεται τὸ θέατρον, οἰκοδομὴ εὐρεῖα, τῆς ὁποίας δὲν σώζονται εἰμὴ οἱ τοῖχοι τῶν βαθμίδων. Πρὸς τὰ κάτω αὐτοῦ βλέπει τις τὸν χῶρον ἑνὸς ναοῦ, οὗτινος περισώζονται εἰσέτι στῆλαι αὐλακωταί.

Δύω ὥρας σχεδὸν ἄνωθεν τῶν Ὑπαίπων καὶ ἐπὶ μιᾶς τῶν πολλῶν κορυφῶν τοῦ Τμώλου, εἰς ἣν φθάνει τις διὰ τῆς μόνης ὑπαρχούσης ἀνηφορωτάτης ὁδοῦ, ὑπάρχει λέγουσι λίμνη εὐρυτάτη, ἥνπερ δὲν εἶδον καὶ ἥντινα περιβάλλουσι δάση πτελεῶν, φιλύρας καὶ ἄλλων δένδρων καρποφόρων. Ἡ λίμνη αὕτη διατρέφει ἰχθύας ἀφθόνους καὶ τὰς περιφήμους καρίδας της, ἃς περ οὐχὶ μόνον εἶδον ἀλλὰ καὶ ἔφαγον ἐν Θήροις. Παρὰ τὴν λίμνην ταύτην ὑπάρχουσι, μ' εἶπον, καλύβαι τινὲς ποιμένων, οἵτινες καλλιεργοῦσι τὰ περὶξ αὐτῆς· γίνονται δ' ἐκεῖ μῆλα καὶ ἀπίδια σπανίας γεύσεως, ἅπερ ὡς ἐπιζήτητα μεταφέρουσιν ὡς δῶρα πρὸς τὰς ἐν Σμύρνῃ ἐπισημότητας. Τὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ εἰς τὰ περὶξ τῆς λίμνης κεράσια ὡριμαζουσι μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου, ἡ δὲ σταφυλὴ μόλις περὶ τὸν Ὀκτώβριον, ὅτε τὴν καταπροφθάνει πολλάκις ἡ χιών.

Δύο ἕως τρεῖς ὥρας μακρὰν τῶν Ὑπαίπων καὶ τοῦ Ὀδεμησίου κεῖται τὸ Πυργί, ἔχον ἐκκλησίαν μικρὰν καὶ 40—50 οἰκογενείας ἑλληνικάς, ὅπερ ἐπίσης δὲν εἶδον.

Θῆρα.

Ἡ πόλις αὕτη λέγουσιν ὅτι ἔχει 30 ἕως 40 χιλιάδας πληθυσμόν, εἶνε ἕδρα διοικητοῦ, ἀριθμεῖ ὑπὲρ τοὺς 40—50 μιναρέδας, κεῖται εἰς τὴν κατωφέρειαν βουνοῦ κατὰ μῆκος ἐκτεινομένη, ἔχει ἀρχαῖα τινὰ χάνια λιθόκτιστα, ἀγορὰν ἀθλιεστάτην καὶ τοσοῦτον εἰς μέρη τινὰ ρυπαρὰν ὥστε καταλαμβάνει τὸν διερχόμενον οὐχὶ μόνον ἀηδία, ἀλλὰ καὶ στενοχωρία ἀνέκφραστος. Ἐν τῇ ἀγορᾷ ταύτῃ καὶ ἐν ταῖς τουρκικαῖς συνοικίαις ῥέουσιν ἀπαύστως πολλοὶ κρουνοὶ διαυγεστάτων καὶ καθαρωτάτων ὑδάτων τοσοῦτον ἀφθόνων, ὥστε σχηματίζουσι ρύακας, ἐν ᾧ αἱ χριστιανικαὶ πάσχουσιν ἀπὸ ἐντελεστάτην λειψυδρίαν.

Οἱ ἡμέτεροι ἀριθμοῦνται εἰς 350 ἕως 400 οἰκογενείας. Εἰσὶν οἱ πάντες εὔποροι ἀλλ' οὐχὶ καὶ φίλοι τῶν κοινῶν καταστημάτων ὡς οἱ τοῦ Ὀδεμησίου. Ὁ ἱερὸς αὐτῶν ναὸς φαίνεται ὅλως ἀπημέλητος, εἰς δὲ τὸν νάρθηκα αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἀσυγχώρητα λάθη. Ἐπὶ τῶν τοίχων λ. χ. αὐτοῦ φαίνονται τοσοῦτον ἄτεχνα καὶ κακόζηλα τινὰ ζωγραφήματα, ὥστε οὐχὶ μόνον ἀηδιάζεταί τις βλέπων αὐτά, ἀλλὰ καὶ ἁμαρτάνει (ἴσως), ἂν τοῖς προσφέρῃ σεβασμόν. Εἰς τὴν ζωήν μας πρῶτον εἰς τὸν νάρθηκα τῆς πόλεως ταύτης ἀπηντήσαμεν πωγωνοφόρον Ἁγ. Δημήτριον καὶ τόσας ἄλλας ἀδελτηρίας· ἐνῷ αἱ ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἱεραὶ εἰκόνες, καὶ μάλιστα αἱ τοῦ εἰκονοστασίου, εἰσὶν ἔργα χειρὸς τεχνικῆς καὶ σεμνῶς ἐπεξειργασμένα. Αἱ κατοικίαι τῶν ἱερέων των, τοῦ πνευματικοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων τοῦ ναοῦ εἰσιν ἀθλιέστεραι τῶν ὀρνιθώνων τῶν εὐπορούντων. Ἡ αὐλὴ τοῦ ναοῦ εἶνε εὐρυτέρα τῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀδεμησίου· ἀλλ' ἐκτὸς δύω—τριῶν δένδρων ὅλως ἀτημελήτων οὐδὲν ἕτερον ὑπάρχει. Μέρος τῆς αὐλῆς ταύτης χρησιμεύει ὡς νεκροταφεῖον.

Οἱ κύριοι Θηριανοὶ ἔχουσιν ἀναπαυτικωτάτην ἐπισκοπικὴν κατοικίαν καὶ ἐν τῇ χρονίᾳ ἀπουσίᾳ τοῦ σεβασμίου ἐπισκόπου των δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ κατοικεῖται οὔτε ὑπὸ τῶν ἱερέων, οὔτε ὑπὸ τοῦ φερεοίκου αὐτῶν διδασκάλου (α), ὅστις μὲ τοσοῦτον σκάνδαλον καὶ μὲ τοσαύτας ἐπικρίσεις ἀνευρίσκει τὴν νέαν αὐτοῦ κατοικίαν.

Τὰ Θῆρα ἔχουσιν ἀξιοτίμους πολίτας ἱκανούς, ἀλλ' ἅπαντες οὗτοι ἀπεμακρύνθησαν τῶν κοινῶν, ἐπειδὴ ξένοι καὶ ὅλως ἀσύστατοι τινὲς δημοκόποι τὰς ἀδυναμίας τοῦ λαοῦ ἐκμεταλλευόμενοι, πολλάκις αὐτοὺς κατεψύχραναν καὶ τοῦθ' ἕνεκα τῶν κοινῶν ὅλως ἔκαμαν ν' ἀπομακρυνθῶσι.

Καὶ τῆς πόλεως ταύτης οἱ κομματισμοὶ ἐκ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἰατρῶν ἔχουσι τὴν ἀρχήν των.

Ὁ ξένος δὲν εὑρίσκει μεταξὺ τῶν Θηριανῶν τὸ τῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τριῶν ὡρῶν ἀπόστασιν εὑρισκομένων Παϊντηριανῶν αἴσθημα τῆς ἐπιδείξεως, τοῦ ἀρχοντισμοῦ, τῆς φιλοκαλίας, δός

(α) Φερέοικον εἴπομεν τὸν διδάσκαλον, διότι ἂν οὐχὶ κατὰ μῆνα, κατὰ τριμηνίαν ὅμως διάζεται· ὁ δυστυχὴς νὰ φροντίζῃ περὶ οἰκίας.

δ' εἰπεῖν καὶ τῆς φιλομουσίας, οὐδὲ τὸ τῶν 'Οδεμησιανῶν σεμνόηθες, συγκεντρικὸν, φιλόθρησκον καὶ φιλομαθές, ἀλλὰ τὴν ἄκρατον ροπὴν πρὸς τὸ τρυφᾶν καὶ διασκεδάζειν ἀκράτως καὶ παραφέρεσθαι εἰς διαφόρους ἀσέμνους καὶ ἠθοφθόρους συζητήσεις μετ' ἀλλογενῶν ἐν τοῖς καφενείοις.

Τὰ Θῆρα ἔχουσιν ὡραίας ἐξοχάς, μαγευτικοὺς δενδροφύτους λόφους, γεωργίαν ἱκανήν, καὶ ἐπιμένουσι καλλιεργοῦντες ἰδίως τὴν σταφίδα.

'Ιουνίου 28 1872 περὶ ὥραν 3. π.μ. ἀνεχώρησα ἀπὸ Θῆρα, διῆλθον 6—7 ὡρῶν δρόμον καὶ κατῆλθον εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Κος-Μπουνάρι. Παρέμεινα μέχρι τῆς διαβάσεως τοῦ σιδηροδρόμου· διῆλθον. 'Ανέβην ἐπ' αὐτοῦ περὶ μεσημβρίαν καὶ μετὰ 2 περίπου ὥρας ἤμην εἰς 'Αϊδίνιον.

'Αϊδίνιον ἢ Γκιουζὲλ Χισὰρ.

Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ δευτέρα σημαντικὴ πόλις τῆς Μικρασίας μετὰ τὴν Σμύρνην εἰς τὰς κατωφερείας τῆς Μεσσαγίδος ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ· διασχίζεται διὰ ποταμοῦ, ὅστις καταβαίνει ἀπὸ τὰ ὄρη καὶ κεῖται κάτωθεν τοῦ τραπεζοειδοῦς καὶ εὐρυτάτου χώρου τῶν κατεστραμμένων Τράλλεων.

Τὸ 'Αϊδίνιον ἐκτίσθη ἀπὸ τῶν ἐρειπίων τῶν περιδόξων Τράλλεων, εἰς ἃς ὁ Κῦρος ἐφρούρει τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν ἐκστρατευσάντων μετ' αὐτοῦ 'Ελλήνων « καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἐν Τράλλεσι φρουρουμενα » (Ξεν. Κύρ. 'Αναβ. βιβλ. Α'. κεφ. 4.)

Ὅτε οἱ Σελσουκίδαι ἐκυρίευσαν τὴν Καππαδοκίαν καὶ ἐκεῖθεν ὁρμώμενοι κατέκτων τὰς ἐν τῷ δυτικῷ μέρει τῆς Μικρᾶς 'Ασίας πόλεις, αἱ ὑπὸ τῶν 'Αργείων κτισθεῖσαι Τράλλεις κατὰ τὸν Στράβωνα, εἰς ἃς ἀπέδωκαν τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν φυλῶν των, ἠλώθησαν ἐξ ἐφόδου ὑπὸ τοῦ 'Εμίρου Aidin, ὅστις ἔλαβε τὴν πόλιν ταύτην ὡς φέουδον παρὰ τῶν σουλτάνων τοῦ 'Ικονίου. Αἱ Τράλλεις ὡς ἐκ τῆς ὡραίας καὶ ἐπικαίρου αὐτῶν θέσεως ἔλαβον ἔκτοτε τὸ ὄνομα 'Αϊδὶν Γκιουζὲλ Χισάρ· ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπώλεσεν ἐπὶ πέντε αἰῶνας πᾶν ἴχνος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ ρωμαϊκῆς πόλεως καὶ οἱ νεώτεροι περιηγηταὶ ἐδίσταζαν πολὺ μέχρις οὗ ὁρίσωσιν, ὅτι ἡ πόλις αὕτη κατέχει τὴν θέσιν τῶν Τράλλεων, ἐνῷ πρότερον συνέχεον αὐτὴν μὲ τὴν Μαγνησίαν τὴν ἐπὶ Μαιάνδρῳ (*), ἧς τινος ἡ τοποθέτησις ὁμοιάζει πολύ.

(*) 'Η ἀπέναντι τῶν Τράλλεων σχεδὸν αὕτη Μαγνησία ἡ ἐπὶ Μαιάνδρῳ εἶνε μία ἐξ ἐκείνων τῶν τριῶν καὶ κατ' ἄλλους πέντε πόλεων, αἵπερ ἐδωρήθησαν τῷ πανενδόξῳ στρατηγῷ τῶν 'Αθηναίων, Θεμιστοκλεῖ, καὶ εἰς ἣν οὐχὶ μόνον ἐτάφη ἀλλὰ καὶ ναὸν τῆς Δινδυμήνης (Κυβέλης παρὰ τῶν Λυδῶν καλουμένης) κατεσκεύασεν ἐν αὐτῇ. «Πόλεις δ' αὐτῷ τρεῖς μὲν οἱ πλεῖστοι δοθῆναι λέγουσιν εἰς ἄρτον καὶ οἶνον καὶ ὄψον, Μαγνησίαν καὶ Λάμψακον καὶ Μοῦντα, δύω δ' ἄλλας προστίθησιν ὁ Κυζικηνὸς Νεάνθης καὶ Φανίας, Περκώτην καὶ Παλαίσκηψιν εἰς Στρωμνὴν καὶ ἀμπεχόνην. (Πλούταρχ. ἐν βίῳ Θεμιστ. σελ. 248 ἐδ. 30ον.

'Εν τῇ αὐτῇ (Μαγνησίᾳ) κατεσκεύασεν ὁ Θεμιστοκλῆς ναὸν Δινδυμήνης καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Μνησιπτολέμαν Ἱέρειαν ἀπέδειξεν ὡς διαφυγὼν τὴν ὑπὸ Πέρσου 'Επιξύη ἐπιβουλὴν. (Πλούτ. ἐν βίῳ Θεμ. σελ. 249 ἐδαφ. 15—25.

'Ο δὲ Θουκυδ. λέγει «Μνημεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ ἐν Μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ 'Ασιανῇ ἐν τῇ ἀγορᾷ· ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας, δόντος βασιλέως αὐτῷ Μαγνησίαν μὲν ἄρτον, ἣ προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ, Λάμψακον δὲ οἶνον, Μυοῦντα δὲ ὄψον· τὰ δὲ ὀστᾶ φασὶ κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσήκοντες οἴκαδε κελεύσαντος ἐκείνου καὶ τεθῆναι κρύφα 'Αθηναίων ἐν τῇ 'Αττικῇ· οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν, ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος.» (Θουκυδ, βιβλίον Α'. σελ. 91 ἐδαφ. 138).

'Η πόλις 'Αϊδίνιον εἶνε ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ἐπαρχιακῶν πόλεων τῆς 'Ανατολικῆς Τουρκίας καὶ τὸ κέντρον μεγάλου ἐμπορίου πρώτων ὑλῶν, κατερχομένων ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ· αἱ ἀγοραὶ αὐτῆς εἰσὶν εὐρύταται καὶ λίαν συχναζόμεναι. Οἱ κάτοικοι φοβούμενοι, φαίνεται, τοὺς σεισμοὺς ἢ δι' ἔλλειψιν πετρῶν ἔκτιζον καὶ κτίζουσι τὰς οἰκίας των ξυλίνας. 'Αλλ' ἡ τρομερὰ μάστιξ τῆς πυρκαϊᾶς ἄφθονον οὕτως εὑρίσκουσα τροφὴν πολλάκις κατέστρεψε καὶ ἠρήμωσε τὴν πόλιν, καὶ μάλιστα ἡ τελευταία ἀφ' ἧς δὰ καὶ ἀνεκτίσθη ἡ σημερινὴ ὡραία ἀγορά. Τὰ πολλὰ αὐτῆς τεμένη ἔχουσι τὴν οἰκοδομίαν ἐκ τῶν πλουσίων ἐρειπίων τῶν Τράλλεων, ἀλλ' οὐδὲν εἶνε λόγου ἄξιον, καθότι οὐδέποτε τὸ 'Αϊδίνιον ὑπῆρξε κέντρον πολιτικῆς ἢ θρησκευτικῆς ἐξουσίας ἑδραίας καὶ ἰσχυρᾶς. Οἱ ἐμίραι τοῦ 'Αϊδινίου παλαίοντες πάντοτε ὑποκώφως, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀναφανδόν, κατὰ τῆς ἐξουσίας τῶν Σουλτάνων, οὐδέποτε ἐσκέφθησαν ν' ἀνεγείρωσι διαρκέστερα μνημεῖα, ἀρκούμενοι εἰς τὰ ξύλινα καὶ ἄκομψα αὐτῶν μέγαρα, ὁποῖος ὁ οἶκος Καραοσμάνογλου, ὃς ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ὑπῆρξε κύριος πάσης τῆς κοιλάδος τοῦ Μαιάνδρου, ἀπολαύων ὑπερτάτης ἐξουσίας, οὐδεμίαν δ' ἄλλην ἀνάμνησιν ἀφῆκεν ἐν τῷ τόπῳ ἢ τὰ ὑπ' αὐτοῦ διατηρούμενα στίφη τῶν ἀτάκτων, ἅτινα ἦσαν (λέγουσιν) ἡ μάστιξ τῶν παρακειμένων χωρίων. Τῷ 1832 ὁ Σουλτάνος Μαχμούτης κατέστρεψε τὴν τιμαριωτικὴν ἐκείνην δύναμιν, καὶ σήμερον οἱ ἀρχαῖοι 'Εμίραι οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχὺν ἐπὶ τοῦ τόπου. 'Ο πληθυσμὸς τοῦ 'Αϊδινίου συμποσοῦται εἰς 60,000 (λέγουσι) ψυχῶν, ἐξ ὧν περὶ τὰς 2,500 ἕως 3,000 εἰσὶν οἱ χριστιανοί.

'Η πόλις ἀπὸ τὰ πρανῆ μέρη κατέρχεται πρὸς τὴν πεδιάδα καὶ ἐν μέρει ἐπὶ τῶν δύο κλιτύων τῆς κοιλάδος τοῦ Εὐδωνος ποταμοῦ, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσι δύω λίθιναι γέφυραι, ὧν ἡ μία ἤδη κτίζεται εὐρυτέρα, σταθερωτέρα καὶ ὡραιοτέρα, εἰς ἧς τὴν δαπάνην συνεισέφερον οἱ πολλαχῶς φορολογούμενοι χωρικοὶ καὶ αἱ διάφοροι τάξεις τῆς ἀγορᾶς.

Τὸ ὑλικὸν καὶ ταύτης μεταφέρεται ἀπὸ τὰς ἀρχαίας Τράλλεις καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιγραφαὶ πολλὴν ὑφίστανται τὴν καταστροφήν.

Χρεωστεῖται μεγάλη χάρις τῷ ἐκεῖ ἐργοστασιάρχῃ κ. 'Ιωάννῃ Μισθῷ, ὃς ἐφρόντισε νὰ ἱκετεύσῃ τὸν διοικητήν, ὅπως μὴ καταστρέφωνται αἱ ἐπιγραφαί, ἀλλ' ἵνα ἢ παραχωρῶνται αὐτῷ ἐπ' ἀμοιβῇ ἢ τοὐλάχιστον δίδηται ἡ ἄδεια ν' ἀντιγράφωνται.

'Ο περὶ τὸ ἀρχαῖον προγονικὸν ἡμῶν μεγαλεῖον ἐνδιαφερόμενος τοσοῦτον ἀξιεπαίνως οὗτος κύριος ἐφρόντισε νὰ τοποθετήσῃ εἰς τὸν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ μικρὸν ἀνθῶνα του ἱκανὰς ἀρχαιότητας καὶ ἐπιγραφὰς καὶ δὴ νὰ σχηματίσῃ λαμπρὸν χρυσόδετον πίνακα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔχει ἐπιγραφὰς φιλοκάλως λίαν καὶ τεχνηέντως καλλιγεγραμμένας οὐχὶ μόνον τῶν Τράλλεων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἱστορικῶν καὶ περιφανῶν πόλεων, Μαγνησίας π.

χ., Πριήνης, Νύσσης κτλ. τῶν ἐν τῷ πανευδαίμονι Λυδικῷ κράτει ἀκμασάντων.

Τὴν πρὸς ἀνατολὰς συνοικίαν κατέχουσι τὰ βυρσοδεψεῖα, ἅτινα, ὡς μὴ ὑπαρχούσης τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς, μολύνουσι τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ καθιστῶσι νοσηρὸν τὸ κλίμα.

Πρὸς νότον ἐκτείνεται κοιλὰς γονιμωτάτη, ἐν ᾗ ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία καὶ ἡ συκῆ παράγουσι πλῆθος καρπῶν, χωρὶς νὰ καταβάλληται ἐπ' αὐτῶν ἡ ἀπαιτουμένη καλλιέργεια ὡς ἐν Λέσβῳ λ. χ. καὶ ἀλλαχοῦ· ἐκτὸς τῶν βυρσοδεψείων οἱ κάτοικοι τοῦ 'Αϊδινίου ἐξεργάζονται βαμβακερὰ ὑφάσματα, λουκούμια ὡραῖα καὶ χαλδὰ ἐξαίρετον (ἔτ-χαλβασί), κρεατοχαλδὰν καλούμενον. Αὐτοῦ κατεργάζονται τὰ ὡραῖα Μαροκινὰ δέρματα, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ τῶν χαρεμίων παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις περιλάλητα κυτρινοσυρτοπέδηλα.

(ἀκολουθεῖ).

Διον. Α. Μ. Χαρικλῆς.

ΟΜΙΛΙΑ

γενομένη παρὰ τοῦ διδασκάλου τῆς ἐν Μοσχονησίοις σχολῆς κατὰ τὰς δημοσίους αὐτῆς ἐξετάσεις.

'Εγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι οἱ ἐσθίοντες ἄρτον ὀδύνης.

Θεοφιλέστατε! ἀδελφοὶ πολῖται.

Καιρὸς πλέον νὰ ἐγερθῶμεν, καιρὸς νὰ ἀνοίξωμεν τοὺς καμμύοντας ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. Πλεῖστον χρόνον ἐκαθίσαμεν, ἀρκετὸν ὀδύνης ἄρτον ἐγεύθημεν. 'Υπὸ τὸ ζοφερὸν τῆς ἀμαθείας σκότος τοσούτων αἰώνων οὐδὲν ἐκερδίσαμεν ἢ κέρδη πονηρά, κέρδη προλήψεων, κέρδη δεισιδαιμονιῶν, κέρδη κακοηθείας καὶ διαφθορᾶς. Δὲν ἐγεύθημεν ἢ ἄρτον ὀδύνης, ἄρτον χλευασμοῦ, ἄρτον πικρίας. 'Εγερθῶμεν τοίνυν μετὰ τὸ καθῆσθαι· ρίψωμεν πέπλον λήθης ἐπὶ τοῦ παρελθόντος, ἀτενίσωμεν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος. Τὸ φάσμα τῆς ἀμαθείας καταδιώκεται πανταχοῦ ὑπὸ τῆς φωτοφόρου παιδείας· ἡ βαρβαρότης ἀφανίζεται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς τὸ ζοφερὸν τῆς νυκτὸς σκότος ἀφανίζεται εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χρυσοπλοκάμου φοίβου. Τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ὑπὸ τῶν ἁλύσεων τῆς ἀμαθείας τοσούτων αἰώνων καταδεσμευμένον, μόλις θραύει ταύτας καὶ ἴδοὺ γιγαντιαίοις βήμασι προβαίνει πρὸς τὴν παιδείαν, ἀπεκδύεται τὰ ράκη τῆς βαρβαρότητος καὶ ἐνδύεται τὴν πανοπλίαν τοῦ πολιτισμοῦ. 'Ακαδημίαι, πανεπιστήμια, γυμνάσια, λύκεια καὶ παντοειδῆ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἐκχαλκεύουσι τὸν ἀκατέργαστον νοῦν τῆς νεολαίας, διότι—ἐκδιώκοντα ἀπ' αὐτοῦ πᾶν σπέρμα πονηρὸν δυνάμενον παρεμβαλεῖν προσκόμματα εἰς τὸν ροῦν τοῦ πολιτισμοῦ, ἀποσκορακίζοντα πᾶσαν πρόληψιν καὶ δεισιδαιμονίαν πηγάζουσαν ἀπὸ τὴν πολυαιώνιον δουλείαν καὶ ριζωθεῖσαν βαθέως ἐν ἡμῖν ὑπὸ τῆς παχυλωτάτης ἀμαθείας—προετοιμάζουσιν ἡμῖν τὸν μέγαν προορισμὸν ἡμῶν. Εὐτυχεῖς αἱ κοινωνίαι, ὧν τὰ μέλη ἐξεπαιδεύθησαν· εὐτυχέστατα τὰ ἔθνη, εἰς ἃ ὑπάρχουσιν ἄνδρες νοήμονες διέποντες τὰς τύχας αὐτῶν. Τότε γὰρ εὐδαιμονήσουσιν αἱ πόλεις, ὅταν ἢ οἱ σοφοὶ βασιλεύσωσιν ἢ οἱ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσιν. 'Ως θέμα τῆς σημερινῆς ὁμιλίας μου ἐξελεξάμην τὸ περὶ ἐκπαιδεύσεως τῆς νεολαίας. Καὶ τῷ ὄντι εἰς ποῖον ἄλλο ἀντικείμενον ἠδυνάμην νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἢ εἰς τὸ περὶ ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων σας; ἢ ποίαν μεγαλειτέραν ἄλλην ἀνάγκην ἔχει τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ἢ τὸ νὰ μορφώσῃ ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ χρηστοὺς πολίτας; 'Ενώσωμεν ὅθεν ἅπαντες τὰς προσπαθείας ἡμῶν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῆς νεολαίας, ἐξ ἧς προσδοκῶμεν κεδνὰ βουλεύματα.

«Κλεάνθης ἔφη τοὺς ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ τῶν θηρίων διαφέρειν.»

Τῷ ὄντι τί ἄλλο χαρακτηρίζει τὰ λογικὰ ὄντα ἀπὸ τὰ ἄλογα ἢ ἡ παιδεία; ποῖον διακριτικὸν σημεῖον ὑπάρχει μεταξὺ πολιτισμένου καὶ ἀπολιτεύτου ἔθνους ἢ ἡ παιδεία; Ποῖον ἔθνος προυχώρησεν εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας, ἀνέπτυξε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, ἐπέδωκεν εἰς τὴν ἠθικὴν διάπλασίν του; ποῖον πρωτεύει τῶν λοιπῶν; ποῖον εὐδαιμονεῖ ἢ ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου τὰ μέλη γνωρίσαντα τὸν ἐπὶ τῆς γῆς προορισμόν των, ἐπεμελήθησαν τὴν καλλιέργειαν τοῦ λογικοῦ αὐτῶν, ἀνέπτυξαν διὰ τῆς παιδείας τὰς διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις, ἔθεσαν θεμέλιον τὴν ἀρετὴν εἰς ὅλας τὰς διαχειρίσεις καὶ πράξεις αὐτῶν καὶ ἔχουσι κανόνα τοῦ βίου των τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν; 'Απεναντίας ποῖον ἔθνος παρημέλησε τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, ὀπισθοδρόμησεν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, εὑρίσκεται ἄσημον καὶ κοκόμορον ἐν τῷ κοινωνικῷ κόσμῳ, ἀμοιρεῖ τῶν καλῶν καὶ ἐπωφελῶν ἔργων, ἢ ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου τὰ μέλη τετυφλωμένα ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν δὲν ἐφρόντισαν ἀλλ' οὐδὲ ἐσυλλογίσθησαν ποτὲ νὰ παραμερίσωσιν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν τὸ μέλαν παραπέτασμα, τὸ ὁποῖον καλύπτει αὐτὴ καὶ δὲν ἀφίνει νὰ ἴδωσι τὸ φῶς τῆς παιδείας, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐρριζώθη ἐν αὐτῷ ἡ πρόληψις καὶ ἡ δεισιδαιμονία, καὶ οὐδὲν καλὸν φύεται ἐξ αὐτοῦ, οὐδὲν προνοητικὸν, μόνος δὲ γνώμων τῶν διαθημάτων του εἶνε ἡ τυφλότης, ἡ ἡδυπάθεια, ἡ κακοήθεια καὶ ἡ διαφθορά; Ποῖαι κοινωνίαι ἀνέδειξαν μεγίστους ἄνδρας, μεγίστους νόας, ἢ ὅσαι εἰσὶ ζυμωμέναι μὲ τὴν ζύμην τῆς παιδείας καὶ πεπλασμέναι μὲ τὴν πλάσιν τῆς ἠθικῆς; 'Η παιδεία ἄρα καὶ μόνη ἡ παιδεία εἶνε ἡ κοσφοροῦσα πᾶν μέγα καὶ γενναῖον ἐν τῷ κοινωνικῷ κόσμῳ. Αὕτη οἰοὺς τυμπανιστριῶν καὶ μαχαιροποιῶν μεγίστους ποιεῖ ῥήτορας, ὑπὸ βασιλέων Φιλίππων κολακευομένους· αὕτη ἀναδεικνύει Κοραεῖς, Βολταίρους, Φραγκλίνους, προδρόμους παλιγγενεσιῶν· αὕτη ἀναφύει Καβούρας, Βισμάρκας, ποδηγέτας ἐθνῶν· αὕτη εἶνε ὁ χαλινὸς τῶν διαφόρων παθῶν τῆς νεότητος καὶ ἡ ὁδηγὸς πρὸς τὰ καλὰ καὶ θεάρεστα ἔργα· αὕτη τέλος εἶνε ἡ ἡδονὴ τῶν ἡδονῶν. Ὅλαι αἱ ἄλλαι ἡδοναί, ἔλεγεν ὁ μέγας ῥήτωρ καὶ σοφὸς Κικέρων, δὲν εἶνε οὔτε παντὸς καιροῦ οὔτε πάσης ἡλικίας οὔτε παντὸς τόπου· ἡ παιδεία ὅμως εἰς ὅλην τὴν ζωὴν ἔχει τὸν τόπον της. Μορφόνει τὴν νεότητα, ὠφελεῖ τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν, εὐχαριστεῖ τὴν γεροντικήν, παρηγορεῖ τὴν δυστυχίαν, λαμπρύνει τὴν εὐτυχίαν, συντροφεύει τὸν ἄνθρωπον ἡμέραν καὶ νύκτα, τὸν εὐφραίνει εἰς τὴν πόλιν, τὸν ἐνασχολεῖ εἰς

τὴν ἐξοχήν, τὸν ἀναπαύει εἰς τὰς ὁδοιπορίας. Καιρὸς λοιπὸν· ἐγερθῶμεν μετὰ τὸ καθῆσθαι. Καιρὸς ν' ἀποτεινάξωμεν ἀφ' ἡμῶν τὴν ψώραν τῆς ἀμαθείας· καιρὸς νὰ λουσθῶμεν μὲ τὰ ἰαματικὰ τῆς παιδείας νάματα· καιρὸς νὰ καλλιεργήσωμεν τὸ χέρσον λογικὸν τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος μας.

Ἀπὸ τὴν νεολαίαν ἐξαρτᾶται, κύριοι, τὸ μέλλον ἑνὸς ἔθνους· ἀπὸ τὴν καλὴν ἢ κακὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον οἰκογενείας μερικῆς ἢ κοινωνίας ὁλοκλήρου. Ὅταν ὁ μιαρώτατος Κατιλίνας ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ τὸ μετὰ τοσούτων ἀγώνων καὶ μακρᾶς πείρας ἀνοικοδομηθὲν πολίτευμα τῆς Ῥώμης, ὅπως ἀποκατασταθῇ τύραννος αὐτῆς, ἤρχισε τὸ μισαρώτατον αὐτοῦ σχέδιον ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τῆς νεολαίας, παρέλυσε τὸν ὀργανισμὸν τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, παρηγκώνισε τοὺς διδασκάλους, εἰσήγαγε τὴν πολυτέλειαν, διέφθειρε τὰ ἤθη τοῦ τόπου διὰ τῆς εἰσαγωγῆς πολυειδῶν καὶ πολυτρόπων διασκεδάσεων, κατεδίωκε τὴν ἀρετὴν ἀπαντωμένην, ἐβράβευε τὴν κακίαν ὑποθαλπομένην ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ αὐτόν, καὶ οὕτω, φθάσας εἰς τὸ πρὸς ὃ ἔτεινε τέρμα, κατήντησεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν θηριώδη ἐκείνην ποθητήν του βαθμίδα, ἀποκαταστὰς μοναδικὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς πρὸς τὴν ὠμότητα καὶ θηριωδίαν. Ἐγίνωσκεν ὁ καταχθόνιος οὗτος ἀνὴρ τὸν σκοπόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔτεινε τὰ τοξόβολα βέλη του· ὁ σκοπὸς δὲ οὗτος ἦτον ἡ νεολαία.

Ναί, φίλοι πολῖται, ἡ νεολαία εἶνε τὸ στήριγμα τῶν κοινωνιῶν. Αὕτη εἶνε ἡ βάσις, ἐφ' ἧς θεμελιοῦται τὸ οἰκοδόμημα τοῦ πολιτεύματος ἑνὸς ἔθνους, μιᾶς χώρας, μιᾶς πόλεως· εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ στρέψωμεν ὅλην τὴν προσοχὴν ἡμῶν, εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ δώσωμεν ὅλην τὴν μέριμναν ἡμῶν· πρέπει νὰ ἐκπαιδεύσωμεν τὰ τέκνα τῆς πατρίδος μας, πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν τὸ λογικὸν αὐτῶν. Ὁ ἀκαλλιέργητος νοῦς ὁμοιάζει μὲ ἀκαλλιέργητον καὶ χέρσον ἀγρόν, καὶ καθὼς οὗτος δὲν προάγει εἰμὴ ἀκάνθας, τριβόλους καὶ ἐπιβλαβῆ χόρτα, οὕτω καὶ ἐκεῖνος δὲν γεννᾷ εἰμὴ προλήψεις, δεισιδαιμονίας καὶ ἄγρια καὶ ἐπιβλαβῆ πάθη Ἀπεναντίας τὸ διὰ τῆς παιδείας ὀργωθὲν λογικὸν ὁμοιάζει μὲ ἀγρὸν ἐπιμελημένον καὶ καλλιεργημένον, διότι καθὼς ἐντὸς αὐτοῦ φύεται πᾶν κάρπιμον δένδρον φέρον καρποὺς ἀφθόνους καὶ καλούς, οὕτω καὶ τὸ ἐκπαιδευθὲν λογικὸν φέρει καρποὺς ἠθικοὺς ἀφθόνους, οἷον εὐσεβείας, ἐγκρατείας, σωφροσύνης κλπ. Δι' αὐτοῦ ἔφθασαν εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι· δι' αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Δημιουργοῦ. δι' αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸν ἑαυτόν μας. Ἀφοῦ τοιοῦτον εἶνε τὸ λογικόν, ἀφοῦ τοιαύτας παρέχει ἡμῖν ὠφελείας, πῶς νὰ μὴ φροντίσωμεν τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ; πῶς νὰ μὴ φροντίζωμεν νὰ δώσωμεν περισσοτέραν ἔκτασιν τῶν γραμμάτων ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν; πῶς νὰ μὴν ἐπιμελώμεθα τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων ἡμῶν; Ἀλλ' ἡμεῖς περὶ παντὸς ἄλλου φροντίζομεν μᾶλλον ἢ περὶ τούτου.

Ἡμεῖς, κινδυνεύοντες, ἐν ταῖς θαλάσσαις περιτρέχομεν — κινδυνεύοντες, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κερδοσκοπίας χάριν διατρέχομεν — κινδυνεύοντες ἐν ὅρεσιν, ἐν ἀγροῖς, ἐν φάραγξιν ἐργαζόμενοι, ἀποκάμνομεν, διατί; Διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν κέρδη, διὰ νὰ ἀναστήσωμεν δενδροφυτείας, διὰ νὰ γίνωμεν πλούσιοι, καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν ὅλα ταῦτα; διὰ νὰ τὰ ἀφήσωμεν ὡς κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα μας.

Δι' ἐκείνους δέ, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ τὰ ἀφήσωμεν, παντάπασι δὲν φροντίζομεν, οὐδεμίαν περὶ αὐτῶν πρόνοιαν λαμβάνομεν ὡς πρὸς τὴν καλλιέργειαν τοῦ νοός των. Δικαίως ὅθεν ἔλεγεν ὁ Κράτης ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους καὶ νὰ φωνάξῃ: Ὦ ἄνθρωποι, τί κάμνετε; πῶς τόσον φροντίζετε ν' ἀπολαύσητε πλούτη, δὲν φροντίζετε δὲ παντάπασι δι' ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους θὰ τὰ ἀφήσετε; Καὶ ὁ Ἐπίκτητος τὸ αὐτὸ συμβουλεύων λέγει « Τοὺς υἱοὺς σπούδαζε πεπαιδευμένους μᾶλλον ἢ πλουσίους καταλιπεῖν· κρείττους γὰρ εἰσὶν αἱ τῶν πεπαιδευμένων ἐλπίδες ἢ ὁ τῶν ἀμαθῶν πλοῦτος. » Ὁ ἀμαθὴς ἄνθρωπος εἰς ἄλλο δὲν ἀποβλέπει, εἰμὴ πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ἀλόγους αὐτοῦ ὀρέξεις, πῶς νὰ συντηρῇ ἐν καλῇ καταστάσει τὸ φθαρτὸν αὐτοῦ σῶμα, πῶς νὰ τρώγῃ ὅ,τι ἡ φαντασία αὐτοῦ τῷ ὑπαγορεύει· κυριεύεται ἀπὸ αὐτὰ τὰ πάθη, εἶνε δοῦλος αὐτῶν τῶν ἰδίων παθῶν του· εἰς οὐδὲν ἀποβλέπει ἢ νὰ ἐπισωρεύσῃ μέταλλα ἐπὶ μετάλλων, ἵνα ἀφίσῃ αὐτὰ κληρονομίαν τῆς τυφλότητος καὶ τῆς ἀμαθείας του, νὰ γίνῃ ὄργανον ἀκόμη τοῦ κατασπαραγμοῦ τῶν κληρονόμων του, τῶν συγγενῶν του, καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων τέκνων του. Αὐτὸς μὴ γνωρίζων τὸ εἶναι του ζῇ βίον κτηνώδη κατὰ τὸν Προφητάνακτα· νομίζει ὅτι ἐπλάσθη δι' ἑαυτὸν μόνον, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὁ ἄθλιος, ὅτι ὁ Θεὸς πλάσας αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν ὅμοιον αὐτοῦ κατά τε τὸ ἀληθεύειν καὶ εὐεργετεῖν, ὡς λέγει ὁ κράτιστος σοφὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐπέβαλεν οὕτω καὶ καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀγνοεῖ ὅτι οὐδὲ ἓν βῆμα δύναται νὰ κάμῃ ἐπὶ τῆς γῆς χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ καὶ ἓν χρέος νὰ ἐκπληρώσῃ· ἀγνοεῖ ὅτι δι' αὐτὸν μόνον τὸν σκοπὸν ἐπλάσθη, νὰ ᾖνε χρήσιμος εἰς τὸν πλησίον του. Πῶς; ὁ Θεὸς οὐδὲν χρέος σοὶ ἐπέβαλεν, ἀφοῦ σοὶ ἔδωσε τὸ εἶναι; Δεῖξον μας, κύριε, τὸ ἔργον σου. Ὁποίαν ἀπολογίαν θὰ δώσῃς ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ σου, ὅστις θέλει σὲ ζητήσει λόγον τῶν πράξεών σου; οὐαὶ τῷ δυναμένῳ καὶ μὴ φροντίζοντι ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωποτητος! ἐπειδὴ δὲν ἐγεννήθημεν διὰ μόνον ἑαυτούς, ἔλεγεν ὁ μέγας σοφὸς καὶ ῥήτωρ Κικέρων, ἀλλὰ μέρος μὲν ἀπαιτεῖ ἡ πατρίς, μέρος δὲ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι, πρέπει ἀκολουθοῦντες ὡς ὁδηγὸν τὴν φύσιν νὰ προσφέρωμεν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος καὶ νὰ κρατῶμεν συνδεδεμένην τὴν πολιτικὴν Κοινωνίαν μὲ ἀμοιβαίας βοηθείας, μὲ δόσιν, μὲ λῆψιν, μὲ τέχνας, μὲ ἔργα, μὲ λόγους μὲ ὅ,τι ἕκαστος δύναται· οὕτως αὐξάνουσι τὰ κράτη, οὕτως εὐδαιμονοῦσιν αἱ πόλεις. Ὅπου δὲ ὑπάρχει ἀπαιδευσία, οὐδὲν καλὸν φύεται, οὐδὲν ὑγιές· οὐμὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν κακίαν ἐπιρρέπουσι πάντοτε οἱ ἀμαθεῖς καὶ πρὸς τὴν ἀδικίαν, ὡς ἀποφαίνεται Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεύς· ἡ ἀπαιδευσία πολλὴν ἐνδίδωσι ροπὴν εἰς ἀδικίαν. Τῷ ὄντι ὁ ἀμαθὴς δὲν διαφέρει ἀπὸ τὰ κτήνη, διότι *ἄνθρωπος ὢν οὐ συνῆκε· παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις* κατὰ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ· ἕπεται ὅθεν ὅτι ὁ τοιοῦτος πάντοτε κλίνει πρὸς τὴν κακίαν. Ἀλλ' ἴσως ἀντείπῃ τις *μὴ καὶ οἱ γραμματισμένοι δὲν ὑποπίπτουσιν εἰς ἐγκλήματα;* Ναί, ἀποκρίνομαι· ἀλλὰ κάθε γενικὸς κανὼν ἔχει καὶ ἐξαιρέσεις· ὑπάρχουσιν, ὡς μὴ ὤφειλε, καὶ γραμματισμένοι, οἵτινες κάλλιον νὰ ἦσαν ἀγράμματοι· τὸ φύσει πονηρὸν πνεῦμα αὐτῶν ῥαδίως οὐ μεταβάλλεται. Ὑπὸ γενικὴν ὅμως ὄψιν ἐξεταζοντες τὸ πρᾶγμα ἐξάγομεν ὅτι, εἰς οἱανδήποτε κοινωνίαν βασιλεύει ἡ ἀπαιδευσία, ἐκεῖ ἄρχουσι καὶ τὰ περισσότερα κακουργήματα. Ποῖοι οἱ μεγαλείτεροι ἅρπαγες καὶ λῃσταί; οἱ ἀμαθεῖς. Ποῖοι οἱ μεγαλείτεροι κακοῦργοι; οἱ ἀμαθεῖς, Ποῖοι οἱ παράλυτοι καὶ διεστραμμένοι; οἱ ἀμαθεῖς. Τίνες φθείρουσι τὴν κατάστασίν των εἰς παραλυσίας; οἱ ἀμαθεῖς. Ἂς φροντίσωμεν ὅθεν, ἀδελφοὶ πολῖται, ν' ἀποτεινάξωμεν τὸν ζυγὸν τῆς ἀμαθείας ἀφ' ἡμῶν· ἂς πασχίσωμεν διὰ τῆς διανοητικῆς ἡμῶν ἀναπτύξεως ἵνα φθάσωμεν πρὸς τὸ πρὸς ὃ σκοποῦμεν τέρμα.

Πρὸ πάντων ἡ σημερινὴ ἐποχὴ μᾶς ἐπιβάλλει ἔτι περισσότερον χρέος, διότι εἶνε ἐποχὴ προόδου, ἐποχὴ πολιτισμοῦ· ἡ δὲ παροῦσα γενεὰ εἶνε προωρισμένη διὰ μεγάλα κατορθώματα. Ὁ Δημιουργὸς πρὸ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα αἰώνων ἐνεφύσησε τὸ ζωοπάροχον αὐτοῦ πνεῦμα εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος· τὴν λαμπροτέραν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας τοῦ παλαιοῦ κόσμου σελίδα κοσμεῖ ἡ ἱστορία τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ὁ Θεὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔθνος προώρισε πρόδρομον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ πολιτισμὸς ἐκ τῆς τέφρας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἀνεγεννήθη ἐν τῇ ἑσπερίᾳ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, Οὐϊσιγότθων, Σλάβων Ἀλβανῶν, Φράγκων καὶ ἄλλων, διασωθέντων τῶν ἡμετέρων λογίων ἐν τῷ Ἀραρὰτ τῆς Ἰταλίας. Ὁ χριστιανισμὸς διὰ τῶν φαεινῶν ἀστέρων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους Βασιλείων, Γρηγορίων, Χρυσοστόμων, Φωτίων, Μελετίων διέλαμψεν ἐφ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον. Ἄνευ τῶν ἡμετέρων προγόνων Μιλτιαδῶν, Θεμιστοκλέων, Ἀριστειδῶν, Κιμώνων, ἡ Ἑλλὰς καὶ μετ' αὐτὴν ἅπασα ἡ Εὐρώπη ἤθελεν ἐκβαρβαρωθῆ· καὶ τίς οἶδε ποίαν φάσιν ἤθελε λάβει τὸ ἀνθρώπινον γένος; Τοιούτους ὅθεν προγόνους ἔχοντες, τὸ καύχημα τῶν ὑπὸ Σελήνην, τοὺς διδασκάλους τῶν ἐθνῶν, τοὺς θεμελιωτὰς τοῦ χριστιανισμοῦ, πῶς νὰ μὴ φροντίζωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ βαδίσωμεν ἐπὶ τὰ ἴχνη ἐκείνων; Ἢ βάσκανος τύχη μᾶς καταδιώκει, ἢ τῷ ὄντι δὲν καταγόμεθα ἀπὸ τῶν ἐνδόξων ἐκείνων Ἑλλήνων, ὡς ὁ μισέλλην Γερμανὸς Φαλμεραΐερ ἀξιοῖ. Πλὴν ὄχι! ἂς ἀνοίξῃ τὰ στραβά του ὁ μισέλλην Γερμανὸς καὶ ἂς ἴδῃ ὅτι ὁ Ἕλλην εἶνε πάντοτε ὁ αὐτός· ἂς ἴδῃ ὅτι εἴκοσιν αἰώνων δουλεία, καταφρόνησις, τυραννία, δὲν ἴσχυσαν ν' ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὸν Ἕλληνα τὸν ἐθνισμὸν αὐτοῦ, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἤθη, τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κλίσιν πρὸς τὰ καλὰ ἔργα καὶ τὴν παιδείαν. Ὅπου Ἕλλην ὑπάρχει φιλοτιμεῖται νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τοῦ πολιτισμοῦ. Πίστις, πατρίς, καὶ παιδεία ἰδοὺ ἡ λατρευομένη ἁγία τριὰς τοῦ Ἕλληνος. Πρόοδος καὶ πολιτισμὸς ἰδοὺ τὸ σύνθημα τῶν Ἑλλήνων. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πρόγονοι ἡμῶν. Τοιούτους ἤθελεν ὁ Ἰσοκράτης ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας. Καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκεν (ἡ πόλις) μηκέτι τοῦ γένους ἀλλὰ τῆς διανοίας τεκμήριον εἶναι καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδείας τῆς ἡμετέρας ἢ τῆς κοινῆς φύσεως μετασχόντας (Πανηγ.) Τοιαύτη καὶ ἡ σημερινὴ γενεὰ τῶν Ἑλλήνων, ἥτις φιλοτιμεῖται νὰ βαδίζῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἀνεγείρουσα ἱδρύματα Μουσῶν πρὸς κατέργασιν τοῦ ἀκατεργάστου νοὸς τῶν Ἑλλήνων παίδων, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀπώτατα μέρη τῆς γῆς.

Τὰ ἔθνη δὲν τιμῶνται ἀλλ' οὐδὲ θαυμάζονται, εἰμὴ καθόσον προώδευσαν εἰς τὴν παιδείαν, τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας καὶ τοὺς εὐγενεῖς αὐτῶν τρόπους· αἱ δὲ πόλεις, κῶμαι καὶ πολίχνια δὲν μνημονεύονται εἰμὴ καθόσον ἐνυπάρχουσιν ἐν αὐταῖς μνήμης ἢ παρατηρήσεως ἄξια δημόσια ἔργα. Πλὴν φεῦ! ποῦ τὰ ἡμέτερα δημόσια ἔργα; Ἂν ξένος τις περιηγητής, ἀκούων Μοσχονήσια, μίαν κώμην ἐκ χιλίων ὡς ἔγγιστα οἰκιῶν καὶ μὲ πληθυσμὸν κατ' ἀναλογίαν πέντε χιλιάδων κατοίκων, ἔλθῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν νῆσον μας, καὶ εἰς τὸν πρῶτον πολίτην, τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἀπαντήσει εἴπει: δεῖξον μοι, κύριε, τὰ σχολεῖα σας, τὰ παρθεναγωγεῖα σας, τὰ δημόσιά σας ἔργα νὰ τὰ ἐπισκεφθῶ, τί ἤθελε τῷ ἀπαντήσει; ὤ! ἤθελεν εἴσθαι θάνατος δι' ἕνα φιλότιμον πατριώτην ἡ ἐρώτησις αὕτη· ὦ ἤθελε προτιμήσει μυριάκις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν νὰ ἦτο ἄπατρις, παρὰ νὰ μὴ δύναται νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος του χωρὶς νὰ ἐρυθριάσῃ. Ναί, κύριοι, ὁ ἔχων πατρίδα βάρβαρον, ἀνώνυμον καὶ ἐξουθενημένην, εἶνε πολὺ δυστυχέστερος ἀπὸ ἕνα ἀπάτριδα, περιφρονούμενος ὡς γέννημα καὶ θρέμμα τόπου ἀδόξου καὶ ἐξουθενημένου. Παρατηρήσατε, κύριοι, τὰ προϊόντα τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Ζητοῦνται πανταχοῦ ὡς πολύτιμα. Οἱ Ἀφρικανοὶ ὅμως καὶ οἱ Ἰνδοὶ περιφρονοῦνται πανταχοῦ, διότι εἰς τὸν ἄνθρωπον ζητεῖται παιδεία καὶ πάλιν παιδεία καὶ πάλιν παιδεία· τὴν παιδείαν ὅθεν ἐπιδιώξωμεν, Ἄνδρες Μοσχονήσιοι· τὰ φῶτα πολλαπλασιάσωμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι, τὴν νεολαίαν ἐκπαιδεύσωμεν. Καὶ διατί ὄχι; Τὰ μέσα τῆς διανοητικῆς μορφώσεως ποτὲ δὲν ὑπῆρξαν ἄφθονα καὶ ἀπρόσιτα εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων ὅσον εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν. Μολονότι δὲ οὐδὲν παράπονον δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν κατὰ τῆς δυναστείας τῶν παρελθόντων ἐτῶν ὡς πρὸς τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων, διότι καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἀκόμη φοβεραῖς οὐδέποτε ἐμποδίσθη ἡ διάδοσις τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ οὐδέποτε ἐκλείσθη οὐδεμία θύρα Ἑλληνικοῦ Σχολείου, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὁποίου ἀναφέρω τὰς σχολὰς τῶν Κυδωνιῶν, Χίου, Σμύρνης, Ἰωαννίνων, Βυζαντίου, Κοζάνης, Πάτμου, Ἀθηνῶν, ἀλλὰ μάλιστα τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ ἐνεθαρρύνετο αὕτη ὑπὸ τοῦ διέποντος ἑτεροδόξου στοιχείου καὶ πολλάκις οὐχὶ μόνον παρευρίσκοντο οἱ διοικοῦντες εἰς τὰς δημοσίας ἐξετάσεις ἀλλὰ καὶ ἐπήνουν τὸν πρὸς τὰ γράμματα ζῆλον ἡμῶν—πολὺ περισσότερον ὅμως ἐνθαρρύνεται ἡ παιδεία σήμερον ἐπὶ τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἡγεμονεύοντος κραταιοτάτου ἡμῶν αὐτοκράτορος Ἀπτουλ Ἀζίζ Χάν, ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τοῦ ὁποίου ἀνθοῦσι πολλὰ καὶ παντοειδῆ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ἐκτροχίζοντα τὸν νοῦν τῆς νεολαίας, καὶ ἐπιτυχῶς διαδίδεται εἰς ἁπάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας ἡ ἀναγέννησις τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Μόνοι λοιπὸν ἡμεῖς εἴμεθα καταδεδικασμένοι ὑπὸ βασκάνου τύχης τὸν νήδυμον νὰ κοιμώμεθα ὕπνον; Μόνοι ἡμεῖς ὑπὸ μανδραγόραν νὰ καθεύδωμεν; Πλὴν ὄχι! λάβετε θάρρος, ἀδελφοὶ πολῖται. Ἂς καταδιώκεται ἀπὸ τὸν σλαβισμὸν ὁ ἑλληνισμός· ἂς ἀπαγορεύεται ἡ οὐράνιος διδασκαλία τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ ἀποστόλων ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Ἐὰν εἰς ἀδυσώπητος στρατηγὸς Ἀμροῦ ἠθέλησε, διὰ τῆς πυροπλήσεως τῆς ἑλληνικῆς Αἰγυπτιακῆς βιβλιοθήκης, νὰ καταθάψῃ τὰ ἑλληνικὰ φῶτα ὑπὸ τοὺς κλιβάνους τῶν λουτρῶν τῆς Αἰγύπτου, ἐν παλαιᾷ ἐποχῇ, καὶ ἐὰν

ἓν ἄσπλαγχνον καὶ ἀχάριστον τέκνον κατὰ τῆς ἐκθρεψάσης καὶ ἐκγαλακτοτροφησάσης διὰ τῆς παιδείας αὐτὸ Μητρὸς Ἐκκλησίας ἰοβόλα τείνῃ τόξα, καὶ ἀντὶ τοῦ μάνα χολὴν προσφέρῃ αὐτῇ, ῥαπίσματα κατὰ τῶν θείων αὐτῆς νόμων δίδον καὶ ἑπομένως τὸν ἑλληνισμὸν προσπαθεῖ νὰ ὑποσκιάσῃ, ἀπαγορεῦον ἐν ταῖς νομιζομέναις ὑπ' αὐτοῦ βουλγαρικαῖς ἐπαρχίαις τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων λόγων τῶν Χρυσοστόμων, Βασιλείων καὶ Γρηγορίων, τῶν στύλων τῆς ἐκκλησίας—ἡ ἑλληνικὴ παιδεία ἦτο ἀπ' αἰώνων καὶ θέλει εἶσθαι μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ φωτός. Βλέπομεν δὲ ἀμιλλώμενα σύμπαντα τὰ πολιτισμένα ἔθνη ποῖον πρῶτον νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὡς μάθημα κύριον ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις αὐτοῦ. Οὐδεὶς δὲ τελειόφοιτος τῆς φιλοσοφίας λαμβάνει ἀπολυτήριον δίπλωμα δόκτορος, ἐὰν δὲν ἦνε πρῶτον κάτοχος τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Ἡ ἑλληνικὴ παιδεία ἀσθενεῖ μὲν ἐνίοτε, δὲν ἀποθνήσκει ὅμως πώποτε.

Ἡμεῖς δέ, οἵτινες καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα Ἕλληνες, παραγκωνίζομεν αὐτήν· διατί; διότι τὸ κέντρον ἀφ' ἡμῶν μέχρι τοῦδε ἔλειπεν, ὁ μοχλὸς τῆς ἐνεργείας παρ' ἡμῖν δὲν ὑπῆρχεν. Ἤδη δέ, ὅτε ἡ Θεία Πρόνοια, τὸ οὖς αὐτῆς ἔκλινεν ἐπὶ τὰς εὐχὰς ἡμῶν τῶν πενήτων καὶ ὅτε, τοῦ πληρώματος τοῦ χρόνου ἐλθόντος, ἐξαπέστειλεν ἡμῖν τὸ κέντρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συγκεντρούμεθα, δυνάμεθα νὰ πράξωμεν μεγάλα καὶ καλὰ ἔργα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι. Τὸ κέντρον δὲ τοῦτο εἶνε ὁ φιλανθρωπότατος καὶ φιλομουσότατος ἡμῶν Ἐπίσκοπος κύριος κύριος Παΐσιος, ὅστις, καὶ ἐκ τῶν προτέρων γνωστὸς τοῖς πᾶσι, καταγίνεται νυχθημερὸν ἤδη εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς πατρίδος μας, καὶ, καθὼς ποτε ὁ Ρωμαῖος Αὐτοκράτωρ ἐλυπεῖτο διότι ἔχασε μίαν ἡμέραν χωρὶς νὰ πράξῃ καλόν τι, οὕτω καὶ ὁ ἡμέτερος Ἱεράρχης στενοχωρεῖται ἂν παρέλθῃ ἡμέρα τις χωρὶς νὰ πράξῃ ὠφέλιμόν τι.

Μὴ ἐκλάβητε τὴν ἀλήθειαν ταύτην, Θεοφιλέστατε, ἐν τῇ αὐστηρᾷ γνώσει τοῦ ἑαυτοῦ σας, ὡς κολακείαν· ἐν τῷ σχολείῳ ταύτης δὲν ἐσπούδασα. Εἶμαι πολίτης καὶ ὡς πολίτην ἱερὸν χρέος μὲ προστάζει τὰς μὲν ἀρετὰς ἑκάστου νὰ ἐπαινῶ, τὰς δὲ κακίας νὰ ψέγω. Τίς δύναται νὰ μὲ διαφιλονεικήσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων; Σὺ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἐπάτησας τὸν πόδα σου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς νήσου μας, ἡ πρώτη σου πρᾶξις δὲν ἦτο ἄλλη ἢ νὰ μᾶς προτρέψῃς πρὸς τὴν πρώτην χριστιανικὴν ἀρετήν, τὴν ἀγάπην. Σὺ τὴν ἐπιοῦσαν δὲν ἐπεσκέφθης καὶ ἐξηκολούθεις νὰ ἐπισκέπτησαι τρὶς καὶ τετράκις τῆς ἑβδομάδος τό τε σχολεῖον τῶν ἀρρένων καὶ τὸ παρθεναγωγεῖον, παραινῶν καὶ ἐνθαρρύνων διδάσκοντάς τε καὶ διδασκομένους πρὸς τὴν παιδείαν; Σὺ τὴν ἑπομένην πεζὸς ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ ὑπὸ τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου δὲν ἐπεσκέπτεσο τὰ μοναστήρια, διὰ τὰ ὁποῖα ἐλυπήθης τόσον πολύ, διότι εὗρες αὐτὰ ὄχι ἐν ἀνθηρᾷ καταστάσει; Σὺ δὲν ἐθεώρησες τοὺς πρὸ ἐτῶν ἀθεωρήτους λογαριασμοὺς τῶν ἐκκλησιῶν, διωρίσας νέους ἐπιτρόπους ἐν αὐταῖς; σὺ δὲν ἐθεώρησας τὰς πράξεις τῶν ἐφόρων τῆς σχολῆς καὶ ἐγκρίνας ἀποκατέστησας αὐτοὺς ἐκ νέου; Σὺ τέλος δὲν εἶσαι ὁ μοχλὸς ὁ ἐνεργῶν διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἑνὸς Παρθεναγωγείου, μὴ φειδόμενος οὔτε κόπων οὔτε μόχθων, καὶ, πρὸς μόνην τὴν βελτίωσιν τοῦ τόπου μας καταγινόμενος, καθεκάστην συνελεύσεις ἐπὶ συνελεύσεων προσκαλεῖς ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τῆς τακτοποιήσεως τῆς πατρίδος μας; Θεοφιλέστατε! τὸ χρονόμετρον ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες 42 ἡμέρας μετρῶμεν ἀφότου ἐπάτησας τὸν πόδα σου ἐν τῇ νήσῳ μας καί, ὡς πανόπται τὰ διαβήματά σας παρακολουθοῦντες, οὐδεμίαν ἡμέραν εἴδομεν διελθοῦσαν χωρὶς νὰ ἐνεργήσητε εἴτε λόγῳ εἴτε ἔργῳ καλὸν ὑπὲρ ἡμῶν. Καὶ ὁ πλέον ἀναίσθητος ἄνθρωπος δὲν δύναται ἢ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ πατρίς μας ἀλλοίαν ἔλαβεν ὄψιν ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεώς σας.

Δὲν ἀντιλέγω, σεβασμιώτατε, ὅτι ἡ πρὸς τὰ καλὰ ἄγουσα ὁδὸς σκολιά ἐστι καὶ διεστραμμένη· δὲν ἀντιλέγω ὅτι ἐν τῷ Ὠκεανῷ τῶν νέων καθηκόντων σου θὰ ἀπαντήσῃς καὶ δίνας καὶ ἀνεμοζάλας καὶ τρικυμίας καὶ πλείστους ὅσους κινδύνους, πλὴν μὴ ἀποδειλιᾶτε, ὁ καλὸς ναύκληρος ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἀναδείκνυται. Βάδιζε, βάδιζε τὴν διαγραφεῖσαν ὑπὸ τῶν φιλοκάλων αἰσθημάτων σου ὁδὸν καὶ πάντες οἱ νουνεχεῖς συμπολῖται μου θὰ σὲ συνδράμωσιν εἰς τὸ νὰ καταπατήσῃς ἅπαντα τὰ παρουσιαζόμενα προσκρούσματα καὶ νὰ ἀναδειχθῇς εὐεργέτης τῆς πατρίδος μας, ἡ δὲ ἐπερχομένη γενεὰ θὰ εὐλογῇ τὸ ὄνομά σου. Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοὶ πολῖται, μὴ ἀφίνωμεν νὰ παρέλθῃ ἡ παρὰ τῆς Θείας Προνοίας δοθεῖσα ἡμῖν εὐκαιρία, ἀλλὰ πάντες συγκεντρωθῶμεν περὶ τὸν γεραρὸν ἀρχιερέα μας καί, ἐπειδὴ ἡ ἕνωσις ἀποτελεῖ δύναμιν, ἑνωθῶμεν εἰς τὸ νὰ προάξωμεν τὴν πατρίδα μας καὶ ἐξαγάγωμεν αὐτὴν ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ταπεινότητός της. Πρὸ πάντων ἡμεῖς οἱ γονεῖς καὶ μάλιστα οἱ εὔποροι ἂς διαθρέψωμεν υἱοὺς ἐπιστήμονας, υἱοὺς καλλιτέχνας, υἱοὺς βιομηχάνους καὶ μεγαλεμπόρους, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ποτίσωμεν μὲ τὰ νάματα τῆς παιδείας· ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι καθὼς ἓν χωράφιον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀφοῦ μείνῃ χέρσον ἔχει ἀνάγκην πολλῆς καλλιεργείας καὶ ἀξίου γεωργοῦ, ἵνα ἐπιφέρῃ ἄφθονον καρπόν, παρομοίως καὶ ἡ πατρίς μας, τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν βιῶσα τῶν γραμμάτων, ἔχει ἀνάγκην καὶ ἀγώνων πολυχρονίων καὶ κόπων μεγάλων καὶ ἀξίου γεωργοῦ ἵνα ἀναδείξῃ αὐτὴν ἐν τῷ κοινωνικῷ κόσμῳ. Ἂς φυτεύσωμεν λοιπὸν τὸ δένδρον τῆς παιδείας ἐν τῇ πατρίδι μας, ἂς καλλιεργήσωμεν τὸν ἀκαλλιέργητον νοῦν τῶν τέκνων ἡμῶν ἵνα ἡ ἐπερχομένη γενεὰ λέγῃ ἡμέραν τινὰ: ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν εἴχομεν ἄνδρας ἀγαθούς, καὶ ἐγείναμεν καὶ ἡμεῖς καλοὶ πολῖται. Ὁ Θεὸς δὲ τῶν καλῶν ἔργων εἴη μεθ' ἡμῶν, καὶ ἡ εὐλογία τοῦ ποιμενάρχου μας. Κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῶν ἐξετάσεων.

Ο ΨΙΤΤΑΚΟΣ (παπαγάλος).

Εἰς τὸ πολυάριθμον γένος τῶν ψιττακῶν ὑπάγονται διάφορα εἴδη πτηνῶν μὴ ὑπαρχόντων εἰς τὴν Εὐρώπην· τὰ κυριώτερα εἴδη τῶν ψιττακῶν εἶνε τὰ ἑξῆς· ὁ *φαιὸς ψιττακὸς*, ὁ *πράσινος ψιττακός*, ἡ *ψιττάκη*, ὁ *Δολιχόουρος ψιττακὸς* καὶ ὁ *κακατούης*. Τὰ δύο τελευταῖα εἴδη εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἀμερικήν· ὁ δολιχόουρος εἶνε ἀξιοσημείωτος εἰς τὴν λαμπρότητα τῶν πτερῶν του· ὡς δὲ ὁ κακατούης, οὕτω καὶ ὁ δολιχόουρος στερεῖται φωνῆς γλυκείας καὶ δὲν ὁμιλεῖ. Ὁ φαιὸς ψιττακὸς καὶ ὁ πράσινος, ὄντες νοημονέστατοι πάντων, ὁμιλοῦσι κάλλιστα. Ἡ ψιττάκη, μικροτέρα οὖσα, ἔχει ὡραῖα πτερὰ πράσινα· ἡ φωνὴ αὐτῆς εἶνε διαπεραστικὴ καὶ ἀηδής. Λέγουσιν, ὅτι ὁ ψιττακὸς ζῇ ἕνα αἰῶνα τρεφόμενος μὲ κόκκους καὶ ὀπωρικά.

Ἑκατὸν ἑβδομήκοντα περίπου εἴδη περιλαμβάνει τὸ γένος τῶν ψιττακῶν. Τὸ πτηνὸν τοῦτο ἀκμάζει εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, συνοικεῖ κατὰ οἰκογενείας καὶ σπανίως πλανᾶται μακράν. Συνειθίζουσι δὲ οἱ ψιττακοὶ νὰ ξύωσιν ἀλλήλων τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς τραχήλους, ἀγαπῶσι πολὺ τὸν ὕπνον, καὶ ἡ κυριωτέρα τροφὴ τῶν ἐλευθέρων ψιττακῶν εἶνε οἱ τρυφεροὶ βλαστοί, τὰ ὀπωρικά, τὰ γεννήματα καὶ τὰ καρύδια, τὰ ὁποῖα ἀνοίγουσι μὲ πολλὴν ἐπιτηδειότητα· οἱ ἥμεροι τρώγουσι παν ὅ,τι σχεδὸν τοῖς προσφερθῇ, ἐκτὸς τοῦ ὀροσελίνου (μαϊντανοῦ), τὸ ὁποῖον ἐπενεργεῖ εἰς αὐτοὺς ὡς θανατηφόρον φάρμακον.—Ἡ θήλεια γεννᾷ ἀπὸ δύο ἕως τέσσαρα ὠὰ καὶ κάθηται ἐπ' αὐτῶν μετὰ μεγάλης ὑπομονῆς καὶ σταθερότητος, ἐνῷ ὁ ἄρρην στέκει ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένος τῆς φωλεᾶς, προσέχων εἰς ὅλας τὰς χρείας τῆς συνεταίρου αὐτοῦ.—Οἱ ψιττακοὶ μανθάνουσι νὰ ὁμιλῶσι καὶ δύνανται νὰ ἐνθυμῶνται καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν ἱκανωτάτην σειρὰν λέξεων, χωρὶς νὰ ἐννοῶσι μηδέν· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ὅταν τις λέγῃ τι χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇ, λέγομεν ὅτι *ψιττακίζει*, ὅηλ. ὁμιλεῖ ὡσὰν παπαγάλος.

ψιττακὸς (παπαγάλος).

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΨΙΤΤΑΚΩΝ.

Λέων ὁ υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, διαβληθεὶς ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Θεοδώρου Σανδαβαρώνου ὡς μηχανευόμενος κακὰ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ πατρός του, ἐβλήθη ἐν τῇ φυλακῇ, ἀφ' ἧς ἐξῆλθε διὰ τῆς ἐνεργείας ἑνὸς ψιττακοῦ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἓν τινι ἐπισήμῳ ἡμέρᾳ προσεκάλεσεν εἰς γεῦμα λογάδας τινὰς ἐκ τῶν εὐπατριδῶν τῆς αὐλῆς του. Τούτων παρακαθημένων, ψιττακὸς κρεμάμενος ἐν τῷ προδόμῳ, μετὰ κλαυθμηροῦ τόνου ἐφώναξεν, «ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον! τῷ ταλαιπώρῳ πρίγκηπι Λέοντι.» Εἶνε πολὺ πιθανὸν ὅτι ὁ ψιττακὸς οὗτος, ἀκούσας συχνάκις αὐλικοὺς θρηνωδοῦντας κατὰ τὴν ἐκεῖθεν διάβασίν των τὴν κακὴν μοῖραν τοῦ πρίγκηπος δι' ὁμοίων λέξεων, ἐπανέλαβε πολλάκις καὶ ἄλλοτε ταύτας τὰς λέξεις, αἵτινες ὅμως τοσοῦτον συνεκίνησαν τοὺς αὐλικούς, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ φάγωσιν. Ὁ αὐτοκράτωρ παρατηρήσας τοῦτο ἐπαρακίνησεν αὐτοὺς νὰ τρώγωσι μὲ ὄρεξιν. Τότε τις ἐξ αὐτῶν δακρυροῶν, εἶπε, «πῶς ἡμεῖς, Μεγαλειότατε, δύναμεθα νὰ φάγωμεν, ὅταν οὕτω πως ὀνειδιζώμεθα ὑπὸ τοῦ πτηνοῦ ἐπὶ παραλήψει τοῦ πρὸς τὴν οἰκογένειαν ὑμῶν ὀφειλομένου καθήκοντος; Τὸ ἄλογον ζῶον φροντίζει διὰ τὸν κύριόν του· ἡμεῖς δὲ οἱ ὀφείλοντες νὰ πράξωμεν τοῦτο ἠμελήσαμεν νὰ ἱκετεύσωμεν τὴν μεγαλειότητά σου πρὸς χάριν τοῦ πρίγκηπος, ὅστις, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, εἶνε ἀθῶος καὶ πάσχει μόνον ὑπὸ συκοφαντίας.» Ὁ αὐτοκράτωρ συγκινηθεὶς ὑπὸ τούτων τῶν λόγων διέταξεν αὐτοὺς ν' ἀγάγωσιν ἐκ τῆς εἱρκτῆς τὸν Λέοντα, τὸν ὁποῖον προσεδέξατο εὐμενῶς ἐνώπιόν του καὶ ἀποκατέστησεν εἰς τὰ πρότερα αὐτοῦ ἀξιώματα.

—Τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1822 ἡ ἀκόλουθος ἀγγελία ἐδημοσιεύθη ἐν ταῖς ἐφημερίσι τοῦ Λονδίνου. «Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐτελεύτησε, κατὰ τὴν ὁδὸν Half Moon Piccadily, ὁ διαφημισμένος ψιττακὸς τοῦ συνταγματάρχου Ο' Kelly. Τοῦτο τὸ μοναδικὸν πτηνὸν ἤδε

ἀριθμόν τινα ἀσμάτων ἐν ἐντελεῖ χρόνῳ καὶ τόνῳ. Ἠδύνατο νὰ ἐκφράζῃ τὰς χρείας του ἐνάρθρως καὶ νὰ δίδῃ τὰς διαταγάς του σχεδὸν ὡς πράττουσι καὶ τὰ λογικὰ ὄντα. Ἡ ἡλικία του ἦτον ἄγνωστος· ὑπετίθετο ὅμως ὅτι ἦτον ἐπέκεινα τῶν 30 ἐτῶν· διότι πρὸ αὐτοῦ τοῦ καιροῦ ἠγοράσθη ἐν Βριστόλῃ ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου O Kely ἀντὶ 100 γυϊνεῶν. Κατ' ἔτος τινές, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν νὰ κάμνωσι δημόσιον ἔκθεσιν τοῦ πτηνοῦ, προσέφερον τῷ συνταγματάρχῃ 500 γυϊνέας· ἀλλ' ἡ προσφορὰ αὕτη, ἕνεκα τῆς πρὸς τὸ εὐνοούμενον πτηνὸν στοργῆς, ἀπερρίπτετο εὐσταθῶς. Τὸ πτηνὸν τοῦτο οὐ μόνον ἠδύνατο νὰ ἐπαναλαμβάνῃ πολλὰς φράσεις, ἀλλ' ἐπίσης ἀπεκρίνετο εἰς πολλὰς γενομένας αὐτῷ ἐρωτήσεις. Ἅδον ἐσήμαινε τὸν ρυθμὸν μεθ' ὅλας τὰς συμμετρίας ἑνὸς ἐπιστημονικοῦ τεχνίτου καὶ ἐφαίνετο τοσοῦτον ἐμπνεόμενον ὑπὸ τῆς μουσικῆς μελῳδίας, ὥστε ἐὰν τυχαίως ἐλάνθανεν ἕνα φθόγγον ἐπέστρεφε πάλιν ἐκεῖ ὅπου εἶχε πράξει τὸ λάθος, ἐξακολουθοῦν ὅμως να σημαίνῃ τὸν ρυθμόν, καὶ ἐτελείονε τὸ ᾆσμά του μετὰ πολλῆς ἀκριβείας.

Ἑνρίκος ὁ Z' εἶχεν ἕνα ψιττακόν, τὸν ὁποῖον ἐτοποθέτει ἔν τινι δωματίῳ τοῦ ἐν τῷ Westminster ἀνακτόρου του, παρακειμένου ἐν τῷ Ταμέσει ποταμῷ. Ὁ ψιττακὸς ἔμαθε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ πολλὰς φράσεις, τὰς ὁποίας ἤκουεν ἐκ τῶν λεμβούχων καὶ ἐπιβατῶν. Ἡμέρᾳ τινὶ παίζων ἐπὶ τοῦ καθίσματός του ἔπεσεν ἐν τῷ ποταμῷ. Τὸ πτηνὸν ἅμα κατενόησε ποῦ ἦτον, πάραυτα ἀνέκραξε, «Μίαν λέμβον, μίαν λέμβον! — εἴκοσι λίρας διὰ μίαν λέμβον!» Πορθμεύς τις, τυχὼν πλησίον τοῦ μέρους ὅπου ὁ ψιττακὸς ἔπλεε, πιάσας αὐτὸν ἔδωκε τῷ βασιλεῖ, αἰτῶν τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀμοιβήν· ὁ βασιλεὺς τὴν ἀπεποιήθη, εἰπὼν ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ψιττακὸς προσήνεγκε ποσότητά τινα, ὁ πορθμεὺς ὤφειλε καὶ πάλιν ν' ἀναφερθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν 'ἐκείνου διὰ τὴν τιμήν, ἣν ἔπρεπε νὰ λάβῃ. Ἡ ἀναφορὰ ἐγένετο καὶ ὁ ψιττακὸς ἀνέκραξε τόσον ὀξέως ὅσον ἠδύνατο, «δὸς τῷ κατεργάρῃ τρία πέννυα.»

ΤΟ ΜΕΓΑ ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.

Τὸ ἀκόλουθον συμβεβηκός, ἡ ἀλήθεια τοῦ ὁποίου στηρίζεται εἰς ἀξιόπιστον μαρτυρίαν, καταδεικνύει τὸν πρὸς τὴν ἐξουσίαν ὑποταγὴν καὶ τὴν χάριν τοῦ *καθήκοντος* τὴν ἀφοβίαν ἐκείνην τὴν χαρακτηρίζουσαν τὸν ναύτην εἰς τὸν συνήθη καὶ καθημερινὸν αὐτοῦ βίον.

Ἡ ὑποταγὴ δ' αὕτη εἶνε τοσούτῳ θαυμασιωτέρα, ὅταν ὁ ὑποτασσόμενος εὑρίσκηται ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, καθ' ὅσον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑποταγὴ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἰδίαν πεποίθησιν εἶνε σημαντικωτέρα ὡς πρὸς τὴν ἐπιρροὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν παρ' ἡ ὑποταγὴ χάριν ἁπλῶν ἀνθρωπίνων ὑποχρεώσεων.

Πρό τινων ἐτῶν γέρων τις ναύτης πολεμικοῦ πλοίου, πράγματι χριστιανός, ἐνῷ εἰργάζετο ἐν Οὐασιγκτῶνι, συνέλαβε τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καίτοι ἀπολαύων μεγάλων πλεονεκτημάτων, ἴσως ὅμως δὲν ἐγίνωσκεν ἀρκούντως τὴν σωτήριον χάριν τοῦ Θεοῦ, καί, φοβούμενος μήπως ἕνεκεν τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ ἐξουσίας ἄλλοι δὲν ἐτόλμων νὰ τῷ ὁμιλήσωσι περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἀντικειμένου, ἐνόμισεν ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἦτο καθῆκον ἰδικόν του· ἑπομένως ἀπεφάσισε νὰ προσπαθήσῃ ὅπως ὁ ἴδιος προσεγγίσῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ μεγάλου ἀνδρός. Ὁ Ἰάκωβος τὴν ἰδέαν του ἀμέσως ἔκαμεν ἔργον.

Ὅθεν τὴν ἐπαύριον ἐπορεύθη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Προέδρου καὶ εὗρεν εὐκαιρίαν εὔθετον πρὸς τὸν χριστιανικὸν αὐτοῦ σκοπόν. Ὁ Πρόεδρος ἦτο μόνος.

Ὁ ναύτης ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν μετὰ βαθέος σεβασμοῦ καί, ἀφοῦ τῷ ἐξέφρασε τὴν χαράν του διότι ἔφθασεν εἰς τόσον ὑψηλὴν θέσιν καὶ διότι κατῴκει εἰς τόσον λαμπρὰν οἰκίαν, ἦλθεν ἀμέσως εἰς τὸ προκείμενον τῆς ὑποθέσεως εἰπὼν, κύριε Πρόεδρε, ἠσθάνθης ποτὲ τὴν *ἀγάπην* τοῦ Χριστοῦ; Εἰς τοῦτο ὁ Πρόεδρος—ὅστις ἐφάνη, ὡς ἔλεγεν ὁ ναύτης, ὅτι « κατελήφθη αἰφνηδίως » ἕνεκεν τοῦ νεοφανοῦς τοῦ πράγματος, ἐὰν οὐχὶ ἕνεκεν τῆς πρακτικῆς αὐτοῦ φύσεως—ἀπήντησεν· «Οὐχί· νομίζω ὅτι εἰσέτι δὲν κατώρθωσα τοῦτο». «Πῶς!» εἶπεν ὁ γηραιὸς ναύτης, δὲν ἀνεγεννήθης; «οὐχί, ἀπεκρίθη ἡ ἐξοχότης του. «Φοβοῦμαι ὅτι δὲν ἀνεγεννήθην.» «Λοιπόν,» εἶπεν ὁ γηραιὸς ναύτης, «τῷ ὄντι λυποῦμαι δι' ὑμᾶς, διότι ἡ ἀναγέννησις εἶνε τὸ *μέγα θεμέλιον τῆς θρησκείας*. Οὐδεὶς ἵσταται χωρὶς τῆς βοηθείας τὴν ὁποίαν αὐτὴ παρέχει. Ἔχεις καλὴν κατοικίαν καὶ εἴκοσι πέντε χιλιάδας τάλληρα κατ' ἔτος. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤθελα ἀνταλλάξει τὴν θέσιν μου ἀντὶ τῆς ἰδικῆς σου, ἐὰν μοὶ ἐδίδοντο δέκα χιλιάδες κόσμοι. Ἐὰν ἠδύνασο νὰ ἐπισωρεύσῃς ὅλον τὸν χρυσὸν τοῦ κόσμου, δὲν ἤθελον λάβει τὴν θέσιν σου οὐδὲ ἐπὶ μίαν στιγμήν.» Μετὰ ταῦτα ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ θυλακίου του τὴν Νέαν Διαθήκην εἰς μικρὸν σχῆμα, ἀνέγνωσε τὰ πρῶτα ἑπτὰ ἐδάφια τοῦ τρίτου κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου (*), καὶ ἐτελείωσε τὴν ἀποστολήν του προσθέσας, κύριε Πρόεδρε, δὲν ἠξεύρω ἐὰν θὰ σᾶς ὁμιλήσω πλέον ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ θὰ ἀπαντηθῶμεν ἐνώπιον τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖ δὲ δὲν θέλεις δυνηθῆ νὰ εἴπῃς ὅτι δὲν ὑπῆρξα πιστός, ὅτι δὲν σοι συνέστησα τὴν θρησκείαν τοῦ Κυρίου

(*) Ἦτο δὲ ἄνθρωπός τις ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὀνομαζόμενος, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν διὰ νυκτὸς καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν,, Ῥαββί, ἐξεύρομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἦλθες Διδάσκαλος, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ κάμνῃ τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα σὺ κάμνεις, ἐὰν δὲν ἦνε ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἀληθῶς, ἀληθῶς σοὶ λέγω, ἐάν τις δὲν γεννηθῇ ἄνωθεν, δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος νὰ γεννηθῇ, γέρων ὤν; μήποτε δύναται νὰ εἰσέλθῃ δευτέραν φορὰν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ νὰ γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἀληθῶς, ἀληθῶς σοὶ λέγω, ἐάν τις δὲν γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Το γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκός, εἶνε σάρξ· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, εἶνε Πνεῦμα. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι σοὶ εἶπον, Πρέπει νὰ γεννηθῆτε ἄνωθεν.» (Ἰω. Γ'. 1—7.)

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δὲν δύνασαι νὰ μὲ κατηγορήσῃς ὅτι δὲν σοὶ εἶπον τὴν ἀλήθειαν ταύτην, *πρέπει ν' ἀναγεννηθῇς*.

Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν του καὶ ἡσύχασεν ἑαυτὸν ὁ γηραιὸς Χριστιανός, βαλὼν τὴν χεῖρά του εἰς τὸν πολεμικὸν αὐτοῦ πῖλον, ἔκυψε τὴν κεφαλὴν καὶ μετὰ σεβασμοῦ ἀπεσύρθη.

Ὅτε ἀκολούθως ἠρωτήθη, τί ἔκαμε τότε ὁ Πρόεδρος, ἀπήντησεν « ὤ, μὲ ἠυχαρίστησε. πλὴν τὸ πρόσωπόν του ἦτο ὠχρὸν ὡς νεκροῦ.»

Τινὲς πιθανὸν νὰ ἀμφισβητήσωσι τὸ ἀρμόδιον τῆς διαγωγῆς τοῦ ναύτου. Ἀλλ' οὐδεὶς θέλει ἀρνηθῆ ὅτι μετὰ θάρρους ἠκολούθησε τὴν πεποίθησίν του καὶ ὑπήκουσεν εἰς τὴν προτροπὴν τῆς ἑαυτοῦ συνειδήσεως. Ἔχων τοιαύτην συνείδησιν δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως, ἂν ἤθελε νὰ μὴ ἐπιπλήττηται ὑπ' αὐτῆς.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πιστῆς ἐνεργείας αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ γνωσθῇ μέχρις οὗ παραστῶμεν πάντες εἰς τὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ. Δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν μ'ὅλα ταῦτα ὅτι *Ἐκεῖνος*—ὅστις ἐνθυμεῖται τὰς πράξεις τῶν ἑαυτοῦ τέκνων, ὅστις ἔκαμε τὴν εὐωδίαν τοῦ βαρυτίμου μύρου νὰ διέλθῃ τοὺς αἰῶνας ἵνα μαρτυρῇ περὶ τῆς γυναικὸς ἐκείνης ὅτι ἔκαμεν ὅ,τι ἠδύνατο καὶ ὅστις εἶπεν ὅτι ποτήριον ὕδατος διδόμενον ἐπ' ὀνόματί Του δὲν θέλει χάσει τὴν ἀμοιβὴν αὐτοῦ—δὲν θέλει λησμονήσει καὶ τὸν εὐσεβῆ ναύτην, ὅστις ἐν τῷ ἐνθέῳ αὐτοῦ ζήλῳ ὑπενθύμισεν εἰς τὸν Πρόεδρον, ὅτι ὤφειλε νὰ ἀναγεννηθῇ, διότι ἡ ἀναγέννησις εἶνε τὸ *μέγα θεμέλιον τῆς θρησκείας*.

(Ἐκ τοῦ Ἀστ.τῆς Ἀνατολῆς)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

ΓΑΫ ΛΟΥΣΑΚ.

Ὁ Λουδοβίκος Ἰωσὴφ Γαΰ Λουσὰκ (Louis-Joseph Gay-Lussac)' οὗτινος τὴν προτομὴν παραθέτομεν, ἐγεννήθη τῇ 6ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1778 ἐν Ἁγίῳ Λεονάρδῳ, κωμοπόλει τῆς ἐπαρχίας Ἄνω Βιέννης, ἔνθα ὁ μὲν πάππος αὐτοῦ ἐχρημάτισεν ἰατρός, ὁ δὲ πατήρ του εἰσαγγελεύς. Προωρισμένος διὰ τὸ δικηγορικὸν στάδιον, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπαιδεύθη ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ χώρᾳ, ἀκολούθως δὲ ἔν τινι πλησίον τῶν Παρισίων λυκείῳ, ἔνθα προπαρεσκευάσθη ἵνα ὑποστῇ τὰς ἐξετάσεις τῆς παραδοχῆς ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ, ὅπερ ἦν τότε ἡ κεντρικὴ τῶν δημοσίων ἔργων σχολή. Ὄντως δεκτὸς γενόμενος ἐν τῇ εὐκλεεῖ ταύτῃ σχολῇ, ἐξῆλθεν αὐτῆς κατὰ τὸ 1800, διορισθεὶς ἐπὶ τῶν γεφυρῶν καὶ λεωφόρων. Ὁ Βερθολέτος (Bertholet) καθηγητὴς τῆς χημείας τότε τυγχάνων ἐν τῇ πολυτεχνικῇ ταύτῃ σχολῇ. παρετήρησεν ἐν αὐτῷ τοσαύτην ἀφοσίωσιν, ζῆλον καὶ ἀγχίνοιαν, ὥστε εὑηρεσήθη νὰ τὸν προσλαβῇ ὑπὸ τὴν κηδεμονείαν του, καταστήσας αὐτὸν προπαρασκευαστήν του. Παρὰ τῷ σοφῷ τούτῳ ὁ Γαΰ Λουσὰκ ἐγνώρισε τὸν Λαπλάσιον (Laplace), ὅστις τὸ ἐφ' ἑαυτῷ τὸν καθωδήγησεν εἰς τὸ στάδιον τῆς Φυσικῆς.

Τοῦ πρώτου ὑπομνήματος τοῦ νέου τούτου ἐπιστήμονος δημοσιευθέντος τῷ 1801, ἀντικείμενον ἦν ὁ τρόπος τῆς *διαστολῆς τῶν ἀερίων καὶ τῶν ἀτμῶν*. Ἐν τούτῳ δὲ ἐναργῶς κατέδειξεν ὅτι ἡ διαφορὰ τῶν μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀναζητήσεων οὐδαμοῦ ὠφείλετο ἢ εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὕδατος ἐν τοῖς ἀερίοις καὶ ὅτι ὅταν ταῦτα εἰσὶν ἐντελῶς ἀπεξηραμένα, πάντα διαστέλλονται ὁμοιοτρόπως καὶ σταθερῶς. Τὴν ἐπεξεργασίαν ταύτην συνώδευσαν καὶ πολλαὶ ἄλλαι περὶ τῆς *τελοιοποιήσεως τῶν θερμομέτρων καὶ βαρομέτρων*, περὶ τοῦ *ἐντατοῦ τοῦ ἀτμοῦ*, περὶ τοῦ *συνδυασμοῦ καὶ τῆς ἐντάσεως τῶν ἀερίων*, περὶ τῆς ἐξατμίσεως, περὶ τῆς *ὑγρομετρίας* καὶ περὶ τοῦ *μέτρου τῆς ἐνεργείας τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων*. Τῷ 1804

παρουσιάσθη ἁρμόδιος εὐκαιρία πρὸς ἐπεύξησιν τῶν φυσικῶν του ἀναζητήσεων. Ἐπεφορτίσθη μετὰ τοῦ Βιώτου (Biot) τὴν ἐκτέλεσιν ἀεροστατικῆς ἀναβάσεως, πρὸς διαβεβαίωσιν ἂν ἡ μαγνητικὴ δύναμις παύει ἐνεργοῦσα, ὅταν δὲν εὑρίσκεται εἰς συνάφειαν μετὰ τῆς γηΐνης μάζης. Κατὰ τὴν 24ην λοιπὸν Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους οἱ δύο νεαροὶ φυσιοδίφαι εἰσῆλθον ἐν ἀεροστάτῳ διατεθειμένῳ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Conservatoire des arts et metiers καὶ ἔφθασαν εἰς ὕψος 4000 μέτρων. Ἐβεβαίωσαν δὲ ὅτι ἐν τῷ ὕψει τούτῳ ἡ μαγνητικὴ ἔντασις διατηρεῖτο ἄνευ ἐπαισθητῆς ἀλλοιώσεως, ὅτι ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἠλεκτρισμὸς ηὔξανε σταθερῶς ὢν ἀρνητικὸς καὶ ὅτι ἡ θερμοκρασία ἠλαττοῦτο βαθμηδὸν κατὰ λόγον τοῦ ὕψους. Τοῦ ἀεροστάτου τούτου ὄντος λίαν μικροῦ ἵνα φέρῃ ἀμφοτέρους ὑψηλότερον, ὁ Γάϋ Λουσὰκ ἤρξατο ἐκ νέου μόνος τὴν ἀνάβασιν μετά τινας ἡμέρας καὶ κατορθοῖ τώρα ὁ περικλεὴς οὗτος ἀεροναύτης νὰ φθάσῃ εἰς ὕψος ἑπτακισχιλίων μέτρων, τὸ ὑψιστον σημεῖον ὅπερ οὐδεὶς ἄλλος μέχρι σήμερον ἠδυνήθη νὰ πλησιάσῃ· ἐκ πεντακόρου δὲ παρατηρήσεως ἐβεβαιώθη ὅτι ὁ ἀὴρ χάνει ἕνα βαθμὸν θερμότητος ἀνὰ 174 μέτρα ὕψους· συνέλεξεν ἀέρα ἐκ διαφόρων ὑψῶν καὶ διὰ τῆς ἀναλύσεως ἐγνώρισεν ὅτι ὁ ἀὴρ τῶν ὑψηλοτέρων στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαίρας ἦν τῆς αὐτῆς τῶν χαμηλοτέρων συστάσεως· τέλος δὲ ἔκαμεν ἀπειρους ἀξιοσημειώτους παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν θλίψεων, τῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς ὑγρασίας ἐν τοῖς διαφόροις ὕψεσιν. Αἱ μετ' ἐπιτηδειότητος γενόμεναι αὗται ἀναζητήσεις τὸν διέκριναν ἔκτοτε εἰς λίαν ἔξοχον φυσικὸν καὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ τὸν καταστήσωσι παραδεκτὸν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Οὐμβόλδος ἐπανέκαμπτεν ἐκ τῆς ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ περιηγήσεως· προσέλαβε λοιπὸν εἰς τὴν φιλίαν του τὸν Γάϋ Λουσὰκ καὶ τὸν συνεταιρίσθη ἐν ταῖς φυσικαῖς καὶ χημικαῖς αὐτοῦ ἐρεύναις· κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδόν του ἔκ τινων ἐκδρομῶν, ἃς ὁμοῦ ἐποιήσαντο ἐν Γαλλίᾳ, Ἑλβετίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, κατέγιναν εἰς εὐδιομετρικὰς παρατηρήσεις. Ἀνεγνώρισαν ὅτι ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ ὕδατος *εἰς ὄγκος ἀερίου ὀξυγόνου συνδυάζεται διὰ τῆς καύσεως μὲ δύω ὄγκους ἀερίου ὑδρογόνου*. Βραδύτερον ὁ Γάϋ Λουσὰκ ἐγενίκευσε τὴν παρατήρησιν ταύτην καὶ ἐξήγαγε τὸν *Νόμον τῶν ἀερίων* τὸν τοσούτῳ γόνιμον εἰς ἐφαρμογάς, καίτοι βραδύναντα νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν ἐπιστήμην.

Μετὰ τὰ ἔργα ταῦτα ἐδημοσίευσε διαφόρους μακρὰς καὶ σοφὰς διατριβὰς ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τῆς Βολταϊκῆς στήλης. Ἐν ἔτει 1807 οἱ Hisinger καὶ Berzelius ἀνήγγειλαν τὴν δύναμιν τοῦ Βολταϊκοῦ ρεύματος πρὸς διάζευξιν τῶν στοιχείων τῶν συνθέτων σωμάτων, καὶ τὴν ἰδιότητα ἣν κέκτηται τὸ ρεῦμα τοῦτο νὰ μεταφέρῃ τὰ στοιχεῖα ταῦτα τῶν σωμάτων εἰς τοὺς ἀντιθέτους πόλους. Τὸ ἐπὶὸν δ' ἔτος ὁ Humphry Davy ἐπολλαπλασίασε τὰ πειράματα τῆς κατατάξεως ταύτης, καὶ ποικίλας αὐτὰ τὰ παρήγαγεν ἐκ νέου δι' ὀργάνων μεγάλης δυνάμεως, ὅθεν περαιῶν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ποτάσσης καὶ τῆς σόδας δύω ἁπλᾶς οὐσίας, αἵτινες ϛεροῦνται πάντων τῶν μεταλλικῶν χαρακτηριστικῶν, ὀνομάσας αὐτὰς *Ποτάσσιον καὶ Σόδιον*. Τὰ δύω ταῦτα μέταλλα, συνδυαζόμενα ἐκ νέου μετὰ τοῦ ὀξυγόνου ἐξ οὗ ἐχωρίσθησαν, παράγουσι τὰ *ἀρχικὰ κάλεα* (alcalis). Ἀνακάλυψις τοσούτῳ περιφανὴς ἠξίωσεν εἰς τὸν ἄγγλον χημικὸν τὸ πεντηκοντακισχιλιόφραγκον βραβεῖον προταθὲν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος διὰ τὰ ἐπωφελέστερα ἀποτελέσματα ἅτινα ἐδύναντο νὰ ἐπιτευχθῶσι διὰ τῆς χρήσεως τῆς Βολταϊκῆς στήλης. Ὁ Γάϋ Λουσὰκ καὶ ὁ Thénard ἔσπευσαν τότε ν' ἀκολουθήσωσι τὴν νέαν ταύτην ὁδὸν, ἥτις ἐφάνη αὐτοῖς γόνιμος εἰς ἀπροσδοκήτους συνεπείας. Τῇ Ἀκαδημίᾳ ἐπιτυχούσης παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν μέσων πρὸς κατασκευὴν στήλης ἰσχύος σημαντικῆς, ὁ Γάϋ Λουσὰκ καὶ ὁ Thénard ἐπεφορτίσθησαν νὰ διευθύνωσι τὰ πειράματα δι' ἃ ἡ σκευασία αὕτη προωρίθη. Ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τοῦ 1808 ἀνήγγελλον τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ μέσου πρὸς ἐπιτυχίαν διὰ μείζονος ἐντάσεως τῶν νέων μετάλλων ἄνευ τῆς χρήσεως τῆς στήλης, τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ βορικοῦ ὀξέος διὰ ἐνεργείας αὐτοῦ κλπ· ἐξηκολούθησαν δὲ τὰς ἐρεύνας των μετὰ ζήλου, δημοσιεύσαντες τὰ ἀποτελέσματα τῷ 1811 ἐν συγγράμματι ἐπικαλουμένῳ *Φυσικοχημικαὶ ἐρευναι* ἐν δυσὶ τόμοις, ἐξ οὗ καὶ ὁ Davy ἐπωφελήθη τὰ μέγιστα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἰδίων του ἐρευνῶν. Εὐγενὴς καὶ νόμιμος ἄμιλλα ἄνευ ἀντιζηλίας, ἥτις ἐπλούτησε τὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν περιεργοτέρων συμβεβηκότων, ἅπερ κατεκτήσατο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ Lavoisier.

Τῷ 1813 ἐργοστασιάρχης τις τῶν Παρισίων ὀνόματι Courtois ἀνεκάλυψεν ἐν ταῖς τῶν φύκων τέφραις οὐσίαν τινά, ἥτις τῷ ἐφάνη ὅλως νέα, καὶ διεκοίνωσε τοῦτο εἰς τὸν Γάϋ Λουσὰκ· οὗτος δὲ μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρουσίασεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ὑπομνημά τι, ἐν ᾧ κατήρτιζε τοὺς κυριωτέρους χαρακτῆρας τῆς νέας ταύτης οὐσίας, εἰς ἣν ἀπέδωσε τὸ ὄνομα *Ἰώδιον*. Ἐν τῷ διαστήματι δὲ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀνέγνω καὶ δεύτερον ὑπόμνημα περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου. Αἱ δύο αὗται προκαταρκτικαὶ συνόψεις ἦσαν τὸ προοίμιον ὑπομνήματος ἐκτενεστάτου, ὅπερ ἀνεφάνη τὸ ἐπιὸν ἔτος καὶ ὅπερ ἦν ἀληθὴς μονογραφία τοῦ ἰωδίου. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦν τοσούτῳ πλῆρες ὥστε ἔκτοτε δὲν ἠδυνήθησαν ἢ νὰ ἐπεκτείνωσι μόνον τὰ ἀποτελέσματα καὶ νὰ τελειοποιήσωσι τὰς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως μεταχειρισθείσας μεθόδους χωρὶς οὐδόλως νὰ μεταρρυθμίσωσι τὰ διδόμενα ἅπερ κατήρτισε, καὶ ἔμεινεν ὡς ὑπόδειγμα κατοπτεύσεως, καθότι ἡ σπουδὴ τῆς νέας ταύτης οὐσίας ἐκτίθεται ἐν τούτῳ μετὰ σταθερότητος κρίσεως καὶ λεπτότητος διηγήσεως, ἐξ ὧν οὐδὲν ἀβέβαιον καὶ ἀπαρατήρητον ὑπολείπεται· ὁμοφώνως δὲ πάντες οἱ χημικοὶ παραδέχονται αὐτὸ ὡς τὸ ἐντελέστερον ἔργον τοῦ εἴδους τούτου ὅπερ ἐδύνατο νὰ ὑπάρξῃ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν.

Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1815 ὁ Γάϋ Λουσὰκ ἐπεσφράγισε τὴν φήμην του ὡς χημικὸς διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ *κυανογόνου ἢ ἀζωτούχου ἄνθρακος*, ἥτις ὑπῆρξε σπουδαιοτάτη διὰ τὴν ἐπιστήμην, καθόσον πρώτη παρέσχε παράδειγμα σώματος συνθέτου ὅπερ ἐν τοῖς συνδυασμοῖς αὐτοῦ φέρει χαρακτῆρας, οἵτινες δὲν εἶχον παρατηρηθῆ εἰσέτι εἰμὴ ἐν τοῖς ἁπλοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τούτοις καθόσον μετέβαλε ριζηδὸν τὴν θεωρίαν τῆς ὀξειδώσεως.

Πράγματι δὲ ἐκ τῶν δύο τούτων ὑπομνημάτων ἐπὶ τοῦ ἰωδίου καὶ ἐπὶ τοῦ κυανογόνου ὁ Γάϋ Λουσὰκ ἐπορίσθη τὴν θεωρίαν τῶν *Τδροξέων*, ἐν ἐκ τῶν λαμπροτέρων βημάτων ἅτινα ἐποιήσατο ἡ ἐπιστήμη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ κλῶνος μας. Τὰ ἔργα ὅμως τοῦ Γάϋ Λουσὰκ δὲν περιωρίσθησαν εἰς τὰς ἐρεύνας μόνον ταύτας τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης καὶ τὰς ὡραίας θεωρίας αἵτινες βασίζονται ἐπὶ τῆς ἀκριβείας καὶ ἐναργείας πραγματικῶν παρατηρήσεων. Καταστὰς καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας ἐν τῇ πολυτεχνικῇ σχολῇ καὶ ἀκολούθως ἐν τῷ μουσείῳ, ἦν χαρακτῆρος πάντοτε ἁπλοῦ μετ' ἀξιοπρεπείας, καὶ αἱ ἰδέαι αὐτοῦ ἀκραιφνεῖς, ὀρθαὶ καὶ διαυγεῖς. Ἀπὸ τοῦ 1815 ἦτο μέλος τοῦ συμβουλίου τῶν τεχνῶν καὶ τῶν βιομηχανιῶν παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἐν ἔτει 1808 διωρίσθη διευθυντὴς ἐπὶ τῆς πυρίτιδος καὶ τοῦ θείου καὶ βραδύτερον ἐκλήθη ἐξελεγκτὴς τῶν νομισματοσήμων. Αἱ διάφοροι αὗται πολιτικαὶ θέσεις τὸν διευκόλυναν εἰς τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν· ἐφεῦρε δηλονότι τὸ πνευματόμετρον, κατεσκεύασε βαρόμετρον κομιστόν, ἐτελειοποίησε τὰς δοκιμασίας ἐπὶ τῶν χρυσούχων καὶ ἀργυρούχων ὑλῶν, ἐδημοσίευσε τὰς *πρακτικὰς μαθήσεις*, τὰ μέγιστα ὠφελίμους πρὸς διαφόρους κατασκευασίας ἐπὶ τῶν ἐκχρωματιζουσῶν χλωρώσεων, ἐπὶ τῆς δοκιμῆς τῶν ἐμπορευσίμων κάλεων, κλπ.. Ἐχρημάτισε ἐ μέλος τῆς Ἀκαδημίας ἀπὸ τοῦ 1804 καὶ τῷ 1821 ἐξελέγη βουλευτὴς τῆς ἄνω Βιέννης, φυλάξας τὴν πολιτικὴν ταύτην θέσιν ὡς σοφὸς, δραστήριος, φιλόνομος καὶ ἀφωσιωμένος. Τῷ 1839 ἐκλήθη γερουσιαστὴς (Paire de France) καὶ ἀπεβίωσε τῷ 1850 εἰς ἑβδομήκοντα καὶ δύω ἐτῶν ἡλικίαν ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος Ὁ Γάϋ Λουσὰκ εἶχε διαθέσεις ἁπλὰς καὶ ἐγκρατεῖς καὶ ἕξεις τακτικάς. Αἱ ἐπιτυχίαι τῶν κατορθώμματων εἰς οὐδένα πώποτε προὐξένησαν τὸ ἐλάχιστον ἄλγος, διότι πάντοτε ἐδικαιοῦντο νὰ κατέχωσι τὴν πρώτην βαθμίδα ἕνεκα τῆς μεγάλης του ἀξιότητος ἢ ἡ ὑπεροχὴ ἦν ἀναμφίλεκτος. Ἀποκτήσας ἐντίμως σημαντικὴν περιουσίαν καὶ τυχὼν ὅλων τῶν τιμῶν ἃς δύναται ἡ ἐπιστήμη νὰ παράσχῃ, ἀρῆκε μνήμην ἀνδρὸς ἀκεραίου, ἀμέμπτου, καὶ τοῦ σοφωτέρου πάντων, δι' οὗς ἡ πατρίς του ἐγκαυχᾶται.

Μεταγλωττισθὲν ὑπὸ Κ. Γ. ΛΑΜΠΡΟΥ.

ΠΕΡΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.

Ἕως πότε; ἴσως θ' ἀνακράξῃ τις τῶν ἀναγνωστῶν, ἕως πότε περὶ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε θέματος; — Δὲν θὰ ἔχῃ ἄδικον ὁ φίλος οὗτος, διότι ἡ τῶν αὐτῶν ἐπανάληψις βεβαίως καθίσταται ἀηδὴς καὶ φέρει τὸν κόρον· ἀλλὰ τί ποιητέον, ἀφοῦ τὸ ζήτημα εἶνε ζωτικώτατον, ἀφοῦ ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἢ τοιούτου τῆς διδασκαλίας συστήματος ἐξαρτᾶται ἢ ἡ εὐδαιμονία ἢ ἡ κακοδαιμονία ἡμῶν;

Ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο προτιθέμεθα ἢ πρῶτον μὲν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν χαρὰν ἡμῶν ἐπὶ τῇ καὶ ἐνώπιον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλλ. Φιλολ. Συλλόγου περὶ διδασκαλίας ἀγορεύσει τοῦ κ Ι. Ι. Σκυλίσση, ἧς, διὰ τοῦ «Νεολόγου» (1046—1048) δημοσιευθείσης, τὴν ἀνάγνωσιν στενῶς συνιστῶμεν τοῖς ἐνδιαφερομένοις· δεύτερον δὲ νὰ μετενέγκωμεν εἰς τὰς στήλας τοῦ Μέντορος τὸ ἐφεξῆς ἀξιόλογον ἀπόσπασμα ἀγορεύσεως, ἥτις ἐγένετο πέρυσιν ἐν ταῖς δημοσίαις ἐξετάσεσί τινος τῶν σχολείων τῆς Λέσβου, καὶ ἥτις κατὰ τύχην περιῆλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν.

Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἔχει ὡς ἑξῆς

»Κύριοι, ποῖος ὁ προορισμὸς τῶν σχολείων; ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως παντοειδῶν ἐκπαιδευτηρίων; — Μὴ ζητήσετε νὰ μάθητε τοῦτο ἀπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλην· μὴ προστρέξητε εἰς τοὺς μεγάλους φιλοσόφους τῆς Εὐρώπης. Ἐγὼ θὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς ἕνα μέγαν διδάσκαλον, εἰς τὸν διδάσκαλον τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Πιττακοῦ καὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος. Τίς οὗτος; Ὁ λαὸς, κύριοι, ἡ ἔμφυτος σοφία τοῦ λαοῦ. Ἐρωτήσατε ἕνα κηπουρόν, ἕνα ἀχθοφόρον, ἕνα κτίστην, ἕνα σιδηρουργὸν διατί στέλλει τὸν υἱόν του εἰς τὸ σχολεῖον; εὐθὺς θὰ σᾶς ἀποκριθῇ: *θέλω νὰ γίνῃ ἄνθρωπος· θέλω νὰ ζήσῃ ὄχι ὅπως ἐγώ, δυστυχισμένα καὶ κοπιασμένα*. Ἠκούσατε, κύριοι, ὡραιότερον καὶ σαφέστερον ὁρισμὸν τοῦ σκοποῦ τῶν σχολείων; Δι' ἐμέ, σᾶς βεβαιῶ, οὐδὲν λαμπρότερον, οὐδὲν ὑψηλότερον, οὐδὲν καθαρώτερον,—*θέλω νὰ γίνῃ ἄνθρωπος ὁ υἱός μου*. Συναισθάνεται ὁ ταλαίπωρος ὅτι ἐξέπεσε τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας, μείνας ἀμαθὴς καὶ ἀγράμματος· συναισθάνεται τὴν τύφλωσίν του, διότι πᾶσα ἡ κτίσις δι' αὐτὸν εἶνέ τι μυστηριῶδες καὶ ἀκατάληπτον· ὅλα τὰ φυσικὰ φαινόμενα εἶνε τυχαίας ἐνεργείας, εἶνε σημεῖα τοῦ Θεοῦ καλῶν καὶ κακῶν συμβαμάτων προμηνύματα· δὲν δύναται νὰ ὑψώσῃ τὸν νοῦν μέχρι τοῦ Πλάστου καὶ ν' ἀποδώσῃ αὐτῷ τὴν πρέπουσαν λατρείαν, τὴν *ἐν Πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ*, διότι τὸ ἀδρανὲς καὶ ἀκατέργαστον τῶν πνευματικῶν του δυνάμεων ἀδυνατεῖ ν' ἀντιληφθῇ ἐκ τῆς θεωρίας τοῦ σύμπαντος τὰ προσόντα καὶ τὰς τελειότητας τοῦ ὑπερτάτου Ὄντος. Καὶ εἶνε πρόδηλον, κύριοι, ὅτι οὐδέποτε ἀποδίδομεν τὴν πρέπουσαν τιμὴν οὔτε εἰς τὸν ἄνθρωπον οὔτε εἰς ὁποιονδήποτε πρᾶγμα, ἐὰν ἀκριβῶς δὲν γνωρίσωμεν τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὰς καλὰς ἢ κακὰς ἰδιότητάς του. Δότε εἰς χεῖρας παιδὸς τμῆμα ὑέλου καὶ τὸν πολυτιμότερον ἀδάμαντα· ἀφοῦ χορτάσῃ παίζον μὲ ταῦτα, θὰ ρίψῃ ἔπειτα ἀμφότερα εἰς τὸν βόρβορον.»

«Ἀλλὰ πόθεν ἡ συνείδησις αὕτη ἐν τῷ ἀπαιδεύτῳ καὶ παντάπασιν ἀμορφώτῳ ἀνθρώπῳ; Καθὼς πολλάκις, κύριοι, τὸ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ διεσκορπισμένον ἠλεκτρικὸν φῶς καὶ τὸ ἐν τῇ ὕλῃ λανθάνον θερμογόνον αἴφνης καὶ ἄνευ φαινομένης αἰτίας ἐκεῖνο μὲν λάμπει, τοῦτο δὲ ἀνάπτει, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἄϋλον τοῦτο καὶ ἐσωτερικὸν φῶς, διασπᾷ τὰ δεσμά του, ῥίπτει λάμψεις τινὰς καὶ ἀστραπὰς διαβατικάς, διαφωτίζει τὴν παροῦσαν ἐλεεινὴν κατάστασίν του καὶ ἀναμιμνήσκει αὐτῷ τὴν προτέραν, τὴν τελείαν, τὴν εὐδαίμονα, τὴν μακαρίαν, εἰς ἣν ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ. Διότι πόθεν ἄλλοθεν πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι προέρχεται ἡ ἔμφυτος αὕτη ἐπιθυμία τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ βαναυσουργοῦ πρὸς τὴν ἐξανθρώπισιν τοῦ υἱοῦ του ἢ ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς πρότερον μὲν εὐγενοῦς, νῦν δὲ ἐκπεπτωκυίας ἀξίας του;

Ἰδού, κύριοι, τί πρῶτον ἀπαιτεῖ ὁ λαὸς παρὰ τῶν σχολείων, εἰς ἃ προθύμως συνεισφέρει τὸν ἐν ἱδρῶτι ἀποκτώμενον ὀβολόν του. Ἀπαιτεῖ τὰ τέκνα του *νὰ γίνωσιν ἄνθρωποι*, ν' ἀναλάβωσι δηλ. τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἀξίαν των, νὰ γνωρίσωσιν ἑαυτοὺς

καὶ τὴν περικυκλοῦσαν αὐτοὺς φύσιν, νὰ κατανοήσωσι τὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας αὐτῆς καὶ διὰ μέσου τούτων ν' ἀνυψωθῶσι μέχρι τῆς γνώσεως τοῦ Ὑψίστου Δημιουργοῦ· τότε δὲ μόνον πιστεύει ὅτι θὰ γείνωσιν *ἀληθῶς* θεοσεβεῖς καὶ *πράγματι* χριστιανοί.

» Δευτέρα ἀπαίτησις τοῦ τεχνίτου, τοῦ ζευγηλάτου, τοῦ θαλασσομαχοῦντος ναύτου, τοῦ χειρώνακτος εἶνε νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὰ τέκνα του μέσα εὐζωΐας, μέσα βίου ἀνετωτέρου καὶ ἥττον ἐπιπόνου. Ἀσχάλλει ὁ ἄθλιος καὶ ἀδημονεῖ διότι βλέπει ὅτι κατεδικάσθη νὰ ἦνε αἰώνιος δοῦλος τῆς ἀγρίας καὶ πολλάκις ἀγνώμονος φύσεως, ἐργάτης διηνεκὴς τῆς ἀκατεργάστου καὶ ἀτιθάσσου ὕλης. Ἀλλὰ πῶς νὰ θρέψῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰ μὴ ἐργαζόμενος νυκτός τε καὶ ἡμέρας; Διὸ καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ καταστήσῃ τὸν διάδοχόν του, τὸν κληρονόμον του ἱκανώτερον περὶ τὸν πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτον ὄργανον προσφορώτατον θεωρεῖ τὰ σχολεῖα καὶ τὰ γράμματα. Καὶ ἔχει δίκαιον, κύριοι. Ἡ δὲν βλέπομεν ὅτι καὶ ἡ γεωργία καὶ πᾶσαι αἱ βαναυσουργικαὶ τέχναι καὶ πᾶσαι αἱ βιοποριστικαὶ ἐπιτηδεύσεις ἐξευγενίσθησαν καὶ ἐτελειοποιήθησαν διὰ τῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων ἐν τῇ περιωτισμένῃ Εὐρώπῃ καὶ ἔγιναν παραγωγικώτεραι, ἀνταμείβουσαι εὐχερῶς καὶ ἀφθόνως τοὺς μόχθους τοῦ ἀνθρώπου;

» Φέρε ἐξετάσωμεν ἤδη ἂν καὶ κατὰ πόσον τὰ ἰδικά μας σχολεῖα ἐπιτυγχάνουσι τοῦ διπλοῦ αὐτῶν σκοποῦ, κατὰ πόσον ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν ἐντολὴν αὐτῶν, περὶ ἧς τοσοῦτον ὑψηλὴν ἰδέαν ἔχει ὁ λαὸς καὶ εἰς ἣν βεβαίως ἀποβλέπουσαι αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἐσύστησαν ταῦτα καὶ μεριμνῶσι περὶ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν.»

» Καὶ ὡς μὲν πρὸς τὸ δεύτερον τῶν ἔργων, ἴσως δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι ἐπέτυχον ἐν μέρει τοῦ σκοποῦ των· διότι ἐφοδιάζοντα τὸν παῖδα μὲ τὰς πρώτας γνώσεις τῆς ἀναγνώσεως, τῆς γραφῆς, τῆς ἀριθμητικῆς, καὶ διδάσκοντα αὐτὸν τὴν γλῶσσαν, τὸ πάγχρηστον τοῦτο ὄργανον πάσης συναλλαγῆς, τὸν καθιστῶσιν ἱκανώτερον περὶ τὴν ἄσκησιν τέχνης τινὸς ἢ βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος».

«Ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ πρῶτον τί ἔπραξαν καὶ τί πράττουσι τὰ σχολεῖα; Οἰκτρά, κύριοι, οἰκτροτάτη ἀποτυχία. Ἐρωτήσατε τοὺς ἁπανταχοῦ διδασκάλους, ἀναγνώσατε τὰς ἐφημερίδας, τὰ περιοδικά· μίαν φωνὴν θ' ἀκούσητε πανταχοῦ, φωνὴν ἀπελπιστικήν. Τὰ σχολεῖα οὐδόλως ἢ ἐπ' ἐλάχιστον κατωρθωσαν νὰ μορφώσωσι, νὰ ἠθικοποιήσωσι τὸν παῖδα, νὰ τὸν κάμωσιν ἐν ὀλίγοις ἄνθρωπον. Ὅτι βεβαίως ὁ διδάσκαλος δὲν εἶνε ὑπαίτιος τῆς ἀποτυχίας ταύτης, τοῦτο εἶνε πανθομολογούμενον· ἄλλως ὅλοι οἱ διδάσκαλοι θὰ ἦσαν ἀνίκανοι καὶ ἀνάξιοι τοῦ ἐπαγγέλματός των».

»Ἠρευνήθησαν λοιπὸν τὰ αἴτια τοῦ τοιούτου φαινομένου καὶ ἐζητήθησαν οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης ἀνωμαλίας· συμπέρασμα δὲ τῶν ἐρευνῶν τούτων ὑπῆρξεν ὅτι τὸ ἐπικρατήσαν σύστημα τῆς παιδεύσεως εἶνε σφαλερόν, ὅτι ὁ διοργανισμὸς τῶν σχολείων εἶνε ἐλαττωματικός, ὅτι περιωρίσθησαν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν διανοητικῶν μόνον δυνάμεων καὶ ὄχι συνάμα τῶν ἠθικῶν καὶ σωματικῶν, εἰς τὴν μετάδοσιν γνώσεων καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ρύθμισιν τῆς καρδίας· τέλος *εἰς τὴν παραμέλησιν πάσης θρησκευτικῆς ἀγωγῆς*. Ὅλα ταῦτα εἶνε λόγοι εὐπρόσδεκτοι, ἀποχρῶντες, ἀρκούντως δικαιολογοῦντες τὴν ἀδυναμίαν τῶν σχολείων περὶ τὸ ἠθοποιητικὸν αὐτῶν ἔργον, περὶ τὴν ἐξανθρωπιστικὴν αὐτῶν ἀποστολήν.

»Ἀλλ' ὅμως καὶ πάλαι καὶ νῦν συζητεῖται μεταξὺ τῶν σοφῶν ἂν ἡ ἀρετὴ εἶνέ τι διδακτὸν ἢ ὄχι· καὶ ἡ πεῖρα δὲ καὶ ὁ λόγος ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἠθικὴ δὲν διδάσκεται ἀλλὰ μεταδίδεται διὰ τοῦ παραδείγματος ἀπὸ τοῦ ὅλου εἰς τὸ μέρος, ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰς κάτω, ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα. Ἔργον δὲ τῶν σχολείων εἶνε νὰ στερεοποιῶσι τὰς κατ' οἶκον ἀποκτηθείσας καλὰς ἕξεις καί, ὡριμασάσης τῆς κρίσεως, νὰ διδάσκωσι τὸν παῖδα ὅπως μετὰ λόγου πράττῃ τὸ ἀγαθόν.»

»Ἂν δὲ ἀπὸ τοῦ γενικοῦ καταβῶμεν εἰς τὰ μερικά, θὰ εὕρωμεν ὅτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ πολλὰ στοιχεῖα ἀντιστρατεύονται εἰς τὸ ἔργον τοῦ σχολείου. Τὸ στενὸν καὶ λίαν περιωρισμένον τοῦ τόπου, ἡ ἀδιάκοπος ἐπαφὴ τῶν μαθητῶν μετὰ τῶν παίδων τῶν τριόδων, ἡ διενεκὴς ἐν ταῖς ὁδοῖς περιπλάνησις παίδων ἀνίσου ἡλικίας πολλάκις μέχρι βαθείας νυκτός, ἡ ἀξιοκατάκριτος ἀκηδία τῶν πατέρων, ἡ ἔλλειψις πάσης σπουδαίας ἐποπτείας καὶ παιδονομίας, ἡ ἄγνοια τοῦ αἰσθήματος τῆς αἰδοῦς—πάντα ταῦτα τί ἄλλο κάμνουσιν ἢ συγκατασστρέφουσιν ὅ,τι τὸ σχολεῖον, ὅ,τι ὁ διδάσκαλος οἰκοδομεῖ; Οὐδὲ Ἡρακλῆς ἂν ἦτο, δὲν ἤθελε κατισχύσει πρὸς τοιούτους ἀντιπάλους. Σπείρει ὁ γεωργὸς σῖτον καθαρόν, ἀλλ' ἐχθρὸς ἄνθρωπος ρίπτει διὰ νυκτὸς ἐν αὐτῷ ζιζάνια, ἅτινα πνίγουσι τὰ ἀγαθὰ σπέρματα.»

» Ἔπειτα ὁποῖον ἐφόδιον φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ὁ μαθητὴς στελλόμενος εἰς τὸ σχολεῖον; φόβον καὶ μόνον φόβον. Φιλοτιμία, εὐπείθεια, ἀγάπη πρὸς τὰ γράμματα, συμπάθεια ἢ σέβας πρὸς τὸν διδάσκαλον, πάντα ταῦτα ἐλλείπουσι παντάπασιν ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων. Τὸ σχολεῖον τῷ παρεστάθη ὡς δεσμωτήριον, ὡς κόλασις· ὁ δὲ διδάσκαλος ὡς δεσμοφύλαξ, ὡς δαίμων τοῦ ᾅδου. *Θὰ σὲ μαρτυρήσω εἰς τὸν διδάσκαλον*, μεταφραζόμενον εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ παιδός, σημαίνει *θὰ σὲ παραδώσω εἰς ἄγριον τύραννον, εἰς βασανιστήν*.»

» Ταῦτα λοιπὸν εἰσι, κύριοι, τὰ ἐπιτόπια κωλύματα, τὰ ὁποῖα πρέπει ἡμεῖς νὰ ἄρωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀποβαίνῃ τὸ ἔργον τοῦ σχολείου ἔτι μᾶλλον καὶ δυσχερὲς καὶ ἄχαρι καὶ ἀνωφελές. Αἴρονται δὲ ταῦτα διὰ τῆς συνδρομῆς πάντων ἢ, ὀρθότερον εἰπεῖν, τῶν νοημονεστέρων καὶ χρηστοτέρων πολιτῶν.»

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΘΝΗΚΟΤΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 351).

—

Ἡ καρδία τῆς νέας ἤρχισε νὰ πάλλῃ σφοδρότατα. Ἠκολούθησε τὴν μητέρα της καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεραι μετά τινας στιγμὰς εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὁ Ἀνατόλιος Δουβουχέτης παρουσίασε τὸν λεγόμενον φίλον του, ὅστις μεγάλως ἐπεθύμει νὰ μάθῃ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θείου του. Ἀφ' ἑτέρου, διὰ δύο λίαν διαφόρους αἰτίας, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ τὴν ἐξήταζον μεθ

ὅλης τῆς περιεργείας, ἣν ἡ εὐγένεια ἐπέτρεπεν εἰς αὐτάς. Ἀμφότεραι ἦσαν λίαν συγκεκινημέναι.

— Πόσον εἶνε ὡραία! ἔλεγε καθ' ἑαυτόν ὁ Γουστάβος, παρατηρῶν τὴν νεάνιδα.

Ἀφ ἑτέρου ἡ Μελανία ἦτο τόσον τεταραγμένη, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ σχηματίσῃ ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τῆς ἐπιστολῆς· ἠσθάνετο ὅμως ὅτι ὁ νέος ὁ τοσοῦτον πρᾶος τὴν φυσιογνωμίαν, εἰλικρινὴς καὶ ἁπλοῦς τὸ βλέμμα, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προσενεχθῇ πρὸς αὐτὴν δι' ἀκαίρου ἀστειότητο ἀλλ' οὔτε δι' ἀπρεποῦς φενακισμοῦ. Εἰλικρινῶς λοιπὸν τῇ ἐξέφραζε τὸν ἔρωτά του. Ἡ παρουσία του ἄλλως ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς μητρός της δὲν ἀπεδείκνυε τὸ πραγματικὸν τῶν αἰσθημάτων του; Καὶ τότε . . . Ἡ Μελανία δὲν ἐτόλμα νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω· ἦτο λίαν ἐκπεπληγμένη δι' ὅ τι ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸ πνεῦμά της.

Ἐν τούτοις ἡ κυρία Ρογήρου· ἦτο ἡσυχος κατὰ τὸ φαινόμενον ἠυχαρίστησε τὸν Γουστάβον Βουρὲλ διότι εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἀγροτικήν της οἰκίαν. Ὁ Γουστάβος ἀπεκρίθη εὐφυῶς καὶ βλέπων ὅτι δὲν τῷ ἀνέφερον οὐδὲν περὶ τῆς ἐπιστολῆς, ἐπρόσεξε καλῶς μὴ εἴπῃ οὐδὲν περὶ αὐτῆς. Ζωηρῶς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῆς κυρίας Ρογήρου, διηγήθη κατ' ὀλίγον ὅλην τὴν ἱστορίαν του καὶ τὴν τοῦ μακαρίτου θείου του. Ἡ κυρία Ρογήρου τὸν ἤκουσε μετὰ τῆς μεγαλητέρας προσοχῆς· θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἐφοβεῖτο μὴ χάσῃ καὶ μίαν μόνην λέξιν τῶν λόγων του.

— Ἐλπίζω, κύριε, ὅτι εἰς περίστασιν καθ' ἣν δὲν ἔχετε νὰ ἐξοδεύσετέ που τὰς ὥρας σας, θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ διέλθητε μεθ ἡμῶν τὴν ἑσπέραν σας.

— Θεωρῶ ἐμαυτόν, κυρία, λίαν εὐτυχῆ διὰ τὴν ὁποίαν μο περιποιεῖτε τιμήν, ὅθεν καὶ δέχομαι εὐχαρίστως.

— Ἴδοὺ ὅτι εἴμεθα σύμφωνοι. Θὰ γευματίσωμεν εἰς τὰς ἕξ, εἶτα θὰ διασκεδάσωμεν ὀλίγον εἰς τὴν μουσικήν. Εἶσθε μουσικός, κύριε Βουρέλ;

— Πολὺ ὀλίγον, κυρία.

— Ὅ ἐστι, εἶσθε· θὰ κρίνωμεν περὶ τούτου τὴν ἑσπέραν ταύτην. Ἐν τῷ μεταξύ, ἂν ἀγαπᾶτε, ἐπισκεπτόμεθα τὸ μικρόν μας κτῆμα . . , Ὤ! δὲν εἶνε ἐκτεταμένον, προσέθηκε γελῶσα· ἔχε περίμετρον ἑκατὸν πεντήκοντα μέτρων περίπου.

Ἠγέρθη, ἔλαβε τὸν βραχίονα τοῦ Γουστάβου καὶ κατέβησαν πρὸς τὸν κῆπον, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀνατολίου, ὅστις ἔδωκε τὸν βραχίονα εἰς τὴν ἐξαδέλφην του.

— Ὁ κῆπος σας εἶνε τερπνότατος, κυρία, καὶ ἐντελέστατα καλλιεργημένος.

Ἠδύνατο νὰ ἦνε πολὺ καλλίτερος, ἀλλὰ τὸν καλλιεργοῦμεν μόναι, ἐγὼ καὶ ἡ θυγάτηρ μου.

— Τότε, κυρία, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἐκφράσω τὰ εἰλικρινῆ συγχαριτήριά μου. Ἄ τὶ ὡραῖα λείρια (λαλέδες)! ἀνέκραξε μετὰ θαυμασμοῦ· ἔχετε ἐπίσης ἐκεῖ ἀξιόλογον συλλογὴν ροδωνιῶν

— Εἶνε εἰσέτι λίαν ἀσυμπλήρωτος.

— Φαίνεται ὅτι ἀγαπᾶτε πολὺ τὰ ἄνθη, κύριε, εἶπεν ἡ Μελανία.

— Ὡς πᾶν ὅ,τι ὡραῖον, χαρίεν καὶ ἁγνόν.

— Ἀγαπῶ νὰ βλέπω αὐτὸν τὸν ἐνθουσιασμὸν εἰς τοὺς νέους, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Ρογήρου. Εἶσθε ποιητής, κύριε Βουρέλ;

— Ὀλίγον σχεδὸν ὡς καὶ μουσικός, κυρία, δηλαδὴ ποσῶς.

— Ὁ κύριος Βουρὲλ εἶνε ἀπὸ τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους! ἐπανέλαβεν ἡ Μελανία. Οἱ μεσημβρινοὶ τόποι εἶνε ἡ χώρα τῶν ραψῳδῶν.

Εἶχον ἤδη περιέλθει τὸν κῆπον.

— Ἤδη, εἶπεν ἡ κυρία Ρογήρου, σᾶς ἐγκαταλείπω, κύριοι· ἔχω νὰ δώσω διαταγάς τινας εἰς τὴν Λουΐζαν. Ἄ! ἐνθυμήθην· ὑπάγω νὰ σᾶς πέμψω μικρὸν κάνιστρον ὅπως διασκεδάζετε συνάζοντες χαμοκέρασα· ἐλθὲ νὰ τὸ ζητήσῃς, Ἀνατόλιε! Ὁ Γουστάβος καὶ ἡ Μελανία ἔμειναν μόνοι ἐπὶ μίαν στιγμήν, σιωπηλοὶ κατεθορυβημένοι, ὁ μὲν μὴ ἠξεύρων τί νὰ εἴπῃ, ἡ δὲ μὴ τολμῶσα νὰ ὁμιλήσῃ.

— Εἶνε παράδοξον πῶς νέος τις δύναται νὰ γίνῃ ἠλίθιος ἐνώπιον νέας, ἐσκέπτετο ὁ Γουστάβος. Τέλος μετά τινας στιγμὰς εὗρε κατ' εὐτυχίαν τὴν ἑπομένην κοινὴν φράσιν.

— Ἡ διαμονή σας εἶνε ὄντως θελκτικωτάτη, δεσποσύνη.

— Ἐν καιρῷ θέρους, κύριε· ἀλλ' ἐν καιρῷ χειμῶνος τὸ Auteuil εἶνε λίαν δυσάρεστον.

— Εἶσθε τόσῳ πλησίον τῶν Παρισίων!

— Ἀναμφιβόλως, ἀλλ' ὅπως ἐπανέλθῃ τις ἐν καιρῷ νυκτὸς μετὰ τὸν χορὸν εἰς τὸ θέατρον εἶνε οὐχ ἧττον λίαν μακράν.

— Τῷ ὄντι, ἀλλὰ διατί κατοικεῖτε ἐνταῦθα πάντοτε;

— Ἴσως, ἀπεκρίθη ἡ νέα μὲ ὕφος πλῆρες ἀποσιωπήσεως, ἴσως ταχέως τὸ ἐγκαταλείψωμεν. . . . .

Σιγὴ ἐπεκράτησε, καθ' ἣν ἐθεωρήθησαν ἀμοιβαίως, ὡς ἐὰν ὑπῆρχεν ἤδη μεταξὺ αὐτῶν διακοίνωσις ἐνδομύχων σκέψεων. Ὁ Ἀνατόλιος Δουβουχέτης ἀνεφάνη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κήπου.

— Κύριε, , . . εἶπεν ἡ Μελανία.

Καὶ ἐσταμάτησε, φοβηθεῖσα τρόπον τινὰ δι' ὅ,τι ἔμελλε νὰ εἴπῃ. Ὁ Γουστάβος τὴν παρετήρει, ἀναμένων τὸ τέλος τῆς φράσεώς της.

— Κύριε, ἐπανέλαβεν αὕτη, εἶσθε ὑμεῖς ὅστις προχθὲς ἐκομίσατε μίαν ἐπιστολήν;

— Δι' ὑμᾶς, δεσποσύνη; μάλιστα, ἐγὼ εἶμαι

Ἡ Μελανία κατεβίβασε ζωηρῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἔγεινεν ὅλως ἐρυθρά.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἀνατόλιος τοὺς συνήντησε.

Διατὶ ἡ αἰφνίδιως αὕτη ἐρυθρότης; καὶ πόθεν προέρχεται ἡ τόση αὐτῆς συγκίνησις; ἠρώτα καθ' ἑαυτὸν ὁ Γουστάβος, ἐν ᾧ ἐσύναζε χαμοκέρασα· καὶ ἐγὼ αὐτὸς διατὶ δοκιμάζω τὴν ὑπερβολικὴν ταύτην ταραχήν;

Ἀφ' ἑτέρου ἡ Μελανία ἔλεγε καθ' ἑαυτήν.

Ἡ ἐπιστολὴ στέλλεται πολὺ καλὰ ἐκ μέρους αὐτοῦ, μὲ ἀγαπᾷ. Ποῦ λοιπὸν μὲ ἔχει γνωρίσει;

Πορευθεὶς οἴκαδε ὁ Γουστάβος Βουρέλ, εὑρέθη εὐτυχῶς μόνος του, ὅπως δυνηθῇ νὰ σκεφθῇ ἐν ἀνέσει περὶ τοῦ παραδόξου, ὅπερ τῷ συνέβη. Δὲν ἦτο ἀληθὴς ἱστορία; οὗτος ὅστις τὴν προλαβοῦσαν δὲν εἶχέ ποτε ἰδεῖ τὰς κυρίας Ρογήρου, ἐγένετο δεκτὸς ὑπ' αὐτῶν ὡς παλαιὸς φίλος. Διατὶ ἡ τοσοῦτον τα-

χέως συναφθεῖσα αὕτη φιλία; διατὶ ἡ κυρία Ρογήρου τῷ εἶχεν ἐκφράσει τόσῳ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον; Ἀναμφιβόλως δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ τοῦτο ἢ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ θείου του. Ἀλλὰ τί ἔλεγε λοιπὸν ἡ μυστηριώδης αὕτη ἐπιστολή!

Ἐνόμιζεν ὅτι βλέπει εἰσέτι τὸ γλυκὺ καὶ τρυφερὸν βλέμμα τῆς κυρίας Ρογήρου καὶ τὸ πλῆρες θελγήτρων μειδίαμα τῆς θυγατρός της. Αἱ συμπαθητικαί των φωναὶ ἔφθανον εἰσέτι εἰς τὰ ὦτά του ὡς μειλίχιος μουσική, ἧς ἡ καρδία του ἦτο ἡ πιστὴ ἠχώ. Ὁποίας εὐαρέστους ἀναμνήσεις τῷ ἄφηνε ἡ τοσοῦτον πλήρης ἀπροσδοκήτων ἡμέρα αὕτη!

Ἐφανταζετο ἑαυτὸν ἐν τῷ κήπῳ τῆς κυρίας Ρογήρου, πλησίον τῆς συγκεκινημένης καὶ τεταραγμένης νέας, καὶ ἡ καρδία του ἐσκίρτα εἰς τὸ στῆθός του. Ἐνεθυμεῖτο τότε τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ κ. Ἀρνολδίου, τοῦ συμβολαιογράφου του, καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

— Ἡ σειρά μου νὰ ἀγαπήσω ἔχει λοιπὸν ἤδη φθάσει; Ἀλλ' οὐχί, ἀδύνατον, δὲν ἀγαπῶ τὴν δεσποσύνην Ρογήρου. Ἄλλως, θὰ ἦτο ἀνοησία! Δὲν μέλλει νὰ νυμφευθῇ τὸν κ. Ἀνατόλιον Δουδουχέτην; εἶνε παράδοξον πῶς αἰσθάνομαι πολὺ ὀλίγην συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν τὸν νέον! Ποτὲ δὲν μοὶ ἔκαμε κακόν τι, καὶ ὅμως μοὶ φαίνεται ὅτι εὐχαρίστως θὰ τὸν ἐκακοποίουν. Τὸν ἀποστρέφομαι· ὑπάρχουσιν εἰς τὰ αἰσθήματά μας πράγματα ὄντως ἀνεξήγητα. Ἐξ ὅσων ὁ Ἀνατόλιος μοὶ εἶπε, φαίνεται ὅτι αἱ κυρίαι αὗται, καὶ ἰδίᾳ ἡ δεσποσύνη Ρογήρου, συνέλαβον τὴν ἰδέαν τῆς προσκλήσεως, τὴν ὁποίαν μοὶ διεβίβασεν. Εἶχον ἐν πρώτοις ὑποθέσει ὅτι εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὤφειλον τὸ κίνημα τοῦτο καὶ ἐπερίμενα τοὐλάχιστον ν' ἀπαντήσω εἴς τινας ἐρωτήσεις. Ἀλλὰ ποσῶς. Μόλις ἡ δεσποσύνη Μελανία μοὶ ἔκαμε λόγον περὶ αὐτῆς. Ταῦτα πάντα μοὶ φαίνονται λίαν αἰνιγματώδη. Τί περιεῖχε λοιπὸν ἐκείνη ἡ ἐπιστολή; Τῇ ἀληθείᾳ θὰ πράξω καλῶς νὰ προσποιηθῶ ὅτι δὲν ἐννοῶ τίποτε. Ἂς ἀναμείνω τὰ γεγονότα.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν δύο νέων, ἡ κυρία Ρογήρου καὶ ἡ θυγάτηρ της εἶχον μείνει στιγμάς τινας εἰσέτι ἐν τῇ αἰθούσῃ.

— Ὁ νέος οὗτος εἶνε πολὺ καλός, εἶπεν ἡ κυρία Ρογήρου· ἐπεθύμουν ὥστε ὅλοι οἱ λοιποὶ φίλοι τοῦ Ἀνατολίου νὰ τῷ ὡμοίαζον. Δὲν εἶσαι σύμφωνος, Μελανία;

— Καθ' ὁλοκληρίαν, φιλτάτη μῆτερ.

— Ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του ἔχει πολλὴν φρόνησιν καὶ τὸ πνεῦμά του εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων.

— Πιστεύετε, φιλτάτη μῆτερ, ὅτι ὁ νέος οὗτος εἶνε ἱκανὸς νὰ πράξῃ αἰσχρὸν ἔργον;

— Ὁποία ἰδέα! Πλὴν φαίνεται ὅτι εἶνε ὅλως καλοκἀγαθία.

— Δὲν ἔχει οὕτω; ἐφώνησεν ἡ νέα παραφερθεῖσα ὑπὸ χαρᾶς, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ.

— Μάλιστα· πρέπει νὰ ἦνε ἐξαίρετος φύσις, τὴν ὁποίαν ὁ βίος τῶν Παρισίων δὲν ἔχει εἰσέτι ἀπομαράνει.

Ἡ κυρία Ρογήρου ἠγέρθη μετὰ τὰς λέξεις ταύτας· ἠσπάσθη τὸ μέτωπον τῆς θυγατρός της, προσθέσασα·

— Εἶνε ἀργά, καὶ ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως· εἰς αὔριον, τέκνον μου.

Ἡ Μελανία ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά της· κατεκλίνθη ἀμέσως· ἀλλὰ μάτην προσεπάθησε ν' ἀποκοιμηθῇ· πάμπολλαι σκέψεις τὴν ἐτάραττον· εὑρίσκετο σχεδὸν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς ἣν καὶ ὁ Γουστάβος Βουρέλ. Ἀνέγνωσεν εἰσέτι ἐκ νέου πολλάκις τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἀπέδιδε πρὸς ἐκεῖνον καί, μόλον ὅτι πολλαὶ περιστάσεις τῇ ἐφάνησαν πάντοτε ἀνεξήγητοι, τέλος κατεπείσθη ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περιεῖχε τὴν ἀλήθειαν καὶ ὅτι ὁ Γουστάβος τὴν ἠγάπα. Βεβαίως κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἀνατόλιος Δουδουχέτης δὲν ἦτο ποσῶς εἰς τὸν νοῦν της ὡς καὶ εἰς τὴν καρδίαν της. Τὸν εἶχε δεχθῇ διὰ μελλόνυμφον, ἐπειδὴ τοῦτο ἤρεσκεν εἰς τὴν μητέρα της, διότι ἦτο ἐξάδελφός της, τὸν ὁποῖον ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγνώριζε, καὶ ἐπειδὴ εἶνε εὐχάριστον νὰ νυμφεύεται νέα τις κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας της. Ἡ καρδία της ὅμως δὲν ἐπηρεάσθη ποσῶς ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς ταύτης τακτοποιήσεως, ἀλλ' ἔμεινεν ὅλως ἐλευθέρα. Ἐννοεῖ τις εὐκόλως τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα, ὅπερ ἡ παρ' αὐτῆς πρὸς τὸν Γουστάβον ἀποδιδομένη ἐπιστολὴ ὤφειλε νὰ προξενήσῃ ἐπὶ τῆς νέας ταύτης ψυχῆς. Με τὴν νέαν της φαντασίαν, τὴν φύσει ἀγαπῶσαν τὰ θαυμάσια, εἶχε ταχέως ὑφάνει ἐν τῇ κεφαλῇ της ὡραῖον μυθιστόρημα, εἰς τὸ ὁποῖον μόνον τὸ τέλος ἔλειπεν.

Ἡ νὺξ ἦτο λίαν προχωρημένη, ὅτε κατώρθωσε νὰ κοιμηθῇ. ἐπίσης ἀφυπνίσθη λίαν ἀργά, ἀλλ' εἶχεν ἐντελῶς ἀναπαυθῆ. Ζωηρὰ χρώματα ἔβαφον τὰς παρειάς της· ἡ εὐτυχία διέλαμπεν εἰς τὰ βλέμματά της. Ποτὲ δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ ἑαυτὴν τόσῳ εὐδιάθετον· τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἐφαίνετο ὅτι ἔλεγεν.

«Ἀγαπῶ, ἀγαπῶμαι, ζῶ!»

Ἡ πρώτη αὐτῆς σκέψις ὑπῆρξε.

— Θὰ ἔλθῃ σήμερον;

Βλέπουσα αὐτὴν ἡ κυρία Ρογήρου τόσῳ ὡραίαν καὶ τόσῳ εὐτυχῆ, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ τὴν θαυμάσῃ καὶ νὰ μὴ τὸ εἴπῃ πρὸς αὐτήν. Ἀφ' ἑτέρου ἡ Μελανία ἀπέκτησεν οὕτως εἰπεῖν διπλασίαν φιλοστοργίαν πρὸς τὴν μητέρα της. Τὴν ἐνηγκαλίζετο εἰς πᾶσαν περίστασιν.

— Θεέ μου, πόσον εἶμαι εὐτυχής, ὅταν σὲ βλέπω οὕτω πως! ἔλεγεν ἡ κυρία Ρογήρου. Τὴν τετάρτην ὥραν μ. μ. ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἐπερίμενε, μὴ φθάσαντος, ἐνόησεν ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἡ εὐθυμία της ἠλαττώθη ὀλίγον ἔξωθεν ἀλλὰ δὲν ἀπώλεσεν οὐδὲν ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς χαρᾶς της

— Θὰ ἔλθῃ αὔριον, εἶπε καθ' ἑαυτήν.

(Τὸ τέλος εἰς τὸν προσεχῆ τόμον.)

Η ΕΠΑΥΛΙΣ ΤΗΣ CHISLEHURST.

Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ὡραίας ταύτης ἐπαύλεως ὀνομάζεται Σκὼτ (Schott). Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν Ναπολέων ὁ Γ'. ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ὁ κ. Σκὼτ ἐπροσκάλεσε τὸν ἀρχιτέκτονά του καὶ τῷ εἶπεν:—

Ἐντὸς δέκα—δεκαπέντε ἐτῶν ἢ βραδύτερον ὁ Ναπολέων θὰ διωχθῇ ὑπὸ τοῦ λαοῦ του καὶ θὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν· θὰ

ἦμαι δὲ πολὺ εὐτυχὴς νὰ τῷ προσφέρω φιλοξενίαν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. Οἰκοδομήσατέ μοι μίαν ὡραίαν ἔπαυλιν καὶ ἂς περιμένωμεν τὰ συμβάντα.

Ὁ ἀρχιτέκτων ἤρχισε τὸ ἔργον· ὁ δὲ κ. Σκὼτ δὲν ἀπηλπίζετο περιμένων τὸν αὐτοκράτορα τῶν Γάλλων, βέβαιος ὢν ὅτι ταχέως ἢ βραδέως θὰ διωχθῇ.

Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους πάντα ἦσαν εὐτυχῆ διὰ τὸν αὐτοκράτορα, ἀλλὰ ὁ κ. Σκὼτ δὲν ἔπαυε λέγων:—Μὴ σπεύδωμεν· ἔχομεν καιρόν.

Ὅταν ὁ Ναπολέων Γ'. ἀνεχώρησεν εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ἰταλίας, ὁ ἄγγλος προσεκάλεσε τοὺς θαλαμοστόλους καὶ διέταξεν αὐτοὺς νὰ εὐτρεπίσωσι τοὺς θαλάμους· προσέτι ἐπεφόρτισε περίφημόν τινα κηπουρὸν νὰ σχεδιάσῃ ὄπισθεν τῆς ἐπαύλεως ὡραῖον κῆπον, ἔνθα μακρὰν τῶν βλεμμάτων τῶν διαβατῶν ὁ φιλοξενηθεὶς ἠδύνατο νὰ μένῃ ἐν τῇ ὡραίᾳ αὐτοῦ κατοικίᾳ.

Ὅταν ὁ νικητὴς τῆς Μαγέντας καὶ τοῦ Σολφερίνου ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Γαλλίαν, αἱ ἐργασίαι τῆς οἰκίας τῆς Chislehurst ἔπαυσαν ἐντελῶς. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν κατά τινας τῶν εἰδήσεων ὁ μίστερ Σκὼτ ἠγόραζε τάπητας ἢ ἄλλο τι ἔπιπλον. Μετὰ παρέλευσιν χρόνου, λαβὼν καλλιτέρας εἰδήσεις, ἀντὶ νὰ μετακομίσῃ τὰ ἔπιπλα εἰς Chislehurst τὰ ἐκράτει εἰς τὴν ἐν Λονδίνῳ οἰκίαν του.

Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ ἔγραψε τὴν περίφημον ἐπιστολὴν τῆς 19 Ἰανουαρίου, ὑπῆρξεν ἡμέρα θριάμβου καὶ νίκης διὰ τὸν μίστερ Σκὼτ· προηγθάνθη τὴν γλυκεῖαν προαίσθησιν ὅτι ἔμελλε νὰ γνωρίσῃ τὸν συμπολίτην του. Τὴν 20 Ἰανουαρίου ἐκάλεσε τοὺς προμηθευτάς του καὶ τοῖς εἶπεν: Ἀνάγκη ἡ ἔπαυλίς μου νὰ ἦνε ἕτοιμος ἐντὸς τριῶν μηνῶν, διότι ἀκριβῶς μετὰ τρεῖς μῆνας ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων θὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἤρχισαν αἱ προετοιμασίαι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μίστερ Σκὼτ, ὅστις ἐδείκνυε μεγάλην φροντίδα εἰς τὸ νὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων πραγμάτων ὅπως προετοιμασθῶσιν ἄξια διὰ τὸν φιλοξενηθησόμενον.

Ὅταν διεμοιράσθη τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ Φανοῦ (Lanterne), ὁ μίστερ Σκὼτ ἦτο ὅλως εὐθυμία· ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐκόμιζεν εἰς τὴν Chislehurst τάπητας, καθέκλας καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Ὅταν ὁ τηλέγραφος ἔφερεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὰς πρώτας εἰδήσεις τῆς Belleville, ὁ μίστερ Σκὼτ διέταξε νὰ θέσωσιν ἄνθη εἰς τὰς κηπουρίας καὶ λύχνους εἰς ὅλους τοὺς λυχνούχους. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅταν ἡ ἐπανάστασις καθυσηχάσθη ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς, ὁ Σκὼτ προσεβλήθη ὑπὸ πυρετοῦ μένων ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀσθενής. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τῶν πολλῶν κρουσμάτων παραφροσύνης ἔκραζε θὰ ἔλθῃ! θὰ ἔλθῃ! ἦλθεν!

Ὅ,τι ἐδοκίμασεν ὁ ἄγγλος οὗτος τὴν ἡμέραν τοῦ ἀποβιβασμοῦ τοῦ Ναπολέοντος Γ'. εἰς τὴν Ἀγγλίαν, οὐδεμία γραφὶς ἐδύνατο νὰ τὸ περιγράψῃ.

Τὸ πρῶτον παρουσιασθὲν ἄτομον εἰς τὸν ἐξορισθέντα ὑπῆρξεν ὁ μίστερ Σκὼτ, ὅστις τῷ προσέφερε τὴν ἔπαυλίν του. Τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ναπολέοντος ἐπεφορτίσθη νὰ φέρῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν:

» Ὁ Αὐτοκράτωρ, κύριε, ἐπεσκέφθη τὴν ὑμετέραν ἔπαυλιν, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ συμφωνήσῃ· ἡ οἰκία εἶνε πολὺ ὡραία διὰ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ὅστις δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ περισσότερον τῶν χιλίων φράγκων μηνιαῖον ἐνοίκιον».

Εἰς ταύτας τὰς λέξεις ὁ μίστερ Σκὼτ κατ' ἀρχὰς ἔμεινε πελιδνός, ἀλλ' ἀκολούθως μὲ χαρὰν ἀνέκραξεν:

— Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἴσα ἴσα χίλια φράγκα ἐσυλλογιζόμην νὰ σᾶς ζητήσω!

Ἐσυμφώνησαν λοιπὸν εἰς αὐτὸ τὸ ποσόν· τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ μίστερ Σκὼτ εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀνέκραξε μετὰ συγκινητικῆς φωνῆς πρὸς τὴν οἰκογένειάν του:

— Ἤδη δύναμαι νὰ ἀποθάνω!

Ἡ ἱστορία αὕτη εἶνε ἀληθεστάτη. Καθ' ἑκάστην, οἱοσδήποτε καιρὸς καὶ ἂν εἶνε, οἱ φιλοξενηθέντες ἐν τῇ Chislehurst βλέπουσι τὸν ἰδιοκτήτην νὰ περιπατῇ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας χαίρων διὰ τὸν θρίαμβόν του.

Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς εὐτυχέστερος τοῦ μίστερ Σκώτ.

Ἐν Πίσᾳ τῆς Ἰταλίας τῇ 13 Μαρτίου 1872.

(Ἐκ τοῦ Emporio Pittoresco, ὑπὸ Θρ. Γ. Αρ.)

ΛΕΞΕΙΣ ΤΙΝΕΣ

ἀφορῶσαι τὴν ἐν σελ. 293 τοῦ Β'. τόμου βιογραφίαν

ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ.

Ἀξιότιμοι κύριοι Συντάκται!

Μεθ' ὅσης εὐχαριστήσεως ἀναγινώσκω τὸν παρ' ὑμῖν ἑλληνοπρεπῶς συντασσόμενον Μέντορα, μετὰ τοσαύτης καὶ ἐκπλήξεως εἶδον ἐν τῷ Β'. τόμῳ αὐτοῦ τὸν ἄξιον παντὸς ἐπαίνου κύριον Φωτιάδην γράψαντα ἡμισέλιδον βιογραφίαν τοῦ καθηγητοῦ μου Ἀναστασίου Γεωργιάδου ἢ Λευκία καὶ ζητοῦντα πληροφορίας πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς.

Ἑπτασέλιδον μὲν βιογραφίαν τοῦ ἀοιδίμου τούτου ἀνδρὸς συνέγραψα αὐτὸς ἐγώ, ζῶντος τούτου καὶ διορθώσαντος μάλιστα αὐτήν, κ' ἐδημοσίευσα τῷ 1848 ἐν τοῖς προλεγομένοις τοῦ δευτέρου φιλολογικοῦ μου ἔργου τοῦ βραβευθέντος ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τοῦ πανεπιστημίου καὶ ἐπιγραφομένου *Στοιχεῖα Γενικῆς Παθολογίας ὑπὸ Σχομέλου* μεταφρασθέντα κτλ. Τοῦ ἑλληνικοῦ τούτου φιλοπονήματος ἐξετυπώθησαν χίλια ἀντίτυπα, καὶ ἐν μόνον σώζεται παρὰ τῷ μεταφραστῇ. Βραδύτερον δὲ τῷ 1853, τελευτήσαντος τοῦ Γεωργιάδου ἢ Λευκία, αὐτὸς μὲν ἐγὼ ἔγραψα τρισέλιδον νεκρολογίαν κ' ἐδημοσίευσα αὐτὴν ἐν τῷ Α'. τόμῳ τῆς ἰατρικῆς Μελίσσης μου, καὶ τοῦ συγγράμματος τούτου ἐκυκλοφόρησαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ χίλια ἀντίτυπα· ὁ δὲ Βάμβας, ἐκφωνῶν τότε ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης τὸν ἐπικήδειον τοῦ Γεωργιάδου ἢ Λευκία, τὸν δημοσιευθέντα βεβαίως εἰς πολλὰ ἀντίτυπα, κατὰ παραδρομὴν τῆς γλώσσης προὐξένησεν ἱλαρότητα οὐ τὴν τυχοῦσαν εἰς τὸ πολυπληθὲς αὐτοῦ ἀκροατήριον. Τοῦ περιστατικοῦ τούτου γίγνεται ἐκτενὴς μνεία ἐν τῷ βίῳ τοῦ Βάμβα, δημοσιευθέντι πρὸ τριετίας εἰς πλείονα τῶν τρισχιλίων ἀντιτύπων ἐν τῷ ἁ. τόμῳ τῶν ὑπ' ἐμοῦ συγγραφέντων Παραλλήλων Βίων. Γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι καὶ τοῦ ἔργου μου τούτου κατηναλώ-

θησαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἅπαντα τὰ τυπωθέντα τότε ἀντίτυπα, καὶ ἤδη ἐγένετ ἀνατύπωσις τοῦ πρώτου τούτου τόμου, τοῦ περιέχοντος καὶ τὸν τοῦ Βάμβα βίον, ἐν ᾧ γίγνεται πολλὴ μάλιστα μνεία καὶ περὶ τῆς δημοσιευθείσης τῷ 1848 βιογραφίας τοῦ Γεωργιάδου ἢ Λευκία.

Τὰς πληροφορίας ταύτας ἐνόμισα καθῆκόν μου νὰ διαβιβάσω διὰ τοῦ Μέντορος εἰς τὸν ἐλλόγιμον κύριον Φωτιάδην πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεώς του.

ΑΝΑΣΤ. Ν. ΓΟΥΔΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ καὶ ΔΩΡΟΘΕΑ.

Ὁ ἐκδότης τοῦ δράματος «Οἱ δύο Λοχίαι» κύριος Ἰωάννης Δ. Μανώλη ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς καὶ ἕτερον ὑπὸ τὸν ἄνωθι τίτλον *Μενέλαος καὶ Δωροθέα* εἰς πράξεις πέντε.

Τὸ δρᾶμα τοῦτο τραγικωτάτην ἔχον τὴν λύσιν, εἶνε συντεταγμένον κατὰ τοὺς νεωτέρους κανόνας τῆς δραματικῆς καὶ ἑπομένως οὐ μόνον πρὸς ἀνάγνωσιν κατάλληλον ἀλλὰ καὶ πρὸς παράστασιν.

Ἡ τιμὴ αὐτοῦ, ἐκ τεσσάρων περίπου τυπογραφικῶν φύλλων συγκειμένου, εἶνε 1]4 Μετζιτιέ.

Τὸ δρᾶμα τοῦτο διδάσκει, καθ' ὅσον ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι ἡ μισαλλοθρησκεία εἶνε κακόν.

ΛΥΣΕΙΣ.

Τοῦ ἐν σελ. 288 καὶ 320 προβλήματος.

Οἱ 9 ἀριθμοί, εἰς οὓς ζητεῖται νὰ διαιρεθῇ ὁ ἀρ. 511, εἰσὶν 1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256, διότι οἱ ἐννέα οὗτοι ἀριθ. συνδυαζόμενοι δύνανται ν' ἀποτελέσωσι πάντας τοὺς μεταξὺ τοῦ 1 καὶ τοῦ 511, καὶ τούτων συμπεριλαμβανομένων.

Ὑπὸ τῶν κυρίων Μιχ. Ι. Βαφειάδου (ἐκ Μαγνησίας), Κ. Ρηγοπούλου καὶ Πέτρου Παλαιολόγου (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως) καὶ Ι. Ν. Ἰωαννίδου (ἐκ Παγώνδα τῆς Σάμου).

Τοῦ ἐν σελ. 352 προβλήματος.

Εἰς μὲν τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐκράτει 96 κόκκους σίτου, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν 256, διότι ἐὰν εἰς τοὺς 96 προστεθῶσιν οἱ 32, ἔχομεν 128, ὅπερ ἐστὶν ἥμισυ τοῦ 256· ἐὰν δὲ εἰς τοὺς 256 προστεθῶσιν οἱ 32, ἔχομεν 288, ὅπερ ἐστὶ τριπλάσιον τοῦ 96.

Ὑπὸ τῶν κυρίων Δημ· Μ. Γκράτσου (ἐκ Ν. Ἐφέσου). Μιχ. Ι. Βαφειάδου (ἐκ Μαγνησίας), Ι. Δ. Μανώλη (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως) καὶ Ι. Ν. Ἰωαννίδου (ἐκ Παγώνδα τῆς Σάμου).

Τοῦ 10ου λογογρίφου.

Ἀρετὴ δὲ κἂν θάνῃ τις οὐκ ἀπόλλυται.

Ὑπὸ τῶν κυρίων Ἀναργύρου Ν. Α. Δαμιανοῦ, Μ. Εμμ. Ζωγράφου, Διονυσίου Α. Κουτούβαλη καὶ Γ. Κ. Υ. (ἐκ Σμύρνης), Ι. Δ· Μανώλη, Θ. Χ. Μοσκοπούλου καὶ Πέτρου Παλαιολόγου (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως) καὶ Ι. Ν. Ἰωαννίδου (ἐκ Παγώνδα τῆς Σάμου).

Τῆς Β'. κλειδός.

Ἐγὼ μονάχρης ἄναρχος αἰῶνας βασιλεύω,
Τὸν κόσμον χαλιναγωγῶ, τοὺς βασιλεῖς δεσμεύω.
Ἐγὼ ζωὴν καὶ θάνατον εἰς τοὺς θνητοὺς χαρίζω,
Τὴν ὕπαρξιν τοῦ σώματος ἐγὼ διαιωνίζω.
Λαοὺς καὶ πολιτεύματα θὰ πνίξω εἰς τὸ αἷμα,
Ἓν μονον ἓν ἀπὸ τῆς γῆς ἂν ἀποστρέψω βλέμμα.
Καὶ σύμπασα τοῦ σύμπαντος ἡ τάξις θὰ ἐκλείψῃ,
Στιγμὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας μου τὸ σκῆπτρον ἐὰν λείψῃ.

Ὑπὸ τῶν κυρίων Ἀναργύρου Ν. Δαμιανοῦ, Δημητρίου Ν. Τουρουγιάννη Χίου, Διονυσίου Α. Κουτούβαλη καὶ Γ. Κ. Υ. (ἐκ Σμύρνης) καὶ Μιχ. Ι. Βαφειάδου (ἐκ Μαγνησίας) (*). Ἕκαστος δ' ἐννοεῖ ὅτι ἡ κλεὶς αὕτη λυθεῖσα παρουσιάζει αἴνιγμα, οὗ τὴν λύσιν *ἑπομένως ἀναμένομεν.*

Τοῦ 11ου αἰνίγματος.

Κηδεία—ἡδεῖα.

Ὑπὸ τῶν κυρίων Μιχ. Ι. Βαφειάδου (ἐκ Μαγνησίας), Σ. Ἀγοραστίδου (ἐκ Σμύρνης) καὶ Πέτρου Παλαιολόγου (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.)

Τοῦ 11ου γρίφου.

Οἶκος φίλος οἶκος ἄριστος.

Ὑπὸ τῶν κυρίων Ἀναργ. Ν. Δαμιανοῦ. Μ. Εμμ. Ζωγράφου, Ν. Π. Βενάκη, Διονυσίου Α· Κουτούβαλη, Γ. Κ. Υ. (ἐκ Σμύρνης), Γ. Ἐλευθεριάδου (ἐκ Σάμου), Ι. Δ. Μανώλη καὶ Πέτρου Παλαιολόγου (ἐκ Κωνσταντινουπόλεως).

Πρόβλημα.

Σιδηροεργός τις ἔχων τεμάχιον σιδήρου βάρους 40 ὀκάδων, διέτεμεν αὐτὸ εἰς 4 ἄνισα μέρη, δι' ὧν ἐζύγιζε διὰ μιᾶς ἀπὸ τῆς 1ης μέχρι τῶν 40 ὀκ. Πόσας ὀκ βάρος εἶχεν ἕκαστον μέρος;

Κ. Ρ.

Λογογρῖφος 11ος.

Εἰ χρηστῶ, τίσι νέοι; πῶς εὖ; οὐαί! πεῖθε τοὺς..... Σίναι! νή, ὦ τ' Αἴδης, βαστᾷ, κτῶν φορτίων.

Γ. Κ. Υ.

Αἴνιγμα 12ον.

Εἶμαι πνεῦμα, ὅμως πνεῦμα οὐδαμῶς μὲ πνευματίζει.
Τὸ ἀκέφαλόν μου σῶμα μυστικῶς τηλεγραφίζει.

Γρῖφος 12ος.

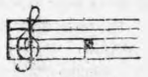

Α'

(*) Ἀγγέλλεται τοῖς ἐπιθυμοῦσι νὰ λύωσι γρίφους καὶ τὰ τοιαῦτα ὅτι αἱ λύσεις τοῦ λοιποῦ θὰ ὦσιν ἀπαράδεκτοι, ἐὰν καὶ μίαν μόνην ἔχωσιν ἀνορθογραφίαν ἢ ἄλλην τινὰ ἔλλειψιν. Τῷ δὲ φίλῳ τῷ ζητοῦντι ὁδηγίας περὶ τοῦ πῶς λύονται αἱ κλεῖδες λέγομεν ὅτι τὸ πᾶν συνίσταται εἰς τὸ νὰ δυνηθῇ ν' ἀνακαλύψῃ ὁποῖον γράμμα τῆς ἀλφαβήτου παριστάνει ἕκαστον τῶν ἐν τῇ κλειδὶ φαινομένων σημείων, εἴτε ἀριθμοί εἰσι ταῦτα εἴτε γράμματα εἴτε ἄλλα σημεῖα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ'. ΤΟΜΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΝ ΤΩι Γ'. ΤΟΜΩι ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΘ' ΥΛΗΝ.

Α'. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ.

Εἰσαγωγὴ εἰς τὸν Γ'. τόμον 3
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος ΚΖ'. 33, 65
Οἱ παλαιοὶ καθολικοὶ 77
Ὁ ἱερεὺς 92
Ὁ Ἑλληνικὸς Κλῆρος 115
Ἐπιστολὴ Πιλάτου Λεντούλου περὶ τοῦ Ἰησου Χριςοῦ 120
Ὁ καθρέπτης τοῦ Ἱερέως 122
Τὸ δῶρον τῆς πρωτοχρονιᾶς 129
Ἡ καλλιτέρα κατοικία 139
Σιβύλλα ἡ Ἐρυθραία } περὶ Ἰησ. Χριστοῦ
Σιβύλλα ἡ Κυμαία } 159
Χρησμὸς τοῦ Ἀπόλλ. }
Ὁ θάνατος τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ 178
Ὁ δεῖπνος ὁ μυστικὸς 225
Ἡ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπόφασις 237
Λόγος Π. Δανιηλίδου τῇ Μ. Παρασκευῇ 241
Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ιησ. Χριςοῦ καὶ αἱ ἐμφανίσεις αὐτοῦ 249
Ὁ Ἅγ. Μοσχονησίων κ. Παΐσιος 273
Περὶ τῆς δρυὸς ἐκκλησιαςικῶς καὶ φιλολογικῶς. 289
Περὶ τῆς πρὸς Θεὸν πίστεως καὶ ἐλπίδος. 302
Περὶ τῶν καλλονῶν τοῦ λόγου ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ 333 346 361.
Προσλαλιὰ πατρὸς πρὸς τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀποδημοῦσαν θυγατέρα 335, 353
Τὸ μέγα θεμέλιον τῆς θρησκείας 376

Β'. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Δόρα Ἰστριὰς 6
Ὁ διδάκτωρ Ἐρρίκος Kurz 14
Μεχμὲτ Ἐμὶν Ἀαλῆ Πασᾶς 16
Ο Δέρκιων Νεόφυτος 21
Ἀλοΰσιος Σενεφέλδερος 25
Ἀλφόνσος Λαμαρτίνος 38
Εὐγένιος Βούλγαρης 47, 97
Μιχαηλάγγελος 51, 148, 211
Οὐΐλλιαμ Σακεσπῆρος 69
Βραΐλας Πέτρος 81
Ὁ Κυζίκου Νικόδημος 93
Ἀάμπρος Φωτιάδης 117
Ὁ Κορνήλιος Κ. Φέλτων 134
Ὁ ἰατρὸς Ἰέννερος 156
Γαλιλαῖος 165
Χ. Νικόλαος Γιαννάκογλους 169
Ἀριστείδης Κυπριανὸς 229
Δημήτριος Ι. Μαυροφρύδης 253
Μαρία Θηρεσία 262
Εὐαγγέλης Ζάππας 284
Ὁ προπρώην Ἐφέσου Ἄνθιμος Θεσσαλονικεὺς 292
Ἰωάννης Ἠλιάδης Ραδουλέσκος 296
Βυφφὼν 315
Δημήτριος Γαλανὸς 324, 338
Λεοπόλδος ὁ Β'., βασιλεὺς τοῦ Βελγίου 364
Γαΰ-Λουσὰκ 377
Ἀναστάσιος Γεωργιάδης 383

Γ'. ΙΣΤΟΡΙΑ.

Περὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων 10
Περὶ ἐμπορίου 19
Τὰ θεμέλια τῆς ἱστορίας 54, 107, 233.
Τὰ θύματα τοῦ πολέμου ἐν Βελγικῇ 56
Ἱστορικὴ ἐπιθεώρ. τῆς νήσου Κερκύρας 62, 113, 138
Ἱστορία τῆς ὁμοσπονδικῆς κανονοφόρου Ἀλαβάμας 244

Δ'. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Ἡ Ἐπικατάρατος. 14. 46. 73·
Τραγ. δράμα ἐν Βοζέλλῃ 27.
Καρφίτσα καὶ βελόνη. 31
Ὁ ἐμμανὴς σοφὸς καὶ ὁ τῶν νευμάτων καθηγητής. 197
Γουλιέλμος Μονᾶ 198
Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Τάσσου 264
Ἱστορία τῶν ἐναρέτων ὀρφανῶν 266 301
Ἐπιστολὴ τεθνηκότος. 329 349 380.
Τὰ νήπια εἰς τὰ νέφη 357
Πραγματεία περὶ μέθης καὶ καπνοῦ 365

Ε'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Ἡ Ξάνθη καὶ ἡ ὑπὲρ τῶν παίδων ἐνδελεχὴς μέριμνα 18
Περιγραφὴ Παλαιστίνης 116 217, 269
Αἱ κατεςραμμέναι πόλεις τῆς κεντρ. Ἀμερικῆς. 246
Τὸ Σίκαγο 272
Σύστασις τῆς κώμης Τζομπαννησίας 284
Ἡ Βρεττανικὴ αὐτοκρατ. 298
Ὁ Βεσούβιος 309
Ἡ ἔκρηξις τοῦ Βεσουβίου 310
Βαϊνδήριον 367
Ὀδεμήσιον 368
Θῆρα 369
Αἰδίνιον 370

ΣΤ'. ΠΕΡΙΕΡΓΑ.

Ἰνδικὴ ὄρχησις 22
Ἡ ἐν θαλάσσῃ ἐκφορὰ 23
Ὄσφρησις καὶ ἀκοὴ »
Τὸ ἔτος 1872 29
Τὸ λαχεῖον τοῦ γάμου 40
Ὁ ὑπερτιμηθεὶς λαγωὸς 71
Ὁ ἄνευ χειρῶν μουσικὸς 80
Ἑτοιμότης πνεύματος 84
Ἐφευρέσεις 85
Ἀξιαγάπητος ἁπλότης ἡγεμόνος 86
Περίεργα 87
Τὸ σχῆμα τῆς γῆς 95
Ποικίλα ἐξ ἀναγνώσεως 127
Ἐρρίκος ὁ τέταρτος καὶ ὁ χωρικὸς 155
Τεχνηταὶ βροχαὶ 159
Πλοῖον πρωτοφανὲς 200
Ὁ ἀγχίνους Ἰνδὸς 238
Ἀγχίνους ἀπόκρισις Ἄγγλου πρὸς Ἐρρῖκ. τὸν Η. 240
Ἔκτακτον συνοικέσιον 240
Περίεργος ἀνακάλυψις 240
Ὑπερβολ. ψῦχος Τοβόλας 240
Μυστικὴ διαθήκη 254
Ἡ ἀχώριστος φιλία 255
Ἡλικία καθ' ἣν ἐνυμφεύθησαν ἐπίσημοί τινες ἄνδρες 319
Ὁ κεραυνὸς ἐπισκήπτων ἐπὶ βραχιονίου κυρίας 332
Περίεργος εἴδησις 349
Συγκινητικὸν γεγονὸς 352
Ἀνέκδοτα περὶ ψιττακῶν 375
Ἡ ἔπαυλις τῆς Chislehurst 382

Ζ'. ΦΥΣΙΚΟΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ὁ ταὼς 23
Ὁ ὦτος 29
Ὁ λέων 40
Ἡ πέρδιξ 56
Ἡ προβατοκάμηλος καὶ ἡ γαλῆ τῆς Ἀμερ. 72
Περὶ ἀκρίδος 87
Ὁ βόας 111
Ἡ μανσενίλλα (mancenillier) 142
Φυσικὴ ἱστορία 193
Πτηνὰ 337
Ὁ μήνουρος 338
Τὸ παραδείσιον πτηνὸν 349
Ὁ ψιττακὸς 374

Η'. ΗΘΙΚΑ

—

Ἀνθῶν 30
Μέσον δι' οὗ τις δύναται νὰ ἔχῃ πάντοτε εἰς τὸ θυλάκιόν του χρήματα 32
Ἐνύπνιον ἤτοι τὸ ὄρος τῆς σοφίας 78
Ἐπιμονὴ 79
Ὡραία ἀλληγορία 84
Περὶ ὀργῆς ἢ θυμοῦ 85
Τὸ αἴτιον τοῦ ὀλεθρίου αἰτίου 88
Περὶ λύπης 111
Ἀνάλεκτα 206, 246
Τὰ πρώτιστα δόγματα τῆς Προσόδου 223
Συζυγικὴ ἀφοσίωσις 252
Ὁ σιδηρουργὸς 271
Ἡ νεότης τοῦ Φλωριὰν 332
Ὁ στρατάρχης Τυρέννος καὶ οἱ λῃσταὶ 336

Θ'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

—

Περὶ εὐγλωττίας 36, 67
Σενέκας 43
Τὸ συνέδριον τῆς προϊστορ. ἀρχαιολογίας καὶ ἀνθρωπολογίας ἐν Ραβέννῃ 76
Μάρκος Ἄνναιος Λουκανὸς 81
Ἰωάννης ὁ Θεολόγος 103
Περὶ τῆς ἐλαίας ὑπὸ φιλογ. ἔποψιν 105, 132
Δάντης 108
Ὁ Τάρταρος 119
Ὁ Καμοένος 174
Οἱ ἱστορικοὶ τῆς Γερμανικῆς Φιλολογίας 179
Ὁ εὐεργέτης 190
Τάσσος 200
Περὶ μωσαϊκῶν ἢ ψηφιδωτῶν 238
Ἡ μύρτος, τὸ ἡλιοτρόπιον, τὸ κρῖνον καὶ τὸ ἴον 260
Ψήφισμα Ἰώνων ἀνέκδοτον 275
Ἀρχαιολογικὰ 300
Τὸ ῥόδον » »
Μίλτων 307
Περὶ ἔρωτος 321
Δοκίμιον περὶ σιωπῆς καὶ ἐχεμυθίας 355

Γ'. ΠΟΙΗΣΙΣ.

—

Ὁ Κυκλοσυζᾶς 30
Ὁ ἄνθρωπος 39, 82
Ἡρωελεγεῖον
Δακτυλοσπονδειακὸν
Ἡρωελεγεῖον εἰς τοὺς ὁπαδούς του. } 94
Λύκος καὶ γέρανος 95
Φθινόπωρον 122
Τὸ νέον ἔτος 131
Ἡ ὁμίχλη ἢ ἡ παιδική μου ἡλικία 158
Μονόλογος διὰ τὸ νέον ἔτος 161
Ἡ μετεμψύχωσις 168
Τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου 248
Ἡ ἀλαβάμα ἐκ τοῦ βάθους τοῦ Ὠκεανοῦ 255
Τὸ ἔαρ 257
Ἡ ξενιτευμένη 258
Ἀσμάτιον δι' ἐξετάσεις 351

ΙΑ'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

—

Ἁρμονίαι ἢ ἡ κοινωνία 42, 151
Περὶ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας 163
Περὶ ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς ἐλευθερίας 176, 236
Περὶ αὐτοφιλαυτίας 195
Περὶ ἀθανασίας ψυχῆς 311

ΙΒ'. ΙΑΤΡΙΚΗ.

—

Ἀλάνθαστον ἰατρικὸν κατὰ τῆς χολέρας 15
Σύντομος περὶ τῶν εὐλογιῶν ἔκθεσις 58
Περὶ τῆς μεταδοτικότητος τῆς εὐλογίας καὶ τῆς κατ' αὐτῆς προφυλακτικῆς δυνάμεως τῆς δαμαλίδος 140
Προφυλακτικαὶ κατὰ τῆς Ἀσιατ. χολέρας ὁδηγίαι. 204

ΙΓ'. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—

Ἱστορία τοῦ Γαλλογερ. πολέμου ὑπὸ Καρ. Οὐϊντερφέλδου 63
Ἐφημερὶς τῶν παίδων 79
Περιοδ. τοῦ Ἀναγνωστηρίου ἡ *Σμύρνη* 94
Εἰδύλλια ὑπὸ Μ. Γριμάνη 125
Χαρικλῆς ὑπὸ Γ. Α. Βέκκερ 126
La Rêvue d'Orient ὑπὸ L. Cavé 127
Νεοελληνικὸν θέατρον ὑπὸ Ἰωσ. Ναχαμούλη. 159
Δεισιδαιμονίας δοκίμιον ὑπὸ Α. Καραγιάννη 170
Ἱστορία τῶν Ἡγεμ. Γκίκα παρὰ τῆς Κ. Δόρας Ἰστριάδος 189
Γεωπονικὰ Ὀρφανίδου 194
Ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις μετάφρ. τῶν ἀδ. Ν. καὶ Θ. Κάσδαγλη 224
Ὁ Ἀστὴρ τῆς Ἀναταλῆς 255
Ἐγχειρίδιον τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τοῦ ἀνθρ. »
Ἱστορία τῆς Κρήτης παρὰ Κ. Ι. Ξάνθη 256
Βίοι παράλληλοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπρεψάντων ἀνδρῶν ὑπὸ Α. Ν. Γούδα ἰατροῦ. 286
Λεξικὸν Ἑλληνογαλλικὸν ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου 287
Ἡ Ἠχὼ τῆς Ὀρθοδοξίας ὑπὸ Κ. Φρεαρίτου »
Ἡ Ζηνοβία 319
Ὁ Μέλης 336
Μενέλαος καὶ Δωροθέα 384

ΙΔ'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

—

Περὶ τινων πυρομετεώρων 102, 155, 184.
Χημικὴ σύστασις ὠοῦ ὄρνιθος 118 205.
Τὸ ἅλας χημικῶς ἐξεταζόμενον 187
Ὡρίων 221
Τὰ ἀερόστατα 276
Περὶ κεραυνοῦ 360

ΙΕ'. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ.

—

Τὸ προανάκρουσμα ἤτοι τὸ κάτοπτρον τῆς διδακτικῆς πορείας τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τὰ πλεονεκτήματα αὐτῆς 144
Συμπλήρωμα τοῦ προανακρούσματος 162
Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀπελευθέρων ἐν Ἀμερικῇ 207, 317, 323
Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ εἰς τὰ Σχοινάδικα σχολείου τῇ 6'. Κυριακῇ τῶν νηστειῶν 220
Ἐπανέλευσις 231
Ἡ παιδεία εἶνε θησαυρὸς 240
Λόγος πανηγυρικὸς κατὰ τὴν Β'. λογοδοσίαν τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ἀναγν. « ἡ Σμύρνη » 250
Περὶ διδασκαλίας 258, 281, 294, 342, 379.
Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Λυκείου 327
Ὁμιλία ἐν τῇ ἐν Μοσχονησίοις Σχολῇ 371

ΔΙΑΦΟΡΑ.

—

Ὁ χωρικὸς καὶ ὁ δίκαιος Ἀριστείδης 12
Περὶ πετρελαίου 22
Ἀνέκδοτα 23
Ἡ διατρύπησις τῶν Ἄλπεων 28
Λύσεις αἰνιγμάτων, γρίφων λογογρίφων, προβλημάτων καὶ κλειδῶν 32, 64, 96, 128, 160, 192, 224, 256, 320. 352, 384.
Αἰνίγματα 32, 64, 96, 128, 160, 224, 256, 288, 320, 288, 352, 384.
Λογογρίφοι 32, 128, 160, 192, 256, 288, 320, 352, 384.
Παροραίματα 32, 64
Γρίφοι 32, 64, 96, 128, 160, 224, 266, 288, 320, 352, 384.
Προβλήματα 80, 128, 160, 256, 352, 384.
Θύματα τῆς μέθης 87
Κακουργήματα 95
Τὰ πυρεῖα 118
Συνέντευξις τῶν ἡγεμ. τῆς Βρασιλίας μετὰ τῆς κ. Δ. Ἰστριάδος 120
Ἀπομνημονεύματα περιηγήσεων 123, 146, 180
Ἡ Δόρα Ἰστριὰς καὶ ἡ «Ἀνατολὴ τῆς Βιέννης» 142
Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος 159
Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας ἐν τῇ σχολῇ τῶν Παρισίων 178
Ἐπιστολὴ Νεοφύτου Δούκα 188
Κλεῖδες 192, 352
Ὁ περιηγητὴς Jean du Plan De Carpin 243
Οἰκόσημον τῶν Kollzoff-Massalsky 248
Ἡ εὐθύνη τῶν συνταχτῶν τῶν ἐφημερίδων 255
Ὀλίγα περὶ γεωργίας 279
Τὸ περιοδικὸς L' Americano καὶ οἱ Ἕλληνες 292
Περὶ εὑρέσεως τῶν ὀστέων τοῦ Δάντου 311
Ναφθαλίνη πρὸς φύλαξιν τῶν φορεμάτων ἐκ τῶν σκώρων 336.

ΠΙΝΑΞ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ.

Α

Ἀνέκδοτα 23
Ἀλούσιος Σενεφέλδερος 25
Ἄλπεων (τῶν) ἡ διατρύπησις 28
Ἀνθῶν 30
Αἰνίγματα, 32. 64.96. 128. 160. 224. 256· 288. 320. 352. 384.
Ἀλφόνσος Λαμαρτῖνος 38
Ἄνθρωπος (ὁ) 39. 82
Ἁρμονίαι ἢ ἡ κοινωνία 42. 151
Ἀλληγορία ὡραία 84
Ἀξιαγάπητος ἁπλότης ἡγεμόνος 86
Ἀκρίδος (περὶ) 87
Αἴτιον (τὸ) τοῦ ὀλεθρίου αἰτίου 88
Ἀπομνημονεύματα περιηγήσεων 123. 146. 180
Ἀπόλλωνος χρησμὸς περὶ τοῦ Ἰησ. Χριστοῦ. 159
Αὐτοκράτωρ (ὁ) τῆς Βρασιλίας ἐν τῇ σχολῇ τῶν Παρισίων 178
Ἅλας (τὸ) χημικῶς ἐξαγόμενον 187
Αὐτοφιλαυτίας (περὶ) 195
Ἀνάλεκτα 206 246
Ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις μετ. τῶν ἀδ. Κασδαγλῆ 224
Ἀριστείδης Κυπριανὸς 229
Ἀπόφασις κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 237
Ἀγχίνους ἀπόκρισις Ἄγγλου πρὸς Ἐρρῖκον τὸν Η'. 240
Ἀνακάλυψις περίεργος «

Β

Βυζαντινῶν (τῶν) αὐτοκρατόρων (περὶ) 10
Βραΐλας Πέτρος 81
Βίας (ὁ) 111
Βροχαὶ τεχνηταὶ 159
Βίοι παράλληλοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπρεψάντων ἀνδρῶν ὑπὸ Α. Ν. Γούδα ἰατροῦ 286
Βρεττανικὴ (ἡ) αὐτοκρατορία 298
Βεσούβιος (ὁ) 309
Βεσουβίου (τοῦ) ἡ ἔκρηξις 111
Βυφφὼν 115

Γ

Γρίφοι 32 64 96 128 160 224 256 288 320 352 348
Γῆς τὸ σχῆμα 95
Γαλιλαῖος 165
Γεωπονικὰ Ὀρφανίδου 194
Γουλιέλμος Μουᾶ 198
Γεωργίας (περὶ) ὀλίγα 279
Γεγονὸς συγκινητικὸν 352

Δ

Δόρα Ἰστρίας 6
Δρᾶμα τραγικὸν ἐν Βαζέλλῃ 27
Δακτυλοσπονδειακὸν 94
Δάντης 108
Δῶρον (τὸ) τῆς πρωτοχρονιᾶς 129
Δόρα Ἰστριὰς (ἡ) καὶ ἡ «Ἀνατολὴ τῆς Βιέννης» 142
Δεισιδαιμονίας δοκίμιον ὑπὸ Α. Καραγιάννη 170
Δεῖπνος ὁ μυστικὸς 225
Δημήτριος Ι. Μαυροφρύδης 253
Διαθήκη μυστικὴ 254
Διδασκαλίας (περὶ) 158, 281, 294, 342, 379
Δρυὸς (περὶ τῆς) ἐκκλησιαστικῶς καὶ φιλολογικῶς 289
Δάντου ὀστέων εὑρέσεως (περὶ) 311
Δημήτριος Γαλανὸς 324, 338
Δοκίμιον περὶ σιωπῆς καὶ ἐχεμυθίας 355

Ε

Εἰσαγωγὴ εἰς τὸν Γ'. τόμον 3
Ἐρρῖκος Kurz ὁ διδάκτωρ 14
Ἐπικατάρατος (ἡ) 14, 46, 73
Ἐμπορίου (περὶ) 19
Ἐκφορὰ ἡ ἐν θαλάσσῃ 23
Ἔτος (τὸ) 1872 29
Ἑτοιμότης πνεύματος 84
Εὐγλωττίας (περὶ) 36, 67
Εὐγένιος Βούλγαρης 47, 89
Ἔκθεσις σύντομος περὶ τῶν εὐλογιῶν 58
Ἐνύπνιον ἤτοι τὸ ὄρος τῆς σοφίας 78
Ἐφημερὶς τῶν παίδων 79
Ἐπιμονὴ 79
Ἑτοιμότης πνεύματος 84
Ἐφευρέσεις 85
Ἐλαίας (περὶ) ὑπὸ φιλολ. ἔποψιν 105, 132
Ἐπιστολὴ Πιλάτου Λεντούλου περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ 120

Εἰβύλλια ὑπὸ Μ. Γρμάνη 125
Ἔτος τὸ νέον 131
Εὐλογίας (περὶ) καὶ δαμαλίνας 140
Ἐρρῖκος ὁ Δ'. καὶ ὁ χωρικὸς 155
Ἑλλάδος (τῆς) ὁ πληθυσμὸς 159
Ἐλευθερίας ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς (περὶ) 176, 236
Ἐπιστολὴ Νεοφ. Δούκα 188
Εὐεργέτης (ὁ) 190
Ἐκπαίδευσις (ἡ) τῶν γυναικ. καὶ τῶν ἀπελευθ. ἐν Ἀμερικῇ 207 317, 323.
Ἐπανέλευσις 231
Εὐθύνη (ἡ) τῶν συντακτῶν τῶν ἐφημερίδων 255
Ἔαρ (τὸ) 257
Εὐαγγέλης Ζάπας 284
Ἔρωτος (περὶ) 321
Ἑορτὴ (ἡ) τοῦ ἐν Σμ. Ἑλλ. Λυκείου 327
Ἐπιστολὴ τεθνηκότος 329, 349, 380
Εἴδησις περίεργος 349
Ἔπαυλις (ἡ) τῆς Chislehurst 382

Ζ

Ζηνοβία (ἡ) 319

Η

Ἡρωελεγεῖον
Ἡρωελεγεῖον εἰς τοὺς ὀπαδούς του } 94
Ἠχὼ (ἡ) τῆς ὀρθοδοξίας ὑπὸ Κ. Φρεαρίτου 287
Ἡλικία καθ' ἣν ἐνυμφεύθησαν ἐπίσημοί τινες ἄνδρες 319

Θ

Θεμέλια (τὰ) τῆς ἱστορίας 54, 107, 233
Θεμέλιον τῆς θρησκείας τὸ μέγα 376
Θύματα (τὰ) τοῦ πολέμου ἐν Βελγικῇ 56
Θύματα τῆς μέθης 87
Θέατρον νεοελληνικὸν ὑπὸ Ι. Ναχαμούλη 159
Θῆρα 369

Ι

Ἰατρικὸν κατὰ τῆς χολέρας ἀλάνθαστον 15
Ἰνδικὴ ὄρχησις 22
Ἱστορία τοῦ Γαλλογερμ. πολέμου ὑπὸ Κ. Οὐϊντερφέλδου 63
Ἱερεὺς (ὁ) 92
Ἰωάννης ὁ Θεολόγος 103
Ἱερέως (τοῦ) ὁ Καθρέπτης 122
Ἰέννερος ὁ ἰατρὸς 156
Ἱστορικοὶ (οἱ) τῆς Γερμανικῆς φιλολογίας 179
Ἱστορία τῶν ἡγεμ. Γκίκα παρὰ τῆς Κ. Δ. Ἱστριάδος 189
Ἴνδὸς ὁ ἀγχίνους 238
Jean du Plan De Carpin ὁ περιηγητὴς 243
Ἱστορία τῆς Κρήτης παρὰ Κ. Ι. Ξάνθη 256
Ἱστορία τῶν ἐναρέτων ὀρφανῶν 266 201

Κ

Κουκλουτζᾶς (ὁ) 38
Καρφίτσα καὶ βελόνη 31
Κερκύρας ἱστορικὴ ἐπιθεώρησις 62 113 138
Καθολικοὶ οἱ παλαιοὶ 77
Κακουργήματα 95
Κλῆρος ὁ ἑλληνικὸς 115
Κορνήλιος Κ. Φέλτων 134
Κατοικία ἡ καλλιτέρα 139
Καμοένος 174
Κλεῖδες 192 352
Κεραυνὸς (ὁ) ἐπισκήπτων ἐπὶ βραχιονίου κυρίας 332
Καλλοναὶ τοῦ λόγου ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ 633 346 361
Κεραυνοῦ (περὶ) 368

Λ

Λύσεις αἰνιγμάτων, γρίφων, λογογρίφων, προβλημάτων καὶ κλειδῶν 32 64 96 128 160 192 224 256 288 320 352 384
Λογογρίφοι 32 128 169 192 256 288 320 332 384
Λεσπόλδος ὁ Β'. βασιλεὺς τοῦ Βελγίου 364
Λόγος ΚΖ'. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου 32 65
Λαχεῖον (τὸ) τοῦ γάμου 40
Λέων (ὁ) 40
Λαγωὸς ὁ ὑπερτιμηθεὶς 71
Λύκος καὶ γερανὸς 95
Λύπης (περὶ) 111
Λάμπρος Φωτιάδης 117
Λόγος Μ. Γρηγοριάδου τῇ Β'. Κυρ. τῶν νηστειῶν 220
Λόγος Π. Δανιηλίδου τῇ Μ. Παρασκευῇ 241
Λόγος Α. Καλλιγᾶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀναγν. ἡ «Σμύρνη» 250
Λεξικὸν ἑλληνογαλ. ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου 287

Μ

Μεχμὲτ Ἐμὶν Ἀαλῆ πασᾶς ὁ Μ. Βεζύρης 16
Μέσον διηνεκοῦς εὐπορίας 32
Μιχαηλάγγελος 51 158 211
Μουσικὸς ὁ ἄνευ χειρῶν 80
Μάρκος Ἀνναῖος Λουκανὸς 81
Μανσενίλλα (ἡ) 142
Μονόλογος διὰ τὸ νέον ἔτος 161

Μετεμψύχωσις (ἡ) 168
Μωσαϊκῶν ἢ ψηφιδωτῶν (περὶ) 238
Μύρτος (ἡ) τὸ ἡλιοτρόπιον, τὸ κρῖνον καὶ τὸ ἴον 260
Μαρία Θηρεσία 262
Μῶλτων 307
Μέλης (ὁ) 336
Μενέλαος καὶ Δωροθέα 384

Ν

Νεόφυτος ὁ Δέρκων 21
Νικόδημος ὁ Κυζίκου 93
Ναφθαλίνη πρὸς φύλαξιν τῶν φορεμ. ἐκ τῶν σκώρων 336
Νήπια (τὰ) εἰς τὰ νέφη 357

Ξ

Ξάνθη (ἡ) καὶ ἡ ὑπὲρ τῶν παίδων ἐνδελεχὴς μέριμνα 18
Ξενιτευμένη (ἡ) 258

Ο

Ὄσφρησις καὶ ἀκοὴ 23
Οὐίλλιαμ Σακεσπῆρος 69
Ὀργῆς ἢ θυμοῦ (περὶ) 85
Ὀμίχλη (ἡ) ἢ ἡ παιδική μου ἡλικία 158
Ὀδηγίαι προφυλακτικαὶ κατὰ τῆς Ἀσιατ. χολέρας 204
Οἰκόσημον τῶν Koltzoff-Massalsky 248
Ὀδεμήσιον 368
Ὁμιλία ἐν τῇ ἐν Μοσχονησίοις Σχολῇ 371

Π

Πετρελαίου (περὶ) 22
Παρορράματα 32 64
Πέρδιξ (ἡ) 56
Προβατοκάμηλος (ἡ) καὶ ἡ μεγάλη γαλῆ τῆς Ἀμερικῆς 72
Προβλήματα 80 128 160 256 288 352 384
Περίεργα 87
Περιοδ. τοῦ Ἀναγν. ἡ «Σμύρνη» 94
Πυρομετεώρων τινῶν (περὶ) 102 155 184
Παλαιστίνης περιγραφὴ 116 217 269
Ποικίλα ἐξ ἀναγνώσεως 127
Πυρεῖα (τὰ) 118
Προανάκρουσμα (τὸ) ἢ περὶ τῆς μέχρι τῆς σήμερον διδασκ. 144
Πλοῖον πρωτοφανὲς 200
Προόδου (τῆς) τὰ πρώτιστα δόγματα 223
Παιδεία (ἡ) εἶνε θησαυρὸς 240
Παΐσιος ὁ Ἅγ. Μοσχονησίων 273
Περιοδικὸν (τὸ) l'Americano καὶ οἱ Ἕλληνες 299
Περὶ τῆς πρὸς Θεὸν πίστεως καὶ ἐλπίδος ὑπὸ Δ. Α. .Μ Χ. 302
Προσλαλιὰ πατρὸς πρὸς τὴν εἰς οὐρ. ἀποδημ. θυγατέρα 335 353
Πτηνὰ 337
Παραδείσιον (τὸ) πτηνὸν 349
Πραγματεία περὶ μέθης καὶ καπνοῦ 365

Ρ

Revue (la) d' Orient ὑπὸ L. Cavé. 127
Ρόδον (τὸ) 300

Σ

Σενέκας 43
Συνέδριον (τὸ) τῆς προϊστορ. ἀρχ. καὶ ἀνθρ. ἐν Ραβέννῃ 76
Συνέντευξις τῶν ἡγεμ. τῆς Βρασιλ. μετὰ τῆς κ. Δ. Ἱστριάδ. 120
Σιβύλλα ἡ Ἐρυθραία } περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 159
Σιβύλλα ἡ Κυμαία }
Συμπλήρωμα τοῦ προανακρούσματος 162
Συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας (περὶ) 163
Σοφὸς ὁ ἐμμανὴς καὶ ὁ τῶν νευμάτων καθηγητὴς 197
Συνοικέσιον ἔκτακτον 240
Σιδηρουργὸς (ὁ) 271
Σίκαγο (τὸ) 272

Τ

Ταὼς (ὁ) 23
Τάρταρος (ὁ) 119
Τάσσος 200
Τοβόλας ὑπερβολικὸν ψῦχος 240
Τζοπανησίας τῆς κώμης σύστασις 284
Τυρέννος ὁ στρατάρχης καὶ οἱ λησταὶ 336

Φ

Φθινόπωρον 122
Φυσικὴ ἱστορία 193
Φιλία ἡ ἀχώριστος 255
Φλωριὰν (τοῦ) ἡ νεότης 332

Χ

Χωρικὸς (ὁ) καὶ ὁ δίκαιος Ἀριστείδης 12
Χαρικλῆς ὑπὸ Γ. Α. Βέκκερ 126
Χ. Νικόλαος Γιαννάκογλους 169

Ψ

Ψήφισμα Ἰώνων ἀνέκδοτον 275
Ψιττακὸς (ὁ) 374

Ω.

Ὠτος (ὁ) 29
Ὠοῦ ὄρνιθος χημικὴ σύστασις 118 205
Ὠρίων 221

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

'Αθηνᾶ 3, 33, 65, 97, 161, 193, 225, 257, 289, 321, 351
Δόρα 'Ιστριὰς 6
'Ο χωρικὸς καὶ ὁ δίκαιος 'Αριστείδης 13
Μεχμὲτ 'Εμὶν 'Ααλῆ Πασᾶς ὁ Μ. Β. 16
'Ο Δέρκων Νεόφυτος 21
'Ο ταὼς 23
'Αλσθσιος Σενεφέλδερος 25
'Ο ὦτος 29
'Αλφόνσος Λαμαρτῖνος 38
'Ο Λέων 41
Εὐγένιος Βούλγαρης 48
Μιχαηλάγγελος 53
Πέρδικες 56
Τὰ θύματα τοῦ πολ. ἐν Βελγικῇ 57
Οὐίλλιαμ Σακεσπῆρος 69
'Η προβατοσκάμ· καὶ ἡ μεγ. γαλῆ τῆς 'Αμερ. 72
Οἱ ἀποθαμμένοι εἶνε ἐκεῖ 73
'Ο ἄνευ χειρῶν μουσικὸς 80
Βραΐλας Πέτρος 81
'Ακρὶς 88
'Ο Κυζίκου Νικόδημος 93
Λύκος καὶ γέρανος 95
'Ιωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς 104
'Ο Δάντης 109
'Ο βόας 112
Λάμπρος Φωτιάδης 117
'Ο Δὸν Πέτρος Β'. Αὐτοκρ. τῆς Βραζιλίας 121
Τὸ ἔτος 1872 129
'Ο Κορνήλιος Κ. Φέλτων 134
'Η μανσενίλλα (le mancenillier) 143
'Ο Μωϋσῆς 149
'Ο ἰατρὸς 'Εδουάρδος 'Ιέννερος 157
Γαλιλαῖος 165
Χ. Νικόλαος Γιαννάκογλους 169
'Ο διδάκτωρ 'Ερρῖκος Κούρτιος 179
Γρηγόριος Γ'. Γκίκας πρίγκηψ Μολδοβλαχίας 189
Βασιλοστάφυλον 194
'Ο Τάσσος 201
'Η ἐρυθραία Σιβύλλα / 'Η Δελφικὴ 213
'Ο ἀστερισμὸς τοῦ 'Ωρίωνος 222
'Αριστείδης Κυπριανὸς 230
'Η ἀποκαθήλωσις τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ 237
Οἰκόσημον τῶν Kultzoff Massalsky 244
Τρίπους καὶ δοχεῖον εὑρεθέντα ἐν Γουαναγουάτῳ 247
Εἴδωλον εὑρεθὲν ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Κοπὰν » »
Δημήτριος Ι. Μαυροφρύδης 253
'Η μύρτος, τὸ ἡλιτρόπιον, τὸ κρῖνον καὶ τὸ ἴον 261
Τὸ Σίκαγο καὶ αἱ ὄχθαι τῆς λίμνης Μιχιγ. κατὰ τὸ 1820 272
'Η ἀγελὰς ἡ ἀποτεφρώσασα τὸ Σίκαγο » »
Τὰ ἀερόστατα 276
Εὐαγγέλης Ζάππας 285
'Ο προπρώην 'Εφέσου Ἄνθιμος Θεσσαλονικεὺς 293
'Ιωάννης Ἡλιάδης Ραδουλέσκος 297
Μῶλων 308
Βυφφὼν 316
Δημήτριος Γαλανὸς 325
'Ο κεραυνὸς ἐπισκήπτων ἐπὶ βραχιονίου κυρίας 332
'Ο μήνουρος 337
Τὸ παραδείσιον πτηνὸν 349
Δολοφόνος πληττόμενος ὑπὸ κεραυνοῦ 360
Λεοπόλδος ὁ Β'. βασιλεὺς τοῦ Βελγίου 364
Μαρία 'Ερριέτα Ἄννα, σύζυγός του » »
Ψιττακὸς 375
Γάϋ Λουσὰκ 377.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ

ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ.

Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Μελέτιος
Ο Θεοφιλέστ. 'Επίσκοπος Μυρέων κ. Κύριλλος
Ο Πανσ. Ἔξαρχος Σμύρνης κ. Νικόδημος Σάμιος
Θ Πανσ. 'Αρχιμανδρίτης τοῦ π. Τάφου κ. 'Ιερόθεος
Ο Πανσ. Δικαιοφύλαξ κ. Διονύσιος
Ο Πανσ. κ. Κλήμης 'Ιερομόναχος
Ο Πανσ. 'Ιερομνήμων κ. Μακάριος Λογοθέτης
Ο Πανσ. κ. Χ. Γρηγόριος 'Ιερομόναχος
Ο Πανσ. κ. Χρύσανθος 'Αρχιμανδρίτης Λέσβιος
Ο Πανσ. κ. Γρηγόριος 'Ιερομ.
Ο Πανσ. κ. Καλλίνικος 'Αρχιμανδρίτης
Ο Πανσ. κ. 'Ιωαννίκιος 'Ιερομ.
Ο Πανσ. κ. Γαβριὴλ 'Ιερομόναχος
Ο Πανσ. κ. Σεραφεὶμ 'Ιερομόναχος
Ο Πανσ. κ. Κύριλλος 'Αποστολίδης 'Ιερομόναχος
Ο 'Ιεροδιδ. κ. Παρθένιος Δανιηλίδης, 'Αρχιδιακ. τοῦ 'Αγ. Σμύρνης
Ο 'Ιερολ. κ. Διονύσιος Α. Μ. Χαρικλῆς 'Ιεροδιακ. Λέσβιος.
Ο 'Ιερολογ. κ. 'Αντώνιος 'Ιεροδιάκονος 'Αγ. Αἰκατερίνης
Ο 'Ιερολ. κ. Λεόντιος 'Ιεροδιάκονος 'Αγ. 'Ιωάννου
Ο 'Ιερολ. κ. Λεόντιος 'Ιεροδιδάσκαλος
Ο 'Ιερολ. κ. Διονύσιος 'Εκκλησιάρχ. 'Αγ. Δημητρίου
Ο 'Ιερολ. κ. 'Αθανάσιος 'Ιεροδιάκ. 'Αγ. Φωτεινῆς Σάμιος
Ο 'Ιερολ. κ. Γεράσιμος 'Εκκλησιάρχης 'Αγ. 'Ιωάννου
Ο Αἰδεσ. κ. 'Ανδρόνικος 'Ιερεὺς
Ο Μουσικολ. κ. Ι. Κορωναῖος Λαμπαδάριος 'Αγ. Φωτεινῆς
Ο Μουσικολ. κ. Φώτιος Ξανθίδης Πρωτοψ. 'Αγίας Αἰκατερίνης
Ο Μουσικολ. κ. Δημήτρ. Κοντακτσῆς Λαμπαδαρ. 'Αγ. Αἰκατερίνης
Ο Μουσικολ. κ. Παναγ. Μαυρουδῆς Πρωτοψ. 'Αγ. 'Ιωάννου
Ο Μουσικολ. κ. Χρῆστος Λαμπ. 'Αγ. 'Ιωάννου
Ο Μουσικολ. κ. 'Ηρακλῆς Ξανθίδης
Ο Μουσικολ. κ. 'Ιωσὴφ Οἰκονομίδης Λαμπαδάριος 'Αγ. Γεωργίου

Ο Ενδ. κ. Χ. Ν. Γιαννάκογλους
Ο Εκλ· κ. Σ. Τριανταφύλλης Ἕλλην Πρόξενος

Οἱ 'Ελλογ. κύριοι.

'Ικέσιος Γ. Λάτρης
Κ. Ξανθόπουλος Γυμνασιαρχ. τῆς Εὐαγγ. Σχολῆς
Σ. Κεσίσογλους Καθηγ. τῶν Φυσικομαθηματικῶν
Γ. Βοντζίδης Σχολάρχης
Ιωαν. Μάλλιος 'Ελληνοδιδάσκαλος
Ε. Γιαννακόπουλος 'Αγγλοδιδ. 2
Γ Κανάλες
'Αντώνιος 'Ισιγόνης
Οδ. Κυνηγὸς 2
Ραΐνεκ.
'Ανδρέας Κουρνιάκτης
Γ. Φραντζῆς
Αθαν. Νικολαΐδης
Κωνστ. 'Ιωαννίδης
Νικόλαος 'Αγοραστὸς
Δημ. Μανολιτζάκης

Οἱ ἐξοχ. ἰατροὶ κύριοι

Μ. Κοσονῆς
Χ. Βενάρδος
Θεμιστοκλῆς ἰατρὸς
Σ. Καρακούσης
Μιλτιάδης Ἐμμανουὴλ
Δ. Συμεὼν
Δ. Χόρς
Ζ. Λαμπίσης
Ι. Καλσμοίρης

Οἱ ἀξιότ. κύριοι δημοσιογράφοι

Ἰάκωβος Σαμιωτάκης
Γρηγόριος Καρύδης
Μ. Δ. Χαμουδόπουλος
L. Cavé
Π. Μαρκόπουλος

Αἱ 'Ελλ. Κυρίαι.

Σαπφὼ Λεοντιάς, Διευθύντρια τοῦ Μεγ. τῆς 'Αγ. Φωτεινῆς Παρθε ναγωγείου.
Εσθὴρ Θ. Σαβερίου ἰατροῦ
Μαριγὼ Σοφ. Τελατινιδὼφ
Παρασκευὴ Παπᾶζογλου 2
Χρυσούλα Σ. Μπαχτσαλῆ
Μαριγὼ Ν. Βραβαρίδου
Βιργινία Μαυροκορδάτου
Βασιλικὼ Μ. Γρηγοριάδου
Κωνσταντία Ψωμοπούλου
Κωνίτσα Γ. Μ. Μπούχλια
Εὐγλωττία Γρηγορίου
'Αρτεμισία Π. Γρηγοριάδου
Καλλιόπη Γ. Γρηγοριάδου

'Ο Σύλλογος «Ὅμηρος»
Σύλλογος ὁ «'Ελικὼν»
Τὸ ἑλληνικὸν 'Ορφανοτροφεῖον

Οἱ ἔντιμοι Κύριοι

'Αλέξανδρος Β. Βασιλακάκης
'Αντώνιος 'Αρεάλης
'Ανδρέας Βαλασκόπουλος
'Αριστείδης Μαλκότσης
'Αντώνιος Παρασκευόπουλος
'Αδελφοὶ 'Ηλιάδη
'Αδελφοὶ Καστάνια
'Αδελφοὶ Μητζοτάκη
'Αδελφοὶ Ποτούδη
'Αχιλλεὺς Σ. Γσακίρογλους
'Αθανάσιος Ζαχαρίου
'Αλέξανδρος Χριστοφίδης
'Αντώνιος Ράπτης
Α. Κ. Καπετανάκης
Αθανάσιος Νικολαΐδης
'Αθανάσιος Παπᾶ Νικολάου
'Αγησίλαος Π. 'Αγγελόπουλος
'Αθανάσιος Ι. Παπαδόπουλος
'Αλέξανδρος Παπαδάκης
Ἀνδρέας Σέψης
'Αντώνιος Τιντιρόπουλος

'Αριστοτέλης 'Ηλιάδης
'Αλέξανδρος Χ. Τσαμπάζογλους
'Αλέξανδρος Π. Νικολάου Αὐλωνίτης
'Αλκιβιάδης 'Ηλ. Βοτέας
'Αντώνιος Δ. Πεζάρος
'Αλέξανδρος Βέλλης
'Αθανάσιος 'Αγγελίδης
'Αλέξανδρος Σ. Κοντολέων
'Αγαμέμνων 'Ρηγόπουλος
'Αρτέμιος Ἱερεμίας
'Αριστομένης Μάγνης
'Αντώνιος Κωστένστα
'Αριστοτέλης Λουκίδης
'Αλέξανδρος Κωτιάδης
'Αχιλλεύς Κονταξόπουλος
'Αριστοτέλης Γιοβανὼρ
'Αδελφοὶ Καρὲρ
'Απόστολος 'Αλευρᾶς
'Αντώνιος Μικὲ
'Αριστείδης Ράπτης
'Αριστείδης Νάτσιου
'Αθανάσιος Βουσσινᾶς
'Αδελφοὶ Καλλιγέρη
'Αδελφ. Καραλῆ
'Ανδρέας Δάλλας
'Αριστοτέλης Ζήσιμος
Βασίλειος Ν. Βογιατζῆς
Βασίλειος 'Αποσταλίδης
Βασίλειος Χ. Νικολάου
Βασίλειος Βούρβαχης
Βασίλειος Δισγένης
Βασίλειος Καρεκώλης
Γρηγόριος Μ. Μπούχλιας
Γεώργιος 'Ανατολίτης
Γαβριὴλ Ροδοκανάκης
Γαβριὴλ Κλεάνθης
Γεώργιος 'Εμ. Πολίτης
Γεώργιος Α. Δαμιανὸς
Γεώργιος 'Εφραιμίδης
Γεώργιος Μαραγκλῆς
Γεώργιος Δικέφαλος
Γεώργιος Κιλινδιριώτης
Γεώργιος Σαββόπουλος
Γεώργιος Πασβουρέλης
Γεώργιος Ρηγόπουλος
Γεώργιος Π. Δημητρίου Σάμιος
Γρηγόριος Δ. Σαράντογλου
Γεώργιος Μπρουσαλίδης
Γεώργιος Λ. Λογοθετίδης
Γαβριὴλ 'Ανδρέου
Γεώργιος Κ. Ὑπερίδης
Γεώργιος Προδρόμου
Γεώργιος Παπαδάκη
Γεώργιος Βασιλείου
Γεώργιος Π. Δημ. Σπάρταλης
Γεώργιος Ρεμβίκος
Γ. 'Αλληγορίδης
Γεώργιος Σεΐζαν
Γ. Δενδρηνὸς
Γ. Τσερλέντης

Γρηγόριος Τζαντινόπουλος
Γεράσιμος Ραφτόπουλος
Γεώργιος Καράλης
Δημήτριος Γ. Βασιλακάκης
Δημήτριος Ραπτάκης
Δημήτριος 'Αξαρλῆς
Δ. Κ. 'Αθανασάκης
Δ. Ράκαλος
Δημήτριος 'Ιακ. Ψαρόπουλος
Δημήτριος Κουρτικάκης
Δημήτριος Βρετόπουλος
Δημήτριος Σαραντινίδης
Δημήτριος Ζαχαρίας 4
Δημήτριος 'Αργυρόπουλος 2
Δημήτριος Βουγιούκας
Δημήτριος 'Αρναούτογλου
Δημήτριος Φουντριὲρ
Δημήτριος Βραβαρίδης
Δημήτριος Ζαφειριάδης
'Εμμανουὴλ Βαμβακίδης
'Εμμανουὴλ Πουτούδης
'Εμμανουὴλ Δ. Μιλανδινὸς
Εὐστάθιος Κουμαριανὸς
'Εμμανουὴλ Μαλάνος
'Εμμανουὴλ Βιανέλης
'Εμμανουὴλ Α. Βασιλακάκης
'Εμμανουὴλ Παπαδόπουλος
'Επαμεινώνδας Παπαδόπουλος
'Εμμανουὴλ Κουμπουλίδης
'Εμμανουὴλ Σταματάκης
'Εμμανουὴλ Πραξίας
'Εμμανουὴλ Ζέζος
'Εμμανουὴλ Λαμπρινούδης
'Εμμανουὴλ Τοξόπουλος
Εὐαγγελινὸς Γεωργιάδης
Ζαφείριος Ι. Ἐλαφόπουλος
'Ηλίας Βαφειάδης
'Ηλίας Παπαδόπουλος
'Ηλίας Βαφέας
'Ηρακλῆς Μαλκότζη
'Ηλίας Κουπετζόγλου
'Ηλίας Βασιλείου
'Ηρακλῆς Γερμανὸς
'Ηλίας 'Εφένδη Χρηστίδης
Θεόφραστος 'Ιωαννίδης
Θεόδωρος Γεωργιάδης
Θεολόγος Κούλαλη
Θεοδόσιος Βέρας
Θωμᾶς Θωμαΐδης
Θεόδωρος Χριστοδουλίδης
'Ιωσὴφ Κέππετζης
'Ιωάννης Β. Μιχαλάκης
'Ιωάννης Ν. Πούλος
'Ιωάννης Ν. 'Αναστασιάδης
Ἰ. Σωκόπουλος Φαρμακοποιὸς
'Ιωάννης Βανέλης
'Ιωσὴφ Φωτιάδης
'Ιωάννης Θεοδοσιάδης
'Ιωάννης Κατελάνος
'Ιωάννης Χ. Βαϊνέπουλος
Ἰ. Ε. Μάνος

'Ιωάννης Εὐστρατίου
'Ιωάννης Κήττας
'Ιωάννης Ψαρᾶς
'Ιωάννης Λαζ Παπαδόπουλος
'Ιωάννης Μαρουδῆς
'Ιορδάνης 'Αλεξίου
'Ιορδάνης 'Ιωσηφίδης
'Ιωάννης Σ. Καλαθάκης
'Ιωάννης Κρουσολέντης
'Ιγνάτιος Κόκκινος
'Ιωάννης Κυριακίδης
'Ιωάννης Πεστεμαλτζόγλου
'Ιωάννης Γιαλούρης
'Ιωάννης Νάταγιάννης
'Ιωάννης Τραπεζίτης
'Ιωάννης Ποτήρης
'Ιωάννης Πειθῆς
'Ισίδωρος Κερεστετζῆς
'Ιωάν. Μ. Καλφαδόπουλος Λέσβιος ἐκ Βατεύσης
'Ιωάννης Ποῦλος
'Ιωάννης Τσακιρέλης
Κωστῆς Δάλλας
Κωστῆς 'Ιωαννίδης
Κωσταν. Προκοπίου Κοράλλης
Κωνσταντῖνος 'Ανατολίτης
Κωσταν. Σαριγιαννάκης
Κωσταν. Γαβριὴλ
Κ. Ι. Πρωτοπάτσης
Κωσταν. Πασαλόπουλος
Κωσταν. Τσολακίδης
Κωνστ. Γεωργιάδης
Κωνστ. Γρηγορίου Μιλιοῦ
Κ. Γραμματικὸς
Κωστῆς Παπαδόπουλος
Κωστῆς Ροδοκανάκης
Κίμων Μάγνης
Κοσμᾶς Ἰχθυοπώλης
Κωνστ. Ψάλτης
Κωστ. Ἰωαννίδης Τζεμπερτζῆς
Κωνστ. Θεοδώρου Καβαλινέας
Λεωνίδας Παπαδόπουλος
Λουκᾶς Σαδούκας
Λουκᾶς Βασιλειάδης
Λεωνίδας Μόζερ
Μιχαὴλ Καζάζης
Μιχαὴλ Παλαιολόγος 2
Μιχαὴλ Ραπτόπουλος
Μιχαὴλ 'Εμμ. Ζωγράφος
Μποδοζ 'Ενεπόγλους Καισαρεὺς
Μιχαὴλ 'Αλεξίου
Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης
Μιχαὴλ Γρηγοριάδης
Μιχαὴλ Λαμπρινίδης
Μαέστρος Μήτρου
Μιχαὴλ Χ. Γιοβάνης
Μηνᾶς 'Ελλεζόγλους
Μιχαὴλ Κρητικὸς
Μιχαὴλ Νικολαΐδης
Μιχαὴλ Βαλλῆς
Μελέτιος Μολακίδης

Μιχαὴλ Γαβριηλίδης
Μάρκος Παπαδάκης
Μιχαὴλ Κουτρουπῆς
Μιχαὴλ Παχυνάκης
Μιχαὴλ Κόκκινος
Ματθαῖος Παραδείσου
Ν. Οἰκονομίδης
Ν. Α. Δαμιανὸς
Ν. Χέλμης
Ν. Καλλιγέρης
Ν. Γεννάδιος Ζωγράφος
Ν. Πανουσιάδης
Ν. Α. Δάλλας
Νικόλαος 'Αντωνιάδης
Νικόλαος Χ. Δημητρίου
Νικόλαος Ἰω. Κρητικίδης
Νικόλαος Παπαδοπούλου
Ν. Μασαούτης
Νικόλαος Αὐγουστῆς
Νικόλαος Δημητριάδης
Νικόλαος Σῶκος
Ξενοφῶν Σολομωνίδης
Ξενοφῶν Μαυροθέρης
Ὅμηρος Γ. Βάφας
Ὄθων φωτιάδης
Π. Καλογερόπουλος
Πέτρος Μισιρλιάδης
Π. Δ. 'Αλεξάνδρου
Π. Ι. Λήμνιος
Πέτρος Ρώσσης
Πανταζῆς Α. Παυλίδης
Παναγ. Πανταλέων
Πέτρος Σκίπμωρ
Πέτρος Τσακίρογλους
Πέτρος Ζηρᾶς
Πέτρος Μπακάλης
Παναγιώτης Σκουρτέλης
Περικλῆς Ζαραχάνης
Παναγιώτης Σωτηρόπουλος
Παντολέων Γ. Κόκκινος
Πανανὸς Σατὲς
Πέτρος Σιδηρουργὸς
Παναγιώτης Τυρόπουλος
Π. 'Ιωάν. Σίμου
Πολύδωρος Μιχαηλίδης
Στασὸς Στεφανόπουλος
Στέφανος Καρλόγλους
Στυλ. Χρουσάκης
Σπυρ. Τσίκουλης
Σταῦρος Ι. Ζερμπίνης
Σαμψὼν Μποχόρης
Σπυρίδων Θ. Φόρου
Σταμάτιος Κουλμάσης
Στυλιανὸς Κοντολέων
Σωκράτης Οἰκονομίδης
Σταμάτιος Μακρόπουλος
Σταμάτιος Νικολαΐδης
Σταῦρος Καραμιτζόπουλος
Σπῦρος Ψαλτόπουλος
Τομαζῆς Βραχιότης
Φίλιππος Νομικὸς

Φίλιππος Μάλλιος
Φραγκούδης Σκοῦρσος
Φρανσοὰ Ζηρᾶς
Χαράλ. Παλαιολόγος
Χρῆστος 'Αργυρόπουλος
Χριστόφας Κουλμάσης
Χρῆστος Κομβοτέας
Χ. Σάββας Τερεζόπουλος
Χρηστάκης Βακάλβασης
Χρῆστος Μ. Πετρόπουλος
Χαράλαμπος Μιχαηλίδης
Χρῆστος Θ. Χρηστοδουλίδης
Χαράλαμπος Τραπεζίτης

—

Τῶν μαθητῶν τοῦ ἑλλ. Λυκείου
Οἱ κύριοι

'Αρτέμιος Χρηστίδης
'Αντώνιος Χ. Ραφτόπουλος
'Αλέξανδρος Ν. 'Ιορδανίδης
'Αλέξανδρος Μίλλ
'Απόστολος Μόσχου
Γεώργ. Δ. Παπουτσάνης
Γεώργιος Σταυρινοῦ Σαβράμης
Δημ. Χ. Νικολάου
Δημ. Χαραλ. Κελαϊδίτης
Εὐστάθιος Α. Δελιγιαννόπουλος
Ζαννῆς Ε. Αἰκατερίνης
'Ιωάν. Δ. Μωϋσίδης
'Ιωάν. Σπυρίδωνος
'Ιορδάνης 'Ιωαν. Θεοχάρης
'Ιωάν. Κ. Γεωργιάδης
'Ιωάννης Γ. Μαυρομμάτης
Κοσμᾶς Π. Κατσαΐτης
Κωνστ. Δ. Βασιλειάδης
Κωνστ. 'Αλεξ. Λυτζερόπουλος
Κωνστ. Θ. Βαλαβάνης
Μιχαὴλ Δ. Ζαφειρόπουλος
Μιχαὴλ Π. Βασιλείου
Νικόλαος Δ. Δασκαλόπουλος
Νικόλ. 'Ανδρ. 'Αρναούτογλου
Νικόλ. Μιχαηλίδης
Πεθειν. 'Απαρτίδης
Παῦλος Παυλίδης
Περικλῆς Π. Βασιλείου
Πέτρος Ι. Ταρλατζῆς
Χ. Κ. Χ. Μ. Τζιγιδέμογλου
Χαράλαμπος Κ. Λαμπρόπουλος
Χαρίλαος Σ. Πολιτάκης
καὶ αἱ κυρίαι
Στυλιανὴ Δ. 'Αρναούτογλου
Μαρία Δ. 'Αρναούτογλου

—

ΕΝ ΒΟΥΡΝΟΒΑ.

Ο πανοσ. κ. Παγκράτιος Νέγρης
Ο πανοσ. κ. Γρηγόριος 'Αρχιμανδρίτης
Ο αἰδεσ. κ. Γαβριὴλ Λέσβιος
Ο ἱερολ. κ. Μιχαὴλ Ἱεροδιάκ.

—

ΕΝ ΚΟΥΚΑΟΥΤΖΑ.

Ο αἰδεσ. κ. Πέτρος Οἰκονόμος
Ο ἱερολ. κ. Συμεὼν Ἱεροδιάκονος
Ο ἐντ. κ. Μανωλάκης Σουρῆς.

—

ΕΝ ΜΠΟΥΤΖΑ.

Η ἑλλ. κυρία 'Αργυρὼ Κλήμεντος διδάσκαλος
Ο ἑλλ. κύριος Δημήτριος Χ, Μπαρμακτσίδης διδάσκαλος

—

ΕΝ ΙΜΕΡΙΩι (Σεβδίκιοι).

Ο πανοσ. κ. Παΐσιος 'Αρχιμανδρίτης
Η βιβλιοθήκη τῆς σχολῆς
Ο ἑλλογ. κ, Στυλ. Μεταξᾶς 'Ελληνοδιδάσκαλος
Ο ἀξιοτ. κ. Νικόλαος Καρακώστας.

—

ΕΝ ΤΟΥΡΜΠΑΛΙ.

Ο ἐντ.. κύριος 'Ιωάννης Σπανός.

—

ΕΝ ΒΑΙΝΤΗΡΙΩι.

Ο πανοσ. Πρωτοσύγγελος τοῦ 'Αγ. 'Ηλιουπόλεως κ. Ἄνθιμος
Ο ἱερολ. κ. Παρασκευᾶς ἱεροδ.
Ο ἱερολ. κ. Σίλβεστρος ἱεροδιακ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Νικόλαος Βαλασσόπουλος ἰατρὸς
Νικόλαος Πετρακίδης
'Αλέξανδρος π. Γεωργίου ἀλληλοδιδάσκαλος
Λεωνίδας Μανουσόπουλος
Χ· Ζαννῆς Δ. 'Αναγνώστης
Παναγιώτης Βακαλάκης
Μιχαλάκης Κρητικὸς
'Ιωάννης Χ. Ψάλτης
Χ. 'Αβραὰμ Γιωβάνογλους
Νικολάκης Μιχαηλίδης
'Αθανάσιος Κολόνης
Παναγιώτης Καναῖς
Θεόδωρος Ι. Εὐσταθιάδης
'Ιωάννης Παπαδόπουλος
Χαράλαμπος Ψάλτης
Μουράτης Γιαγτζόγλου
'Ιωάννης Κ. Γκίκας
Γεώργιος Κορίνθιος διδάσκαλος

—

ΕΝ ΟΔΕΜΗΣΙΩι.

Ο ἱερολ. κ. Μελέτιος Θεοχαρίδης ἱεροδιάκονος

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

'Ιωσὴφ Χ. Μιχαὴλ Λέσβιος
Κυριακὸς Γκεμαλμάζογλους
'Ιωσὴφ Νικολαΐδης
'Αδελφοὶ Κυριακίδαι
'Ιωάννης Λαδόπουλος
'Αντώνιος Λαδδαῖος
Νικόλαος Γεωργιάδης

Χ. Γεώργιος Χ. Εὐστρατίου Λέσβιος
Λεωνίδας 'Αρνάκης
Διονύσιος Χ. 'Αναστασίου

—

ΕΝ ΘΗΡΟΙΣ.

Ο Ἱερολ. κ. 'Αρτέμιος Π. Σταυρίδης ἱεροδιάκονος
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Δημήτριος Χ. Κωνσταντίνου
'Ιγνάτιος Ζαχαρόπουλος
Χ. Στυλιανὸς Κωνσταντίνου
Ἐμμανουὴλ Ζαφειρόπουλος
'Ιωάννης Δήμνιος

—

ΕΝ ΑΙΜΙΝΙΩι

Ο πανοσ. Σκευοφύλαξ κ. Κύριλλος
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Μιχ. Παππᾶ Κωνσταντίνου
Ν. Ι. Ροδοκανάκης
Ἐμμ. Καλλονάρης
Γεωργ. Κ. Παππᾶ
Θεόδωρος Σαμαρᾶς
'Ιωάννης Γ. Λεωνίδας
Γ. Ματᾶς
Ζαννῆς Νικολάου
Συμεὼν Ι. Χ. Συμεὼν
Δημ. Χ. Βασιλείου
'Ιωάννης Μισθοῦ
'Αθανάσιος Χ. Δήμου
Χ. 'Απόστολος Χ. 'Αθανασίου
Εὐαγγελινὸς Μ. Σουγιουτζόγλου
Κωνσταντῖνος Χ. 'Ιωάννου Λέσβιος
Μιτιὲς Σκοῦρσος
Νικόλαος Παππαδάκης Ἕλλην πράκτωρ
Γρηγορ. Μαλλιαρὸς ἑλληνοδ.
'Εμμανουὴλ Χ. Δήμου.

—

ΕΝ ΝΑΣΑΙΩι.

Ἡ Σχολὴ
Ὁ ἱερολ. κ. Νεόφυτος Καλύμνιος ἱεροδιάκονος
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Χ. Μιχαὴλ Δ. Σερεμὲς Λέσβιος
Μιλτιάδης Ξενουδάκης ἰατρὸς
'Αλκιβιάδης Σακελίων
Κωνσταντῖνος Νικολαΐδης
Γεωργ. Γεωργαντζόγλους
'Αθανάσιος Στανέλης
Δημήτρ. Μαυρομιχάλης ἰατρ.

Ζαχαρίας Κωνσταντίνου
Εὐστράτιος Ζαλούμης Λέσβιος

—

ΕΝ ΣΩΚΙΟΙΣ.

Ο ἐντ. κ. 'Αστερ. Μακρόπουλος

—

ΕΝ ΝΕΑι ΕΦΕΣΩι.

Ο πανοσ. κ. Τιμόθεος ἱερομόν.
Ο ἱερολ. κ. 'Ιωακεὶμ ἱεροδιάκ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Δ. Ξ. 'Αλεξάκης Ἄγγ. Πράκ.
'Αλέξιος Μιχαλόπ. Ὀλλ. Πρ.
Θεοδόσιος Δουκάκης Ἕλλ. πρ.
Παῦλος Μαυρουδιάδης
'Αντωνάκης Γεωργίου Λέου
Χρῆστος Πολίτης ἰατρὸς
Ζαχαρίας Γεωργιάδης
Δ. Μ. Γκράτσου 'Ελληνοδιδ.
Κωνστ. Σαματάνης ἀλληλοδ.
Δημ. Εὐσταθ. Κουκουτσάκης

—

ΕΝ ΒΡΥΟΥΛΟΙΣ.

Τὸ 'Αναγνωστ. «Ἀναξαγόρας»
Ὁ Ἱεροψάλτης κ. Δ. Χ. Νικολαΐδης
Οἱ ἔντιμοι Κύριοι
Π. Δ. Τσουλάτης Ἰατρὸς
Γεώργιος Χριστοφίδης
'Ιωάννης Πλουμᾶς Χίος
Εὐθύμιος Γ. Βεΐνῆς

—

ΕΝ ΚΡΗΝΗι.

Ο ἐντ. κ. Χαράλ. Ν. Ροδάκης.

—

ΕΝ ΜΕΝΕΜΕΝΗι.

Ο παν. 'Αρχιμ. κ. Χρύσανθος
Ο πανοσ. κ. Νικηφόρος Νικολαΐδης
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
'Αντώνιος Κασσᾶς ἰατρὸς
Δημήτριος Ὑψηλάντης
Σάββας 'Ηλιάδης
'Αντώνιος Παππᾶ Λοΐζου
Μιχαὴλ Τσολάογλους
'Ιωάννης Μπακιρτζῆς
Σταμάτιος Βρεττὸς
Ἐμ. ανουὴλ Καγιάσογλους.

—

ΕΝ ΤΖΟΜΠΑΝΗΣΙΑι

οἱ ἐντ. κύριοι.
Γεώργιος Βλασιάδης διδάσκ.
Βασίλειος Χρηστίδης
Γεώργιος Ρουμελιώτης
Προκόπιος Δημητρίου
Παναγιώτης Δασκαλόπουλος
'Ιωάννης Σακελλαρίδης

Ἰάκωβος διδάσκαλος
Ἰγνάτιος Μιχαηλίδης
Χαράλαμπος Χρηστίδης

ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑι
οἱ ἔντ. κύριοι.

Ἰω. Χ. Δαπόντες Σχολάρχης
Παντολέων Ζαχαριάδης ἰατρ.
Κωνστ. Παρασκευᾶς ἰατρ.
Δημ. Κωνσταντίνου φαρμακ.
Ν. Στυλιανόπουλος ἑλληνοδ.
Νικόλαος Σφυρῆς
Δημήτριος Κούτσης
Ἀριστείδης Γρηγοριάδης
Νικόλ. Παπᾶ Μανώλης
Δημήτρ. Δρακούλης ἱεροψάλτ.
Μιχαὴλ Ι. Βαφειάδης
Παῦλος Παλαιολόγος
Χ. Θεόδωρος Χ. Σάββα
Λεωνίδας Παλαιολόγος

ΕΝ ΑΞΑΡΙΩι.

Ὁ αἰδ. παππᾶ κὺρ Δημήτριος Πρωτοπαπᾶς
Ὁ αἰδ. παππᾶ κὺρ Μιχαὴλ Πασχάλης
Οἱ ἔντ. κύριοι.
Χρυσόστομος Χ. Ἰωάννου
Ἐμμ. Θ. Παππαδάκης
Γεώργιος Χ. Εὐστρατίου
Ἰωάννης Ροζέλλος ἰατρὸς
Ἀναστάσιος Κυριάκου
Μάρκος Χ. Ἀθανασίου
Ἀπόστολος Ν. Τζινκούνης
Χ. Πέτρος Χ. Φανουρίου
Κωνστ. Γ. Ἀναστασιάδης
Χ. Δημήτριος Χ. Μουράτου
Ἰωάννης Π. Χριστοδούλου
Νικόλαος Π. Κωνσταντίνου
Ἰωάννης Σ. Ψακίδης
Νικόλαος Γεωργίου
Χριστοδ. Γ. Στεργιόπουλος
Ἰωάννης Γεωργίου
Εὐαγγελινὸς Δημητρίου
Κωστῆς Ἀναστασίου

Οἱ ἐν Ἀξαρίῳ συνδρομηταὶ τοῦ Μέντορος κατὰ τὸ 20ον ἔτος (*).

Ἠλίας Μελετιάδης σώμ. 2

Ἐμμ. Θ. Παπαδάκης
Ἐμμαν. Μάρκογλου
Χρυσόστομος Χ. Ἰωάννου
Ἀπόστολος Ν. Τζακούσης
Κωνσταντ. Γ. Ἀναστασιάδης
Σακελλάριος Π. Ἀναστάσιος
Δημήτριος Α. Ἱερεὺς ἐκ Καρίτσης Ἰωαννίνων
Ἄνθιμος Ἱεροδιάκονος
Ὄθων Κωσταλᾶς
Ἰω. Σ. Ψακίδης
Ἠλίας Κ. Αὐγερινὸς
Εὐστράτιος Ἀθανασιάδης
Γεώργιος Ταχτατζόγλους
Μισαὴλ Ἱερομόναχος
Χριστόδ. Γ. Στεργιόπουλος
Ἀγγελῆς Ν. Ἀντωνιάδης
Νικόλαος Π. Κωνσταντίνου

ΕΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑι

Ὁ πανιερώτ. Ἀγ. Φιλαδελφείας κ. Διονύσιος
Ἡ ἑλλ. Σχολὴ Φιλαδελφείας.
Οἱ ἐντ. κύριοι.
Ἡρακλῆς Ἐφέντης Παύλου
Γρηγόριος Γ. Κράλογλους
Καλλίνικος ἱεροδιάκ. τοῦ Ἁγ. Φιλαδελφείας
Γεώργ. Σαραντίδης
Μιχαὴλ Κ. Καναδῆ-κηρὴκ
Παντολέων Κ. Κυρέζογλους
Ἰωάννης Μιχαηλίδης
Κυριακὸς Α. Καρκάρογλους
Γεώργιος Νικολαΐδης

ΕΝ ΚΙΡΚΑΓΑΤΣΙΩι.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Εὐστράτιος Κομόπουλος
Κωστῆς Γεωργίου
Εὐστάθιος Ἰωάννου ἰατρὸς
Ἀλέξ. Μαδουρόπουλος ἰατρὸς
Ἀλέξανδρος Μεϊμάρογλου
Νικ. Ἑλληνοδιδ. Ἠπειρότης
Σάββας Πανταζόπουλος
Γεώργιος Γεωργαντόπουλος
Ἰωάννης Δημόπουλος

Πανανὸς Σ. Βακιρτζῆς

ΕΝ ΝΕΑΙΣ ΦΩΚΑΙΣ.

Ο ἔντ. κ. Γρ. Χ. Ἀναςασιάδης

ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ (*).

Τὸ Ἀναγνωστ. «αἱ Κυδωνίαι»
Ὁ Αἰδ. κ. Ἀθανάσιος ἱερεὺς
Ὁ Αἰδ. κ. Γρηγόριος ἱερεὺς
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Π. Ἀθανασιάδης
Π. Ἰωαννίδης
Κ. Δ. Ἀποστολίδης
Γ. Χ. Ἀγγελέλης
Α. Σάλτας
Δ. Π. Σάλτας
Α. Δημητρακέλης
Α. Τζιτζίτης
Δ. Ἀποστολάκης
Ι. Λαγιδεὺς
Ι. Κέκκος
Ν. Χαρίτων
Ι. Ἀνδρονίκου
Α. Κυρλῆς
Α. Βαξαβανέλης
Γ. Πλέλης
Ν. Κοτρώνης
Μ. Βουρνάζος
Π. Μαντζούνης
Δ. Γιαννῆς
Ν. Γονατᾶς
Ε. Οἰκονομέλης
Μ. Νεροφίδας
Ε. Ταμπαλῆς
Κ. Χ. Δημητρίου
Ν. Βογιατζόγλου
Α. Χρυσομηλᾶς
Δ. Καμπούρης
Ν. Σανίκου
Α. Μανταμαδιώτης
Ι. Κάδος.

ΕΝ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΙΣ.

Ὁ Θεοφιλ. Ἅγιος Μοσχονησίων κ. Παΐσιος

ΕΝ ΠΕΡΓΑΜΩι.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Π. Θ. Οἰκονομίδης
Ἕκτωρ Α. Ἀμηρᾶς
Ν. Ι. Ράλλης ἰατρὸς
Γ. Ι. Ράλλης
Ι. Κυριακίδης
Ν. Ἀγγελόπουλος

Γαρύφαλος Δημητρίου
Ἰωάννης Α. Καμπουρόπουλος

ΕΝ ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΩι.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Παναγ. Μανολέλης
Γεώργιος Α. Ἀμηρᾶς
Γ. Δαδιώτης
Ν. Καμίτσος
Γ. Δ. Σεβαστὸς
Γ. Χριστοφίδης
Εμ. Μαλίδης
Εμ. Ἀντωνίου
Γ. Ἐαρινὸς ἰατρὸς
Ι. Διαμαντόπουλος
Παναγ. Δ. Χ. Γιαννάκης
Σ. Τουλούμογλους
Κωστῆς Ρωμαῖος
Ἀριστοτέλης Ἀθανασιάδης

ΕΝ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΙ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Ἀδελ. Κ. Κωνσταντινίδαι
Κωνστ. Χ. Πισάνης
Μ. Μαρούλης Ἰατρὸς
Β. Ἀργυρόπουλος
Χαραλ. Ταυρόπουλος
Εὐθυμ. Στεφανίδης
Μιλτ. Παπαπδόπουλος
Πολυχρόνιος Εὐκαρπίδης
Ἠλίας Παπαδόπουλος

ΕΝ ΓΑΛΑΖΙΩι.
Οἱ ἐλλόγ. κύριοι

Π. Καραγιαννόπουλος
Ἰωάννης Δημητριάδης
Γεώργιος Κυριακὸς
} διδάσκ. ἐν τῷ ἑκπαιδ. Βενιζέλ.

ΕΝ ΙΒΡΑΙΛΑι.

Ὁ πανοσ. Ἁγ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγ. Γῶγος, προϊστάμενος τῆς ἐν Ἰβραΐλα ἑλλ. Ἐκκλησίας 4
Ο ἔντ. κ. Κ. Δημητριάδης 2

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Κ. Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἄνθιμος ὁ ΣΤ'.
Ἡ Α. Θ. Π. ὁ πρώην Οἰκουμ. Πατριάρ. Γρηγόριος ὁ ΣΤ'.
Ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγιος Καισαρείας Εὐζάθ. Κλεόβουλος
» » ὁ Ἅγιος Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος

(*) Καθυστερήσαντος δυστυχῶς τοῦ καταλόγου τῶν ὀνομάτων τῶν ἀξιοτίμων τούτων συνδρομητῶν, ὅτε ἔτι ποῦτο τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ Β'. τομ. τοῦ Μέντορος, λίαν ἀσμένως καταχωρίζομεν αὐτὰ σήμερον, παρακαλοῦντες τοὺς φίλους πράκτορας νὰ ἐπισπεύδωσι πάντοτε τὴν ἀποστολὴν τῶν τοιούτων καταλόγων ἵνα ἔχωμεν αὐτοὺς ἐγκαίρως, διότι τὰ μάλιστα ἐπιθυμοῦμεν νὰ γνωρίζωμεν τοὐλάχιστον τὰ ὀνόματα τῶν προσφιλῶν ἡμῖν κυρίων ἢ κυριῶν ὅσοι εὐαρεστοῦνται νὰ ὦσιν αναγνῶσται τοῦ Μέντορος. Σ. Δ.

(*) Δυστυχῶς μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης δὲν ἐλάβομεν τῶν ἀξιοτίμων τούτων συνδρομητῶν τὰ ὀνόματα. Ὅθεν πιστεύοντες ὅτι συνδρομηταὶ καὶ τοῦ Γ'. εἰσὶν οἱ τοῦ Β'., μεταγράφομεν αὐτὰ ὅπως εἶχον γραφῆ ἐν ἐκείνῳ.

Ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγιος Τυρνόβου Γρηγόριος
» » ὁ Ἅγιος Βόσνας Διονύσιος
» » ὁ Ἅγιος Κυζίκου Νικόδημος
Ἡ Α. Πανοσιολ. ὁ Μέγας Πρωτοσύγκ. Δ. Εὐελπίδης.
Ὁ Δοσίθεος πρώην Γραμματ. τῆς Ἱ. Συνόδου.
Ἡ Α. Π. ὁ Νικηφ. Γλυκᾶς καθηγητὴς τῆς Θεολογικ. Σχολῆς Χάλκης
Ἡ Α Σ. ὁ Ἅγιος Ἀργυρουπόλεως Ἀθανάσιος
Ἡ Α. Θ. Ὁ Ἅγιος Ρήμνης Πανάρετος
Ο ἱερολ. κ. Ἀγαθάγγελος Στεφανάκης Ἱεροδιάκονος
Ο αἰδ. Παππᾶ Γεώργιος προεστὼς Εὐαγγελιστρίας
Ο πανοσ. Εὐγένιος Ξηροποταμηνὸς Ἀρχιμανδρίτης
Ο πανοσ. Κωστάντιος Ἀρχιμανδρίτης
Ο πανοσ. Καλλίνικος (πνευμ. πατὴρ τοῦ Ἁγ. Νικολάου)
Ο ἱερολ. Πολυζωΐδης Ἱεροδιάκονος

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Θ. Α. Κοσούδης
Ἀλεξ. Σ. Ῥάλλης
Θρασύβ. Γιάνναρος
Τιμολέων Γ. Πάππης
Α. Ε. Εὐσταθιάδης
Ἀθ. Ἀλεξανδρίδης
Κωνστ. Πανώριος
Κ. Γ. Λάμπρος
Εὐστράτιος Ψαρᾶς
Κωνσταντῖνος Γεωργιάδης
Ἀντων. Κ. Ἀράπογλου
Δημ. Λαμπίκης
Κωνστ. Καραπάνος
Λέσχη Χρυσοπούλεως
Ι. Καλαμίδας
Ἀριστοτέλης Δοῦκας
Παν. Κωνσταντινίδης
Περικλῆς Κρόκιας
Δ. Ζ. Παππᾶς
Κ. Ρηγόπουλος
Α. Γιοβανάκης
Ι. Δ. Τσικαλιώτης
Μιλτιάδης Φωκᾶς
Κ. Δαπέρης

Κ. Ἰωαννίδης
Δ. Ρεβελάκης
Ν. Καρᾶς
Φραγκῖσκος Κροκόδειλος
Ἀντ. Βασιλ. Σχολάριος
Εὐθύμιος Νικολαΐδης
Ἰωάννης Μετρητίκας
Ν. Μπεκοῦρος
Γ. Ἐμμ. Τζαπάρας
Κ. Ζώτου
Κωνστ. Τραυλὸς
Ν. Χ. Γιαννόπουλος
Χρῆστος Καλοθῆς
Ἰωάννης Σιφναῖος
Π. Κανδημήρης
Α. Γεωργιάδης
Α. Τσιρόπουλος
Βασίλειος Δ. Φρυδᾶς
Κ. Ψαχαρόπουλος
Χρηστ. Νικολαΐδης
Γ. Ἀθηνογένης
Ἀγ. Ἀργυρόπουλος
Ἀθαν. Μιχαηλίδης
Ἀθανάσιος Ῥίτζος
Μῖτσος Νικολαΐδης
Ἀδελφοὶ Δεπάστα
Γεώργιος Χριστοδούλου
Ἀρίσταρχος Βαλλιάνος
Ν. Σ. Νικολαΐδης
Κωνσταντῖνος Παλλικαράκης
Ἀντώνιος Δράκος
Β. Μανάκης
Ἰορδάνης Βασιλείου
Ἀριστ. Σεμελᾶς
Ζαχαρ. Ἀλεξανδρίδης
Αὐγουστῖνος Ροῖζος
Λεωνίδας Χρυσοβελόνης
Βασίλειος Τάξης
Σταῦρος Κέπετζης
Ἡρακλῆς Κάμπερ
Ν. Μ. Βουτζινᾶς
Δ. Ξανθόπουλος
Ἀντ. Σ. Ῥωσάκης
Μάρκος Μπαλαμπάνωφ
Γ. Γιαμαλίδης
Θεοχάρης Δερβένης
Α. Πολυχρόνης
Α. Καραβοκυράκης
Κ. Ἀσλανίδης
Ἠλίας Γεωργίου
Ἀθανάσιος Χρηστίδης
Διονύσιος Ἀσάνης
Γ, Ι. Δημητρίου Κύπριος
Μ. Κυριαζῆς

Νικολάκη ἐφέντης Χαραλαμπίδης
Ἡ Κυρία Μαρσὰν
» Κρικότσου
» Δέλτα
» Ἐλισ. Μιχαηλίδου.
Μιχαὴλ Λενὸς
Ἀμβρόσιος Ι. Χατζόπουλος
Πέτρος Θωμᾶς
Θεμ. Δ. Γαϊτανάκης
Ἰωάννης Ἰωαννίδης
Γρηγόριος Ῥόδης
Κέσογλους
Ν. Μαλέας
Ἀνέστ. Παπαδόπουλος Σώμ. 2
Λάζαρος Μαντζαρῖνος
Κ. Θωμαΐδης
Δ. Πολυζωΐδης
Α. Ἀναγνωστόπουλος
Δ. Α. Κιουπετζόγλους
Α. Ταστσόγλους
Κ. Εὐαγγελινόπουλος
Κλεοβ. Πορτοκάλης
Θ. Ἰωαννίδης
Ἰωαν. Νικολαΐδης
Κ. Γεωργιάδης
Ἀντ. Σκαρλάτος
Ἰωάν. Βλάχος
Γεώργ. Γρημάνης
Ἀντ. Κουκάρης
Ν. Ῥιζάκης
Κ. Α. Ῥαφτόπουλος
Ἀδελφοὶ Καραφύλλη
Ἀδελφοὶ Βιτάλη
Ἀδελφοὶ Τριανταφύλλη
Γ. Καραπατῆς
Ι. Μοσχόπουλος
Γ. Βίτσος
Ν. Στυλιανίδης
Τριαντάφ. Παλαλίδης
Α. Κάλφογλους
Ἀναστ. Λαμπρίδης
Ν. Σ. Ἄγας
Γ. Εὐτυχίδης
Χατζῆ Κωστῆς
Ὅμηρος Ράπτης
Γ. Ἰωαννίδης
Δημ. Γεωργιάδης
Χρ. Μπαξεβάνογλους
Κ. Παπαδόπουλος
Κ. Ἀθανασιάδης
Α. Ι. Λαμπίκης
Σταῦρος Σταύρου
Ἰωάννης Καϊνατᾶς
Κ. Γεωργιάδης
Μ. Γενήδουνιας
Σταῦρος Λαμπίκης
Μ. Σπάρταλης
Μ. Παπαδόπουλος 3
Κ. Ἀναστασιάδης

Ι. Α. Μαράκης
Γ. Καψαλίδης
Ἀναστ. Γρολῶφ.
Λ. Κοραγιαννόπουλος
Α. Πρεβεζιώτης
Δημοσθ. Πετρίδης
Ἀριστείδης Ἀϊβαζίδης
Ἰάκωβος Ἐμμανουηλίδης
Ἰάκωβος Μπάλλας
Κ. Βάλινδας
Βλάσιος Σούχωρ
Βλάσιος Δημητριάδης
Μ. Οἰκιάδης
Δημ. Ἀνταλλῆς
Αθ. Ἐμμανουηλίδης
Ἀριστείδης Μηνιάτης
Π. Ἀθανάσοβιτζ
Θ. Γεωργιάδης
Α. Σιότης
Θ. Ασγιάδης
Μιλτ. Κεχαγιόγλους
Γρηγ. Κωνσταντινίδης
Νεοκλῆς Νικολαΐδης
Γ. Ἀποστολίδης
Παλαιολόγος Παλαιολόγου
Κλεάνθης Σαββόπουλος
Λέσχη ἡ «Μικρὰ Ἀσία»
Γιακοὺπ Ἐφέντης
Κ. Σεραφειμίδης
Μιχάλης
Κωνστ. Καπλάνογλου

Οἱ μαθηταὶ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς

Διονύσιος Ἱεροδιάκ. Σερραῖος
Μεθόδιος Ἱεροδιάκονος
Ἀρσένιος Φραγκούλης ἱεροδ.
Νικόλ. Σταυρίδης
Ἱερόθεος Δημητριάδης
Γεώργιος Καρακατσάνης
Παναν. Θεοδωρίδης
Νικόλ. Γεωργιάδης
Ἠλίας Νικολάου
Εὐστ. Προκοπεὺς
Γεώργιος Δ. Βιτάλης
Μιχ. Ἀναστ. Νηστόπουλος
Εὐστρ. Π. Νικολάου
Λάζ. Συμεωνίδης
Κ. Δ. Ἀμυλίδης
Φ. Ἰσιδωρίδης
Μελέτιος Γεωργιάδης
Μ. Δ. Ἰατρουδάκης
Ν. παπᾶ Δημητρίου
Ἰωάν. Ἀντωνίου
Δ. Κ. Κράκτογλους
Δημ. Δράκος ἐκ Πλωμαρίου

Ἐπ' ἀνταλλαγῇ

Ἐφημ. Νεολόγος

Ἐφημ. Βυζαντὶς
» Κωνσταντινούπολις
» Τύπος
Περιοδ. Εὐρυδίκη
Ἑλλ. Φιλολογ. Σύλλογος

—

Ἀδελφοὶ Φιλικοῦ 4
Ἀγγελάκης 3

—

ΕΝ ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΙ
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Μ. Τζαννέτος Ἕλ. ὑποπρόξενος
Ἀδελφ. Παντερμαλῆ
Ἰωακείμ Ἰωαννίδης
Σπυρ. Δηλιώτης
Ἰωακείμ Δ. Σκαρλατίδης

—

ΕΝ ΑΙΝΩι.
Ο ἔντ. κ. Ἀριςοφ. Χ. Ἀναστασίου.

—

ΕΝ ΒΩΛΩι.
Ο πανιερ. Ἅγ. Δημητριάδης κ. Γρηγόριος

—

Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Νικόλαος Γ. Παππᾶς
Παναγ. Ν. Γεωργουσόπουλος
Παναγ. Πατάκης
Νικόλαος Γεωργιάδης
Βασίλειος Περδίκης
Ἠλίας Μαμουτζῆς

—

ΕΝ ΛΑΡΙΣΣΗι
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
César Jullien
Γεώργιος Οἰκονομίδης
Μιχαὴλ Χρυσοχόος.

—

ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑι.
Ἡ Α. Υ Πριγκιπ. Κ. Ἑλένη Γκίκα (Δόρα Δ' Ἴστρια).

—

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ.
Ο ἔντ. κ. Δημ. Κ. Εὐσταθίου.

—

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑι.
Ο ἀξ. κ. Ἰωσὴφ Ναχαμούλης 4

—

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.
Η ἐφ. «Ἠχὼ τῆς Ὀρθοδοξίας»
Η ἐφ. «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς»
Η ἐφ. «Φῶς»
Η ἐφ. «Κρήτη»
Τὸ περιοδ. «Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη»
Τὸ περιοδ. «Παρθενών»
Τὸ περιοδ. Ἰλισσός.
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Αναστάσιος Ν. Γούδας.
Νικόλαος Σαρίπολος
Compagnie Rou et Serpieri
Θεμιστοκλῆς Κέλλας
Κωνσταντῖνος Σταυρόπουλος
Σ. Κόκκινος
Στέφανος Εὐσταθίου Στεφάνου
Γ. Καραβᾶς
Πέτρος Στ. Φωτιάδης

—

ΕΝ ΓΥΘΕΙΩι.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Ν. Θ. Ἐξαρχάκος
Δ. Φουρίδης
Β. Μπουκλάκος
Σπυρίδων Κατζερὸς
Παναγιώτης Νιφόπουλος
Περικλῆς Ζήρας
Εὐστράτιος Παναγουλάκος
Παναγιώτης Βαβδανάκος
Γεωργ Ρουσάκος
Σπυρίδων Πουλάκος
Κυριακὸς Μενουδάκος
Νικόλαος Τζαννετόπουλος

—

ΕΝ ΚΡΗΤΗ.
Ο ἔντ. κ. Ἀριζ. Μαρκίδης 22

—

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΕΡΕΙΑι.

—

Ο Θεοφιλ. Ἅγ. Ξανθουπόλεως κ. Ἰγνάτιος

—

ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ.
Ἡ Α. Μ. Ο Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστήνης κ. Κύριλλος.
Ο ἔντ. κ. Φωτ. Σταματιάδης.

—

ΕΝ ΚΥΠΡΩι.

—

ΕΚ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ.

Ο Μ. Αρχιεπ. πάσης Κύπρου κ. Σωφρόνιος
Ο πανοσ. κ. Μακάριος Ανδρεάδης Ἔξαρχος Ἀρχιεπισκοπῆς
Ο πανοσ. κ. Μελέτιος Ἀρχιμανδρίτης Κυρηνίας
Ο πανοσ. κ. Χριστόφορος Ἱερομόναχος Μόρφου
Η Δημ βιβλιοθήκη Λευκωσίας
Η Λέσχη Λευκωσίας

—

Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Φ. Γεωργίου Γραμ. τῆς Α. Μακ.
Γεωργ. Κάλβαρης Σχολάρχης
Γιάγκος Ασβαρίδης
Ἄννα Τζικούρη

ΕΚ ΣΚΑΛΑΣ Κ' ΛΑΡΝΑΚΟΣ

—

Ο πανοσ. κ. Μακάριος Ἱεροκῆρυξ
Ο πανοσ. κ. Μελέτιος Μοδινὸς Ἱεροδ. τῆς Μητροπόλεως.

—

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Βασίλειος Μιχαηλίδης
Θ. Κωνσταντινίδης δημοδιδάσκ.
Θ. Φ. Κωνσταντινίδης
Ν. Δημόπουλος

—

ΕΚ ΛΕΜΗΣΣΟΥ
Οἱ ἀξιότιμοι Κύριοι
Γιάγκος Ζ. Ἀποςολίδης
Ἀγαθοκλῆς Ν. Φραγκούδης

—

ΕΚ ΚΥΡΗΝΙΑΣ
Ὁ ἔντ. κ. Δημ. Ἀλεξανδρίδης

—

ΕΝ ΣΥΜΗι
Ὁ Πανοσ. κ. Σεραφείμ Παναγιωτίδης Πάτμιος Ἱερομόν.
Οἱ ἔντιμοι Κύριοι.
Ἰωάννης Γ. Κλαδᾶς
Μ. Γρηγορόπουλος διδάσκαλος
Νικόλαος Φ. Μαστορῆς
Ἀλέξανδρος Μιλιοράτης
Ν. Μπόνος
Ι. Ἀπολολίδης
Νικήτας Ν. Μπόνος
Βασίλειος Ν. Ζαχαρίου
Ἰωάννης Φ. Βιτάλης
Ἀλεξάνδρα Μ. Κατζοκεφάλα
Ἰωάννης Φωκᾶς
Νικόλαος Γ. Μαστορίδης

—

ΕΝ ΣΑΜΩι

—

ΕΚ ΛΙΜΕΝΟΣ ΒΑΘΕΟΣ
Οἱ Ἔντιμοι Κύριοι
Στέφανος Φωτιάδης διευθυντὴς τοῦ Ἡγ. γραφείου
Γεώργιος Χριστόπουλος 2
Γεώργιος Ἐλευθεριάδης
Εὐστάθιος Καρατζᾶς
Α. Κ. Γεωργιάδης
Γρηγόριος Ι. Πρωτόπαπα
Ν. Βουργάνας
Ν. Μ. Νικολαΐδης
Ν. Μ. Τσερέπης
Α. Στυλιανίδης
Κωνσταντῖνος Σταυρινίδης
Ε. Πύργιος Πρόεδρ. τῶν ἐφετῶν
Δήμ. Νικολαρεΐζης
Κωνστ. Π. Τραυλὸς

—

ΕΚ ΠΥΡΓΟΥ.
Οἱ ἀξιότ. κύριοι
Δημήτριος Νικολαΐδης
Νικόλαος Μανολιάδης

ΕΞ ΑΡΒΑΝΙΤΩΝ.
Ο ἐντ. κ. Ἰωάν. Χ. Δημητρίου

—

ΕΚ ΠΑΓΩΝΔΑ.
Ο ἐντ. κ. Ἀλκ. Ἀγγέλογλους

—

ΕΚ Ν. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ.
Ο αἰδ. κ. Δ. Βουτζαλίδης ἱεροδιδάσκαλος
Οἱ ἔντ. κύριοι
Ἰάκωβος Γ. Σακελλαρίδης
Ἀσπασία Κ. Νικολάου
Ἑλένη Ι. Φυταλη
Γεώργιος Σταυρινίδης
Σπυρίδων Σπυριδωνίδης ἰατρὸς
Αθανάσιος Αδὰμ
Αδὰμ Π. Κ. Καραβέλλα
Κωνσταντῖνος Θεοφάνης, Σχολάρχης Μαραθοκάμπου
Γεώργιος Μανταφούνης ἑλληνοδιδάσκαλος
Δημήτριος Ιωάννης ἐκ Φούρνων
Δημοσθένης Π. Ι. Κωπώλης ἐκ Λέκας
Χριστόδουλος Γ. Βαλῆς.

—

ΕΝ ΛΕΣΒΩι.

—

ΕΚ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ.
Ὁ Μακ. πρώην Ἀλεξανδρείας κ. Καλλίνικος
Ὁ Πανιερ. Ἅγιος Μιτυλήνης κ. Μεθόδιος
Ὁ Πανοσ. κ. Γρηγόριος Πρωτοσύγκελος
Ὁ Αἰδ. κ. Κωνσταντῖνος ἱερ.
Ὁ Γυμν, τοῦ ἐν Μιτυλ. Γυμνασίου κ. Χ. Λαΐλιος
Ὁ Καθ. τῶν ἑλλην. γραμ. καὶ τῆς Ἱστορ. κ. Δ. Βερναρδάκης.
Ὁ Διευθ. τῶν ἑλλην. τοῦ ἐν Μιτυλ. Παρθεναγωγείου κ. Γ. Ἀριστείδης

Αἱ ἐντ. κυρίαι.
Μελπόμένη Θερ. Μαρίνου καὶ Ἀθηνᾶ Σταυράκη
Οἱ ἐντ. κύριοι.
Γεώργιος Κανδήλης
Ν. Κουρουμπακάλης
Υἱοὶ Π. Γρημάνη
Χ. Μιχαὴλ
Γ. Ἰωάννου
Γ. Π. Πιτῆς
Π. Χ. Δημητρίου
Ἀπ. Μιχαηλίδης
Κλ. Καραφύλλης

ΕΚ ΜΟΡΙΑΣ.
Ο Πανοσ. κ. Ἰγνάτιος ἱερομ.
Ὁ ἐντ. κ. Π. Σίμου

—

ΕΚ ΠΑΜΦΥΛΩΝ.
Ἡ ἀξιότ. κυρία Σ. Κωμανοπούλου

—

ΕΚ ΘΕΡΜΗΣ.
Ὁ αἰδ. κ. Π. Ἰωάννης Οἰκονόμος

—

ΕΚ ΜΥΣΤΙΓΝΩΝ.
Ὁ ἔντ. κ. Γ. Β. Δομενίκου
Ὁ ἔντ. κ. Ν. Διαμαντῆς

—

ΕΚ ΚΛΕΙΟΥΣ.
Ὁ αἰδ. κ. Ἰωάννης ἱερεὺς
Ὁ ἔντ. κ. Γ. Παντελίδης

—

ΕΚ ΓΕΛΟΙΩΝ
Ο ἑλλ. κ. Στυλ. Αποστολου διδ.

—

ΕΚ ΚΑΠΗΣ.
Ἡ Σχολὴ

—

ΕΚ ΣΥΚΑΜΗΝΕΑΣ.
Ο ἀξιότ. κ. Εὐστ. Ἐλευθεριάδης

—

ΕΚ ΜΟΛΥΒΟΥ.
Οἱ ἔντ. κύριοι
Ι. Κράλης
Σωνστ. Σάββας 2
Κομνηνάκης Αθανασίου
Μιχαὴλ Τσίκου
Ἀλκιβιάδης Π. Καζάζης.

—

ΕΚ ΣΤΥΨΕΩΣ.
Ο ἑλλ. κ. Ν. Τζακμάκας διδ.

—

ΕΞ ΥΨΗΛΟΜΕΤΩΠΟΥ.
Ο Πανοσ. κ. Γεδεὼν ἱερομ.

—

ΕΞ ΑΧΕΡΩΝΗΣ.
Ο Πανιερ. Ἅγ. Μεθύμνης κ. Ἀγαθάγγελος
Ο Αἰδ. κ. Γρηγόριος Ἱερεὺς

—

ΕΚ ΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ.
Ο ἐντ. κ. Γ. Νικολαΐδης

—

ΕΞ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ.
Ο αἰδ. κ. Νικόλαος ἱερεὺς
Ο ἀξιότ. κ. Εὐστ. Βόμβας

—

ΕΚ ΠΑΠΑΔΟΥ.
Ο αἰδ. κ. Π. Σπυρίδων
Ο ἐντ. κ. Παναγ. Χ. Μιχαὴλ
Ο ἐντ. κ. Εὐστ. Σίμου

—

ΕΚ ΣΚΟΠΕΛΟΥ.
Ο ἐντ. κ. Ἀναγνώστης Π. Γρηγορίου

ΕΞ ΑΣΩΜΑΤΟΥ.
Ο Πανοσ. κ. Σωφρόνιος

—

ΕΚ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ.
Οἱ ἔντ. κύριοι
Π. Πιτζιλαδῆς
Π. Βονάτσος
Εμμ. Βαρδιάννης
Ι. Καπώνης
Π. Τροιζῆς
Γ. Λαγουμίδης
Τηλέμαχος Βασιλείου

—

ΕΚ ΠΟΛΙΧΝΗΤΟΥ.

—

Ο Αἰδ. κ. Δημήτριος ἱερεὺς
Ο Ελλ. κ. Κ. Ὑάκινθος Ἑλληνοδ.
Ο ἔντ. κ. Π. Γ. Γρηγορίου

—

ΕΚ ΜΕΣΟΤΟΠΟΥ.
Ο ἀξιοτ. κ. Χαράλ. Κελαδίτης.

—

ΕΞ ΕΡΕΣΣΟΥ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Α. Πασαδέλης
Ἀχιλεὺς Ι. Κούκου
Γαληνὸς Εμ. Κούκου
Δημήτριος Θ. Τζαννετίδης.

ΕΝ ΠΛΑΑΙΑΙΣ ΦΩΚΑΙΣ
Ὁ Πανοσ. κ. Μαυροδῆς
Ὁ ἔντ. κ. Ἰωάννης Τσαλκαμᾶς

—

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗι

Ὁ Ἱερολ. κ. Μελέτιος Ἐκκλησιάρχης τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς
Ὁ ἀξιότ. κ. Ἀθαν. Κουκουλᾶς
Ὁ Ἑλλ. κ. Α. Σιμιτούπουλος.

—

ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ.
Ὁ Θεοφιλέστ. Ἅγ. Ἐρυθρῶν.
Ὁ Πανοσ. Κ. Γρηγ. Ἔξαρχος.

Οἱ ἔντιμοι Κύριοι.
Δ. Χ. Ἀθανασίου
Α. Τόμπρας
Α. Καρτσακλῆς
Ν. Μιχάλογλου
Ι. Καλαποδᾶς
Γ. Σαρυδαξεβάνης
Μ. Χιοτόπουλος
Κ. Πατέστος
Ε. Μαντῆς
Ν. Λιμπούσης
Ι. Κ. Γονατᾶς
Α. Ἀθανασιάδης
Κ. Εὐστρατίου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Φίλοι τοῦ Μέντορος συνδρομηταί.

Περαιώσαντες καὶ τὸν Γ'. τόμον τοῦ ἀνὰ χεῖρας περιοδικοῦ, σπεύδομεν ἵνα ἐγκαρδίως εὐχαριστήσωμεν ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἐν ταῖς διαφόροις πόλεσιν ἀξιοτίμους αὐτοῦ ἐπιστάτας διὰ τὴν ἣν παρέσχετε ἡμῖν συνδρομήν, μὴ ἀμφιβάλλοντες ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ τοῦ λοιποῦ θέλετε τρέφει πάντοτε αἰσθήματα καὶ τὴν αὐτὴν θέλετε ἔχει ἀγάπην πρὸς τὸν Μέντορα, τοῦ ὁποίου τίς ὁ σκοπὸς περιττὸν καὶ πάλιν νὰ εἴπωμεν.

Ὁ ἀξιέπαινος διά τε τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὴν φιλεργίαν αὐτοῦ Ξυλογράφος ἡμῶν κ. Μ. Νικολαΐδης, πιστὸς εἰς τὴν ἣν ἐν ἀρχῇ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος τόμου εἶχε δώσει ὑπόσχεσιν, προσφέρει σήμερον, ἀναλώμασι τῆς Διευθύνσεως καὶ τοῦ Τυπογραφείου ἰδιαιτέρως τετυπωμένην, τὴν κομψῶς εἰργασμένην εἰκόνα τῆς Λαβινίας, ἔργον τοῦ περιφήμου ζωγράφου Τισιανοῦ, ὡς τεκμήριον τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης αὐτοῦ, ἡ δὲ Διεύθυνσις προετοιμάζει τοῖς φιλομούσοις τοῦ Δ'. τόμου συνδρομηταῖς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ προσεχοῦς ἔτους 1873, τὸ ὁποῖον κομψῶς εἰς δύο φύλλα τετυπωμένον θέλει προσφέρει αὐτοῖς ὡς δῶρον ἐλάχιστον.

Ἐὰν ἕκαστος τῶν κυρίων συνδρομητῶν εὐαρεστηθῇ ΕΝΑ ἐκ τῶν φίλων αὐτοῦ νὰ καταγράψῃ νέον συνδρομητήν, τότε τὸ περιοδικὸν θὰ ἦνε εἰς θέσιν νὰ ἐκδηλοῖ καταφανέστερα τὴν πρὸς τοὺς πελάτας αὐτοῦ εὐαρέσκειάν του, ἐπιδιώκον πάντοτε καὶ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγὴν αὐτοῦ, ἀφ' ἧς καὶ μᾶλλον ἀποτελεσματικώτερος ὁ σκοπὸς αὐτοῦ θ' ἀποβαίνῃ.

Μετὰ τοῦ Δ'. τόμου γενήσεται ἡ ἔναρξις καὶ τοῦ προαγγελθέντος παραρτήματος *ὁ Πυθαγόρας*, ὅλως ἄσχετος τοῦ περιοδικοῦ καὶ μηδόλως ὑποχρεῶν τοὺς συνδρομητὰς ἐκείνου νὰ λαμβάνωσι καὶ αὐτόν. Ἡ ἐτησία συνδρομὴ τοῦ Πυθαγόρου διὰ μὲν τοὺς συνδρομητὰς τοῦ Μέντορος, ὡς εἴχομεν προειπεῖ, ἔσται ἥμισυ μετζίτιον, διὰ δὲ τοὺς μὴ τρία πεντάρια. Ὁ Πυθαγόρας, περιέχων γρίφους, λογογρίφους, αἰνίγματα, προβλήματα καὶ τοιαῦτα, προτίθεται νὰ χορηγῇ ὕλην διασκεδάσεως ὅσον ἔνεστι τερπνοτέραν. Θὰ σύγκηται ἐκ 12 τυπογρ. φύλλων, ὧν ἕκαστον θὰ διανέμηται μετὰ τοῦ τελευταίου ἑκάστου τεύχους τοῦ Μέντορος. Ἡ συνδρομή του ἔσται προπληρωτέα ὡς καὶ ἡ τοῦ περιοδικοῦ, δι' ὃ πολὺ παρακαλοῦμεν τοὺς φίλους συνδρομητάς, διότι καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι αἱ συνδρομαί, ἐὰν δὲν προπληρόνωνται, δὲν εἶνε *συνδρομαί*, ἀλλὰ εἶνε *καταδρομαί*, λίαν δυσβάστακτοι. Τὴν εὐκολίαν ταύτην ἐξαιτούμεθα παρὰ τῶν φίλων συνδρομητῶν τε καὶ ἐπιστατῶν, οἵτινες ἔστωσαν βέβαιοι ὅτι οὕτω πράττοντες συντελέσουσιν εἰς τὴν ἔτι μεγαλειτέραν βελτίωσιν αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος, οὗ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ τοῦ τύπου φιλοκαλία ἀπὸ τόμου εἰς τόμον αὐξανομένη οὐδένα, πιστεύομεν, τῶν ἀναγνωστῶν διαφεύγει.

Ὅσον δὲ διὰ τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, οὐδεὶς ἔσται, νομίζομεν, ὅστις θὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε πολύ, συλλογιζόμενος ὅτι διὰ νὰ ἔχῃ τις τὰ δύο μετζίτια, τὴν ἐτησίαν τοῦ τόμου συνδρομήν, μόνον ἀνὰ μίαν πεντάραν ἀρκεῖ νὰ ἐξοικονομῇ ἐκ τῶν καθημερινῶν του ἐξόδων. «Χάριτος ἀμοιβή, καὶ δόσις, συνέχει τοὺς τῶν ἀνθρώπων βίους, τῶν μὲν διδόντων, τῶν δὲ λαμβανόντων, τῶν δ' αὖ πάλιν ἀνταποδιδόντων» ἔγραφέ τις ποτὲ ἐκδότης βιβλίου ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου αὐτοῦ· ὅ ἐστιν ἵνα συγκατοικῶσιν οἱ ἄνθρωποι καί, σχηματίζοντες κοινωνίας, ὑπηρετῶνται ἀμοιβαίως, ἀνάγκη ἵνα οἱ μὲν δίδωσιν, οἱ δέ, λαμβάνοντες, ἀνταποδίδωσι. Πεποίθαμεν τέλος ὅτι κατὰ τὴν οὐχὶ ὀλίγον κοπιαστικὴν ἐργασίαν τοῦ Δ'. τόμου, εἰς οὗ τὴν ἔναρξιν θεία συνάρσει ἀμέσως βαίνομεν, θέλομεν ἔχει ἔτι προθυμοτέραν τὴν ἀνακούφισιν παρὰ τῶν φίλων συνδρομητῶν.

Ὁ μουσικοδιδάσκαλος τῆς εὐρωπαϊκῆς φωνητικῆς μουσικῆς καὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου κ. G. Capogrosso ἐπρότεινεν ἡμῖν ὅτι λίαν εὐχαρίστως δύναται διὰ τοῦ Μέντορος νὰ δημοσιεύῃ ἐκλεκτὰ μαθήματα, ἐὰν οἱ συνδρομηταὶ θελήσωσι νὰ πληρόνωσιν ἓν γρόσιον δι' ἕκαστον μάθημα, ὅπερ θὰ τυπώνεται ἢ ἐν τῷ Μέντορι ἢ ἐν τῷ Πυθαγόρᾳ. Ὡς δεῖγμα κατὰ πρῶτον θέλει προσφέρει δωρεὰν ἓν τοιοῦτον εἰς τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ προσεχοῦς τόμου. Ὅσοι δὲ τῶν συνδρομητῶν εὐαρεστοῦνται δύνανται ν' ἀποταθῶσι πρὸς τὰς ἐπιστασίας, ἀλλ' ὅσον ἔνεστιν ἐγκαίρως, διότι μόνον τόσα ἀντίτυπα θὰ περιέχωσι μουσικήν, ὅσοι καὶ ταύτης συνδρομηταὶ θελήσωσι νὰ ἐγγραφῶσιν.

Ὁ δὲ μουσικοδιδάσκαλος τῆς ἐκκλησιαστικῆς φωνητικῆς μουσικῆς κ. Φ. Ξανθίδης ὑπόσχεται χάριν τῶν εἰδότων τὴν μουσικὴν ταύτην νὰ δημοσιεύῃ μικρὰ καὶ ὡραῖα τοιαῦτα μαθήματα, γεγραμμένα μάλιστα κατὰ μέθοδον ὅλως διάφορον τῆς μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει καὶ εὐκολωτάτην.

Ἐπειδὴ φύσει ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὴν μουσικήν, ἀντὶ νὰ μανθάνωσιν οἱ παῖδες ἡμῶν νὰ ᾄδωσι τοσαῦτα διαστρέφοντα τὴν ἀθω-

ότητα αὐτῶν ἐρωτικὰ ἄσματα, κάλλιον ν' ἀσκῶνται εἰς τὸ νὰ ψάλλωσιν ἄσματα θρησκευτικά, τὰ ὁποῖα ἀντὶ νὰ διαστρέφωσιν αὐτοὺς θὰ ἐνσταλάζωσιν ἐν ταῖς ἁπαλαῖς αὐτῶν ψυχαῖς τὴν εὐσέβειαν καὶ θὰ ἐγγράφωσιν ἐν τῇ καθαρᾷ αὐτῶν καρδίᾳ τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου ἀντὶ τοῦ ὀνόματος ἐκείνου, ὅστις ὑπεκκαίει τὴν φιληδονίαν, τοὺς ἔρωτας, τὰ πάθη, τὴν κακοδαιμονίαν, δηλ. τοῦ *διαβόλου.*

Πεποίθαμεν ὅτι ἔφθασε πλέον ὁ καιρός, καθ' ὃν οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες θὰ εὐχαριστῶνται πολὺ περισσότερον ὅταν ἀκούωσι τὸν γλυκύφωνον υἱὸν ἢ τὴν καλλικέλαδον θυγατέρα αὐτῶν νὰ ᾄδῃ ὡς ἄλλη ἀηδὼν ἐν ὡραῖα τονισμένον «Κύριε ἐλέησον» π. χ. ἢ ἐν «Παράσχου Κύριε» ἢ ἐν «Ἄξιόν ἐστιν» ἢ τι τοιοῦτον, παρὰ νὰ λαρυγγίζῃ τὰ τοσαῦτα ἠθοφθόρα λ. χ. «Μὲ τί καρδιὰ μὲ τί ψυχὴ στὴ βάρκα νὰ πατήσω καὶ στὸ καράβι ν' ἀναιβῶ καὶ σὲ νὰ λησμονήσω.— Νὰ συμφωνήσουν ἡ ψυχαῖς καὶ τὰ αἰσθήματά μας μίαν ψυχὴν νὰ ἔχουνε τὰ δύο σώματά μας—Ἕνα καιρο' 'μουν ἄγγελος κ' ἐρχόμουν πεταχτῶντας, τόρα μοῦ κόψαν τὰ φτερὰ κ' ἔρχομαι περπατῶντας—Ἐσὺ πηγαίνεις, μάτια μου, ἐμένα ποῦ μ' ἀφίνεις; κρυο νερὸ θὰ νὰ γενῶ στὸ δρόμο νὰ μὲ πίνῃς—Ἔβγα νὰ δῶ τὸν ἴσκιο σου, κ' ἐγὼ τὸν ἐγνωρίζω· τρεῖς χρόνοι μὲ τὸ φετεινὸ εἶν' ποῦ σὲ λαχταρίζω» καὶ ἄλλα τούτων πολὺ χειρότερα, τὰ ὁποῖα δὲν θέλομεν νὰ γράψωμεν ἐνταῦθα. Καὶ εἶνε κακὰ αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀνεφέρατε; ἴσως θὰ ἐρωτήσῃ τις. Εἶνε τόσον καλά, ἀποκρινόμεθα, καὶ τόσον γλυκά, ὅσον γλυκὺ εἶνε τὸ δέλεαρ, δι' οὗ τὰ ἄλογα συλλαμβάνονται ζῶα, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἀμέσως παγιδεύονται, οἱ δὲ παῖδες βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον διαφθείρονται καὶ διὰ τὴν ἐργολαβίαν, τὸ corte, προαλείφονται.

Οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Ἑλβετοί, ἂν σήμερον φημίζωνται ἐπὶ ἠθικῇ, χρηστοηθείᾳ καὶ χριστιανισμῷ, φημίζονται διότι ἴσα ἴσα ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων μανθάνουσι τοὺς παῖδας αὐτῶν ν' ᾄδωσι θρησκευτικὰ καὶ ἠθικὰ ἄσματα καὶ ν' ἀποφεύγωσιν ὅλως τὰ *ἐρωντικά.*

Ἀλλὰ καιρὸς πλέον ν' ἀποχαιρετίσωμεν ὑμᾶς ὡς συνδρομητὰς τοῦ Γ'. τόμου καὶ νὰ προετοιμασθῶμεν ἵνα προσαγορεύσωμεν ὡς τοιούτους τοῦ Δ'., μεταγράφοντες ἐνταῦθα τὰ τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου Δούκα.

«Ἔχεις τοίνυν, φιλόμουσε ἀναγνῶστα, διατριβήν, ὅθεν ἂν ἐκλεξάμενος κατὰ μέλισσαν τοὐνήσιμον ἀπὸ πάντων, οἷον κυψέλην παχεῖαν συναπαρτίσαις σεαυτῷ, οὐκ ἐκ κηρίου πρὸς μέλιτος εἰσδοχήν, τοῦτο δὴ τὸ φθαρτὸν καὶ ἐπίκηρον, ἀλλ' οἷῳ ἂν συμπαγέντι τῷ σίμβλῳ ἐναποθοῖο τὴν ἀκήρατον ἀμβροσίαν, ᾗπερ ἡ ψυχὴ τρεφομένη τὰ μάλιστα ἐπιδίδωσιν (Ἀρριανοῦ τὰ σωζόμενα, τομ. ά. σελ. 3'.).

Ἔρρωσθε!

Ἡ Διεύθυνσις.